

Brussell, 3 ta' Settembru 2025
(OR. en)

12416/25
ADD 1 REV 1

Fajl Interistituzzjonali:
2025/0271 (NLE)

POLCOM 203
SERVICES 40
FDI 35
COLAC 120

PROPOSTA

minn:	Is-Segretarju Ġenerali tal-Kummissjoni Ewropea, iffirmata mis-Sa Martine DEPREZ, Direttur
data meta waslet:	3 ta' Settembru 2025
lil:	Is-Sa Thérèse BLANCHET, Segretarju Ġenerali tal-Kunsill tal-Unjoni Ewropea
Nru dok. Cion:	COM(2025) 812 annex
Sugġett:	ANNESS għal Proposta għal Deċiżjoni tal-Kunsill dwar il-konklużjoni, f'isem l-Unjoni Ewropea, tal-Ftehim Interim dwar il-Kummerċ bejn l-Unjoni Ewropea u l-Istati Uniti tal-Messiku

Id-delegazzjonijiet isibu meħmuż id-dokument COM(2025) 812 annex.

Mehmuż: COM(2025) 812 annex



IL-KUMMISSJONI
EWROPEA

Brussell, 3.9.2025
COM(2025) 812 final

ANNEX 1 – PART 1/2

ANNESS

ghal

Proposta ghal Deċiżjoni tal-Kunsill

**dwar il-konkluzjoni, f'isem l-Unjoni Ewropea, tal-Ftehim Interim dwar il-Kummerċ
bejn l-Unjoni Ewropea u l-Istati Uniti tal-Messiku**

FTEHIM INTERIM DWAR IL-KUMMERĊ
BEJN L-UNJONI EWROPEA
U L-ISTATI UNITI TAL-MESSIKU

PREAMBOLU

L-Unjoni Ewropea, minn hawn 'il quddiem imsejha "l-Unjoni" jew "l-UE",

u

l-Istati Uniti tal-Messiku, minn hawn 'il quddiem imsejhin "il-Messiku",

minn hawn 'il quddiem imsejha b'mod kongunt "il-Partijiet" jew imsejha individwalment "il-Parti",

FILWAQT LI JQISU r-rabtiet kulturali, politiċi u ekonomiċi b'saħħithom li jgħaqqduhom;

FILWAQT LI KONXJI tal-kontribut sinifikanti għat-tishih ta' daww ir-rabtiet magħmula mill-Ftehim ta' Partenarjat Ekonomiku, Koordinazzjoni Politika u Koperazzjoni bejn il-Komunità Ewropea u l-Istati Membri tagħha, min-naħa l-wahda, u l-Istati Uniti Messikani, min-naħa l-oħra, iffirmit fi Brussel fit-8 ta' Diċembru 1997;

FILWAQT LI JIKKUNSIDRAW l-impenn kongunt tagħhom espress fid-Dikjarazzjoni ta' Santiago tas-27 ta' Jannar 2013 biex jimmodernizzaw u jissostitwixxu l-Ftehim ta' Shubija Ekonomika, Koordinazzjoni Politika u Kooperazzjoni eżistenti biex jirriflettu realtajiet politiċi u ekonomiċi godda u l-avvanzi li saru fis-shubija strategika tagħhom;

FILWAQT LI JENFASIZZAW in-natura komprensiva tar-relazzjoni tagħhom u l-importanza li jiġi pprovdut qafas koerenti għall-promozzjoni ulterjuri tagħha;

FILWAQT LI JAFFERMAW l-istatus tagħhom bhala sħab strateġiċi u d-determinazzjoni tagħhom li jkomplu jtejbu u japprofondixxu s-sħubija tagħhom u l-kooperazzjoni u d-djalogu internazzjonali tagħhom sabiex javvanzaw l-interessi u l-valuri kondiviżi tagħhom;

FILWAQT LI JAFFERMAW l-impenn tagħhom li jsaħħu l-kooperazzjoni fi kwistjonijiet bilaterali, reġjonali, bireġjonali u internazzjonali ta' thassib komuni;

FILWAQT LI JIRRIKONOXxu l-karattru interim ta' dan il-Ftehim li se jsaħħaħ ir-relazzjonijiet ekonomiċi u kummerċjali bilaterali bejn il-Partijiet, inklużi fil-Ftehim Globali Modernizzat u li dan il-Ftehim ma jibqax japplika ladarba dan tal-aħħar jidhol fis-seħħ;

FILWAQT LI JIRRIKONOXxu l-importanza ta' sistema multilaterali b'saħħitha u effettiva, ibbażata fuq id-dritt internazzjonali, fil-preservazzjoni tal-paċi, fil-prevenzjoni tal-kunflitti u fit-tishih tas-sigurtà internazzjonali u fl-indirizzar ta' sfidi komuni;

FILWAQT LI JAFFERMAW MILL-ĠDID l-impenn tagħhom li jespandu u jiddiversifikaw ir-relazzjoni kummerċjali tagħhom f'konformità mal-Ftehim ta' Marrakesh li Jistabbilixxi l-Organizzazzjoni Dinjija tal-Kummerċ (minn hawn' il quddiem imsejjaħ il- "Ftehim tad-WTO") u l-oġettivi u d-dispożizzjonijiet speċifiċi stabbiliti f'dan il-Ftehim;

FILWAQT LI HUMA KONVINTI li dan il-Ftehim se jgħoq klima li twassal għat-tkabbir fir-relazzjonijiet ekonomiċi sostenibbli bejniethom, b'mod partikolari f'termini ta' kummerċ u ta' investiment, li huma essenzjali għall-milja tal-iżvilupp ekonomiku u soċjali u tal-innovazzjoni u tal-modernizzazzjoni teknoloġiċi;

FILWAQT LI JILQGHU l-adozzjoni tar-Risoluzzjoni 70/1 adottata mill-Assemblea Ġenerali tan-Nazzjonijiet Uniti fil-25 ta' Settembru 2015 li fiha d-dokument ta' eżitu "Nittrasformaw id-dinja tagħna: l-aġenda 2030 għall-Iżvilupp Sostenibbli" (minn hawn 'il quddiem "l-Aġenda 2030"), il-Ftehim ta' Pariġi skont il-Konvenzjoni Qafas tan-Nazzjonijiet Uniti dwar it-Tibdil fil-Klima, magħmul f'Pariġi fit-12 ta' Diċembru 2015 (minn hawn 'il quddiem imsejjaħ il-"Ftehim ta' Pariġi"), kif ukoll il-Qafas ta' Sendai għat-Tnaqqis tar-Riskju ta' Dizastri 2015–2030, adottat fit-Tielet Konferenza Dinjija tan-NU f'Sendai fit-18 ta' Marzu 2015, l-Aġenda ta' Azzjoni ta' Addis Ababa tat-Tielet Konferenza Internazzjonali dwar il-Finanzjament għall-Iżvilupp, adottati f'Addis Ababa fit-13-16 ta' Lulju 2015, l-Impenji tas-Summit Umanitarju Dinji, adottati fis-Summit Umanitarju Dinji f'Istanbul fit-23-24 ta' Mejju 2016, u l-Aġenda Urbana Ġdida, adottata matul il-Konferenza tan-NU dwar l-Akkomodazzjoni u l-Iżvilupp Urban Sostenibbli (Habitat III) fi Quito fl-20 ta' Ottubru 2016 (minn hawn 'il quddiem imsejjaħ l-"Aġenda Urbana Ġdida"), u li jappellaw għall-implimentazzjoni rapida tagħhom;

FILWAQT LI JAFFERMAW MILL-ĠDID l-impenn tagħhom li jegħlbu l-isfidi globali billi jippromwovu l-iżvilupp sostenibbli fid-dimensjonijiet ekonomiċi, soċjali u ambjentali tiegħu, billi jikkontribwixxu għall-ilħuq tal-Għanijiet ta' Żvilupp Sostenibbli (minn hawn 'il quddiem imsejjaħ l-"SDGs") u tal-miri tal-Aġenda 2030;

FILWAQT LI JAFFERMAW MILL-ĠDID l-impenn tagħhom li jippromwovu l-kummerċ internazzjonali b'tali mod li jikkontribwixxu għall-iżvilupp sostenibbli fid-dimensjonijiet ekonomiċi, soċjali u ambjentali tiegħu, permezz ta' shubijiet li jinvolvu l-partijiet ikkonċernati rilevanti kollha, inklużi s-soċjetà ċivili u s-settur privat, u li jimplementaw dan il-Ftehim b'mod konsistenti mal-ligijiet rispettivi tagħhom u mal-impenji internazzjonali dwar ix-xogħol u l-ambjent;

FILWAQT LI JIRRIKONOXXU l-importanza tat-tishih tar-relazzjonijiet ekonomiċi, kummerċjali u ta' investiment tagħhom, u tal-promozzjoni tal-liberalizzazzjoni tal-kummerċ u tal-investiment bejniethom, sabiex iġibu t-tkabbir ekonomiku, johlqu opportunitajiet godda għall-haddiema u għall-komunitajiet kummerċjali ta' kull Parti, b'mod partikolari għall-intraprizi żgħar u medji;

FILWAQT LI JIRRIKONOXXU li dan il-Ftehim jikkontribwixxi għat-tishih tal-benessri tal-konsumatur u għall-iżgurar ta' livell għoli ta' standards tal-ġajxien u ta' protezzjoni tal-konsumatur;

FILWAQT LI JHEĠĠU lill-intraprizi li joperaw fit-territorju tagħhom jew li huma soġġetti għall-ġurisdizzjoni tagħhom sabiex jirrispettaw il-linji gwida u l-prinċipji ta' responsabbiltà soċjali korporattiva rikonoxxuti internazzjonalment, inklużi l-Linji Gwida tal-OECD għall-Intraprizi Multinazzjonali, u sabiex isegwu l-aħjar prattiki ta' mġiba responsabbli fin-negozju;

FILWAQT LI JIRRIKONOXXU li d-dispożizzjonijiet ta' dan il-Ftehim jippreservaw id-dritt tal-Partijiet li jirregolaw fit-territorji tagħhom f'konformità mal-leġislazzjoni interna tagħhom u l-flessibbiltà tal-Partijiet li jilhqqu objettivi ta' politika leġittimi, bħas-saħħa pubblika, is-sikurezza, l-ambjent, il-morali pubblika u l-promozzjoni u l-protezzjoni tad-diversità kulturali, fost l-oħrajn;

FILWAQT LI JIRRIKONOXXU l-importanza tat-trasparenza, tal-governanza tajba u tal-istat tad-dritt fil-kummerċ u fl-investiment internazzjonali għall-benefiċċju tal-partijiet ikkonċernati kollha;

FILWAQT LI HUMA DEĊIŻI li jikkontribwixxu għall-iżvilupp u għall-espansjoni armonjuża tal-kummerċ u tal-investiment internazzjonali billi jneħħu l-ostakli għalihom permezz ta' dan il-Ftehim u li jevitaw li johlqu ostakli godda għall-kummerċ jew għall-investiment bejn il-Partijiet li jistgħu jnaqqsu l-benefiċċji ta' dan il-Ftehim;

QABLU FUQ DAN LI ĠEJ:

KAPITOLU 1

DISPOŻIZZJONIJIET ĠENERALI

ARTIKOLU 1.1

Stabbiliment ta' Żona ta' Kummerċ Hieles

Il-Partijiet jistabbilixxu, bis-saħħa ta' dan il-Ftehim, żona ta' kummerċ hieles, konsistenti mal-Artikolu XXIV tal-GATT 1994 u mal-Artikolu V tal-GATS.

ARTIKOLU 1.2

Objettivi

L-objettivi ta' dan il-Ftehim huma:

- (a) l-espansjoni u d-diversifikazzjoni tal-kummerċ fil-merkanzija, f'konformità mal-Artikolu XXIV tal-GATT 1994, bejn il-Partijiet permezz tat-tnaqqis jew l-eliminazzjoni tad-dazji doganali u tal-ostakli mhux tariffarji għall-kummerċ;

- (b) il-faċilitazzjoni tal-kummerċ fil-merkanzija, b'mod partikolari permezz tad-dispożizzjonijiet li jirrigwardjaw il-faċilitazzjoni doganali u kummerċjali, l-istandards, ir-regolamenti tekniċi u l-proċeduri ta' valutazzjoni tal-konformità, kif ukoll il-miżuri sanitarji u fitosanitarji, filwaqt li jiġi ppreservat id-dritt ta' kull Parti li tirregola fit-territorju tagħha u li tilhaq l-oġġettivi tal-ordni pubbliku;
- (c) il-liberalizzazzjoni tal-kummerċ fis-servizzi, f'konformità mal-Artikolu V tal-GATS;
- (d) l-iżvilupp ta' qafas li jwassal għal żieda fil-flussi ta' investiment billi jipprovdi regoli trasparenti, stabbli u prevedibbli li jirregolaw il-kundizzjonijiet għall-istabbiliment u l-operat ta' intrapriżi u l-moviment relatat tal-kapital, u li jiggwarantixxi bilanċ xieraq bejn il-liberalizzazzjoni tal-investimenti u d-dritt ta' kull Parti li tirregola sabiex jintlahqu l-oġġettivi ta' politika legittimi;
- (e) il-ftuħ effettiv u reċiproku tas-swieq tal-akkwist pubbliku tal-Partijiet;
- (f) il-promozzjoni tal-innovazzjoni u tal-kreattività billi tiġi żgurata protezzjoni adegwata u effettiva tad-drittijiet tal-proprjetà intellettuali, f'konformità mal-obbligi internazzjonali fis-seħh bejn il-Partijiet, u l-bilanċ bejn din il-protezzjoni u l-interess pubbliku;
- (g) it-tmexxija tar-relazzjonijiet kummerċjali u ta' investiment bejn il-Partijiet f'konformità mal-prinċipju ta' kompetizzjoni ħielsa u mingħajr distorsjoni;

- (h) il-promozzjoni tal-iżvilupp sostenibbli u tal-iżvilupp tal-kummerċ internazzjonali b'mod li jikkontribwixxi għall-iżvilupp sostenibbli, li jinkludi l-iżvilupp ekonomiku, l-iżvilupp soċjali u l-ħarsien tal-ambjent;
- (i) l-istabbiliment ta' mekkaniżmu effettiv, ġust u prevedibbli għas-soluzzjoni tat-tilwim sabiex isolvi tilwim bejn il-Partijiet dwar l-interpretazzjoni jew l-applikazzjoni ta' dan il-Ftehim.

ARTIKOLU 1.3

Definizzjonijiet ta' Applikazzjoni Ġenerali

Għall-finijiet ta' dan il-Ftehim u sakemm mhux speċifikat mod ieħor:

- (a) “deċiżjoni amministrattiva ta' applikazzjoni ġenerali” tfisser deċiżjoni amministrattiva jew interpretazzjoni li tapplika għall-persuni kollha u għas-sitwazzjonijiet fattwali li ġeneralment jaqgħu fil-kamp ta' applikazzjoni ta' dik id-deċiżjoni amministrattiva jew l-interpretazzjoni u li tistabbilixxi norma ta' kondotta, iżda ma tinkludix:
 - (i) determinazzjoni jew deċiżjoni li tkun saret fil-proċedimenti amministrattivi jew semigudizzjarji li tapplika għal persuna, prodott jew servizz partikolari tal-Parti l-oħra f'każ speċifiku; jew
 - (ii) kwalunkwe deċiżjoni oħra li taġġudika fir-rigward ta' att jew prattika partikolari;

- (b) “Ftehim dwar l-Agrikoltura” tfisser il-Ftehim dwar l-Agrikoltura fl-Anness 1A għall-Ftehim tad-WTO;
- (c) “oġġett agrikolu” tfisser prodott elenkat fl-Anness 1 għall-Ftehim dwar l-Agrikoltura;
- (d) “servizzi ta’ tiswija u manutenzjoni ta’ inġenji tal-ajru li matulhom inġenju tal-ajru jiġi rtirat mis-servizz” tfisser attivitajiet ta’ tiswija u manutenzjoni mwettqa fuq inġenju tal-ajru jew parti minnu waqt li jiġi rtirat mis-servizz u ma jinkludux l-hekk imsejha manutenzjoni bil-linja;
- (e) “Ftehim Antidumping” tfisser il-Ftehim dwar l-Implimentazzjoni tal-Artikolu VI tal-Ftehim Ġenerali dwar it-Tariffi u l-Kummerċ tal-1994 fl-Anness 1A tal-Ftehim tad-WTO;
- (f) “servizzi tas-sistema kompjuterizzata ta’ prenotazzjoni” tfisser servizzi pprovduti minn sistemi kompjuterizzati li fihom informazzjoni dwar l-iskedi, id-disponibbiltà, in-nollijiet u r-regoli dwar in-nollijiet tat-trasportaturi tal-ajru, u li permezz tagħhom jistgħu jsiru l-prenotazzjonijiet jew jinħarġu l-biljetti;
- (g) “dazju doganali” tfisser kwalunkwe dazju jew ħlas ta’ kwalunkwe tip impost fuq jew b’konnessjoni mal-importazzjoni ta’ xi merkanzija, li jinkludi kwalunkwe soprataxxa jew ħlas addizzjonali imposti b’konnessjoni ma’ tali importazzjoni; iżda li ma jinkludi ebda:
 - (i) imposta ekwivalenti għal taxxa interna imposta f’konformità mal-Artikolu 2.3;

- (ii) dazju anti-dumping jew kumpensatorju¹ applikat f'konformità mal-GATT 1994, mal-Ftehim dwar l-Antidumping u mal-Ftehim dwar l-SCM, kif xieraq;
- (iii) tariffa jew imposta ohra imposta fuq jew b'konnessjoni mal-importazzjoni ta' xi merkanzija, li hija limitata fl-ammont għall-kost approssimattiv tas-servizzi pprovduti; kif ukoll
- (iv) primjum offrut jew miġbur fuq merkanzija importata li jirriżulta minn sistema ta' offerti awtorizzata għall-amministrazzjoni ta' kwoti tar-rati tariffarji skont l-Appendiċi 2-A-4 (Kwoti tar-Rati Tariffarji tal-Messiku);
- (h) "Ftehim dwar il-Valutazzjoni Doganali tfisser il-Ftehim dwar l-Implimentazzjoni tal-Artikolu VII tal-Ftehim Ġenerali dwar it-Tariffi u l-Kummerċ tal-1994 fl-Anness 1A tal-Ftehim tad-WTO;
- (i) "jiem" tfisser jiem kalendarji, inklużi tmiem il-ġimgħa u btajjel;
- (j) "DSU" tfisser il-Qbil dwar is-Soluzzjoni tat-Tilwim, inkluż fl-Anness 2 tal-Ftehim tad-WTO;
- (k) "intrapriża" tfisser kwalunkwe entità ġuridika debitament kostitwita jew organizzata b'xi mod ieħor skont id-dritt applikabbli, kemm jekk tkun għal skopijiet ta' profitt kif ukoll jekk għal skopijiet oħrajn, u kemm jekk tkun proprjetà privata jew tal-gvern, inklużi kwalunkwe korporazzjoni, trust, shubija, impriża kongunta, impriża individwali jew assoċjazzjoni;

¹ Għal aktar ċertezza, id-definizzjoni ta' dazju doganali ma taffettwax id-drittijiet u l-obbligi tal-Partijiet skont il-Kapitolu 5 (Rimedji Kummerċjali).

- (l) “eżistenti” tfisser b’effett fid-data tad-dhul fis-sehh ta’ dan il-Ftehim;
- (m) “munita liberament konvertibbli” tfisser munita li hija nnegozjata b’mod wiesa’ fis-swieq tal-muniti barranin internazzjonali u li tintuża b’mod wiesa’ fi tranzazzjonijiet internazzjonali;
- (n) “GATS” tfisser il-Ftehim Ġenerali dwar il-Kummerċ fis-Servizzi fl-Anness 1B għall-Ftehim tad-WTO;
- (o) “GATT 1994” tfisser il-Ftehim Ġenerali dwar it-Tariffi u l-Kummerċ tal-1994 fl-Anness 1A għall-Ftehim tad-WTO;
- (p) “merkanzija” tfisser kemm materjali kif ukoll prodotti;
- (q) “merkanzija ta’ Parti” tfisser merkanzija domestika kif tinftiehem fil-GATT 1994 u tinkludi merkanzija oriġinarja ta’ dik il-Parti;
- (r) “servizzi ta’ groundhandling” tfisser il-provvista f’ajruport, fuq bażi ta’ tariffa jew kuntratt, ta’ rappreżentanza tal-linji tal-ajru, servizzi ta’ amministrazzjoni u superviżjoni, immaniġġar tal-passiġġieri, immaniġġar tal-bagalji, servizzi fir-rampa, catering², immaniġġar tal-merkanzija u tal-posta bl-ajru, riforniment ta’ inġenju tal-ajru, manutenzjoni u tindif tal-inġenji tal-ajru, trasport bis-superfiċje, u servizzi ta’ operat tat-titjiriet, amministrazzjoni tal-ekwipaġġ u ppjanar tat-titjiriet; iżda ma tinkludix l-awtoforniment ta’ servizz, is-sigurtà, il-manutenzjoni bil-linja, it-tiswija u l-manutenzjoni tal-inġenji tal-ajru; u l-ġestjoni jew l-operat tal-infrastruttura ċentralizzata essenzjali tal-ajruport, bħal faċilitajiet ta’ tneħħija tas-silġ, sistemi ta’ distribuzzjoni tal-fjuwil, sistemi ta’ mmaniġġar tal-bagalji u sistemi fissi ta’ trasport ġewwa l-ajruport;

² Hlief il-preparazzjoni tal-ikel.

- (s) “Sistema Armonizzata” jew “SA” tfisser is-Sistema Armonizzata għad-Deskrizzjoni u l-Kodifikazzjoni tal-Merkanzija, inklużi r-Regoli Ġenerali ta’ Interpretazzjoni, in-Noti tat-Taqsimiet, in-Noti tal-Kapitoli u n-Noti tas-Subintestaturi tagħha;
- (t) “mizura” tinkludi kwalunkwe liġi, regolament, regola, proċedura, deċiżjoni, azzjoni amministrattiva, rekwizit jew prattika;³
- (u) “Ftehim Globali Mmodernizzat” jew “MGA” tfisser il-Ftehim ta’ shubija strateġika politika, ekonomika u ta’ kooperazzjoni bejn l-Unjoni Ewropea u l-Istati Membri tagħha, minn naha waħda, u l-Istati Uniti Messikani, min-naha l-oħra, li għandu jiġi konkluż;
- (v) “ċittadin” tfisser persuna fiżika li għandha n-nazzjonalità ta’ wiehed mill-Istati Membri tal-Unjoni Ewropea jew tal-Messiku skont il-liġi rispettiva tagħhom jew li hija residenti permanenti ta’ Parti;
- (w) “persuna fiżika” tfisser⁴:
 - (i) fil-każ tal-Unjoni Ewropea, persuna li jkollha n-nazzjonalità ta’ wiehed mill-Istati Membri tal-Unjoni Ewropea skont il-legiżlazzjoni tiegħu;⁵ kif ukoll

³ Għal aktar ċertezza, “mizura” tinkludi n-nuqqasijiet ta’ teħid ta’ azzjoni.

⁴ Din id-definizzjoni tapplika għall-finijiet tal-Kapitoli minn 10 sa 19.

⁵ Id-definizzjoni ta’ persuni fiżiċi tal-Unjoni Ewropea tinkludi wkoll persuni fiżiċi li jirrisjedu b’mod permanenti fir-Repubblika tal-Latvja li ma humiex ċittadini tar-Repubblika tal-Latvja jew ta’ kwalunkwe Stat ieħor, iżda li huma intitolati, skont il-liġijiet u r-regolamenti tar-Repubblika tal-Latvja, li jirċievu passaport ta’ nonċittadin.

(ii) fil-każ tal-Messiku, persuna li għandha n-nazzjonalità tal-Messiku skont il-leġiżlazzjoni tiegħu;

persuna fiżika li hija ċittadin tal-Messiku u li għandha n-nazzjonalità ta' wiehed mill-Istati Membri tal-Unjoni Ewropea titqies li hija esklussivament persuna fiżika tal-Parti tan-nazzjonalità dominanti u effettiva tiegħu jew tagħha;

(x) “OECD” tfisser l-Organizzazzjoni għall-Kooperazzjoni u l-Iżvilupp Ekonomiċi;

(y) “merkanzija oriġinarja” tfisser merkanzija li tikkwalifika bħala oriġinarja skont ir-regoli tal-origini stabbiliti fil-Kapitolu 3 (Regoli tal-Origini u Proċeduri tal-Origini);

(z) “persuna” tfisser persuna fiżika jew intrapriża;

(aa) “persuna ta' Parti” tfisser ċittadin jew intrapriża ta' Parti;

(bb) “trattament tariffarju preferenzjali” tfisser ir-rata tad-dazju doganali applikabbli għal merkanzija oriġinarja skont l-Artikolu 2.4 (Eliminazzjoni jew Tnaqqis tad-Dazji Doganali);

(cc) “Ftehim dwar is-Salvagwardji” tfisser il-Ftehim dwar is-Salvagwardji fl-Anness 1A tal-Ftehim tad-WTO;

(dd) “Ftehim SCM” tfisser il-Ftehim dwar is-Sussidji u l-Mizuri ta' Kumpens fl-Anness 1A għall-Ftehim tad-WTO;

- (ee) “bejgħ u kummerċjalizzazzjoni ta’ servizzi tat-trasport bl-ajru” tfisser l-opportunitajiet għat-trasportatur tal-ajru biex ibiġħ u jikkummerċjalizza liberament is-servizzi tat-trasport bl-ajru tiegħu, inklużi l-aspetti kollha tal-kummerċjalizzazzjoni bħar-riċerka dwar is-suq, ir-reklamar u d-distribuzzjoni, iżda ma tinkludix l-ipprezzar tas-servizzi tat-trasport bl-ajru jew il-kundizzjonijiet applikabbli;
- (ff) “fornitur ta’ servizzi” tfisser persuna li tforni jew tfittex li tforni servizz;
- (gg) “Ftehim SPS” tfisser il-Ftehim dwar l-Applikazzjoni ta’ Miżuri Sanitarji u Fitosanitarji fl-Anness 1A għall-Ftehim tad-WTO;
- (hh) “intrapriża tal-Istat” tfisser intrapriża li hija proprjetà ta’ Parti jew ikkontrollata minn Parti;
- (ii) “Ftehim TBT” tfisser il-Ftehim dwar l-Ostakoli Tekniċi għall-Kummerċ fl-Anness 1A għall-Ftehim tad-WTO;
- (jj) “territorju” tfisser it-territorju fejn dan il-Ftehim japplika skont l-Artikolu 33.7 (Applikazzjoni Territorjali);
- (kk) “pajjiż terz” tfisser pajjiż jew territorju barra mill-kamp ta’ applikazzjoni territorjali ta’ dan il-Ftehim;
- (ll) “Kunsill tal-Kummerċ” tfisser il-Kunsill tal-Kummerċ stabbilit skont l-Artikolu 33.1 ta’ dan il-Ftehim;

- (mm) “Ftehim TRIPS” tfisser il-Ftehim dwar l-Aspetti tad-Drittijiet tal-Proprietà Intellettuali Relatati mal-Kummerċ fl-Anness 1C għall-Ftehim tad-WTO;
- (nn) “Konvenzjoni ta’ Vjenna dwar il-Liġi tat-Trattati” tfisser il-Konvenzjoni ta’ Vjenna dwar il-Liġi tat-Trattati, magħmula fi Vjenna fit-23 ta’ Mejju 1969;
- (oo) “TUE” tfisser it-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea;
- (pp) “TFUE” tfisser it-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea;
- (qq) “WTO” tfisser l-Organizzazzjoni Dinjija tal-Kummerċ; kif ukoll
- (rr) "il-Ftehim WTO" tfisser il-Ftehim ta’ Marrakexx li Jistabbilixxi l-Organizzazzjoni Dinjija tal-Kummerċ magħmul f'Marrakexx fil-15 ta’ April 1994.

ARTIKOLU 1.4

Relazzjoni għall-Ftehim tad-WTO

Il-Partijiet jafferkaw id-drittijiet u l-obbligi tagħhom fir-rigward ta’ xulxin skont il-Ftehim tad-WTO.

ARTIKOLU 1.5

Referenzi għal-Liġijiet u għal Ftehimiet oħrajn

1. Sakemm ma jkunx indikat mod ieħor, kwalunkwe referenza f'dan il-Ftehim għal-liġijiet, b'mod ġenerali jew b'referenza għal statut jew regolament speċifiku jew direttiva speċifika, għandha tinftiehem bħala referenza għal-liġijiet, kif jistgħu jiġu emendati.
2. Sakemm ma jkunx indikat mod ieħor, kwalunkwe referenza, jew inkorporazzjoni permezz ta' referenza, f'dan il-Ftehim, għal ftehimiet jew strumenti legali oħrajn b'mod sħiħ jew parzjali, għandha tiġi interpretata bħala li tinkludi:
 - (a) annessi, protokolli, noti ta' qiegħ il-pagna, noti interpretattivi u noti ta' spjegazzjoni relatati; kif ukoll
 - (b) ftehimiet sussegwenti li għalihom il-Partijiet ikunu parti jew emendi li jkunu vinkolanti fuq il-Partijiet, hlief meta r-referenza tafferma drittijiet u obbligi eżistenti.

ARTIKOLU 1.6

Twettiq ta' Obbligi

1. Kull Parti għandha tadotta kwalunkwe miżura ġenerali jew speċifika meħtieġa sabiex tissodisfa l-obbligi skont dan il-Ftehim, inklużi dawk meħtieġa sabiex tiġi żgurata l-osservanza tagħhom mill-gvernijiet u l-awtoritajiet ċentrali, reġjonali jew lokali, kif ukoll mill-korpi mhux governattivi fl-eżerċitar tas-setgħat delegati lilhom.

2. Jekk xi wahda mill-Partijiet tqis li l-Parti l-oħra

- naqset milli tirrispetta xi wieħed mill-prinċipji, drittijiet jew libertajiet fundamentali msemmija fl-Artikolu 2 il-Parti I tal-Ftehim Globali Modernizzat; jew
- naqset milli tikkonforma ma' u timplimenta kwalunkwe mill-obbligi eżistenti tagħha skont it-trattati u l-ftehimiet internazzjonali dwar id-diżarm u n-nonproliferazzjoni jew obbligi internazzjonali oħra msemmija fl-Artikolu 1.4 tal-Parti II tal-Ftehim Globali Modernizzat

hija tista' tiegħu miżuri xierqa skont id-dispożizzjonijiet fil-paragrafu 3 tal-Artikolu 2.3 tal-Parti IV tal-Ftehim Globali Modernizzat (it-tweqqif tal-obbligi). Għall-fini ta' dan il-paragrafu, "miżuri xierqa" jistgħu jinkludu s-sospensjoni, parzjalment jew kompletament, ta' dan il-Ftehim.

Id-dritt mogħti minn dan il-paragrafu jista' jiġi eżerċitat minn kwalunkwe Parti, irrispettivament minn jekk id-dispożizzjonijiet rilevanti tal-Ftehim Globali Modernizzat dahlux fis-seħħ jew humiex qed jiġu applikati b'mod provvizorju.

3. "Miżuri xierqa" msemmija fil-paragrafu 2 hawn fuq għandhom jittiehdu b'rispett shih tad-dritt internazzjonali u għandhom ikunu proporzjonati għan-nuqqas ta' implimentazzjoni tal-obbligi msemmija fil-paragrafu 2. Trid tingħata prijorità lil dawk li l-inqas ifixklu l-funzjonament ta' dan il-Ftehim. Huwa mifhum li s-sospensjoni, parzjalment jew kompletament, ta' dan il-Ftehim tkun miżura tal-aħħar għażla.

KAPITOLU 2

KUMMERĊ FIL-MERKANZIJA

TAQSIMA A

Dispożizzjonijiet Ġenerali

ARTIKOLU 2.1

Definizzjonijiet

Għall-finijiet ta' dan il-Kapitolu:

- (a) “tranzazzjonijiet konsulari” tfisser il-proċedura sabiex tinkiseb, mingħand konslu tal-Parti li timporta fit-territorju tal-Parti li tesporta, jew fit-territorju ta' parti terza, fattura konsulari jew viża konsulari għal fattura kummerċjali, ċertifikat tal-origini, manifest, dikjarazzjoni tal-esportazzjoni tal-konsenjatur jew kwalunkwe dokumentazzjoni doganali oħra fuq jew b'konnessjoni mal-importazzjoni tal-merkanzija;

- (b) “proċedura ta’ liċenzjar għall-esportazzjoni” tfisser proċedura amministrattiva li tirrikjedi s-sottomissjoni ta’ applikazzjoni jew ta’ dokumentazzjoni oħra, għajr dik ġeneralment meħtieġa għall-finijiet ta’ approvazzjoni doganali, lill-korp jew korpi amministrattivi rilevanti tal-Parti li tesporta bħala kundizzjoni minn qabel għall-esportazzjoni mit-territorju tal-Parti li tesporta;
- (c) “Ftehim dwar il-Liċenzjar għall-Importazzjoni” tfisser il-Ftehim dwar il-Proċeduri ta’ Liċenzjar għall-Importazzjoni, stabbilit fl-Anness 1A għall-Ftehim tad-WTO.
- (d) “proċedura ta’ liċenzjar għall-importazzjoni” tfisser proċedura amministrattiva li tirrikjedi s-sottomissjoni ta’ applikazzjoni jew ta’ dokumentazzjoni oħra, għajr dik ġeneralment meħtieġa għall-finijiet ta’ approvazzjoni doganali, lill-korp jew korpi amministrattivi rilevanti tal-Parti li timporta bħala kundizzjoni minn qabel għall-importazzjoni fit-territorju tal-Parti li timporta;

ARTIKOLU 2.2

Ambitu

Sakemm ma jkunx previst mod ieħor f’dan il-Ftehim, dan il-Kapitolu japplika għall-kummerċ fil-merkanzija ta’ Parti.

ARTIKOLU 2.3

Trattament Nazzjonali

1. Kull Parti għandha tagħti trattament nazzjonali lill-oġġetti tal-Parti l-oħra f'konformità mal-Artikolu III ta' GATT tal-1994 inklużi n-Noti u d-Dispożizzjonijiet Supplimentari tiegħu. Għal dak il-ghan, l-Artikolu III tal-GATT 1994 u n-Noti u d-Dispożizzjonijiet Supplimentari tiegħu huma inkorporati u integrati f'dan il-Ftehim, *mutatis mutandis*.
2. Għal aktar ċertezza, trattament nazzjonali jfisser, fir-rigward ta' livell ta' gvern fil-Messiku għajr fil-livell federali, jew livell ta' gvern ta' jew fi Stat Membru tal-Unjoni Ewropea, trattament mhux inqas favorevoli minn dak mogħti minn dak il-livell ta' gvern lil merkanzija simili, direttament kompetittiva jew sostitwibbli tal-Messiku jew tal-Istat Membru, rispettivament.

ARTIKOLU 2.4

Tneħħija jew Tnaqqis tad-Dazji Doganali

1. Sakemm ma jkunx previst mod ieħor f'dan il-Ftehim, kull Parti għandha tneħħi jew tnaqqas id-dazji doganali tagħha fuq merkanzija oriġinarja f'konformità mal-Anness 2-A u ma għandha tapplika l-ebda dazju doganali mad-dhul fis-seħh ta' dan il-Ftehim għall-merkanzija oriġinarja kklassifikata fil-linji tariffarji tal-Kapitoli minn 1 sa 97 tas-Sistema Armonizzata minbarra dawk inklużi rispettivament fl-Appendiċijiet 2-A-1 jew 2-A-2 għall-Anness 2-A.

2. Sakemm ma jkunx previst mod iehor f'dan il-Ftehim, Parti ma għandha żżid l-ebda dazju doganali eżistenti, jew tadotta xi dazju doganali ġdid, fuq merkanzija oriġinarja tal-Parti l-oħra.⁶
3. Jekk Parti tnaqqas ir-rata tad-dazju doganali tal-aktar nazzjon iffavorit tagħha, dik ir-rata tad-dazju għandha tapplika għall-merkanzija oriġinarja tal-Parti l-oħra sakemm tkun aktar baxxa mir-rata tad-dazju doganali ddeterminata skont l-Anness 2-A.
4. Fuq talba ta' Parti, il-Partijiet għandhom jikkonsultaw biex jikkunsidraw il-possibbiltà li jtejbu t-trattament tariffarju għall-aċċess għas-suq ta' merkanzija oriġinarja kif stabbilit fl-Anness 2-A. Il-Kunsill tal-Kummerċ jista' jiehū deċiżjoni li jimmodifika l-Anness 2-A.⁷
5. Għal aktar ċertezza, Parti tista' żżomm jew iżżid dazju doganali fuq il-merkanzija oriġinarja kif awtorizzat mill-Korp għas-Soluzzjoni tat-Tilwim tad-WTO.

⁶ Għal aktar ċertezza, wara tnaqqis unilaterali ta' dazju doganali, Parti tista' żżid dak id-dazju doganali għal-livell iddeterminat għas-sena rispettiva tal-iskeda ta' tneħħija tat-tariffi f'konformità mal-Anness 2-A.

⁷ Għal aktar ċertezza; dik il-modifika għandha tiehū post kwalunkwe rata tad-dazju doganali jew kategorija ta' stadji stabbilita fl-Anness 2-A.

ARTIKOLU 2.5

Dazji fuq l-Esportazzjoni, Taxxi jew Imposti Ohrajn

1. Parti ma għandha tadotta jew iżżomm l-ebda taxxa jew imposta fuq l-esportazzjoni ta' merkanzija lejn it-territorju tal-Parti l-oħra li tkun aktar minn dik imposta fuq dik il-merkanzija meta tkun maħsuba għall-konsum domestiku.
2. Parti ma għandha tadotta jew iżżomm l-ebda dazju jew imposta tal-ebda tip imposti fuq, jew b'konnessjoni ma', l-esportazzjoni ta' merkanzija lejn it-territorju tal-Parti l-oħra li jkunu aktar minn dawk imposti fuq dik il-merkanzija meta tkun maħsuba għall-konsum domestiku.
3. F'dan l-Artikolu ma hemm xejn li għandu jipprevjeni lil Parti milli timponi tariffa jew imposta li hija permessa skont l-Artikolu 2.6 fuq l-esportazzjoni ta' merkanzija.

ARTIKOLU 2.6

Tariffi u Formalitajiet

1. It-tariffi u l-imposti l-oħrajn li jigu imposti minn Party fuq, jew b'konnessjoni ma', l-importazzjoni ta' merkanzija tal-Parti l-oħra jew l-esportazzjoni ta' merkanzija lill-Parti l-oħra, għandhom ikunu limitati fl-ammont għall-kost approssimattiv tas-servizzi mogħtija, u ma għandhomx jirrappreżentaw protezzjoni indiretta għal merkanzija domestika jew tassazzjoni tal-importazzjonijiet jew tal-esportazzjonijiet għal skopijiet fiskali.

2. Parti ma ghandhiex tapplika tariffa għall-ipproċessar doganali fuq merkanzija oriġinarja.⁸
3. Kull Parti għandha tippubblika t-tariffi u l-imposti kollha li timponi b'konnessjoni mal-importazzjoni jew l-esportazzjoni b'tali mod li l-gvernijiet, in-negozjanti u partijiet interessati oħrajn ikunu jistgħu jsiru familjari magħhom.
4. Parti ma għandhiex tirrikjedi tranżazzjonijiet konsulari, inklużi tariffi u imposti relatati, b'konnessjoni mal-importazzjoni ta' merkanzija tal-Parti l-oħra.⁹

ARTIKOLU 2.7

Prodotti li Jergħu Jidhlu wara Tiswija jew Alterazzjoni

1. “tiswija jew alterazzjoni” tfisser kwalunkwe operazzjoni ta' pproċessar li ssir fuq prodott sabiex jissewwew difetti operattivi jew ħsara materjali u li tinvolvi l-proċess sabiex prodott jingieblura għall-funzjoni oriġinali tiegħu, jew sabiex tiġi żgurata l-konformità tiegħu mar-rekwiżiti tekniċi għall-użu tiegħu, li mingħajrha l-prodott ma jkunx jista' jkompli jintuża bil-mod normali għall-iskopijiet li għalihom kien mahsub. It-tiswija ta' prodott tinkludi r-restawr u l-manutenzjoni, iżda ma tinkludix operazzjoni jew proċess li:
 - (a) jeqred il-karatteristiċi essenzjali ta' merkanzija, jew johloq merkanzija ġdida jew kummerċjalment differenti;

⁸ Għall-Messiku, it-tariffa għall-ipproċessar doganali tirreferi għal “Derecho de Trámite Aduanero”.

⁹ Għal aktar ċertezza, il-Parti li timporta tista' tirrikjedi l-konsularizzazzjoni tad-dokumenti mill-konslu tagħha mal-ġurisdizzjoni fit-territorju tal-Parti li tesporta:

- (a) għal skopijiet ta' investigazzjoni jew ta' awditjar, jew
- (b) għall-importazzjoni ta' oġġetti domestiċi.

(b) jittrasformaw prodott mhux lest f'wiehed lest; jew

(c) jintużaw biex ibiddlu sostanzjalment il-funzjoni ta' prodott.

2. Parti ma għandhiex tapplika dazju doganali fuq prodott, irrISPETTIVAMENT mill-origini tiegħu, li jidhol mill-ġdid fit-territorju tagħha wara li dak il-prodott ikun ġie temporanjament esportat mit-territorju tagħha lejn it-territorju tal-Parti l-oħra għal tiswija jew alterazzjoni, irrISPETTIVAMENT minn jekk tali tiswija jew alterazzjoni tkunx tista' ssir fit-territorju tal-Parti minn fejn il-prodott ikun ġie esportat għat-tiswija jew għall-alterazzjoni.

3. Il-paragrafu 2 ma japplikax għal oġġett importat f'bond, f'żoni ta' kummerċ hieles, jew fi status simili, li sussegwentement jiġi esportat għat-tiswija u li ma jiġix importat mill-ġdid f'bond, f'żoni ta' kummerċ hieles, jew fi status simili.

4. Parti ma għandhiex tapplika dazju doganali għal prodott, irrISPETTIVAMENT mill-origini tiegħu, importat temporanjament mit-territorju tal-Parti l-oħra għat-tiswija jew għall-alterazzjoni.

ARTIKOLU 2.8

Prodotti Manifatturati mill-Ġdid

1. “prodott manifatturat mill-ġdid” tfisser prodott ikklassifikat fil-Kapitoli minn 84 sa 90 jew fl-intestatura 9402 tas-Sistema Armonizzata, hlief il-prodotti inklużi fl-Anness 2-B, li:
 - (a) ikun prodott kompletament jew parzjalment minn materjali rkuprati ta’ prodotti li jkunu ntuzaw;
 - (b) ikollu prestazzjoni u kundizzjonijiet tax-xogħol simili, kif ukoll stennija tal-ghomor bhall-prodott simili f’kundizzjoni ġdida; kif ukoll
 - (c) jingħata l-istess garanzija bhall-prodott simili f’kundizzjoni ġdida.
2. Sakemm ma jkunx previst mod ieħor f’dan il-Ftehim, Parti ma għandhiex tagħti lill-prodotti manifatturati tal-Parti l-oħra trattament li jkun inqas favorevoli minn dak li tagħti lill-prodotti simili f’kundizzjoni ġdida.
3. Soġġetta għall-obbligi tagħha skont dan il-Ftehim u l-Ftehim tal-WTO, Parti tista’ titlob li l-prodotti manifatturati mill-ġdid:
 - (a) jiġu identifikati bħala tali għad-distribuzzjoni jew għall-bejgħ fit-territorju tagħha, inkluż permezz ta’ tikketta speċifika, sabiex jiġi evitat il-qerq tal-konsumaturi; kif ukoll

(b) jissodisfaw ir-rekwiżiti u r-regolamenti tekniċi applikabbli kollha li japplikaw għal prodotti simili f'kundizzjoni ġdida.

4. Għal aktar ċertezza, l-Artikolu 2.9 japplika għall-prodotti manifatturati mill-ġdid. Jekk Parti tadotta jew iżżomm projbizzjonijiet jew restrizzjonijiet fuq l-importazzjoni u l-esportazzjoni ta' prodotti użati, hija ma għandhiex tapplika dawk il-miżuri għal prodotti manifatturati mill-ġdid.

ARTIKOLU 2.9

Restrizzjonijiet fuq l-Importazzjoni u l-Esportazzjoni

Sakemm ma jiġix previst mod ieħor fl-Anness 2-C, Parti ma għandha tadotta jew iżżomm ebda projbizzjoni jew restrizzjoni fuq l-importazzjoni ta' kwalunkwe prodott tal-Parti l-oħra jew fuq l-esportazzjoni jew il-bejgħ għall-esportazzjoni ta' kwalunkwe prodott destinat għat-territorju tal-Parti l-oħra, hlief f'konformità mal-Artikolu XI tal-GATT 1994, inklużi n-Noti u d-Dispożizzjonijiet Supplimentari tiegħu. Għal dak il-ghan, l-Artikolu XI tal-GATT 1994, inklużi n-Noti u d-Dispożizzjonijiet Supplimentari tiegħu, huma inkorporati u f'dan il-Ftehim u jiffurmaw parti minnu, *mutatis mutandis*.

ARTIKOLU 2.10

Liċenzjar għall-Importazzjoni

1. Kull Parti għandha tadotta u tamministra kwalunkwe proċedura ta' liċenzjar għall-importazzjoni f'konformità mal-Artikoli 1 sa 3 tal-Ftehim dwar il-Liċenzjar għall-Importazzjoni.
2. Kull Parti għandha tinnotifika lill-Parti l-oħra bi kwalunkwe proċedura ġdida ta' liċenzjar għall-importazzjoni u kwalunkwe modifika tal-proċeduri eżistenti ta' liċenzjar għall-importazzjoni fi żmien 60 jum wara d-data tal-pubblikazzjoni tagħha u, jekk possibbli, mhux aktar tard minn 60 jum qabel ma tidhol fis-seħh il-proċedura l-ġdida jew il-modifika. In-notifika għandha tinkludi l-informazzjoni speċifikata fil-paragrafu 2 tal-Artikolu 5 tal-Ftehim dwar il-Liċenzjar għall-Importazzjoni, kif ukoll l-indirizzi elettronici tas-siti web uffiċjali, imsemmija fil-paragrafu 4 ta' dan l-Artikolu. Parti għandha titqies li tikkonforma ma' din id-dispożizzjoni jekk hija tinnotifika l-proċedura ġdida rilevanti tal-liċenzjar għall-importazzjoni, jew kwalunkwe modifika tagħha, lill-Kumitat dwar il-Liċenzjar għall-Importazzjoni previst fl-Artikolu 4 tal-Ftehim dwar il-Liċenzjar għall-Importazzjoni f'konformità mal-paragrafi minn 1 sa 3 tal-Artikolu 5 tal-Ftehim dwar il-Liċenzjar għall-Importazzjoni.
3. Fuq talba ta' Parti, il-Parti l-oħra għandha tipprovdi minnufih kwalunkwe informazzjoni rilevanti, inkluża l-informazzjoni speċifikata fil-paragrafu 2 tal-Artikolu 5 tal-Ftehim dwar il-Liċenzjar għall-Importazzjoni, fir-rigward ta' kwalunkwe proċedura ta' liċenzjar għall-importazzjoni li jkollha l-ksieb li tadotta, tkun adottat jew iżzomm, jew fir-rigward ta' kwalunkwe modifika tal-proċeduri ta' liċenzjar eżistenti.

4. Kull Parti għandha tippubblika fuq is-siti web uffiċjali rilevanti l-informazzjoni li hija meħtieġa tippubblika skont is-subparagrafu 4(a) tal-Artikolu 1 tal-Ftehim dwar il-Liċenzjar għall-Importazzjoni u għandha tiżgura li l-informazzjoni speċifikata fil-paragrafu 2 tal-Artikolu 5 tal-Ftehim dwar il-Liċenzjar għall-Importazzjoni tkun disponibbli għall-pubbliku.

ARTIKOLU 2.11

Liċenzjar għall-Esportazzjoni

1. Kull Parti għandha tippubblika kwalunkwe proċedura ġdida ta' liċenzjar għall-esportazzjoni, jew kwalunkwe modifika ta' proċedura eżistenti ta' liċenzjar għall-esportazzjoni inkluż, jekk xieraq, fuq is-siti web uffiċjali rilevanti. Tali pubblikazzjoni għandha ssir, jekk ikun prattikabbli, mhux aktar tard minn 45 jum qabel ma tidhol fis-seħh il-proċedura jew il-modifika, u fi kwalunkwe każ, mhux aktar tard mid-data meta tidhol fis-seħh il-proċedura jew il-modifika.

2. Kull Parti għandha tinnotifika lill-Parti l-oħra bil-proċeduri eżistenti tagħha ta' liċenzjar għall-esportazzjoni fi żmien 60 jum wara d-data tad-dhul fis-seħh ta' dan il-Ftehim. Kull Parti għandha tinnotifika lill-Parti l-oħra bi kwalunkwe proċedura ġdida ta' liċenzjar għall-esportazzjoni u bi kwalunkwe modifika tal-proċeduri eżistenti ta' liċenzjar għall-esportazzjoni fi żmien 60 jum wara d-data tal-pubblikazzjoni tagħha. Dawn in-notifiki għandhom jinkludu r-referenza għas-sors fejn tiġi ppubblikata l-informazzjoni meħtieġa skont il-paragrafu 3 u, jekk ikun xieraq, l-indirizz tas-sit web uffiċjali rilevanti.

3. Il-pubblikazzjoni tal-proċeduri ta' liċenzjar għall-esportazzjoni għandha tinkludi l-informazzjoni li ġejja:

- (a) it-testi tal-proċeduri ta' liċenzjar għall-esportazzjoni tagħha u kwalunkwe modifika tagħhom;
- (b) il-merkanzija soġġetta għal kull proċedura ta' hrug ta' liċenzji għall-esportazzjoni;
- (c) għal kull proċedura, deskrizzjoni tal-proċess għall-applikazzjoni għal liċenzja għall-esportazzjoni u kwalunkwe kriterju li applikant irid jissodisfa biex ikun eligibbli biex japplika għal liċenzja għall-esportazzjoni, bhall-pussess ta' liċenzja ta' attività, l-istabbiliment jew iż-żamma ta' investment, jew l-operat permezz ta' forma partikolari ta' stabbiliment fit-territorju ta' Parti;
- (d) punt jew punti ta' kuntatt minn fejn il-persuni interessati jistgħu jiksbu aktar informazzjoni dwar il-kundizzjonijiet biex jiksbu liċenzja għall-esportazzjoni;
- (e) il-korp jew korpi amministrattivi li lilhom għandha tiġi sottomessa applikazzjoni jew dokumentazzjoni rilevanti oħra;
- (f) deskrizzjoni ta' kwalunkwe miżura li tkun qed tiġi implimentata permezz tal-proċedura ta' liċenzjar għall-esportazzjoni;
- (g) il-perjodu li matulu se tkun fis-seħh kull proċedura ta' liċenzjar għall-esportazzjoni, sakemm il-proċedura ma tibqax fis-seħh sakemm tiġi rtirata jew riveduta f'pubblikazzjoni ġdida;

- (h) jekk il-Parti jkollha l-hsieb li tuża proċedura ta' liċenzjar għall-esportazzjoni biex tamministra kwota tal-esportazzjoni, il-kwantità generali, id-dati tal-ftuħ u tal-għeluq tal-kwota u, jekk applikabbli, il-valur tal-kwota; kif ukoll
- (i) kwalunkwe eżenzjoni mir-rekwiżit li tinkiseb liċenzja għall-esportazzjoni jew kwalunkwe eċċezzjoni għalih, kif jistgħu jintalbu jew jintużaw dawk l-eżenzjonijiet jew l-eċċezzjonijiet, u l-kriterji għall-ghoti tagħhom.

4. Għal aktar ċertezza, f'dan l-Artikolu ma hemm xejn li jirrikjedi li Parti tagħti liċenzja għall-esportazzjoni, jew li jipprevjeni lil Parti milli timplimenta l-obbligi jew l-impenji tagħha skont ir-Risoluzzjonijiet tal-Kunsill tas-Sigurtà tan-Nazzjonijiet Uniti, kif ukoll skont regimi multilaterali ta' nonproliferazzjoni u arrangamenti għall-kontroll tal-esportazzjoni.

ARTIKOLU 2.12

Valutazzjoni Doganali

Il-Partijiet jafferma id-drittijiet u l-obbligi tagħhom skont il-Ftehim dwar il-Valutazzjoni Doganali.

ARTIKOLU 2.13

Dhul Temporanju tal-Prodotti

1. Kull Parti għandha tagħti dhul temporanju b'eżenzjoni kundizzjonali totali mid-dazji tal-importazzjoni, kif previst fil-liġijiet u r-regolamenti tagħha, għall-prodotti li ġejjin, irrispettivament mill-origini tagħhom:
 - (a) prodotti maħsuba għall-wiri jew għall-użu f'wirjiet, fieri, laqgħat, dimostrazzjonijiet jew avvenimenti simili;
 - (b) taġmir professjonali, inkluż taġmir għall-istampa jew għax-xandir bil-hoss jew televiżiv, software, taġmir ċinematografiku, u kwalunkwe apparat jew aċċessorju anċillari għal tali taġmir, li huwa meħtieġ għat-twettiq tal-attività kummerċjali, tal-kummerċ jew tal-professjoni ta' persuna li tkun qed iżżur it-territorju tal-Parti biex twettaq kompitu speċifikat;
 - (c) kontenituri, kampjuni kummerċjali, filmati u reġistrazzjonijiet ta' reklamar u prodotti oħrajn importati b'konnessjoni ma' operazzjoni kummerċjali;
 - (d) prodotti importati għal skopijiet sportivi;
 - (e) prodotti importati għal skopijiet umanitarji; kif ukoll
 - (f) annimali importati għal skopijiet speċifiċi.

2. Kull Parti tista' titlob li l-oġġetti li jibbenefikaw minn dħul temporanju f'konformità mal-paragrafu 1:

- (a) ikunu maħsuba għall-esportazzjoni mill-ġdid mingħajr ma jkunu għaddew minn xi bidla, hliet deprezzament normali minhabba l-użu li jkun sar minnhom;
- (b) jintużaw biss minn jew taht is-superviżjoni personali ta' ċittadin tal-Parti l-oħra fl-eżerċitar tal-attività kummerċjali, tal-kummerċ, tal-professjoni jew tal-isport ta' dik il-persuna tal-Parti l-oħra;
- (c) ma jinbigħux jew ma jingħatawx b'lokazzjoni fit-territorju tagħha;
- (d) ikunu akkumpanjati minn garanzija, jekk tintalab mill-Parti li timporta, f'ammont mhux akbar mill-imposti li kieku kienu jkunu dovuti mad-dħul jew mal-importazzjoni finali, li jistgħu jiġu rilaxxati mal-esportazzjoni tal-prodotti;
- (e) ikunu jistgħu jiġu identifikati meta jiġu importati u esportati;
- (f) jiġu esportati mill-ġdid f'perjodu speċifikat b'mod raġonevoli relatat mal-iskop tad-dħul temporanju; kif ukoll
- (g) jiddaħħlu fi kwantità mhux akbar milli jkun raġonevoli għall-użu maħsub tagħhom.

3. Kull Parti għandha tippermetti li l-prodotti li jiddaħħlu temporanjament skont dan l-Artikolu jiġu esportati mill-ġdid permezz ta' kwalunkwe port jew uffiċċju doganali minbarra dak li minnu jkunu ddaħħlu.

4. Kull Parti għandha tistabbilixxi li l-importatur jew persuna oħra responsabbli għall-prodotti li jiddaħħlu f'konformità ma' dan l-Artikolu ma għandhomx ikunu responsabbli għan-nuqqas ta' għom li jesportaw il-prodotti, fil-perjodu stabbilit għad-dhul temporanju, inkluża kwalunkwe estensjoni legali, mal-preżentazzjoni ta' prova sodisfaċenti lill-Parti li timporta, f'konformità mal-leġislazzjoni doganali tagħha, li l-prodotti nqerdu totalment jew intilfu b'mod li ma setgħux jiġu rkuprati.

ARTIKOLU 2.14

Kooperazzjoni

1. Dispożizzjonijiet speċjali dwar il-kooperazzjoni amministrattiva bejn il-Partijiet b'rabta mat-trattament tariffarju preferenzjali huma stabbiliti fl-Anness 2-D.

2. Kull sena, il-Partijiet għandhom jiskambjaw l-istatistika tal-importazzjoni minn sena wara d-dhul fis-seħh ta' dan il-Ftehim, sakemm il-Kumitat għall-Kummerċ fil-Merkanzija jiddeċiedi mod iehor. L-iskambju tal-istatistika tal-importazzjoni għandu jkopri d-data li tappartjeni għall-aktar sena reċenti disponibbli, inklużi l-valur u l-volum, fil-livell tal-linja tariffarja għall-importazzjonijiet ta' prodotti tal-Parti l-oħra li jibbenefikaw minn trattament preferenzjali tad-dazju skont dan il-Ftehim u ta' dawk li jirċievu trattament mhux preferenzjali.

ARTIKOLU 2.15

Kumitat dwar il-Kummerċ tal-Prodotti

Il-Kumitat għall-Kummerċ fil-Merkanzija stabbilit mill-Artikolu 33.4.1(a) (Sottokumitati u korpi oħrajn) għandu:

- (a) jissorvelja l-implimentazzjoni u l-amministrazzjoni ta' dan il-Kapitolu u tal-Annessi tiegħu;
- (b) jippromwovi l-kummerċ fil-merkanzija bejn il-Partijiet, inkluż permezz ta' konsultazzjonijiet dwar it-titjib tat-trattament tariffarju tal-aċċess għas-suq skont dan il-Ftehim u kwistjonijiet oħrajn, kif xieraq;
- (c) jipprovdi forum biex tiġi diskussa u solvuta kwalunkwe kwistjoni relatata ma' dan il-Kapitolu;
- (d) jindirizza minnufih l-ostakli għall-kummerċ fil-merkanzija bejn il-Partijiet, speċjalment dawk relatati mal-applikazzjoni ta' miżuri mhux tariffarji u, jekk xieraq, jirreferi tali kwistjonijiet lill-Kumitat tal-Kummerċ għall-kunsiderazzjoni tiegħu;
- (e) jirrakkomanda lill-Kumitat tal-Kummerċ kwalunkwe modifika ta' dan il-Kapitolu jew zieda miegħu;
- (f) jikkoordina l-iskambju tad-data għall-użu preferenzjali jew kwalunkwe skambju ieħor ta' informazzjoni dwar il-kummerċ fil-merkanzija bejn il-Partijiet li jista' jiddeċiedi;

- (g) jirrevedi kwalunkwe emenda futura tas-Sistema Armonizzata biex jiżgura li l-obbligi ta' kull Parti skont dan il-Ftehim ma jinbidlux, u jikkonsulta biex isolvi kwalunkwe kunflitt relatat;
- (h) iwettaq kwalunkwe funzjoni oħra li l-Kumitat tal-Kummerè jista' jassenjalu.

TAQSIMA B

Il-Kummerè ta' Prodotti Agrikoli

ARTIKOLU 2.16

Ambitu

Din it-Taqsima tapplika għall-miżuri adottati jew miżmuma minn Parti relatati mal-kummerè ta' prodotti agrikoli.

ARTIKOLU 2.17

Il-Kooperazzjoni f'Fora Multilaterali

1. Il-Partijiet għandhom jikkooperaw taħt id-WTO biex jippromwovu sistema kummerċjali multilaterali universali, ibbażata fuq ir-regoli, miftuħa, mhux diskriminatorja u ekwitabbli, sabiex imexxu n-negozjati agrikoli 'l quddiem, u sabiex jippromwovu l-istabbiliment ta' kwalunkwe dixxiplina ġdida li tiffaċilita l-kummerċ ta' prodotti agrikoli.
2. Il-Partijiet jirrikonoxxu li xi miżuri ta' esportazzjoni, bħal projbizzjonijiet fuq l-esportazzjoni, restrizzjonijiet fuq l-esportazzjoni jew taxxi fuq l-esportazzjoni jista' jkollhom effetti dettrimentali fuq provvisti kritiċi ta' prodotti agrikoli. F'dan ir-rigward, il-Partijiet għandhom jappoġġaw l-istabbiliment ta' dixxiplini permezz ta' parteċipazzjoni attiva fil-fora internazzjonali rilevanti.

ARTIKOLU 2.18

Kompetizzjoni fl-Esportazzjoni

1. Għall-finijiet ta' dan l-Artikolu:
 - (a) "sussidji għall-esportazzjoni" tfisser sussidji skont it-tifsira tal-paragrafu (e) tal-Artikolu 1 tal-Ftehim dwar l-Agrikoltura; kif ukoll

(b) “mizuri b’effett ekwivalenti” tfisser krediti għall-esportazzjoni, garanziji ta’ kreditu għall-esportazzjoni jew programmi ta’ assigurazzjoni, kif ukoll mizuri oħrajn li għandhom effett ekwivalenti għal sussidju għall-esportazzjoni¹⁰.

2. Il-Partijiet jafferaw l-impenji tagħhom fid-Deċiżjoni dwar il-Kompetizzjoni fl-Esportazzjoni adottata fid-19 ta’ Diċembru 2015 mill-Konferenza Ministerjali tad-WTO f’Nairobi biex jeżerċitaw l-akbar restrizzjoni fir-rigward ta’ kwalunkwe rikors għall-forom kollha ta’ sussidji għall-esportazzjoni u l-mizuri kollha għall-esportazzjoni b’effett ekwivalenti u biex isahħu t-trasparenza u jtejbu l-monitoraġġ b’rabta mal-forom kollha ta’ sussidji għall-esportazzjoni u l-mizuri kollha għall-esportazzjoni b’effett ekwivalenti.

3. Parti ma għandha tadotta jew iżzomm l-ebda sussidju għall-esportazzjoni fuq kwalunkwe prodott agrikolu li jiġi esportat jew inkorporat fi prodott li jiġi esportat lejn it-territorju tal-Parti l-oħra.

4. Parti ma għandha żzomm, tintroduċi jew tintroduċi mill-ġdid l-ebda miżura oħra b’effett ekwivalenti fuq prodott agrikolu li jiġi esportat jew inkorporat fi prodott li jiġi esportat lejn it-territorju tal-Parti l-oħra, sakemm dik il-miżura b’effett ekwivalenti ma tikkonformax mat-termini u l-kundizzjonijiet iddeterminati fil-Ftehim, id-deċiżjoni jew l-impenn rilevanti tad-WTO.

5. Bil-għan li tissahħaħ it-trasparenza u jittejjeb il-monitoraġġ b’rabta mas-sussidji għall-esportazzjoni u ma’ mizuri oħrajn b’effett ekwivalenti, Parti li jkollha dubju raġonevoli dwar sussidju għall-esportazzjoni jew miżura oħra b’effett ekwivalenti applikata mill-Parti l-oħra fuq prodott agrikolu destinat għall-esportazzjoni lejn il-Parti preċedenti, tista’ titlob l-informazzjoni meħtieġa dwar il-mizuri applikati mill-Parti l-oħra. L-informazzjoni meħtieġa għandha tingħata mingħajr dewmien.

¹⁰ Fl-interpretazzjoni tat-terminu “mizuri b’effett ekwivalenti”, għal każ speċifiku, il-Partijiet jistgħu jfittxu gwida fir-regoli rilevanti tad-WTO, kif ukoll fil-prattika tas-shubija fid-WTO.

ARTIKOLU 2.19

Amministrazzjoni tal-Kwoti tar-Rati Tariffarji

1. Parti li tapplika kwoti tar-rati tariffarji f'konformità mal-Anness 2-A għandha:
 - (a) tamministra dawk il-kwoti tar-rati tariffarji fil-hin u b'mod trasparenti, oggettiv u mhux diskriminatorju f'konformità mal-ligi tagħha; kif ukoll
 - (b) tagħmel disponibbli għall-pubbliku b'mod f'waqt u kontinwu l-informazzjoni rilevanti kollha dwar l-amministrazzjoni tal-kwoti, inklużi l-volum disponibbli, ir-rati ta' utilizzazzjoni u l-kriterji ta' eligibbiltà.
2. Il-Partijiet għandhom jikkonsultaw dwar kwalunkwe kwistjoni relatata mal-amministrazzjoni tal-kwoti tar-rati tariffarji. Għal dak l-iskop, kull Parti għandha tahtar punt ta' kuntatt maħsub biex jiffacilita l-komunikazzjoni bejn il-Partijiet u tinnotifika lill-Parti l-oħra bid-dettalji ta' kuntatt tagħha. Il-Partijiet għandhom jinnotifikaw minnufih lil xulxin dwar kwalunkwe bidla f'dawk id-dettalji ta' kuntatt.

ARTIKOLU 2.20

Is-Sottokumitat għall-Agrikoltura

1. Is-sottokumitat għall-Agrikoltura stabbilit mill-Artikolu 33.4.1(b) (Sottokumitati u korpi oħrajn) għandu:
 - (a) jissorvelja l-implimentazzjoni u l-amministrazzjoni ta' din it-Taqsima, u jippromwovi l-kooperazzjoni sabiex jiġi ffaċilitat il-kummerċ fil-prodotti agrikoli bejn il-Partijiet;
 - (b) jipprovdi forum għall-Partijiet biex jiddiskutu l-iżviluppi fil-programmi agrikoli tagħhom u l-kummerċ fi prodotti agrikoli bejn il-Partijiet;
 - (c) jindirizza l-ostakli, inklużi l-ostakli mhux tariffarji, għall-kummerċ fi prodotti agrikoli bejn il-Partijiet;
 - (d) jevalwa l-impatt ta' dan il-Kapitolu fuq is-settur agrikolu ta' kull Parti, kif ukoll l-operat tal-istrumenti ta' dan il-Kapitolu, u jirrakkomanda kwalunkwe azzjoni xierqa lill-Kumitat għall-Kummerċ fil-Merkanzija;
 - (e) jipprovdi forum biex jikkonsulta dwar kwistjonijiet relatati ma' din it-Taqsima b'koordinazzjoni ma' kumitati rilevanti oħrajn, gruppi ta' hidma jew kwalunkwe korp speċjalizzat ieħor skont dan il-Ftehim;

- (f) iwettaq kwalunkwe funzjoni ohra li l-Kumitat għall-Kummerċ fil-Merkanzija jista' jassenjalu; kif ukoll
 - (g) jirrapporta r-risultati tal-ħidma tiegħu skont dan il-paragrafu lill-Kumitat għall-Kummerċ fil-Merkanzija għall-kunsiderazzjoni tiegħu.
3. Is-Sottokumitat għall-Agricoltura għandu jiltaqa' mill-inqas darba fis-sena, sakemm ma jkunx miftiehem mod ieħor.
4. Meta jinqalghu ċirkostanzi speċjali, fuq talba ta' Parti, is-Sottokumitat għall-Agricoltura għandu jiltaqa', bi qbil tal-Partijiet, mhux aktar tard minn 30 jum wara d-data ta' tali talba.

TAQSIMA C

Il-Kummerċ fl-Inbid u fl-Ispirti

ARTIKOLU 2.21

Ambitu

Din it-Taqsima tapplika għall-prodotti tal-inbid¹¹ u għall-ispirti kklassifikati taħt l-intestaturi 2204, 2205 u 2208 tas-Sistema Armonizzata.

¹¹ Għal aktar ċertezza, "prodotti tal-inbid" tfisser inbid u prodotti tal-inbid oħrajn ikklassifikati taħt l-intestaturi 2204 u 2205 tas-Sistema Armonizzata.

ARTIKOLU 2.22

Prattiki Enoloġiċi

1. L-Unjoni Ewropea għandha tawtorizza l-importazzjoni u t-tqeghid fis-suq fit-territorju tagħha għall-konsum mill-bniedem ta' nbid li joriġina fil-Messiku u li jiġi prodott f'konformità ma':

- (a) id-definizzjonijiet tal-prodotti awtorizzati fil-Messiku mil-ligijiet u r-regolamenti msemmija fil-Parti A tal-Anness 2-E u
- (b) il-prattiki enoloġiċi awtorizzati u r-restrizzjonijiet applikati fil-Messiku skont il-ligijiet u r-regolamenti msemmija fil-Parti A tal-Anness 2-E jew inkella approvati għall-użu fl-inbejjed għall-esportazzjoni mill-awtorità kompetenti tal-Messiku, sa fejn ikunu rrakkomandati u ppubblikati mill-Organizzazzjoni Internazzjonali tad-Dielja u l-Inbid (minn hawn 'il quddiem imsejha "OIV").

L-awtorizzazzjoni ta' dan il-paragrafu hija soġġetta għar-rekwiżit li ma jiżdied l-ebda alkoħol jew spirtu mal-inbejjed, bl-eċċezzjoni ta' nbejjed likuri li magħhom jista' jiżdied alkoħol ta' orijini mid-dwieli jew spirtu tal-gheneb. Dan is-subparagrafu huwa minghajr preġudizzju għall-possibbiltà li jiżdied alkoħol differenti mill-alkoħol ta' orijini mid-dwieli fil-produzzjoni ta' "vino generoso", diment li tali zieda tintwera b'mod ċar fuq it-tikketta.

2. Il-Messiku ghandu jawtorizza l-importazzjoni u t-tqeghid fis-suq fit-territorju tieghu għall-konsum mill-bniedem ta' nbid li jorigina fl-Unjoni Ewropea u li jiġi prodott f'konformità ma':
- (a) id-definizzjonijiet tal-prodotti awtorizzati fl-Unjoni Ewropea mil-ligijiet u r-regolamenti msemmija fil-Parti B tal-Anness 2-E;
 - (b) il-prattiki enologiċi awtorizzati u r-restrizzjonijiet applikati fl-Unjoni Ewropea skont il-ligijiet u r-regolamenti msemmija fil-Parti B tal-Anness 2-E; kif ukoll
 - (c) Il-fatt li ż-żieda ta' alkoħol jew spirti hija eskluża għall-inbejjed kollha għajr għall-inbejjed likuri li magħhom jista' jiżdied biss alkoħol ta' orijini mid-dwieli jew spirtu tal-għeneb.
3. Il-varjetajiet tad-dwieli li jistgħu jintużaw f'inbejjed importati minn Parti u mqieghda fis-suq fit-territorju tal-Parti l-oħra huma varjetajiet ta' pjanti tal-"vitis vinifera" u ibridi tagħhom, mingħajr preġudizzju għal kwalunkwe ligijiet u regolamenti aktar restrittivi li Parti jista' jkollha fir-rigward tal-inbid prodott fit-territorju tagħha.
4. Il-Kunsill tal-Kummerċ jista' jimmodifika l-Partijiet A u B tal-Anness 2-E biex iżid, iħassar jew jaġġorna r-referenzi għad-definizzjonijiet tal-prodotti, u l-prattiki u r-restrizzjonijiet enologiċi.

ARTIKOLU 2.23

Tikkettar ta' Prodotti tal-Inbid u Spirti

1. Parti ma ghandhiex titlob li kwalunkwe wahda mid-dati li ġejjin jew l-ekwivalenti tagħhom tintwera fuq il-kontenitur, it-tikketta, jew l-imballaġġ tal-prodotti tal-inbid jew tal-ispirti:

- (a) id-data tal-imballaġġ;
- (b) id-data tal-ibbottiljar;
- (c) id-data tal-produzzjoni jew tal-manifattura;
- (d) id-data ta' skadenza, id-data "uża sa", id-data "uża jew ikkonsma sa", id-data "jiskadi sa";
- (e) id-data ta' durabbiltà minima, id-data "l-ahjar kwalità sa", id-data "l-ahjar kwalità qabel"; jew
- (f) id-data "sa meta għandu jinbiegħ".

Parti tista' titlob li tintwera data ta' durabbiltà minima f'każ taż-żieda ta' ingredjenti li jiġihassru malajr jew f'każ ta' durabbiltà kkunsidrata mill-produttur ta' tnax-il xahar jew inqas.

2. Parti ma ghandhiex titlob li t-traduzzjonijiet tat-trademarks, tal-ismijiet tad-ditti jew tal-indikazzjonijiet ġeografiċi jintwerew fuq il-kontenituri, it-tikketti jew l-imballaġġ ta' prodotti tal-inbid jew spirti.
3. Parti għandha tippermetti li l-informazzjoni obbligatorja, inklużi t-traduzzjonijiet, tintwera fuq tikketta supplimentari mwahhla ma' kontenitur ta' prodotti tal-inbid jew spirti. Jistgħu jitwahhlu tikketti supplimentari ma' kontenitur importat tal-inbid jew tal-ispirtu wara l-importazzjoni, iżda qabel ma jiġi offrut il-prodott għall-bejgħ fit-territorju tal-Parti, diment li l-informazzjoni obbligatorja tat-tikketta oriġinali tkun riflessa b'mod shiħ u preċiż.
4. Parti għandha tippermetti l-użu tal-kodiċijiet tal-lott ta' identifikazzjoni, diment li dawk il-kodiċijiet jiġu ppreservati mit-thassir.
5. Parti ma għandhiex tapplika miżura ta' tikkettar għall-prodotti tal-inbid u l-ispirti li tqiegħdu fis-suq fit-territorju ta' dik il-Parti qabel id-data li fiha dahlet fis-sehħ il-miżura, hlief f'ċirkostanzi eċċezzjonali.
6. Parti għandha tippermetti l-użu ta' tpingijiet, ċifri, illustrazzjonijiet u dikjarazzjonijiet jew skrizzjonijiet fuq fliexken, diment li dawn ma jissostitwixxux l-informazzjoni obbligatorja tat-tikkettar u ma jqarrqux bil-konsumatur dwar il-karatteristiċi reali u l-kompożizzjoni tal-prodotti tal-inbid u tal-ispirti.
7. Parti ma għandhiex titlob li t-tikketti tal-prodotti tal-inbid jew tal-ispirti juru t-tikkettar tal-allergeni fir-rigward tal-allergeni li jkunu ntużaw fil-produzzjoni u fil-preparazzjoni tal-prodotti tal-inbid jew tal-ispirti u li ma jkunux preżenti fil-prodott finali.

8. Għall-kummerċ tal-inbid bejn il-Partijiet, l-inbid li joriġina mill-Unjoni Ewropea jista' jiġi ttikkettat fil-Messiku b'indikazzjoni tat-tip ta' prodott kif speċifikat fil-Parti C tal-Anness 2-E.

9. Kull Parti għandha tipproteġi l-ismijiet li ġejjin fir-rigward tal-prodotti tal-inbid u l-ispirti, f'konformità mal-Konvenzjoni ta' Pariġi għall-Protezzjoni tal-Proprietà Industrijali, li saret f'Pariġi fl-20 ta' Marzu 1883 (minn hawn 'il quddiem imsejha "il-Konvenzjoni ta' Pariġi"):

(a) l-isem ta' Stat Membru; kif ukoll

(b) l-isem tal-Istati Uniti tal-Messiku jew tal-Messiku u tal-Istati tiegħu.

10. Parti għandha tippermetti li t-tikketti tal-prodotti tal-inbid jew tal-ispirti jesprimu l-kontenut alkoħoliku skont il-volum fl-akronimi li ġejjin:

(a) "% ta' alkoħol Vol.

(b) "% volum ta' alkoħol

(c) "% volum ta' alkoħol

(d) "% volum ta' alkoħol

- (e) “% ta’ alkoħol
- (f) “% alkoħol/volum
- (g) Alkoħol()volum
- (h) % alkoħol/volum
- (i) alkoħol()%volum

ARTIKOLU 2.24

Ċertifikazzjoni tal-Prodotti tal-Inbid u tal-Ispirti

1. Parti tista’ titlob biss, għall-prodotti tal-inbid importati mill-Parti l-oħra u mqieghda fis-suq tagħha, id-dokumentazzjoni u ċ-ċertifikazzjoni stabbiliti fil-Parti D tal-Anness 2-E.
2. Parti ma għandhiex tissottometti l-importazzjoni ta’ prodotti tal-inbid prodotti fit-territorju tal-Parti l-oħra għal rekwiżiti ta’ ċertifikazzjoni tal-importazzjoni aktar restrittivi minn dawk stipulati f’dan il-Ftehim.

3. Kull Parti tista' tapplika l-ligijiet u r-regolamenti tagħha sabiex tidentifika prodotti adulterati jew ikkontaminati wara l-importazzjoni finali tagħhom.
4. F'każ ta' tilwima, kull Parti għandha tirrikonoxxi bħala metodi ta' referenza, il-metodi ta' analizi li jikkonformaw mal-istandards irrakkomandati minn organizzazzjonijiet internazzjonali bħall-Organizzazzjoni Internazzjonali għall-Istandardizzazzjoni (ISO) jew, f'każ li daww il-metodi ma jeżistux, il-metodi tal-OIV.
5. Kull Parti għandha tawtorizza l-importazzjoni fit-territorju tagħha ta' spirti f'konformità mar-regoli li jirregolaw id-dokumentazzjoni tal-importazzjoni jew ir-rapporti ta' ċertifikazzjoni u analizi kif previst fil-ligijiet u r-regolamenti tagħha.
6. L-Unjoni Ewropea għandha titlob, għall-importazzjoni ta' Tequila u Mezcal fl-Unjoni Ewropea, il-preżentazzjoni lill-awtoritajiet doganali tagħha ta' ċertifikat tal-awtenticità tal-esportazzjoni ta' daww il-prodotti mahruġ mill-korpi ta' valutazzjoni tal-konformità akkreditati u approvati mill-awtoritajiet Messikani¹². Il-Messiku għandu jipprovdi mudelli ta' ċertifikat tal-awtenticità tal-esportazzjoni ta' Tequila u Mezcal u jinnotifika kwalunkwe bidla relatata ma' daww iċ-ċertifikati lis-Sottokomitat għall-Kummerċ tal-Inbejjed u l-Ispirti.

¹² Għal aktar ċertezza, dan huwa mingħajr preġudizzju għal-ligijiet u r-regolamenti ta' kull Parti għat-tqegħid fis-suq u l-kummerċjalizzazzjoni ta' daww il-prodotti.

7. Parti tista' tintroduci rekwiżiti temporanji addizzjonali ta' ċertifikazzjoni tal-importazzjoni għal prodotti tal-inbejjed u spirti importati mill-Parti l-oħra b'rispons għat-thassib leġittimu dwar l-ordni pubbliku, bħall-protezzjoni tas-saħħa jew tal-konsumatur, jew sabiex taġixxi kontra l-frodi. F'każ bħal dan, il-Parti għandha tipprovdi lill-Parti l-oħra informazzjoni adegwata u bizżejjed żmien biex tippermetti l-issodisfar tar-rekwiżiti addizzjonali.

Tali rekwiżiti ma għandhomx jestendu lil hinn mill-perjodu ta' żmien mehtieg biex jirrispondu għat-thassib partikolari dwar l-ordni pubbliku jew ir-riskju ta' frodi li b'rispons għalih ġew introdotti.

8. Il-Kunsill tal-Kummerċ jista' jimmodifika l-Parti D tal-Anness 2-E fir-rigward tad-dokumentazzjoni u ċ-ċertifikazzjoni msemmija fil-paragrafu 1.

ARTIKOLU 2.25

Regoli Applikabbli

Sakemm ma jkunx previst mod ieħor f'dan il-Ftehim, l-importazzjoni u l-kummerċjalizzazzjoni tal-prodotti koperti minn din it-Taqsima, innegożjati bejn il-Partijiet, għandhom isiru f'konformità mal-liġijiet u r-regolamenti li japplikaw fit-territorju tal-Parti tal-importazzjoni.

ARTIKOLU 2.26

Miżuri Tranżizzjonali

Prodotti li, fid-data tad-dhul fis-sehh ta' dan il-Ftehim, ikunu gew prodotti u ttikkettati f'konformità mal-ligijiet u r-regolamenti ta' Parti u l-ftehimiet eżistenti bejn il-Partijiet, iżda ma jikkonformawx ma' din it-Taqsima jistgħu jiġu kkummerċjalizzati fil-Parti li timporta taht il-kundizzjonijiet li ġejjin:

- (a) minn bejjiegha bl-ingrossa jew produttori, għal perjodu ta' sentejn; jew
- (b) minn bejjiegha bl-imnut, sakemm jispiċċaw il-ħażniet.

ARTIKOLU 2.27

Notifiki

Kull Parti għandha tiżgura n-notifika f'waqtha lill-Parti l-oħra ta' kwalunkwe emenda għal-ligijiet u r-regolamenti dwar kwistjonijiet koperti minn din it-Taqsima li għandhom impatt fuq il-prodotti nnegożjati bejniethom.

ARTIKOLU 2.28

Kooperazzjoni dwar il-Kummerċ tal-Inbejjed u l-Ispirti

1. Il-Partijiet għandhom jikkooperaw u jindirizzaw kwistjonijiet relatati mal-kummerċ tal-inbejjed u l-ispirti, b'mod partikolari:

(a) id-definizzjonijiet, iċ-ċertifikazzjoni u t-tikkettar tal-prodotti; kif ukoll

(b) l-użu ta' varjetajiet ta' għeneb fil-produzzjoni tal-inbid u t-tikkettar tagħhom.

2. Sabiex tiffaċilita l-assistenza reċiproka bejn l-awtoritajiet tal-infurzar tal-Partijiet, kull Parti għandha tahtar l-awtoritajiet kompetenti u l-korpi responsabbli għall-implimentazzjoni u l-applikazzjoni ta' kwistjonijiet koperti minn din it-Taqsima. Jekk Parti tahtar aktar minn awtorità kompetenti waħda jew korp kompetenti wieħed, hija għandha tiżgura l-koordinazzjoni bejn dawk l-awtoritajiet u l-korpi. F'dak il-każ, Parti għandha tahtar ukoll awtorità ta' kollegament waħda li għandha sservi bħala l-punt ta' kuntatt uniku għall-awtorità jew għall-korp tal-Parti l-oħra.

3. Il-Partijiet għandhom jinformaw lil xulxin bl-ismijiet u l-indirizzi tal-awtoritajiet u l-korpi kompetenti msemmija fil-paragrafu 2, u kwalunkwe bidla għalihom, mhux aktar tard minn 6 xhur wara d-data tad-dhul fis-seħh ta' dan il-Ftehim.

4. L-awtoritajiet u l-korpi msemmija f'dan l-Artikolu għandhom jikkooperaw mill-qrib u jfittxu modi kif itejbu aktar l-assistenza ma' xulxin fl-applikazzjoni ta' din it-Taqsima, b'mod partikolari sabiex jiġġieldu prattiki frodulenti.

ARTIKOLU 2.29

Sottokumitat għall-Kummerċ tal-Inbejjed u l-Ispirti

1. Is-Sottokumitat għall-Kummerċ tal-Inbejjed u l-Ispirti stabbilit mill-Artikolu 33.4.1(c) (Sottokumitati u Korpi Ohrajn) għandu:

- (a) jimmonitorja l-implimentazzjoni u l-amministrazzjoni ta' din it-Taqsima;
- (b) jipprovdi forum għall-kooperazzjoni dwar kwistjonijiet relatati ma' din it-Taqsima u l-iskambju ta' informazzjoni; kif ukoll
- (c) jiżgura l-funzjonament tajjeb ta' din it-Taqsima.

2. Is-Sottokumitat għall-Kummerċ tal-Inbejjed u l-Ispirti jista' jagħmel rakkomandazzjonijiet u jhejji deċiżjonijiet għall-Kunsill tal-Kummerċ li jistgħu jiġu adottati kif previst f'din it-Taqsima.

TAQSIMA D

Impenji ta' Aċċess għas-Suq Mhux Tariffarju għal Setturi Oħrajn

ARTIKOLU 2.30

Prodotti farmaċewtiċi

L-impenji speċifiċi ta' aċċess għas-suq mhux tariffarju ta' kull Parti relatati ma' prodotti farmaċewtiċi u apparat mediku huma stabbiliti fl-Anness 2-F.

ARTIKOLU 2.31

Vetturi bil-Mutur

L-impenji speċifiċi mingħajr aċċess għas-suq ta' kull Parti relatati ma' vetturi bil-mutur u tagħmir, u partijiet minnhom, huma stabbiliti fl-Anness 2-G.

KAPITOLU 3

REGOLI TAL-ORĠINI U PROĊEDURI TA' ORĠINI

TAQSIMA A

Ir-Regoli tal-Orġini

ARTIKOLU 3.1

Definizzjonijiet

1. Għall-finijiet ta' dan il-Kapitolu:
 - (a) “kapitoli”, “intestaturi” u “subintestaturi” tfisser il-kapitoli (kodiċijiet b'żewġ ċifri), l-intestaturi (kodiċijiet b'erba' ċifri) u s-subintestaturi (kodiċijiet b'sitt ċifri) użati fin-nomenklatura tas-Sistema Armonizzata;
 - (b) “awtorità governattiva kompetenti” tfisser, fil-każ tal-Messiku, l-awtorità mahtura fi hdan il-Ministeru tal-Ekonomija (Secretaría de Economía), jew is-suċċessur tagħha;

- (c) “kunsinna” tfisser prodotti li jew jintbagħtu simultanjament minn esportatur wiehed lil destinatarju wiehed jew inkella jkunu koperti minn dokument tat-trasport wiehed li jkopri l-vjeġġ tagħhom mill-esportatur lid-destinatarju jew, fin-nuqqas ta’ tali dokument, minn fattura waħda;
- (d) “awtoritajiet doganali” tfisser l-awtorità governattiva li hija responsabbli skont il-liġi ta’ Parti għall-amministrazzjoni, l-applikazzjoni u l-infurzar tal-liġijiet u r-regolamenti doganali;
- (e) “esportatur” tfisser persuna li tinsab fit-territorju ta’ Parti li tesporta mit-territorju ta’ dik il-Parti u tagħmel dikjarazzjoni dwar l-orijini;
- (f) “importatur” tfisser persuna li tinsab fit-territorju ta’ Parti li timporta prodott u titlob trattament tariffarju preferenzjali;
- (g) “materjal” tfisser kwalunkwe ingredjent, materja prima, komponent, parti, jew simili, użati fil-produzzjoni tal-prodott;
- (h) “materjali mhux oriġinarji” tfisser materjali li ma jikkwalifikawx bħala oriġinarji skont dan il-Kapitolu;
- (i) “materjali oriġinarji” jew “prodotti oriġinarji” tfisser materjali jew prodotti li jikkwalifikaw bħala oriġinarji skont dan il-Kapitolu;

- (j) “prodott” tfisser il-prodott li jkun qed jiġi manifatturat, anki jekk ikun maħsub bħala materjal għal użu aktar tard fil-produzzjoni ta’ prodott ieħor; kif ukoll
- (k) “produzzjoni” tfisser kwalunkwe tip ta’ tħaddim, ipproċessar jew operazzjonijiet speċifiċi, inkluż l-assemblaġġ.

ARTIKOLU 3.2

Rekwiziti Ġenerali

1. Għall-finijiet tal-applikazzjoni tat-trattament tariffarju preferenzjali minn Parti għall-prodott oriġinarju tal-Parti l-oħra f’konformità ma’ dan il-Ftehim, il-prodotti li ġejjin għandhom jitqiesu bħala li joriġinaw fil-Parti fejn tkun seħħet l-aħħar produzzjoni:
 - (a) prodotti miksuba kompletament f’dik il-Parti fis-sens tal-Artikolu 3.4;
 - (b) prodotti manifatturati f’dik il-Parti esklussivament minn materjali oriġinarji; jew
 - (c) prodotti manifatturati f’dik il-Parti li jinkorporaw materjali mhux oriġinarji dment li dawn ikunu jissodisfaw il-kundizzjonijiet stabbiliti fl-Anness 3-A.
2. Prodott meqjus bħala li joriġina f’Parti f’konformità mal-paragrafu 1 għandu jissodisfa r-rekwiziti applikabbli l-oħrajn kollha ta’ dan il-Kapitolu għall-ghoti ta’ trattament tariffarju preferenzjali bbażat fuq talba skont l-Artikolu 3.16.

3. Jekk prodott ikun kiseb status originarju, il-materjali mhux originarji użati fil-produzzjoni ta' dak il-prodott ma għandhomx jitqiesu bħala mhux originarji meta dak il-prodott ikun inkorporat bħala materjal fi prodott ieħor.
4. Għall-akkwist tal-istatus originarju, il-prodott għandu jigi manifatturat kif imsemmi fis-subparagrafi minn 1(a) sa 1(c) mingħajr interruzzjoni f'Parti.

ARTIKOLU 3.3

Akkumulazzjoni tal-Origini

1. Prodott li jorigina f'Parti għandu jitqies bħala prodott originarju tal-Parti l-oħra jekk jintuża bħala materjal fil-produzzjoni ta' prodott ieħor f'dik il-Parti l-oħra¹³.
2. Il-paragrafu 1 ma japplikax jekk:
 - (a) il-produzzjoni ta' prodott ma tmurx lil hinn mill-operazzjonijiet imsemmija fl-Artikolu 3.6; kif ukoll
 - (b) l-għan ta' din il-produzzjoni, kif muri abbażi ta' preponderanza tal-evidenza, huwa li tigi evitata l-liġi finanzjarja jew fiskali tal-Partijiet.

¹³ Meta r-regoli tal-origini għal materjal ikunu differenti bejn il-partijiet, l-origini ta' dak il-materjal għandha tigi ddeterminata skont ir-regoli tal-origini applikabbli għall-parti esportatriċi.

ARTIKOLU 3.4

Prodotti Miksuba Għal Kollox

1. Il-prodotti li ġejjin għandhom jitqiesu bħala miksuba għal kollox f'Parti:
 - (a) prodotti minerali estratti mill-ħamrija jew minn qiegħ il-baħar tiegħu;
 - (b) pjanti u prodotti veġetali mkabbra jew maħsuda hemmhekk;
 - (c) annimali ħajjin imwielda u mrobbija hemmhekk;
 - (d) prodotti minn annimali ħajjin imrobbija hemm;
 - (e) prodotti miksubin minn annimali maqtula mwielda u mrobbija hemmhekk;
 - (f) prodotti miksubin b'kaċċa jew sajd li saru hemm;
 - (g) prodotti miksuba mill-akkwakultura hemmhekk, jekk l-organizmi akkwatiċi, inklużi ħut, molluski, krustaċji, invertebrati akkwatiċi oħrajn u pjanti akkwatiċi, jitwieldu jew jitrabbew minn stokk ta' żrieragħ bħal bajd, għenieqed ta' bajd, ħut żgħir, ħut immatur jew larva, permezz ta' intervent fil-proċessi tat-trobbija jew tat-tkabbir biex tissaħħaħ il-produzzjoni, bħall-istokkjar regolari, l-għalf jew il-protezzjoni mill-predaturi;

- (h) prodotti tas-sajd fuq il-baħar u prodotti oħrajn meħuda mill-baħar barra kwalunkwe baħar territorjali minn bastiment ta' Parti;
- (i) prodotti manifatturati abbord bastiment fabbrika ta' Parti esklussivament minn prodotti msemija fis-subparagrafu (h);
- (j) oġġetti użati miġbura hemmhekk tajbin biss għall-irkupru ta' materja prima, inkluża dik il-materja prima;
- (k) skart u ruttam li jirriżultaw minn operazzjonijiet ta' produzzjoni mwettqa hemmhekk;
- (l) prodotti estratti minn qiegħ il-baħar jew mis-saff ta' taħt il-ħamrija barra mill-baħar territorjali ta' Parti, diment li jkollhom drittijiet li jisfruttaw jew jaħdmu tali qiegħ il-baħar jew saff ta' taħt il-ħamrija; jew
- (m) merkanzija prodotta hemm esklużivament mill-prodotti speċifikati fis-subparagrafi (a) sa (l).

2. It-termini “bastiment ta' Parti” u “bastiment fabbrika ta' Parti” fis-subparagrafu 1(h) u 1(i) ifissru bastiment jew bastiment fabbrika li:

- (a) ikun irreġistrat fi Stat Membru jew fil-Messiku;
- (b) qluġ taħt il-bandiera ta' Stat Membru jew tal-Messiku; kif ukoll

(c) jissodisfa wahda mill-kundizzjonijiet li ġejjin:

(i) ikun mill-inqas 50 % proprjetà ta' ċittadini ta' Stat Membru jew tal-Messiku; jew

(ii) ikun proprjetà ta' intrapriži li:

(A) ikollhom l-uffiċċju prinċipali u l-post ewlieni tan-negozju tagħhom fl-Unjoni Ewropea jew fil-Messiku; kif ukoll

(B) ikunu mill-inqas 50 % proprjetà ta' entitajiet pubbliċi, ċittadini jew intrapriži ta' Stat Membru jew tal-Messiku.

ARTIKOLU 3.5

Tolleranzi

1. Jekk prodott ma jissodisfax ir-rekwiżiti stabbiliti fl-Anness 3-A minhabba l-użu ta' materjal mhux oriġinarju fil-produzzjoni, dak il-prodott għandu madankollu jitqies bħala li joriġina f'Parti, dment li:

(a) il-valur totali ta' dak il-materjal mhux oriġinarju ma jaqbiżx 10 % tal-prezz tal-prodott mill-fabbrika; kif ukoll

- (b) l-ebda wiehed mill-perċentwali stabbiliti fl-Anness 3-A għall-valur jew piż massimu ta' materjali mhux oriġinarji ma jinqabeż bl-applikazzjoni ta' dan il-paragrafu;
2. Il-Paragrafu 1 ma japplikax għal prodotti kklassifikati taħt il-Kapitoli minn 50 sa 63, li għalihom japplikaw it-tolleranzi stabbiliti fin-Noti 5 u 6 tat-Taqsima A tal-Anness 3-A.
3. Il-paragrafu 1 ma japplikax għall-prodotti miksuba għalkollox f'Parti skont it-tifsira tal-Artikolu 3.4. Jekk l-Anness 3-A jirrikjedi li l-materjali użati fil-produzzjoni ta' prodott jinkisbu għal kollox, it-tolleranza prevista fil-paragrafu 1 tapplika għas-somma ta' dawk il-materjali.

ARTIKOLU 3.6

Operazzjonijiet ta' Thaddim jew Ipproċessar Insuffiċjenti

1. Minkejja l-Artikolu 3.2.1(c), prodott ma għandux jitqies bħala li joriġina f'Parti jekk il-produzzjoni tal-prodott f'Parti tkun tikkonsisti biss mill-operazzjonijiet li ġejjin imwettqa fuq materjali mhux oriġinarji:
- (a) operazzjonijiet biex tiġi żgurata l-preservazzjoni tal-prodotti f'kundizzjoni tajba waqt it-trasport u l-ħażna, bħall-ventilazzjoni, it-tifrix, it-tnixxif, l-iffriżar, it-tkessiħ, it-tqeghid fil-melħ, fid-dijossidu tas-sulfur jew f'soluzzjonijiet milwiema oħrajn, it-tneħħija ta' partijiet bil-ħsara u operazzjonijiet simili;

- (b) żieda sempliċi ta' ilma jew dilwizzjoni li ma tbiddilx materjalment il-karatteristiċi tal-prodott jew id-deidratazzjoni jew id-denaturazzjoni¹⁴ tal-prodotti;
- (c) tgħarbil, skrinjar, issortjar, klassifikazzjoni, gradazzjoni jew tqabbil, inkluża l-kompożizzjoni ta' settijiet ta' oġġetti;
- (d) tisnin, tidhin sempliċi jew qtugħ sempliċi;
- (e) tqaxxir, tneħħija tal-għadma jew tfesdiq ta' frott, ġewż jew hxejjex;
- (f) tneħħija tal-ħliefa;
- (g) tneħħija tal-ħbub;
- (h) illostrar jew igglejżjar taċ-ċereali u tar-ross, thin parzjali jew totali tar-ross;
- (i) operazzjonijiet għall-kolorazzjoni jew aromi fiz-zokkor jew fil-iffurmar taċ-ċangaturi taz-zokkor; thin parzjali jew totali taz-zokkor kristallizzat;
- (j) bidliet fl-imballaġġ, separazzjoni u assemblaġġ ta' pakketti;
- (k) operazzjonijiet sempliċi ta' imballaġġ;

¹⁴ Id-denaturazzjoni tkopri li l-alkohol isir mhux tajjeb għall-konsum mill-bniedem biż-żieda ta' sustanzi tossiċi jew b'toġhma ħażina.

- (l) twaħħil jew stampar ta' marki, ta' tikketti, ta' logos u ta' oħrajn bħal sinjali distintivi fuq il-prodotti jew fuq l-imballaġġ tagħhom;
- (m) ħasil, tindif, it-tneħħija ta' trab, ossidu, żejt, żebgħa jew kisi ieħor;
- (n) proċessi sempliċi ta' żebgħa u lostru;
- (o) it-taħlit sempliċi ta' prodotti¹⁵, kemm jekk ta' tipi differenti u kemm jekk le;¹⁶
- (p) l-assemblaġġ ta' partijiet ikklassifikati bħala oġġett komplut jew lest f'konformità mar-Regola Interpretattiva Ġenerali 2(a) tar-Regoli Ġenerali għall-Interpretazzjoni tas-Sistema Armonizzata jew assemblaġġ sempliċi ieħor ta' partijiet;
- (q) iż-żarmar ta' prodott f'partijiet jew komponenti;
- (r) mogħdija jew pressa tat-tessuti u ta' oġġetti tessili;
- (s) l-iskarnar tal-annimali; jew
- (t) kombinazzjoni ta' żewġ operazzjonijiet jew aktar speċifikati fis-subparagrafi minn (a) sa (s).

¹⁵ It-taħlit sempliċi tal-prodotti jkopri t-taħlit taz-zokkor.

¹⁶ Dawn l-operazzjonijiet ma japplikawx għat-taħlit u t-tħawwid fil-Kapitoli minn 27 sa 30, 32 sa 35 u 38.

2. Għall-finijiet tal-paragrafu 1, l-operazzjonijiet għandhom jitqiesu bħala sempliċi jekk ma jkunux meħtieġa la hiliet speċjali u lanqas magni, apparat jew għodod manifatturati jew installati b'mod speċjali għal dawk l-operazzjonijiet għat-twettiq tagħhom u l-operazzjonijiet li jirriżultaw minn dawk il-hiliet, il-magni, l-apparat jew l-għodod ma jagħtux il-karattru jew il-proprjetajiet essenzjali tal-prodott.

ARTIKOLU 3.7

Unità ta' Kwalifika

1. Għall-applikazzjoni ta' dan il-Kapitolu, l-unità ta' kwalifika għandha tkun il-prodott partikolari, li jitqies bħala l-unità bażika meta l-prodott jiġi kklassifikat taħt is-Sistema Armonizzata.
2. Għal prodott magħmul minn grupp jew assemblaġġ ta' oġġetti, li huwa kklassifikat taħt it-termini tas-Sistema Armonizzata f'intestatura waħda, il-prodott kollu jikkostitwixxi l-unità tal-kwalifika;
3. Għal kunsinna li tikkonsisti f'għadd ta' prodotti identiċi kklassifikati taħt l-istess intestatura, kull prodott għandu jitqies individwalment meta jiġi applikat dan il-Kapitolu.

ARTIKOLU 3.8

Segregazzjoni tal-Kontabilità

1. Jekk jintużaw materjali fungibbli oriġinarji u mhux oriġinarji fil-produzzjoni ta' prodott, il-ġestjoni tal-materjali tista' ssir bl-użu ta' metodu ta' segregazzjoni kontabilistika mingħajr ma l-materjali jinżammu f'hażniet separati.
2. Jekk il-prodotti fungibbli oriġinarji u mhux oriġinarji msemmija fil-Kapitoli 10, 15, 27, 28, 29, l-intestaturi minn 32.01 sa 32.07, jew l-intestaturi minn 39.01 sa 39.14, ikunu fiżikament ikkombinati jew imħalltin f'hażniet f'Parti qabel l-esportazzjoni tagħhom lejn il-Parti l-oħra, il-ġestjoni ta' dawk il-prodotti tista' ssir bl-użu ta' metodu ta' segregazzjoni kontabilistika mingħajr ma dawk il-prodotti jinżammu f'hażniet separati.
3. Għall-finijiet tal-paragrafi 1 u 2, materjali fungibbli jew prodotti fungibbli huma materjali jew prodotti li huma tal-istess tip u kwalità kummerċjali, bl-istess karatteristiċi tekniċi u fiżiċi, u li ma tistax issir distinzjoni bejniethom, fil-każ ta' materjali, ladarba jiġu inkorporati fil-prodott lest.
4. Il-metodu ta' segregazzjoni kontabilistika użat għall-ġestjoni tal-hażniet għandu jiġi applikat skont sistema ta' ġestjoni tal-hażniet li tkun konformi mal-prinċipji kontabilistiċi ġeneralment aċċettati fil-Parti.

5. Is-sistema ta' ġestjoni tal-ħażniet trid tiżgura fi kwalunkwe hin li l-ġhadd ta' prodotti miksuba, li jistgħu jitqiesu bħala prodotti oriġinarji f'Parti, ma jkunx aktar mill-ġhadd li kien jinkiseb bl-użu ta' metodu ta' segregazzjoni fiżika tal-ħażniet.
6. Manifattur li juża sistema ta' ġestjoni tal-ħażniet irid iżomm rekords tat-tħaddim tas-sistema li huma meħtieġa sabiex l-awtoritajiet doganali tal-Parti kkonċernata jivverifikaw il-konformità mad-dispożizzjonijiet ta' dan il-Kapitolu.
7. Parti tista' titlob li l-użu tas-segregazzjoni kontabilistika skont dan l-Artikolu jkun soġġett għal awtorizzazzjoni minn qabel mill-awtoritajiet doganali ta' dik il-Parti.
8. L-awtoritajiet doganali ta' Parti jistgħu jagħmlu l-ġhoti tal-awtorizzazzjoni msemmija fil-paragrafu 7 soġġett għal kwalunkwe kundizzjoni li jqisu xierqa u jistgħu jirtiraw l-awtorizzazzjoni jekk il-manifattur jagħmel użu mhux xieraq minnha jew jonqos milli jissodisfa kwalunkwe waħda mill-kundizzjonijiet l-oħrajn stabbiliti f'dan il-Kapitolu.

ARTIKOLU 3.9

Aċċessorji, Spare Parts u Ġhodod

1. L-aċċessorji, l-ispare parts u l-ġhodod mibgħuta ma' biċċa taġħmir, magna, apparat jew vettura, li jkunu parti mit-tagħmir normali u jiġu inklużi fil-prezz taġħhom jew li ma tinħargilhomx fattura separata, għandhom jitqiesu bħala prodott wieħed mal-biċċa taġħmir, magna, apparat jew vettura inkwistjoni.

2. L-aċċessorji, l-ispare parts u l-ghodda msemmija fil-paragrafu 1 ma għandhomx jitqiesu meta tiġi determinata l-orijini tal-prodott, hlief għall-finijiet tal-kalkolu tal-valur massimu ta' materjali mhux oriġinarji, jekk il-prodott ikun soġġett għal valur massimu ta' materjali mhux oriġinarji skont kif stabbilit fl-Anness 3-A.

ARTIKOLU 3.10

Settijiet

Is-settijiet, kif definiti fir-Regola Ġenerali 3 għall-Interpretazzjoni tas-Sistema Armonizzata, għandhom jitqiesu bħala li joriġinaw f'Parti jekk il-komponenti kollha tagħhom ikunu prodotti oriġinarji. Jekk sett ikun magħmul minn prodotti oriġinarji u mhux oriġinarji, is-sett kollu kemm hu għandu jitqies bħala li joriġina f'Parti, diment li l-valur tal-prodotti mhux oriġinarji ma jaqbiżx il-15 % tal-prezz tas-sett kif joħroġ mill-fabbrika.

ARTIKOLU 3.11

Elementi Newtrali

Sabiex jiġi ddeterminat jekk prodott joriġinax f'Parti, ma għandux ikun hemm bżonn li tiġi ddeterminata l-orijini tal-elementi li ġejjin li jistgħu jintużaw fil-produzzjoni tiegħu:

(a) fjuwil, energija, katalizzaturi u solventi;

- (b) tagħmir, apparati u provvisti użati biex jiġi ttestjat jew spezzjonat il-prodott;
- (c) ingwanti, nuċċalijiet, xedd tas-saqajn, hwejjeg, tagħmir u provvisti tas-sikurezza;
- (d) magni, għodod, ċipep u forum;
- (e) impjant, tagħmir, spare parts u materjali użati fil-manutenzjoni ta' tagħmir u bini;
- (f) lubrikanti, griż, materjali għall-kompostar u materjali oħrajn użati fil-produzzjoni jew użati biex jithaddmu tagħmir u binjiet; kif ukoll
- (g) materjali oħrajn li la huma inkorporati u lanqas maħsuba biex jiġu inkorporati fil-kompożizzjoni finali tal-prodott.

ARTIKOLU 3.12

Materjali tal-Ippakkjar, Materjali tal-Imballaġġ u Kontenituri

1. Il-materjali tal-imballaġġ u l-kontenituri li fihom isir l-imballaġġ tal-prodott għall-bejgħ bl-imnut, jekk ikklassifikati mal-prodott skont ir-Regola Ġenerali 5 għall-Interpretazzjoni tas-Sistema Armonizzata, għandhom jiġu injorati fid-determinazzjoni tal-origini tal-prodott, hlief għall-finijiet tal-kalkolu tal-valur massimu ta' materjali mhux oriġinarji jekk prodott ikun soġġett għal valur massimu ta' materjali mhux oriġinarji f'konformità mal-Anness 3-A.

2. Il-materjali tal-ippakkjar u l-kontenituri li fihom jiġi ppakkjat prodott għall-vjeġġ għandhom jiġu injorati fid-determinazzjoni tal-orijini tal-prodott.

ARTIKOLU 3.13

Prodotti Ritornati

Jekk il-prodotti oriġinarji ta' Parti esportati minn dik il-Parti lejn pajjiż terz jiġu rritornati, dawn għandhom jitqiesu bħala mhux oriġinarji, sakemm ma jkunx jista' jintwera għas-sodisfazzjon tal-awtoritajiet doganali li l-prodotti rritornati:

- (a) huma l-istess prodotti bħal dawk esportati; kif ukoll
- (b) ma jkunux għaddew minn xi operazzjoni minbarra dik meħtieġa sabiex jiġu ppreservati f'kundizzjoni tajba waqt li jkunu f'dak il-pajjiż terz jew waqt li jkunu qed jiġu esportati.

ARTIKOLU 3.14

Nonalterazzjoni

1. Il-prodotti ddikjarati għall-importazzjoni f'Parti għandhom ikunu l-istess prodotti kif esportati mill-Parti l-oħra li fiha jitqiesu li joriginaw. Dawk il-prodotti ma għandhomx ikunu ġew mibdula, ittrasformati b'xi mod jew magħmula soġġetti għal operazzjonijiet minbarra operazzjonijiet sabiex jiġu ppreservati f'kundizzjoni tajba, jew minbarra li jiżdedu jew jitwaħħlu marki, tikketti, sigilli jew sinjali distintivi oħrajn, sabiex tigi żgurata l-konformità mar-rekwiżiti domestiċi speċifiċi tal-Parti li timporta, qabel ma jiġu ddikjarati għall-importazzjoni.
2. Il-ħzin tal-prodotti jew tal-kunsinni jista' jsir f'pajjiż terz, diment li dawn jibqgħu taħt is-supervizjoni doganali f'dak il-pajjiż terz.
3. Mingħajr preġudizzju għad-dispożizzjonijiet tat-Taqsima B, il-qsim tal-kunsinni jista' jsir f'pajjiż terz jekk il-qsim jitwettagħ mill-esportatur jew taħt ir-responsabbiltà tal-esportatur u diment li l-prodotti jibqgħu taħt is-supervizjoni doganali f'dak il-pajjiż terz.
4. Il-konformità mal-paragrafi minn 1 sa 3 għandha titqies bħala li ġiet issodisfata, sakemm l-awtoritajiet doganali ma jkollhomx raġunijiet biex jemmnu l-kuntrarju. F'każ bħal dan, l-importatur, f'konformità mad-dispożizzjonijiet tal-liġi ta' kull Parti, għandu jipprovdi evidenza ta' konformità b'mezzi xierqa, inkluż permezz ta' dokumenti tat-trasport kuntrattwali bħal poloz ta' kargu, evidenza fattwali jew konkreta bbażata fuq l-immarkar, in-numerazzjoni tal-pakketti, jew kwalunkwe evidenza relatata mal-prodotti nfushom.

ARTIKOLU 3.15

Wirjiet

1. Il-prodotti originarji mibghuta għall-wiri f'pajjiż terz u mibjugħa wara l-wirja għall-importazzjoni f'Parti, għandhom jibbenefikaw mal-importazzjoni mid-dispożizzjonijiet ta' dan il-Ftehim, diment li jintwera għas-sodisfazzjon tal-awtoritajiet doganali li:

- (a) esportatur ikun ikkonsenja dawn il-prodotti minn Parti lejn il-pajjiż terz li fih issir il-wirja u jkun esebihom hemmhekk;
- (b) il-prodotti jkunu ġew mibjugħa jew imneħħija b'xi mod ieħor minn dak l-esportatur lil persuna f'Parti;
- (c) il-prodotti jkunu ġew ikkonsenjati waqt il-wirja jew immedjatement wara fl-istess stat li fih ikunu ntbagħtu għall-wirja; kif ukoll
- (d) il-prodotti ma jkunux, minn meta jkunu ġew ikkunsinjati għall-wiri, intużaw għal xi skop minbarra dak li jintwerew fil-wirja.

2. Dikjarazzjoni dwar l-origini trid issir f'konformità mad-dispożizzjonijiet tat-Taqsima B u trid tiġi sottomessa lill-awtoritajiet doganali tal-Parti li timporta bil-mod normali. L-isem u l-indirizz tal-wirja jridu jiġu indikati fuqha.

3. Il-paragrafu 1 għandu japplika għal kwalunkwe wirja kummerċjali, industrijali, agrikola jew tas-snaġġa, fiera jew wirja pubblika simili, li ma tkunx organizzata għal skopijiet privati fi ħwienet jew bini tan-negozju bil-ħsieb tal-bejgħ ta' daww il-prodotti, u li matulha l-prodotti jibqgħu taħt kontroll doganali.

4. L-awtoritajiet doganali tal-Parti li timporta jistgħu jitolbu evidenza li l-prodotti baqgħu taħt kontroll doganali fil-pajjiż terz tal-wirja, kif ukoll evidenza dokumentarja addizzjonali tal-kundizzjonijiet li taħthom għew esebiti.

TAQSIMA B

Proċeduri tal-origini

ARTIKOLU 3.16

Talba għal Trattament Tariffarju Preferenzjali u Dikjarazzjoni dwar l-Origini

1. Mal-importazzjoni, il-Parti li timporta għandha tagħti trattament tariffarju preferenzjali lil prodott li joriġina fil-Parti l-oħra skont it-tifsira tal-Artikolu 3.2 abbażi ta' talba mill-importatur għal trattament tariffarju preferenzjali, diment li jiġu ssodisfati r-rekwiżiti applikabbli l-oħrajn kollha ta' dan il-Kapitolu.

2. It-talba għal trattament tariffarju preferenzjali għandha tkun ibbażata fuq dikjarazzjoni dwar l-orijini maħruġa f'konformità mal-Artikolu 3.18 ipprovduta mill-esportatur fuq fattura jew kwalunkwe dokument kummerċjali ieħor.
3. It-talba għal trattament tariffarju preferenzjali u d-dikjarazzjoni dwar l-orijini msemmija fil-paragrafu 2 għandhom jiġu inklużi fid-dikjarazzjoni doganali tal-importazzjoni f'konformità mal-liġijiet u r-regolamenti tal-Parti li timporta.
4. L-importatur li jagħmel talba bbażata fuq dikjarazzjoni dwar l-orijini msemmija fil-paragrafu 2 għandu jkun fil-pussess ta' tagħha u, meta jkun meħtieġ, jipprovdi kopja tad-dikjarazzjoni dwar l-orijini lill-awtorità doganali tal-Parti li timporta.
5. Il-paragrafi 2, 3 u 4 ma japplikawx fil-każijiet speċifikati fl-Artikolu 3.23.

ARTIKOLU 3.17

Talbiet għal Trattament Preferenzjali wara l-Importazzjoni

1. Kull Parti għandha tistabbilixxi li importatur jista' jitlob trattament tariffarju preferenzjali wara l-importazzjoni u jikseb rifużjoni ta' kwalunkwe dazju żejjed imħallas għall-prodott importat jekk l-importatur ma jkunx għamel talba għal trattament tariffarju preferenzjali fiż-żmien tal-importazzjoni u l-prodott ikkonċernat kien ikollu jikkwalifika fil-ħin tal-importazzjoni għal tali talba bħala orijinarju f'konformità mal-Artikolu 3.2.

2. L-importatur għandu jagħmel talba għal trattament tariffarju preferenzjali mhux aktar tard minn sena wara d-data tal-importazzjoni. Bħala kundizzjoni għall-ghoti ta' trattament tariffarju preferenzjali skont il-paragrafu 1, Parti tista' tirrikjedi li l-importatur:

- (a) jipprovdi kopja tad-dikjarazzjoni tal-orġini għall-prodott ikkonċernat;
- (b) jissottometti d-dokumenti l-oħrajn kollha meħtieġa għall-importazzjoni tal-prodott; kif ukoll
- (c) jiddikjara li l-prodott kien oriġinarju fiż-żmien tal-importazzjoni.

ARTIKOLU 3.18

Il-Kundizzjonijiet biex issir Dikjarazzjoni dwar l-Orġini

1. Kif imsemmi fl-Artikolu 3.16.2, dikjarazzjoni dwar l-orġini tista' ssir minn esportatur irreġistrat:

- (a) fil-Messiku, bħala esportatur awtorizzat mill-awtorità governattiva kompetenti soġġett għal kwalunkwe kundizzjoni li titqies xierqa biex jiġi vverifikat l-istatus oriġinarju tal-prodotti, kif ukoll biex jiġu ssodisfati r-rekwiziti l-oħrajn ta' dan il-Kapitolu; kif ukoll
- (b) fl-Unjoni Ewropea, bħala esportatur f'konformità mad-dritt rilevanti tal-Unjoni Ewropea (Sistema tal-Esportaturi Rreġistrati).

2. L-awtoritajiet doganali jew l-awtorità governattiva kompetenti għandhom jagħtu lill-esportatur irreġistrat numru li għandu jidher fuq id-dikjarazzjoni dwar l-orijini. L-awtoritajiet doganali jew l-awtorità governattiva kompetenti għandhom jimmaniġġaw il-proċess ta' reġistrazzjoni u jistgħu jirtiraw ir-reġistrazzjoni f'każ ta' użu mhux xieraq mill-esportatur.
3. Dikjarazzjoni dwar l-orijini kif imsemmi fl-Artikolu 3.16.2 tista' ssir minn kwalunkwe esportatur għal kwalunkwe kunsinna li tikkonsisti f'pakkett wiehed jew aktar li jkun fihom prodotti orijinarji li l-valur totali tagħhom ma jaqbiżx EUR 6 000.
4. L-esportatur għandu jagħmel dikjarazzjoni dwar l-orijini bl-użu ta' wahda mill-verżjonijiet lingwistiċi tal-Anness 3-B fuq fattura jew kwalunkwe dokument kummerċjali ieħor li jiddeskrivi l-prodott orijinarju f'dettall suffiċjenti biex jippermetti l-identifikazzjoni tiegħu.
5. Id-dikjarazzjonijiet dwar l-orijini għandu jkollhom il-firma oriġinali tal-esportatur bl-idejn. Esportatur irreġistrat f'konformità mal-paragrafu 1 ma għandux ikun meħtieġ jiffirma tali dikjarazzjonijiet, diment li l-esportatur jaċċetta r-responsabbiltà shiha lejn l-awtoritajiet doganali jew l-awtorità governattiva kompetenti tal-Parti li tesporta għal kwalunkwe dikjarazzjoni dwar l-orijini li tidentifika lill-esportatur bħallikieku d-dikjarazzjoni dwar l-orijini giet iffirmata bl-idejn minn dak l-esportatur.
6. L-esportatur li jagħmel dikjarazzjoni dwar l-orijini għandu jkun lest li jissottometti fi kwalunkwe hin, fuq talba tal-awtoritajiet doganali jew tal-awtorità governattiva kompetenti tal-Parti li tesporta, id-dokumenti xierqa kollha li jagħtu prova tal-istatus orijinarju tal-prodotti kkonċernati, kif ukoll it-tweġġiq tar-rekwiżiti l-oħrajn ta' dan il-Kapitolu.
7. L-esportatur jista' jagħmel dikjarazzjoni dwar l-orijini meta l-merkanzija li magħha tkun tirrelata tiġi esportata jew wara l-esportazzjoni.

ARTIKOLU 3.19

Validità tad-Dikjarazzjoni dwar l-Origini

1. Dikjarazzjoni dwar l-origini għandha tkun valida għal sena wara d-data li fiha tkun saret.
2. Dikjarazzjoni dwar l-origini tista' tapplika għal:
 - (a) vjegg uniku ta' prodott; jew
 - (b) vjegg multipli ta' prodotti identiċi fi kwalunkwe perjodu speċifikat fid-dikjarazzjoni dwar l-origini li ma jaqbiżx it-12-il xahar.

ARTIKOLU 3.20

Importazzjoni b'Pagamenti bin-Nifs

Jekk, fuq talba ta' importatur u f'konformità mal-kundizzjonijiet stipulati mill-awtoritajiet doganali tal-Parti li timporta, merkanzija żarmata jew mhux immuntata skont it-tifsira tar-Regola Ġenerali 2(a) għall-interpretazzjoni tas-Sistema Armonizzata li taqa' taħt it-Taqsimiet minn XV sa XXI tas-Sistema Armonizzata tiġi importata b'pagamenti bin-nifs, għandha tiġi sottomessa dikjarazzjoni waħda dwar l-origini għal dik il-merkanzija, kif meħtieġ mill-awtoritajiet doganali, mal-importazzjoni tal-ewwel pagament bin-nifs.

ARTIKOLU 3.21

Diskrepanzi u Żbalji Żgħar

1. Diskrepanzi żgħar bejn id-dikjarazzjoni dwar l-orijini u d-dokumenti sottomessi lill-uffiċċju doganali għat-twettiq tal-formalitajiet għall-importazzjoni tal-merkanzija ma għandhomx, minhabba dak il-fatt, jagħmlu d-dikjarazzjoni dwar l-orijini nulla u bla effett, jekk jiġi stabbilit kif xieraq li dan id-dokument jikkorresponди għall-prodotti kkonċernati.
2. L-awtoritajiet doganali tal-Parti li timpорта ma għandhomx jirrifjutaw talba għal trattament tariffarju preferenzjali minhabba żbalji żgħar fid-dikjarazzjoni dwar l-orijini, bħal żbalji ta' ttajpar.

ARTIKOLU 3.22

Rekwiziti ta' Żamma tar-Rekords

1. Importatur li jitlob trattament tariffarju preferenzjali għal prodott importat f'Parti għandu jkollu u jzomm id-dikjarazzjoni dwar l-orijini magħmula mill-esportatur għal 3 snin wara d-data tal-importazzjoni tal-prodott jew għal perjodu itwal skont kif tista' tispeċifika l-Parti li timpорта.

2. Esportatur li jkun għamel dikjarazzjoni dwar l-oriġini għandu jkollu u jzomm kopja tad-dikjarazzjoni dwar l-oriġini, u tar-rekords l-oħrajn kollha li juru li l-prodott jissodisfa r-rekwiżiti biex jinkiseb status oriġinarju, għal 3 snin wara li ssir dik id-dikjarazzjoni dwar l-oriġini, jew għal perjodu ta' żmien itwal kif tista' tispeċifika l-Parti li tesporta.
3. Ir-rekords li għandhom jinżammu f'konformità ma' dan l-Artikolu jistgħu jinżammu f'format elettroniku.

ARTIKOLU 3.23

Eżenzjonijiet mid-Dikjarazzjoni dwar l-Oriġini

1. Prodotti li jintbagħtu bħala pakketti ta' valur baxx minn persuni privati lil persuni privati jew li jiffurmaw parti mill-baġalji personali tal-vjaġġaturi għandhom jiddaħħlu bħala prodotti oriġinarji mingħajr ma tkun meħtieġa dikjarazzjoni dwar l-oriġini, diment li daww il-prodotti ma jiġux importati permezz ta' kummerċ u jkunu ġew iddikjarati bħala li jissodisfaw ir-rekwiżiti ta' dan il-Kapitolu, u li ma hemm l-ebda dubju dwar il-veracità ta' dik id-dikjarazzjoni.
2. L-importazzjonijiet, li huma okkażjonali u jikkonsistu biss f'prodotti għall-użu personali tar-riċevituri jew tal-vjaġġaturi jew tal-familji tagħhom, ma għandhomx jitqiesu bħala importazzjonijiet permezz ta' kummerċ jekk, min-natura u l-kwantità tal-prodotti, ikun evidenti li ma huwa maħsub l-ebda skop kummerċjali, diment li l-importazzjoni ma tiffurmax parti minn serje ta' importazzjonijiet li jistgħu b'mod raġonevoli jitqiesu li saru separatament bl-iskop li jiġi evitat ir-rekwiżit għal dikjarazzjoni dwar l-oriġini.

3. Il-valur totali tal-prodotti msemmija fil-paragrafu 1 ma għandux jaqbeż il-EUR 500 jew l-ammont ekwivalenti tiegħu fil-munita tal-Parti fil-każ ta' pakketti ta' valur baxx, jew l-EUR 1 200 jew l-ammont ekwivalenti tiegħu fil-munita tal-Parti fil-każ ta' prodotti li huma parti mill-bagalji personali tal-vjaġġaturi.

4. F'dan l-Artikolu ma hemm xejn li għandu jiġi interpretat bħala li jipprevjeni lil Parti milli tadotta kontrolli doganali xierqa biex tiżgura l-konformità mad-dispożizzjonijiet stabbiliti fil-paragrafi minn 1 sa 3.

ARTIKOLU 3.24

Verifika tal-Origini u Kooperazzjoni Amministrattiva

1. Il-Partijiet għandhom jipprovdu lil xulxin l-indirizzi u l-informazzjoni ta' kuntatt tal-awtoritajiet doganali jew tal-awtorità governattiva kompetenti responsabbli mill-verifika tad-dikjarazzjonijiet dwar l-origini.

2. Sabiex tiġi żgurata l-applikazzjoni xierqa ta' dan il-Kapitolu, il-Partijiet għandhom jassistu lil xulxin, permezz tal-awtoritajiet doganali tagħhom jew l-awtorità governattiva kompetenti, sabiex jivverifikaw jekk il-prodotti humiex oriġinarji, kif ukoll l-awtenticità tad-dikjarazzjonijiet dwar l-origini u l-preċiżjoni tal-informazzjoni pprovduta f'dawk id-dikjarazzjonijiet.

3. Il-verifiki tad-dikjarazzjonijiet dwar l-origini għandhom jitwettqu b'mod aleatorju jew kull meta l-awtoritajiet doganali tal-Parti li timporta jkollhom dubji raġonevoli dwar l-awtenticità tad-dikjarazzjonijiet, l-istatus originarju tal-prodotti kkonċernati jew it-twettiq tar-rekwiżiti l-oħrajn ta' dan il-Kapitolu.

4. Għall-finijiet tal-implimentazzjoni tad-dispożizzjonijiet tal-paragrafu 3, l-awtoritajiet doganali tal-Parti li timporta għandhom jitolbu bil-miktub verifika tal-origini lill-awtorità doganali jew lill-awtorità governattiva kompetenti tal-Parti li tesporta, billi jipprovdu:

- (a) l-identità tal-awtorità doganali li qiegħda toħroġ it-talba;
- (b) l-isem tal-esportatur li għandu jiġi vverifikat;
- (c) is-sugġett u l-ambitu tal-verifika; kif ukoll
- (d) kopja tad-dikjarazzjoni dwar l-origini u, jekk applikabbli, kwalunkwe dokumentazzjoni rilevanti oħra.

5. L-awtorità doganali jew l-awtorità governattiva kompetenti tal-Parti li tesporta għandha twettaq il-verifika. Għal dan il-għan, huma għandu jkollhom id-dritt li jitolbu kwalunkwe evidenza u li jwettqu kwalunkwe spezzjoni tal-kontijiet tal-esportatur jew kwalunkwe kontroll ieħor li jqisu xieraq.

6. L-awtorità doganali jew l-awtorità governattiva kompetenti tal-Parti li tesporta għandha tinforma lill-awtorità doganali li titlob il-verifika bir-riżultati ta' din il-verifika mill-aktar fis possibbli. Ir-riżultati għandhom jiġu ppreżentati f'rapport bil-miktub li jindika b'mod ċar jekk il-prodotti kkonċernati jistgħux jitqiesu bħala oriġinarji, jekk id-dikjarazzjoni dwar l-oriġini hijiex awtentika u jekk ir-rekwiżiti l-oħrajn ta' dan il-Kapitolu humiex issodisfati. Dak ir-rapport bil-miktub għandu jinkludi:

- (a) ir-riżultati tal-verifika;
- (b) id-deskrizzjoni tal-prodotti soġġetti għal verifika u l-klassifikazzjoni tariffarja rilevanti għall-applikazzjoni tar-regoli tal-oriġini;
- (c) deskrizzjoni u spjegazzjoni tal-motiv dwar l-istatus oriġinarju tal-prodott; kif ukoll
- (d) jekk disponibbli, dokumentazzjoni ta' sostenn.

7. Jekk f'kazijiet ta' dubji raġonevoli ma jkun hemm l-ebda twegiba fi żmien 10 xhur wara d-data tat-talba għal verifika, jew jekk it-twegiba ma jkunx fiha biżżejjed informazzjoni biex tiġi ddeterminata l-awtenticià tad-dokument inkwistjoni jew l-oriġini tal-prodott, l-awtorità doganali rikjedenti hija intitolata, hlief f'ċirkostanzi eċċezzjonali, li tirrifjuta li tagħti trattament tariffarju preferenzjali.

8. Il-Parti li timporta ghandha tinnotifika lill-Parti li tesporta fi zmien 60 jum wara li tircievi r-rapport bil-miktub, jekk ikun hemm differenzi b'rabta mal-proceduri ta' verifika ta' dan l-Artikolu, jew b'rabta mal-interpretazzjoni tar-regoli tal-origini, sabiex tiddetermina jekk prodott jikkwalifikax bhala originarju, u dawk id-differenzi ma jistghux jissolvew permezz ta' konsultazzjonijiet bejn l-awtorita doganali li titlob il-verifika u l-awtorita doganali jew l-awtorita governattiva kompetenti responsabbli mit-twettiq tal-verifika.

9. Fuq talba ta' wahda mill-Partijiet, il-Partijiet ghandhom jaghmlu u jikkonkludu konsultazzjonijiet fi zmien 90 jum mid-data tan-notifika msemija fil-paragrafu 8 biex isolvu dawk id-differenzi. Il-perjodu ghall-konkluzjoni tal-konsultazzjonijiet jista' jigi estiż, fuq bazi ta' kaz b'kaz, permezz ta' kunsens reciproku bil-miktub bejn il-Partijiet. Il-Partijiet ghandhom ifittxu li jsolvu dawk id-differenzi fis-Sottokumitat ghad-Dwana, il-Facilitazzjoni tal-Kummerċ u r-Regoli tal-Origini stabbilit mill-Artikolu 33.4.1(d) (Sottokumitati u Korpi Ohrajn).

10. Dan il-Kapitolu ma jwaqqafx lil awtorita doganali ta' Parti milli tiehu kwalunkwe azzjoni ohra li hija tqis mehtiega, sakemm jigu rizolti d-differenzi msemija fil-paragrafu 8 skont dan il-Ftehim.

ARTIKOLU 3.25

Kunfidenzjalità

1. Kull Parti għandha żżomm, f'konformità mal-liġi tagħha, il-kunfidenzjalità tal-informazzjoni pprovduta lilha mill-Parti l-oħra skont dan il-Kapitolu u għandha tipproteġi dik l-informazzjoni mid-divulgazzjoni.
2. L-awtoritajiet doganali jew l-awtorità governattiva kompetenti tal-Parti li timporta jistgħu jużaw biss l-informazzjoni miksuba mill-Parti l-oħra għall-finijiet ta' dan il-Kapitolu.
3. L-awtoritajiet doganali jew l-awtorità governattiva kompetenti tal-Parti li tesporta ma għandhomx jiddivulgaw informazzjoni kummerċjali kunfidenzjali miksuba mill-esportatur, sakemm ma jkunx previst mod ieħor f'dan il-Kapitolu.
4. Il-Parti li timporta ma għandhiex tuża l-informazzjoni miksuba mill-awtorità doganali tagħha skont dan il-Kapitolu fi kwalunkwe proċediment kriminali mwettaq minn qorti jew imħallef, sakemm il-Parti li tesporta ma tkunx informata formalment bil-miktub mill-Parti li timporta dwar l-informazzjoni li jkollha l-ħsieb li tuża u l-ġustifikazzjoni għall-użu, u diment li ma titqajjem l-ebda oġġezzjoni mill-Parti li tesporta.

5. F'dan il-Ftehim ma hemm xejn li għandu jiġi interpretat bħala li jipprekludi lil Parti milli tuża informazzjoni kunfidenzjali għall-finijiet tal-amministrazzjoni jew l-infurzar tal-liġi doganali relatata ma' dan il-Kapitolu, jew kif meħtieġ mod ieħor mil-liġi tal-Parti, inkluż fi proċedimenti amministrattivi, semigudizzjarji jew għudizzjarji.

ARTIKOLU 3.26

Miżuri u Sanzjonijiet Amministrattivi

Parti għandha timponi miżuri u sanzjonijiet amministrattivi fuq kwalunkwe persuna li tkun għamlet dokument, jew tikkawża li jsir dokument, li jkun fih informazzjoni mhux korretta għall-finijiet tal-kisba ta' trattament tariffarju preferenzjali għall-prodotti.

TAQSIMA C

Dispożizzjonijiet oħrajn

ARTIKOLU 3.27

Applikazzjoni tal-Kapitolu għal Ceuta u Melilla

1. Għall-finijiet ta' dan il-Kapitolu, fil-każ tal-Unjoni Ewropea, it-terminu "Parti" ma jinkludix lil Ceuta u Melilla.

2. Il-prodotti originarji tal-Messiku, meta jigu importati f'Ceuta u Melilla, għandhom f'kull aspett ikunu soġġetti għall-istess trattament doganali skont dan il-Ftehim bħal dak li japplika għall-prodotti li joriginaw fit-territorju doganali tal-Unjoni Ewropea skont il-Protokoll 2 tal-Att tal-Adeżjoni tar-Renju ta' Spanja u tar-Repubblika Portugiża mal-Unjoni Ewropea. Il-Messiku għandu jagħti lill-importazzjonijiet tal-prodotti koperti mill-Ftehim u li joriginaw f'Ceuta u Melilla l-istess trattament doganali bħal dak li jingħata lill-prodotti importati mill-Unjoni Ewropea u li joriginaw fiha.
3. Ir-regoli tal-origini u l-proċeduri tal-origini msemmija f'dan il-Kapitolu għandhom japplikaw mutatis mutandis għall-prodotti esportati mill-Messiku lejn Ceuta u Melilla u għall-prodotti esportati minn Ceuta u Melilla lejn il-Messiku.
4. Ceuta u Melilla jitqiesu bħala territorju wieħed.
5. L-esportatur għandu jdaħħal "il-Messiku" jew "Ceuta u Melilla" fil-kamp 3 tat-test tad-dikjarazzjoni dwar l-origini, skont l-origini tal-prodott.
6. L-awtoritajiet doganali Spanjoli għandhom ikunu responsabbli mill-applikazzjoni u l-implimentazzjoni ta' dan il-Kapitolu f'Ceuta u Melilla.

ARTIKOLU 3.28

Il-Prinċipat ta' Andorra u r-Repubblika ta' San Marino

It-trattament tariffarju preferenzjali ta' prodotti oriġinarji ta' Andorra u ta' San Marino u d-determinazzjoni tal-orijini ta' dawk il-prodotti huma stabbiliti fl-Anness 3-C.

ARTIKOLU 3.29

Noti ta' Spjegazzjoni

In-noti ta' spjegazzjoni dwar l-interpretazzjoni, l-applikazzjoni u l-amministrazzjoni ta' dan il-Kapitolu huma stabbiliti fl-Anness 3-D.

ARTIKOLU 3.30

Dispożizzjonijiet ta' Tranżizzjoni

1. Għall-prodotti li għalihom saret talba għal trattament tariffarju preferenzjali u importazzjoni qabel id-dhul fis-seħh ta' dan il-Ftehim, ir-regoli u l-kundizzjonijiet stabbiliti fl-Anness III tad-Deċiżjoni Nru. 2/2000 tal-Kunsill Kongunt KE-Messiku tat-23 ta' Marzu 2000 u l-Appendiċijiet minn I sa V tagħha għandhom ikunu applikabbli għal perjodu massimu ta' 3 snin wara d-dhul fis-seħh ta' dan il-Ftehim.

2. Prova tal-origini mahruġa f'konformità mad-dispożizzjonijiet tal-Anness III għad-Deċiżjoni Nru. 2/2000 tal-Kunsill Kongunt KE-Messiku tat-23 ta' Marzu 2000 u l-Appendiċijiet minn I sa V tagħha, għall-prodotti li għalihom ma tkunx saret talba għal trattament tariffarju preferenzjali sad-data tad-dhul fis-seħh ta' dan il-Ftehim, ma għandhiex tkun valida.

3. Għall-prodotti li, mad-dhul fis-seħh ta' dan il-Ftehim, ikunu fi tranżitu mill-Parti li tesporta lejn il-Parti li timporta jew ikunu taht kontroll doganali fil-Parti li timporta mingħajr hlas ta' dazji u taxxi fuq l-importazzjoni, għandha ssir talba għal trattament tariffarju preferenzjali f'konformità mal-Artikolu 3.16, diment li daww il-prodotti jissodisfaw ir-rekwiziti ta' dan il-Kapitolu.

ARTIKOLU 3.31

Emendi għall-Kapitolu

Il-Kunsill tal-Kummerċ jista' jimmodifika b'deċiżjoni d-dispożizzjonijiet tal-Kapitolu u l-Annessi minn 3-A sa 3-D.

ARTIKOLU 3.32

Is-Sottokomitat għad-Dwana, il-Faċilitazzjoni tal-Kummerċ u r-Regoli tal-Origini

Għall-finijiet tal-implimentazzjoni u l-operat effettivi ta' dan il-Kapitolu, il-funzjonijiet tas-Sottokomitat għad-Dwana, il-Faċilitazzjoni tal-Kummerċ u r-Regoli tal-Origini huma daww elenkati fl-Artikolu 4.17 (Sottokomitat għad-Dwana, il-Faċilitazzjoni tal-Kummerċ u r-Regoli tal-Origini).

KAPITOLU 4

Id-DWANA U L-FAĊILITAZZJONI TAL-KUMMERĊ

ARTIKOLU 4.1

Objettivi Ġenerali

1. Il-Partijiet jagħrfu l-importanza tad-dwana u tal-faċilitazzjoni tal-kummerċ fl-ambjent tal-kummerċ globali li qiegħed jevolvi.
2. Il-Partijiet jirrikonoxxu li, għar-rekwiżiti u l-proċeduri tal-importazzjoni, l-esportazzjoni u t-tranzitu tagħhom, huma għandhom iqisu l-istrumenti u l-istandards tad-dwana u tal-kummerċ internazzjonali applikabbli fil-qasam tad-dwana u tal-kummerċ, bħall-elementi sostantivi tal-Konvenzjoni ta' Kjoto Riveduta dwar is-Simplifikazzjoni u l-Armonizzazzjoni tal-Proċeduri Doganali li saret fi Kjoto fit-18 ta' Mejju 1973 u adottata mill-Kunsill tal-Organizzazzjoni Dinjija Doganali f'Ġunju 1999, il-Konvenzjoni Internazzjonali dwar is-Sistema Armonizzata għad-Deskrizzjoni u l-Kodifikazzjoni tal-Merkanzija li saret fi Brussell fl-14 ta' Ġunju 1983, kif ukoll il-Qafas ta' Standards li Jiżguraw u Jiffaċilitaw il-Kummerċ Globali u l-Mudell tad-Data Doganali tal-Organizzazzjoni Dinjija Doganali adottati f'Ġunju 2005 (minn hawn 'il quddiem imsejjah "il-Qafas SAFE ta' Standards").

3. Il-Partijiet jirrikonoxxu li l-ligijiet u r-regolamenti tagħhom għandhom ikunu mhux diskriminatorji, u li l-proċeduri doganali għandhom ikunu bbażati fuq l-użu ta' metodi moderni u kontrolli effettivi biex jinkisbu l-protezzjoni u l-faċilitazzjoni ta' kummerċ legittimu.
4. Il-Partijiet jirrikonoxxu wkoll li l-proċeduri doganali tagħhom ma għandhomx ikunu ta' piż amministrattiv jew restrittivi għall-kummerċ aktar milli meħtieġ biex jintlaħqu objettivi legittimi u li dawn għandhom jiġu applikati b'mod li jkun prevedibbli, konsistenti u trasparenti.
5. Sabiex jiġu żgurati t-trasparenza, l-effiċjenza, l-integrità u r-responsabbiltà tal-operazzjonijiet, kull Parti għandha:
- (a) tissimplifika u tirrieżamina r-rekwiziti u l-formalitajiet, kull fejn ikun possibbli, bil-ħsieb li jiġu żgurati r-rilaxx rapidu u l-iżdoganar tal-merkanzija;
 - (b) taħdem lejn aktar simplifikazzjoni u standardizzazzjoni tad-data u d-dokumentazzjoni meħtieġa mid-dwana u minn aġenziji oħrajn, sabiex tnaqqas iż-żmien u l-kostijiet tagħhom għan-negozjanti jew għall-operaturi, inklużi l-intrapriżi żgħar u ta' daqs medju, kif ukoll
 - (c) tiżgura li jinżammu l-oġhla standards ta' integrità, permezz tal-applikazzjoni ta' miżuri li jirriflettu l-prinċipji tal-konvenzjonijiet u l-istrumenti internazzjonali rilevanti fil-qasam tad-dwana u l-faċilitazzjoni tal-kummerċ.

6. Il-Partijiet jaqblu li jsaħħu l-kooperazzjoni tagħhom bil-hsieb li jiżguraw li l-leġiżlazzjoni u l-proċeduri rilevanti, kif ukoll il-kapaċità amministrattiva tal-amministrazzjonijiet rilevanti, jissodisfaw l-oġettivi tal-promozzjoni tal-faċilitazzjoni tal-kummerċ, filwaqt li jiżguraw kontroll doganali effettiv.

ARTIKOLU 4.2

Trasparenza u Pubblikazzjoni

1. Kull Parti għandha tipprevedi, kif xieraq, konsultazzjonijiet regolari bejn l-aġenziji tal-fruntieri u n-negozjanti jew partijiet ikkonċernati oħrajn fit-territorju tagħha.
2. Kull Parti għandha tippubblika minnufih, b'mod mhux diskriminatorju u faċilment aċċessibbli, inkluż online u sa fejn ikun possibbli bil-lingwa Ingliża, il-liġijiet, ir-regolamenti u l-proċeduri u l-linji gwida amministrattivi ġenerali tagħha, relatati ma' kwistjonijiet tad-dwana u tal-faċilitazzjoni tal-kummerċ. Dawk il-kwistjonijiet jinkludu:
 - (a) il-proċeduri tal-importazzjoni, tal-esportazzjoni u tat-tranzitu, inklużi l-proċeduri fil-portijiet, fl-ajruporti u f'punti ta' dħul oħrajn, u l-formoli u d-dokumenti meħtieġa;
 - (b) ir-rati tad-dazji u tat-taxxi applikati ta' kull tip imposti fuq l-importazzjoni jew l-esportazzjoni, jew b'konnessjoni magħhom;
 - (c) it-tariffi u l-imposti li jiġu imposti minn jew għal aġenziji tal-gvern fuq l-importazzjoni, l-esportazzjoni jew it-tranzitu, jew b'konnessjoni magħhom;

- (d) ir-regoli għall-klassifikazzjoni jew il-valutazzjoni tal-prodotti għal skopijiet doganali;
- (e) il-liġijiet, ir-regolamenti u d-deċiżjonijiet amministrattivi ta' applikazzjoni ġenerali relatati mar-regoli tal-oriġini;
- (f) ir-restrizzjonijiet jew il-projbizzjonijiet tal-importazzjoni, tal-esportazzjoni jew tat-tranzitu;
- (g) id-dispożizzjonijiet ta' penali kontra l-ksur ta' formalitajiet tal-importazzjoni, tal-esportazzjoni jew tat-tranzitu;
- (h) il-proċeduri ta' appell;
- (i) il-ftehimiet, jew partijiet tagħhom, ma' kwalunkwe pajjiż jew pajjiżi relatati mal-importazzjoni, l-esportazzjoni jew it-tranzitu;
- (j) il-proċeduri relatati mal-amministrazzjoni tal-kwoti tariffarji;
- (k) is-sigħat tat-tħaddim u l-proċeduri operattivi għall-uffiċċji doganali fil-portijiet u fil-punti ta' qsim tal-fruntieri; kif ukoll
- (l) punti ta' informazzjoni għal mistoqsijiet dwar l-informazzjoni.

3. Kull Parti għandha tipprovdi, f'konformità mal-liġijiet u r-regolamenti tagħha, opportunitajiet u perjodu ta' żmien xieraq lill-kummerċjanti u lil partijiet interessati oħrajn biex jikkummentaw dwar l-introduzzjoni jew l-emenda proposta tal-liġijiet u tar-regolamenti ta' applikazzjoni ġenerali relatati ma' kwistjonijiet tad-dwana u l-faċilitazzjoni tal-kummerċ.

4. Kull Parti għandha tiżgura, f'konformità mal-ligijiet u r-regolamenti tagħha, li l-ligijiet u r-regolamenti godda jew emendati ta' applikazzjoni ġenerali relatati mad-dwana u l-faċilitazzjoni tal-kummerċ jew kwalunkwe informazzjoni dwarhom isiru disponibbli għall-pubbliku, mill-aktar fis possibbli qabel id-dhul fis-seħh tagħhom, sabiex il-kummerċjanti u persuni interessati oħrajn ikunu jistgħu jsiru familjari magħhom.
5. Kull Parti tista' tistabbilixxi li l-paragrafi 3 u 4 ma japplikawx għal bidliet fir-rati tad-dazju jew fir-rati tat-tariffi, miżuri li għandhom effett ta' tnaqqis, miżuri li l-effettività tagħhom tiddgħajjef bħala riżultat tal-konformità mal-paragrafi 3 u 4, miżuri applikati f'ċirkostanzi urġenti jew bidliet żgħar fil-liġi domestika u s-sistema legali tagħha.
6. Kull Parti għandha tistabbilixxi jew iżżomm punt ta' informazzjoni wieħed jew aktar biex tindirizza l-mistoqsijiet tal-kummerċjanti u ta' persuni interessati oħrajn dwar id-dwana u kwistjonijiet oħrajn relatati mal-faċilitazzjoni tal-kummerċ u għandha tagħmel l-informazzjoni dwar il-proċeduri biex isiru tali mistoqsijiet disponibbli għall-pubbliku online.
7. Parti ma għandhiex titlob il-ħlas ta' tariffa biex twieġeb il-mistoqsijiet jew biex tipprovdi l-formoli u d-dokumenti meħtieġa.
8. Il-punti ta' informazzjoni għandhom jipprovdu tveġiba għall-mistoqsijiet u jipprovdu l-formoli u d-dokumenti f'perjodu ta' żmien raġonevoli stabbilit minn kull Parti, li jista' jvarja skont in-natura jew il-komplessità tal-mistoqsija.

ARTIKOLU 4.3

Rekwiziti tad-Data u tad-Dokumentazzjoni

1. Bil-ħsieb li jiġu ssimplifikati u minimizzati l-inċidenza u l-komplessità tal-formalitajiet tal-importazzjoni, tal-esportazzjoni u tat-tranzitu u tar-rekwiziti tad-data u tad-dokumentazzjoni, kull Parti għandha tiżgura, kif xieraq, li dawk il-formalitajiet u r-rekwiziti tad-data u tad-dokumentazzjoni:

- (a) jiġu adottati u applikati bil-ħsieb ta' rilaxx rapidu tal-merkanzija, diment li jiġu ssodisfati l-kundizzjonijiet għar-rilaxx;
- (b) jiġu adottati u applikati b'mod li jimmira li jnaqqas iż-żmien u l-kost tal-konformità għall-kummerċjanti u l-operaturi;
- (c) ikunu l-inqas alternattiva restrittiva għall-kummerċ, jekk żewġ alternattivi jew aktar kienu raġonevolment disponibbli biex jintlaḥqu l-oġettiv jew l-oġettivi ta' politika inkwistjoni; kif ukoll
- (d) ma jinżammux, inklużi partijiet minnhom, jekk ma jibqgħux meħtieġa.

2. Kull Parti għandha tapplika proċeduri doganali komuni u rekwiziti uniformi tad-data u d-dokumentazzjoni doganali għar-rilaxx tal-merkanzija fit-territorju kollu tagħha. F'dan il-paragrafu ma hemm xejn li jipprekludi lil Parti milli tiddifferenzja l-proċeduri doganali u r-rekwiziti tad-data u d-dokumentazzjoni tagħha abbażi ta' elementi bħall-ġestjoni tar-riskju, in-natura u t-tip ta' merkanzija, jew il-mezzi tat-trasport.

ARTIKOLU 4.4

L-Awtomatizzazzjoni u l-Użu tat-Teknoloġija tal-Informazzjoni

1. Kull Parti għandha:

- (a) tuża teknoloġiji tal-informazzjoni li jhaffu l-proċeduri għar-rilaxx tal-merkanzija sabiex jiffaċilitaw il-kummerċ bejn il-Partijiet;
- (b) tagħmel is-sistemi elettronici aċċessibbli għall-utenti doganali;
- (c) tippermetti li dikjarazzjoni doganali tiġi ppreżentata f'format elettroniku; kif ukoll
- (d) tuża sistemi elettronici jew awtomatizzati ta' ġestjoni tar-riskju.

2. Kull Parti għandha tadotta jew iżzomm proċeduri li jippermettu l-hlas elettroniku tad-dazji, tat-taxxi, tat-tariffi u tal-imposti miġbura mill-awtoritajiet doganali mgarrba mal-importazzjoni u mal-esportazzjoni.

ARTIKOLU 4.5

Rilaxx tal-Merkanzija

1. Kull Parti għandha tadotta jew iżzomm proċeduri li:
 - (a) jipprevedu r-rilaxx fil-pront tal-merkanzija f'perjodu mhux itwal minn dak meħtieġ biex tiġi żgurata l-konformità mal-liġi doganali tagħha u ma' liġijiet u regolamenti oħrajn relatati mal-kummerċ;
 - (b) jipprevedu s-sottomissjoni u l-ipproċessar elettronici bil-quddiem tad-data u d-dokumentazzjoni doganali u kwalunkwe informazzjoni oħra qabel il-wasla tal-merkanzija sabiex jippermettu r-rilaxx tal-merkanzija mill-kontroll doganali mal-wasla;
 - (c) jippermettu li l-merkanzija tiġi rilaxxata fil-punt tal-wasla mingħajr trasferiment temporanju lejn imħażen jew faċilitajiet oħrajn; kif ukoll
 - (d) jippermettu r-rilaxx tal-merkanzija qabel id-determinazzjoni finali tad-dazji doganali, tat-taxxi, tat-tariffi u tal-imposti, jekk dik id-determinazzjoni ma ssirx qabel jew fil-pront mal-wasla, diment li jkunu ġew issodisfati r-rekwiżiti regolatorji l-oħrajn kollha; qabel ma tirrilaxxa l-merkanzija, Parti tista' titlob li importatur jipprovdi garanzija suffiċjenti fil-forma ta' avall, depożitu, jew strument xieraq ieħor, li ma għandux ikun oghla mill-ammont meħtieġ biex jiġi żgurat il-hlas tad-dazji doganali, tat-taxxi, tat-tariffi u tal-imposti dovuti għall-merkanzija koperta mill-garanzija u li għandha tiġi rilaxxata meta dik il-garanzija ma tibqax meħtieġa.

2. Kull Parti tista' tadotta jew iżżomm miżuri li jippermettu lill-kummerċjanti jew lill-operaturi jibbenefikaw minn aktar simplifikazzjoni tal-proċeduri doganali, f'konformità mal-liġijiet u r-regolamenti tagħha.

ARTIKOLU 4.6

Immaniġġar tar-Riskju

1. Kull Parti għandha tadotta jew iżżomm sistema ta' ġestjoni tar-riskju għall-kontroll doganali li tippermetti lill-awtoritajiet doganali tagħha jiffokaw l-attivitajiet ta' spezzjoni tagħhom fuq kunsinni b'riskju għoli u jhaffu r-rilaxx ta' kunsinni b'riskju baxx.
2. Kull Parti għandha tfassal u tapplika l-ġestjoni tar-riskju b'mod li jiġu evitati d-diskriminazzjoni arbitrarja jew mhux ġustifikabbli, jew ir-restrizzjonijiet moħbija għall-kummerċ internazzjonali.
3. Kull Parti għandha tibbaża l-ġestjoni tar-riskju fuq il-valutazzjoni tar-riskju permezz ta' kriterji ta' selettività xierqa.
4. Kull Parti tista' wkoll tagħzel, fuq bażi aleatorja, kunsinni għall-kontrolli doganali bħala parti mill-ġestjoni tar-riskju tagħha.
5. Sabiex jiġi ffaċilitat il-kummerċ, kull Parti għandha tirrevedi u taġġorna perjodikament, kif xieraq, is-sistema ta' ġestjoni tar-riskju msemmija fil-paragrafu 1.

ARTIKOLU 4.7

Deċiżjonijiet bil-Quddiem

1. Deċiżjoni bil-quddiem hija deċiżjoni bil-miktub ipprovduta minn Parti permezz tal-awtoritajiet doganali tagħha lil applikant qabel l-importazzjoni fit-territorju tagħha ta' prodott kopert mill-applikazzjoni li tistabbilixxi t-trattament li l-Parti għandha ttipprovdi lill-merkanzija fil-hin tal-importazzjoni fir-rigward ta':
 - (a) il-klassifikazzjoni tariffarja tal-merkanzija;
 - (b) l-orijini tal-merkanzija¹⁷; kif ukoll
 - (c) kwalunkwe kwistjoni oħra skont kif jaqblu l-Partijiet.
2. Parti għandha toħroġ id-deċiżjoni bil-quddiem b'mod raġonevoli u marbut fiż-żmien lill-applikant li jkun issottometta applikazzjoni, inkluż f'format elettroniku, diment li jkun fiha l-informazzjoni kollha meħtieġa f'konformità mal-liġijiet u r-regolamenti ta' dik il-Parti. Parti tista' titlob kampjun tal-prodott li għalih l-applikant ikun qed ifittex deċiżjoni bil-quddiem.
3. Id-deċiżjoni bil-quddiem għandha tkun valida għal mill-inqas 3 snin wara l-ħruġ tagħha, sakemm ma jkunux inbidlu l-liġi, il-fatti jew iċ-ċirkostanzi li jappoġġaw dik id-deċiżjoni.

¹⁷ Skont il-Ftehim dwar ir-Regoli tal-Origini tad-WTO jew il-Kapitolu 3 (Regoli tal-Origini u Proċeduri tal-Origini) ta' dan il-Ftehim.

4. Parti tista' tirrifjuta li tohroġ deċiżjoni bil-quddiem jekk il-fatti u ċ-ċirkostanzi li jiffurmaw il-bażi tad-deċiżjoni bil-quddiem ikunu s-sugġett ta' rieżami amministrattiv jew ġudizzjarju, jew jekk l-applikazzjoni ma tkunx ibbażata fuq fatti reali u konkreti, jew ma tkunx relatata ma' kwalunkwe użu maħsub tad-deċiżjoni bil-quddiem. Parti li tirrifjuta li tohroġ deċiżjoni bil-quddiem għandha tinnotifika minnufih lill-applikant bil-miktub, filwaqt li tistabbilixxi l-fatti rilevanti u l-bażi għad-deċiżjoni tagħha.

5. Kull Parti għandha tippubblika, mill-inqas:

- (a) ir-rekwiżiti għall-applikazzjoni għal deċiżjoni bil-quddiem, inklużi l-informazzjoni li għandha tiġi pprovduta u l-format;
- (b) il-limitu ta' zmien sa meta se tohroġ deċiżjoni bil-quddiem; kif ukoll
- (c) il-perjodu ta' zmien li għalih se tkun valida d-deċiżjoni bil-quddiem.

6. Jekk Parti tirrevoka, timmodifika jew tannulla deċiżjoni bil-quddiem, hija għandha tinnotifika lill-applikant bil-miktub, fejn tistabbilixxi l-fatti rilevanti u l-bażi għad-deċiżjoni tagħha. Parti tista' tirrevoka, timmodifika jew tannulla deċiżjoni bil-quddiem biss b'effett retroattiv jekk id-deċiżjoni tkun ibbażata fuq informazzjoni mhux kompluta, mhux korretta, mhux preċiża, falza jew qarrieqa pprovduta mill-applikant.

7. Deċiżjoni bil-quddiem maħruġa minn Parti għandha tkun vinkolanti fuq dik il-Parti fir-rigward tal-applikant u wkoll fuq l-applikant.

8. Parti għandha ttipprovi, fuq talba bil-miktub ta' applikant, rieżami tad-deċiżjoni bil-quddiem jew tad-deċiżjoni li tirrevokaha, timmodifikaha jew tannullaha.

9. Soġġetta għal kwalunkwe rekwiżit ta' kunfidenzjalità fil-ligijiet u r-regolamenti tagħha, Parti għandha tagħmel hilitha biex tagħmel l-elementi sostantivi tad-deċiżjonijiet bil-quddiem tagħha disponibbli għall-pubbliku, inkluż online.

ARTIKOLU 4.8

Operaturi Ekonomiċi Awtorizzati

1. Kull Parti għandha tistabbilixxi jew iżzomm għall-operaturi li jissodisfaw kriterji speċifikati (operaturi ekonomiċi awtorizzati, minn hawn 'il quddiem imsejha "AEO") programm ta' shubija għall-faċilitazzjoni tal-kummerċ (minn hawn 'il quddiem imsejjaħ "programm tal-AEO") f'konformità mal-Qafas SAFE ta' Standards.

2. Il-kriterji speċifikati¹⁸ biex l-operaturi jikkwalifikaw bħala AEO għandhom jiġu ppubblikati u jkunu jirrigwardjaw il-konformità, jew ir-riskju ta' nuqqas ta' konformità, mar-rekwiziti speċifikati fil-ligijiet, ir-regolamenti jew il-proċeduri ta' kull Parti.

¹⁸ Parti tista' tuża l-kriterji previsti fl-Artikolu 7.7.2 tal-Ftehim tad-WTO dwar il-Faċilitazzjoni tal-Kummerċ.

3. Il-kriterji speċifikati biex l-operaturi jikkwalifikaw bħala AEO ma għandhomx jitfasslu jew jiġu applikati b'tali mod li jagħtu jew joħolqu diskriminazzjoni arbitrarja jew mhux ġustifikata bejn l-operaturi fejn jipprevalu l-istess kundizzjonijiet u għandhom jippermettu l-partecipazzjoni ta' intrapriżi żgħar u ta' daqs medju.
4. Il-programm tal-AEO għandu jinkludi benefiċċji speċifiċi għall-AEO, filwaqt li jitqiesu l-impenji tal-Partijiet f'konformità mal-Artikolu 7.7.3 tal-Ftehim tad-WTO dwar il-Faċilitazzjoni tal-Kummerċ, adottat fis-27 ta' Novembru 2014.
5. Il-Partijiet għandhom jikkooperaw meta jiġu biex jistabbilixxu, jekk ikun rilevanti u xieraq, ir-rikonossiment reċiproku tal-programmi tal-AEO tagħhom, diment li l-programmi jkunu kompatibbli u bbażati fuq kriterji u benefiċċji ekwivalenti.

ARTIKOLU 4.9

Rieżami jew Appell

1. Kull Parti għandha tipprovdi proċeduri effettivi, fil-pront, mhux diskriminatorji u faċilment aċċessibbli biex tiggarantixxi d-dritt ta' appell kontra deċiżjoni dwar kwistjoni doganali.

2. Kull Parti għandha tiżgura li persuna li lilha toħroġ deċiżjoni dwar kwistjoni doganali jkollha aċċess fit-territorju tagħha għal:

- (a) rieżami amministrattiv minn jew appell lil awtorità amministrattiva oġġla jew indipendenti mill-uffiċjal jew mill-uffiċċju li jkun ħareġ id-deċiżjoni; jew
- (b) rieżami ġudizzjarju jew appell tad-deċiżjoni.

3. Kull Parti għandha tistabbilixxi li persuna li tkun applikat mal-awtoritajiet doganali għal deċiżjoni u ma tkunx kisbet deċiżjoni dwar dik l-applikazzjoni fil-limiti ta' żmien rilevanti jkollha d-dritt ta' appell.

4. Kull Parti għandha tistabbilixxi li l-persuna msemmija fil-paragrafu 2 tirċievi deċiżjoni amministrattiva bir-raġunijiet għal dik id-deċiżjoni, sabiex dik il-persuna tkun tista' tirrikorri għal proċeduri ta' rieżami jew ta' appell, jekk ikun meħtieġ.

ARTIKOLU 4.10

Pieni

1. Kull Parti għandha tipprevedi penali għan-nuqqas ta' konformità mal-liġijiet, ir-regolamenti jew ir-rekwiżiti proċedurali tagħha relatati mad-dwana jew ma' leġiżlazzjoni oħra għall-importazzjoni, l-esportazzjoni u t-tranzitu tal-merkanzija.

2. Kull Parti għandha tiżgura li l-ligijiet u r-regolamenti doganali tagħha jistabbilixxu li kwalunkwe penali imposta għall-ksur tal-ligijiet, ir-regolamenti jew ir-rekwiżiti proċedurali doganali tagħha tkun proporzjonata u mhux diskriminatorja.
3. Kull Parti għandha tiżgura li penali imposta mill-awtoritajiet doganali tagħha għal ksur tal-ligijiet, ir-regolamenti jew ir-rekwiżiti proċedurali doganali tagħha tiġi imposta biss fuq il-persuna legalment responsabbli għall-ksur.
4. Kull Parti għandha tiżgura li l-penali imposta tkun tiddependi fuq il-fatti u ċ-ċirkostanzi tal-każ u tkun proporzjonata mal-grad u mas-severità tal-ksur.
5. Kull Parti għandha tevita inċentivi jew kunflitti ta' interess fil-valutazzjoni u l-gbir tal-penali u tad-dazji.
6. Kull Parti hija mhegġa tikkunsidra d-divulgazzjoni volontarja qabel ma l-awtoritajiet doganali jiskopru ksur tal-ligijiet, ir-regolamenti jew ir-rekwiżiti proċedurali doganali tagħha, bhala fattur mitiganti potenzjali meta tistabbilixxi penali.
7. Kull Parti għandha tiżgura li jekk tiġi imposta penali għal ksur tal-ligijiet, ir-regolamenti jew ir-rekwiżiti proċedurali doganali tagħha, tingħata spjegazzjoni bil-miktub lill-persuna li fuqha tiġi imposta l-penali, li tispjega n-natura tal-ksur u l-ligi, ir-regolament jew il-proċedura applikabbli li skonthom ikunu ġew imposti l-ammont jew il-firxa tal-penali għall-ksur.

8. Kull Parti għandha ttipprovdi fil-ligijiet, ir-regolamenti jew il-proċeduri tagħha perjodu fiss li fih l-awtoritajiet doganali tagħha jistgħu jibdew proċedimenti biex jimponu penali relatata ma' ksur tal-ligijiet, ir-regolamenti jew il-proċeduri doganali tagħha.

ARTIKOLU 4.11

Kooperazzjoni Doganali u Assistenza Amministrattiva Reċiproka

1. Il-Partijiet għandhom jiżguraw li l-awtoritajiet rispettivi tagħhom jikkooperaw fuq kwistjonijiet doganali sabiex jiżguraw li jintlaħqu l-oġettivi stabbiliti fl-Artikolu 4.1.
2. Il-Partijiet għandhom jikkooperaw, fost l-oħrajn, billi:
 - (a) jiskambjaw informazzjoni dwar il-ligijiet u r-regolamenti doganali tagħhom u l-implimentazzjoni tagħhom, u l-proċeduri doganali, b'mod partikolari fl-oqsma li ġejjin:
 - (i) is-simplifikazzjoni u l-immodernizzar tal-proċeduri doganali;
 - (ii) il-miżuri ta' infurzar fil-fruntieri applikati mill-awtoritajiet doganali tagħhom;
 - (iii) il-faċilitazzjoni tal-movimenti ta' tranżitu u trażbord;
 - (iv) id-djalogu mal-komunità kummerċjali; kif ukoll
 - (v) is-sigurtà tal-katina tal-provvista u l-ġestjoni tar-riskju;

- (b) jahdmu flimkien fuq l-aspetti relatati mad-dwana tal-iżgurar u l-faċilitazzjoni tal-katina tal-provvista tal-kummerċ internazzjonali f'konformità mal-Qafas SAFE ta' Standards, inkluż fir-rigward tal-programmi tal-AEO tagħhom u r-rikonossiment reċiproku tagħhom imsemmi fl-Artikolu 4.8;
- (c) jikkunsidraw li jiżviluppaw inizjattivi kongunti relatati mal-importazzjoni, l-esportazzjoni, proċeduri doganali oħrajn u l-faċilitazzjoni tal-kummerċ, inkluża l-assistenza teknika;
- (d) it-tishih tal-kooperazzjoni tagħhom fil-qasam tad-dwana f'organizzazzjonijiet internazzjonali bħad-WTO u l-Organizzazzjoni Dinjija Doganali (minn hawn 'il quddiem imsejha d-“WCO”);
- (e) jistabbilixxu standards minimi, sa fejn ikun prattikabbli, għal tekniki ta' ġestjoni tar-riskji u għal rekwiżiti u programmi relatati; jekk ikun rilevanti u xieraq, il-Partijiet għandhom jikkunsidraw ukoll ir-rikonossiment reċiproku tat-tekniki ta' ġestjoni tar-riskji, tal-istandards tar-riskju u tal-kontrolli tas-sigurtà;
- (f) jagħmlu hilitom biex jarmonizzaw ir-rekwiżiti tad-data tagħhom għall-importazzjoni, l-esportazzjoni u proċeduri doganali oħrajn billi jimplimentaw standards u elementi tad-data komuni f'konformità mal-Mudell tad-Data tad-WCO; kif ukoll
- (g) izommu djalogu bejn l-esperti tal-politika rispettivi tagħhom biex jippromwovu l-utilità, l-effiċjenza u l-applikabbiltà ta' deċiżjonijiet bil-quddiem.

3. Il-Partijiet għandhom jipprovdu lil xulxin b'assistenza amministrattiva reċiproka fi kwistjonijiet doganali f'konformità mad-dispożizzjonijiet tal-Anness dwar l-Assistenza Amministrattiva Reċiproka fi Kwistjonijiet Doganali adottati bid-Deċiżjoni Nru 5/2004 tal-Kunsill Kongunt UE-Messiku tal-15 ta' Diċembru 2004, li hija b'dan inkorporata u magħmula parti minn dan il-Ftehim. Kwalunkwe skambju ta' informazzjoni bejn il-Partijiet f'konformità ma' dan il-Kapitolu għandu jkun soġġett għall-kunfidenzjalità tal-informazzjoni u r-rekwiżiti tal-protezzjoni tad-data personali previsti fl-Artikolu 10 ta' dak l-Anness, mutatis mutandis, u għal kwalunkwe rekwiżit ta' kunfidenzjalità u privatezza previst fil-ligijiet u r-regolamenti rispettivi tal-Partijiet.

ARTIKOLU 4.12

Punt Uniku ta' Kuntatt

1. Kull Parti għandha tagħmel hiliha biex tiżviluppa jew iżzomm sistemi ta' punt uniku ta' kuntatt biex tiffaċilita sottomissjoni elettronika unika tal-informazzjoni kollha meħtieġa mid-dwana u leġislazzjoni oħra għall-importazzjoni, l-esportazzjoni u t-tranzitu tal-merkanzija.
2. Il-Partijiet għandhom jagħmlu hilitom biex jaħdmu flimkien lejn l-interoperabbiltà u r-razzjonalizzazzjoni tas-sistemi tagħhom ta' punt uniku ta' kuntatt, inkluż billi jaqsmu l-esperjenzi rispettivi tagħhom fl-iżvilupp u l-iskjerament tas-sistemi tagħhom ta' punt uniku ta' kuntatt.

ARTIKOLU 4.13

Tranzitu u Trasbord

1. Kull Parti għandha tiżgura l-faċilitazzjoni u l-kontroll effettiv tal-movimenti ta' tranzitu u tal-operazzjonijiet ta' trażbord mit-territorju rispettiv tagħha.
2. Kull Parti għandha tagħmel hilita biex tippromwovi u timplimenta arrangamenti ta' tranzitu reġionali bil-għan li tiffaċilita l-kummerċ bejn il-Partijiet.
3. Kull Parti għandha tiżgura li l-awtoritajiet u l-aġenziji kollha kkonċernati fit-territorju tagħha jikkooperaw u jikkoordinaw biex jiffaċilitaw it-traffiku fi tranzitu.
4. Kull Parti għandha tippermetti li l-merkanzija maħsuba għall-importazzjoni tiġi mcaqilqa taħt kontroll doganali minn uffiċċju doganali tad-dhul għal uffiċċju doganali ieħor fit-territorju tagħha minn fejn il-merkanzija tiġi rilaxxata jew żdoganata.

ARTIKOLU 4.14

Verifika ta' Wara l-Iżdoganar

1. Bil-ħsieb li thaffef ir-rilaxx tal-merkanzija, kull Parti għandha tadotta jew iżzomm verifika ta' wara l-iżdoganar biex tiżgura l-konformità mal-liġijiet u r-regolamenti doganali tagħha.

2. Kull Parti għandha twettaq verifiki ta' wara l-iżdoganar b'mod ibbażat fuq ir-riskju.
3. Kull Parti għandha twettaq l-awditu ta' wara l-iżdoganar b'mod trasparenti. Jekk isir awditu u jkunu nkisbu riżultati konkluzivi, il-Parti għandha tinnotifika, mingħajr dewmien, lill-persuna li r-rekord tagħha jiġi awditjat bir-riżultati, ir-raġunijiet għar-riżultati u d-drittijiet u l-obbligi tal-persuna awditjata.
4. Il-Partijiet jirrikonoxxu li l-informazzjoni miksuba f'awditu ta' wara l-iżdoganar tista' tintuża fi proċedimenti amministrattivi jew ġudizzjarji ulterjuri.
5. Il-Partijiet għandhom, sa fejn ikun prattikabbli, jużaw ir-riżultat ta' awditu ta' wara l-iżdoganar fl-applikazzjoni tal-ġestjoni tar-riskji.

ARTIKOLU 4.15

Aġenti Doganali

1. Parti ma għandhiex teħtieġ fil-liġijiet u r-regolamenti doganali tagħha l-użu obligatorju ta' aġenti doganali.
2. Kull Parti għandha tippubblika l-miżuri tagħha dwar l-użu ta' aġenti doganali.
3. Kull Parti għandha tapplika regoli trasparenti u oġġettivi jekk u meta toħroġ liċenzji lill-aġenti doganali.

ARTIKOLU 4.16

Spezzjonijiet Qabel it-Taghbija ta' Bastimenti

Parti ma ghandhiex tehtieg l-użu obligatorju ta' spezzjonijiet ta' qabel it-taghbija ta' bastimenti kif definit fil-Ftehim tad-WTO dwar l-Ispezzjoni ta' Qabel it-Taghbija ta' Bastimenti, b'rabta mal-klassifikazzjoni tat-tariffi u l-valutazzjoni doganali¹⁹.

ARTIKOLU 4.17

Sottokumitat dwar id-Dwana, il-Faċilitazzjoni tal-Kummerċ u r-Regoli tal-Orġini

1. Is-Sottokumitat għad-Dwana, il-Faċilitazzjoni tal-Kummerċ u r-Regoli tal-Orġini għandu jirrapporta lill-Kumitat dwar il-Kummerċ.
2. Is-Sottokumitat dwar id-Dwana, il-Faċilitazzjoni tal-Kummerċ u r-Regoli tal-Orġini stabbilit skont l-Artikolu 33.4.1(d) (Sottokumitati u Korpi Ohra) għandu jiżgura l-funzjonament xieraq ta' dan il-Kapitolu, il-Kapitolu 3 (Regoli tal-Orġini u l-Proċeduri tal-Orġini), l-Anness dwar l-Assistenza Amministrattiva Reċiproka fi kwistjonijiet doganali msemmija fl-Artikolu 4.11.3 u kwalunkwe dispozizzjoni addizzjonali relatata mad-dwana miftiehma bejn il-Partijiet, u jeżamina l-kwistjonijiet kollha li jirrizultaw mill-applikazzjoni tagħhom.

¹⁹ Għal aktar ċertezza, dan l-Artikolu ma jipprekludix l-ispezzjonijiet ta' qabel it-taghbija ta' bastimenti għal finijiet sanitarji u fitosanitarji.

3. Is-Sottokumitat għandu:

- (a) iħejji rakkomandazzjonijiet xierqa, kif meħtieġ, lill-Kumitat għall-Kummerċ dwar:
 - (i) l-implimentazzjoni u l-amministrazzjoni tal-Kapitolu 3 (Regoli tal-Orìgini u Proċeduri tal-Orìgini); kif ukoll
 - (ii) kwalunkwe emenda għall-Kapitolu 3 (Regoli tal-Orìgini u Proċeduri tal-Orìgini);
- (b) jadotta noti ta' spjegazzjoni biex jiffaċilita l-implimentazzjoni tal-Kapitolu 3 (Regoli tal-Orìgini u Proċeduri tal-orìgini);
- (c) jimmonitorjaw l-implimentazzjoni u l-amministrazzjoni ta' dan il-Kapitolu;
- (d) jipprovdi forum għall-konsultazzjoni u d-diskussjoni tal-kwistjonijiet kollha dwar id-dwana, inklużi b'mod partikolari l-proċeduri doganali, il-valutazzjoni doganali, ir-regimi tariffarji, in-nomenklatura doganali, il-kooperazzjoni doganali u l-assistenza amministrattiva reċiproka fi kwistjonijiet doganali;
- (e) jipprovdi forum għall-konsultazzjoni u d-diskussjoni ta' kwistjonijiet relatati mar-regoli tal-orìgini, il-proċeduri tal-orìgini u l-kooperazzjoni amministrattiva;

- (f) isahhaħ il-kooperazzjoni dwar l-iżvilupp, l-applikazzjoni u l-infurzar tal-proċeduri doganali, l-assistenza amministrattiva reċiproka fi kwistjonijiet doganali, ir-regoli tal-orġini, il-proċeduri tal-orġini u l-kooperazzjoni amministrattiva; kif ukoll
- (g) jikkunsidra kwalunkwe kwistjoni oħra relatata ma' dan il-Kapitolu jew mal-Kapitolu 3 (Regoli tal-Orġini u Proċeduri tal-Orġini) skont kif jaqblu l-Partijiet.
4. Is-Sottokomitat għad-Dwana, il-Faċilitazzjoni tal-Kummerċ u r-Regoli tal-Orġini jista' jeżamina l-htieġa għal, u jhejji għall-Kunsill Kongunt, deċiżjonijiet jew rakkomandazzjonijiet dwar il-kwistjonijiet kollha li jinholqu mill-implimentazzjoni ta' dan il-Kapitolu. Il-Kunsill Kongunt għandu jkollu s-setgħa li jadotta deċiżjonijiet dwar l-implimentazzjoni ta' dan il-Kapitolu kif xieraq, inkluż f'dak li jikkonċerna l-programmi tal-AEO u r-rikonossiment reċiproku tagħhom, inizjattivi kongunti relatati mal-proċeduri doganali u l-faċilitazzjoni tal-kummerċ, u l-assistenza teknika.
5. Il-Partijiet jistgħu jaqblu li jorganizzaw laqgħat ad hoc għal kwistjonijiet li jikkonċernaw il-kooperazzjoni doganali, ir-regoli tal-orġini jew l-assistenza amministrattiva reċiproka.

KAPITOLU 5

RIMEDJI KUMMERĊJALI

TAQSIMA A

Miżuri Anti-Dumping u Kumpensatorji

ARTIKOLU 5.1

Dispożizzjonijiet Ġenerali

1. Il-Partijiet jafferaw id-drittijiet u l-obbligi tagħhom skont l-Artikolu VI tal-GATT 1994, il-Ftehim Anti-Dumping u l-Ftehim SCM.
2. Għall-finijiet tal-applikazzjoni ta' miżuri provviżorji u definittivi, l-origini tal-merkanzija kkonċernata għandha tiġi ddeterminata f'konformità mar-regoli tal-origini mhux preferenzjali ta' kull Parti.

ARTIKOLU 5.2

Trasparenza u Proċess Dovut

1. Kull Parti għandha twettaq il-proċeduri tagħha u tapplika miżuri anti-dumping u kumpensatorji b'mod ġust u trasparenti, f'konformità mad-dispożizzjonijiet rilevanti tal-Ftehim dwar l-Anti-Dumping u tal-Ftehim SCM.
2. Kull Parti għandha tinforma lill-partijiet interessati kollha, fi stadju preliminari tal-proċedimenti, u fi kwalunkwe każ qabel ma ssir determinazzjoni finali, dwar il-fatti essenzjali li jkunu qed jiġu kkunsidrati, li jiffurmaw il-bażi għad-deċiżjoni dwar jekk jiġux applikati l-miżuri finali. Dan huwa mingħajr preġudizzju għall-Artikolu 6.5 tal-Ftehim Antidumping u l-Artikolu 12.4 tal-Ftehim SCM.
3. Kull Parti għandha tagħti lil kull parti interessata f'investigazzjoni dwar id-dazju anti-dumping jew kumpensatorju opportunità shiha biex tiddefendi l-interessi tagħha, diment li ma ddewwimx bla bżonn it-twettiq tal-investigazzjoni.
4. Tapplika d-definizzjoni tal-partijiet interessati prevista fl-Artikolu 6.11 tal-Ftehim dwar l-Anti-Dumping u fl-Artikolu 12.9 tal-Ftehim SCM.

ARTIKOLU 5.3

Impożizzjoni ta' Dazji Anti-Dumping u Kumpensatorji

Id-deċiżjoni dwar jekk l-ammont tad-dazju anti-dumping jew kumpensatorju li jrid jiġi impost għandux ikun il-margni sħiħ ta' dumping jew l-ammont ta' sussidju, jew ammont inqas, għandha tittiehed mill-awtoritajiet tal-Parti li timporta f'konformità mal-liġi ta' dik il-Parti.

ARTIKOLU 5.4

Determinazzjoni Finali

Meta tagħmel determinazzjoni finali, Parti għandha tqis l-informazzjoni pprovduta kif xieraq mill-partijiet interessati kollha meqjusa bħala tali f'konformità mal-liġi tagħha.

ARTIKOLU 5.5

Nuqqas ta' Applikazzjoni tas-Soluzzjoni tat-Tilwim

Parti ma għandhiex tirrikorri għas-soluzzjoni tat-tilwim skont il-Kapitolu 31 (Soluzzjoni tat-Tilwim) dwar l-interpretazzjoni jew l-applikazzjoni tad-dispożizzjonijiet ta' din it-Taqsima.

TAQSIMA B

Mizuri ta' salvagwardja globali

ARTIKOLU 5.6

Dispożizzjonijiet Ġenerali

Kull Parti żżomm id-drittijiet u l-obbligi tagħha skont l-Artikoli XIX tal-GATT 1994 u 5 tal-Ftehim dwar l-Agricoltura, kif ukoll skont il-Ftehim dwar is-Salvagwardji.

ARTIKOLU 5.7

Trasparenza

1. Minkejja l-Artikolu 5.6, il-Parti li tibda investigazzjoni ta' salvagwardja globali jew li jkollha l-ħsieb li timponi miżuri ta' salvagwardja globali għandha tipprovdi minnufih, fuq talba tal-Parti l-oħra u diment li din tal-aħħar ikollha interess sostanzjali, notifika ad hoc bil-miktub tal-informazzjoni rilevanti kollha li twassal għall-bidu tal-investigazzjoni ta' salvagwardja globali jew għall-impożizzjoni ta' miżuri ta' salvagwardja globali, inkluż fuq is-sejbiet provvizorji, fejn ikun rilevanti. Dan huwa mingħajr ħsara għall-Artikolu 3.2 tal-Ftehim dwar is-Salvagwardji.

2. Parti li timponi mizuri ta' salvagwardja globali għandha tagħmel hiliha biex timponihom b'mod li l-inqas jaffettwa l-kummerċ bilaterali.
3. Għall-finijiet tal-paragrafu 2, jekk Parti tqis li r-rekwiżiti legali għall-impożizzjoni ta' mizuri definittivi ta' salvagwardja huma ssodisfati u jkollha l-ħsieb li timponi tali mizuri, hija għandha tinnotifika lill-Parti l-oħra u tagħtiha l-possibbiltà li tagħmel konsultazzjonijiet bilaterali. Jekk ma tkun intlaħqet l-ebda soluzzjoni sodisfaċenti fi żmien 30 jum wara n-notifika, il-Parti li timporta tista' tadotta l-mizura definittiva ta' salvagwardja xierqa biex tirrimedja l-problema.
4. Għall-finijiet ta' dan l-Artikolu, Parti titqies li jkollha interess sostanzjali jekk tkun fost l-akbar haġes fornituri tal-merkanzija importata matul l-aktar perjodu reċenti ta' 3 snin, imkejla f'termini ta' volum jew valur assolut.

ARTIKOLU 5.8

Nuqqas ta' Applikazzjoni tas-Soluzzjoni tat-Tilwim

Parti ma għandhiex tirrikorri għal soluzzjoni tat-tilwim skont il-Kapitolu 31 (Soluzzjoni tat-Tilwim) dwar l-interpretazzjoni jew l-applikazzjoni tad-dispożizzjonijiet ta' din it-Taqsima li jirreferu għad-drittijiet u l-obbligi skont il-Ftehim tad-WTO.

TAQSIMA C

Il-miżuri ta' salvagwardja bilaterali

SOTTOTAQSIMA C.1

Dispożizzjonijiet Ġenerali

ARTIKOLU 5.9

Definizzjonijiet

Għall-finijiet tat-Taqsima C:

- (a) “awtorità investigattiva kompetenti” tfisser:
 - (i) fil-każ tal-Unjoni Ewropea, il-Kummissjoni Ewropea; kif ukoll
 - (ii) fil-każ tal-Messiku, l-“Unidad de Prácticas Comerciales Internacionales de la Secretaría de Economía” (it-Taqsima tal-Prattiki Kummerċjali Internazzjonali tal-Ministeru tal-Ekonomija), jew is-suċċessur tagħha;

- (b) “industrija domestika” tfisser, fir-rigward ta’ prodott importat, il-produtturi kollha flimkien tal-prodotti simili jew ta’ prodotti direttament kompetittivi li joperaw fit-territorju ta’ Parti, jew dawk il-produtturi li l-produzzjoni kollettiva tagħhom tal-prodotti simili jew ta’ prodotti direttament kompetittivi tikkostitwixxi proporzjon kbir tal-produzzjoni domestika totali ta’ dawk il-prodotti;
- (c) “prodott simili” tfisser prodott li jkun identiku, jiġifieri simili f’kull aspekt għall-prodott taht kunsiderazzjoni jew, fin-nuqqas ta’ tali prodott, prodott ieħor li, għalkemm mhux simili fl-aspetti kollha, għandu karatteristiċi li jixbhu mill-qrib lil dawk tal-prodott taht kunsiderazzjoni;
- (d) “prodott direttament kompetittiv” tfisser prodott li jista’ ma jkunx simili f’kull aspekt, iżda li għandu grad għoli ta’ sostitwibbiltà mal-prodott taht kunsiderazzjoni, minhabba li jissodisfa l-istess funzjonijiet²⁰;
- (e) “dannu serju” tfisser indeboliment generali sinifikanti tal-pożizzjoni ta’ industrija domestika;
- (f) “theddida ta’ dannu serju” tfisser dannu serju li, abbażi tal-fatti u mhux biss ta’ allegazzjoni, konġettura jew possibbiltà remota, ikun imminenti biċ-ċar; kif ukoll

²⁰ F’dak ir-rigward, l-awtoritajiet jistgħu janalizzaw aspetti bħall-karatteristiċi fiżiċi ta’ dawk il-prodotti, l-ispeċifikazzjonijiet tekniċi tagħhom, l-użi finali u l-mezzi ta’ distribuzzjoni. Dik il-lista ta’ aspetti ma hijiex eżawrjenti, u lanqas wiehed jew diversi minn dawn il-fatturi ma jistgħu neċessarjament jagħtu gwida deċiżiva.

(g) “(b) “perjodu tranzitorju” tfisser:

- (i) perjodu ta’ 10 snin mid-data tad-dhul fis-sehh ta’ dan il-Ftehim; jew
- (ii) il-perjodu ta’ tnehhija tat-tariffi għall-merkanzija stabbilit fl-iskeda ta’ tnehhija tat-tariffi ta’ Parti fl-Anness 2-A (Skeda ta’ Tnehhija tat-Tariffi), diment li l-perjodu ta’ tnehhija tat-tariffi għall-merkanzija kkonċernata jkun ta’ 10 snin jew aktar, flimkien ma’ 3 snin.

ARTIKOLU 5.10

Applikazzjoni ta’ Mizura ta’ Salvagwardja Bilaterali

1. Minkejja t-Taqsima B, jekk bħala riżultat tat-tnaqqis jew tat-tnehhija ta’ dazju doganali skont dan il-Ftehim, prodott oriġinarju ta’ Parti jkun qed jiġi importat fit-territorju tal-Parti l-oħra f’tali kwantitajiet miżjuda, f’termini assoluti jew b’mod relattiv għall-produzzjoni domestika, u taħt tali kundizzjonijiet li jikkawżaw jew li jheddu li jikkawżaw dannu serju lill-industrija domestika li tipproduċi prodotti simili jew direttament kompetittivi, il-Parti li timporta tista’ timponi l-miżuri previsti fil-paragrafu 2 taħt il-kundizzjonijiet u f’konformità mal-proċeduri stabbiliti f’din it-Taqsima.

2. Jekk il-kundizzjonijiet fil-paragrafu 1 jigu ssodisfati, il-Parti li timporta tista' timponi biss mizuri ta' salvagwardja bilaterali li:

- (a) jissospendu t-tnaqqis ulterjuri tar-rata tad-dazju doganali fuq il-prodott ikkonċernat kif previst taħt dan il-Ftehim; jew
- (b) iżidu r-rata tad-dazju doganali fuq il-prodott ikkonċernat għal livell li ma jaqbix l-inqas minn:
 - (i) ir-rata tad-dazju doganali applikata tal-pajjiż l-aktar iffavorit fuq il-prodott fis-seħh fiż-żmien meta tiġi imposta l-mizura; jew
 - (ii) ir-rata tad-dazju doganali applikata tal-pajjiż l-aktar iffavorit fuq il-prodott fis-seħh fil-jum immedjatament qabel id-data tad-dhul fis-seħh ta' dan il-Ftehim.

3. Il-Partijiet jaqblu li la l-kwoti tar-rati tariffarji u lanqas ir-restrizzjonijiet kwantitattivi ma jkunu forma permissibbli ta' mizura ta' salvagwardja bilaterali.

ARTIKOLU 5.11

Kundizzjonijiet u Limitazzjonijiet

1. Parti ma ghandhiex tapplika miżura ta' salvagwardja bilaterali:

- (a) hlief sal-punt, u għal dak iż-żmien, kif jista' jkun mehtieg sabiex jiġu evitati jew irrimedjati s-sitwazzjonijiet deskritti fl-Artikolu 5.10 jew 5.15;
- (b) għal perjodu ta' aktar minn sentejn; jew
- (c) lil hinn mill-iskadenza tal-perjodu ta' tranżizzjoni.

Il-perjodu msemmi fis-subparagrafu (b) jista' jiġi estiż b'sena oħra jekk l-awtoritajiet kompetenti tal-Parti li timporta jiddeterminaw, f'konformità mal-proċeduri speċifikati fit-Taqsima C, li l-miżura se tibqa' mehtieġa biex jiġu evitati jew irrimedjati s-sitwazzjonijiet deskritti fl-Artikolu 5.10 jew 5.15 u biex jiġi ffaċilitat l-aġġustament, diment li l-perjodu totali tal-applikazzjoni ta' miżura ta' salvagwardja, inkluż il-perjodu ta' applikazzjoni inizjali u kwalunkwe estensjoni tiegħu, ma jaqbiżx it-3 snin.

2. Parti għandha tapplika biss miżura ta' salvagwardja bilaterali għall-merkanzija oriġinarja stabbilita fl-Anness 2-A (Skeda ta' Tneħħija tat-Tariffi), li hija soġġetta għal trattament preferenzjali skont dan il-Ftehim.

3. Sabiex jiġi ffaċilitat kwalunkwe aġġustament f'sitwazzjoni fejn id-durata mistennija ta' miżura ta' salvagwardja bilaterali taqbeż sena, il-Parti li tapplika l-miżura għandha, matul il-perjodu ta' applikazzjoni, tilliberalizza b'mod progressiv il-miżura f'intervalli regolari.

4. Meta Parti ma tibqax tapplika miżura ta' salvagwardja bilaterali, ir-rata tad-dazju doganali għandha tkun ir-rata li kienet tkun fis-sehħ għall-prodott f'konformità mal-Artikolu 2.4 (Tnehhija jew Tnaqqis tad-Dazji Doganali).

ARTIKOLU 5.12

Miżuri Provizorji

1. F'ċirkostanzi kritiċi fejn id-dewmien jikkawża ħsara li tkun diffiċli li tisewwa, Parti tista' tapplika miżura ta' salvagwardja bilaterali fuq bażi provvizorja, mingħajr ma tkun konformi mar-rekwiżiti tal-Artikolu 5.22.1, skont determinazzjoni preliminari li hemm evidenza ċara li l-importazzjonijiet ta' merkanzija oriġinarja tal-Parti l-oħra żdiedu bħala riżultat tat-tnaqqis jew tat-tnehhija ta' dazju doganali skont dan il-Ftehim, u li tali importazzjonijiet jikkawżaw jew jheddu li jikkawżaw is-sitwazzjonijiet deskritti fl-Artikolu 5.10 jew 5.15.

2. Id-durata ta' kwalunkwe miżura provviżorja ma għandhiex taqbeż il-200 jum, żmien li matulu l-Parti għandha tikkonforma mar-regoli proċedurali rilevanti stabbiliti fis-Subtaqsima C.2. Il-Parti għandha tirrifondi minnufih kwalunkwe zieda fit-tariffi jekk l-investigazzjoni sussegwenti deskritta fis- Subtaqsima C.2 ma tirriżultax fl-impożizzjoni ta' miżura definittiva f'konformità mar-rekwiżiti tal-Artikolu 5.10 jew 5.15. Id-durata ta' kwalunkwe miżura provviżorja għandha tingħadd bħala parti mill-perjodu msemmi fl-Artikolu 5.11.1(b). Il-parti importatriċi għandha tinforma lill-Parti l-oħra meta timponi tali miżuri provviżorji u għandha immedjatement tirreferi l-kwistjoni lill-Kumitat għall-Kummerċ għal eżami jekk il-Parti l-oħra titlob dan.

ARTIKOLU 5.13

Kumpens u Sospensjoni tal-Konċessjonijiet

1. Parti li tapplika miżura ta' salvagwardja bilaterali għandha tikkonsulta mal-Parti l-oħra sabiex jaqblu b'mod reċiproku dwar kumpens xieraq għal-liberalizzazzjoni tal-kummerċ fil-forma ta' konċessjonijiet li jkollhom effetti kummerċjali sostanzjalment ekwivalenti. Il-Parti li tapplika miżura ta' salvagwardja bilaterali għandha tipprovdi opportunità għal konsultazzjonijiet bħal dawn mhux aktar tard minn 30 jum wara l-applikazzjoni tal-miżura ta' salvagwardja bilaterali.

2. Jekk il-konsultazzjonijiet imsemmija fil-paragrafu 1 ma jirriżultawx fi qbil dwar il-kumpens għal-liberalizzazzjoni tal-kummerċ fi żmien 30 jum wara l-bidu tal-konsultazzjonijiet, il-Parti affettwata mill-miżura ta' salvagwardja bilaterali tista' tissospendi l-applikazzjoni tal-konċessjonijiet li għandhom effetti kummerċjali sostanzjalment ekwivalenti għall-miżura ta' salvagwardja bilaterali tal-Parti l-oħra mhux aktar tard minn 90 jum wara li tiġi applikata l-miżura.
3. Il-Parti affettwata mill-miżura ta' salvagwardja bilaterali għandha tinnotifika lill-Parti l-oħra bil-miktub mill-inqas 30 jum qabel is-sospensjoni tal-konċessjonijiet f'konformità mal-paragrafu 2.
4. L-obbligu li jiġi pprovdut kumpens skont il-paragrafu 1 u d-dritt li jiġu sospizi l-konċessjonijiet skont il-paragrafu 2 jiskadu fid-data tat-terminazzjoni tal-miżura ta' salvagwardja bilaterali.

ARTIKOLU 5.14

L-Użu ta' Miżuri ta' Salvagwardja u l-Iskadenza taż-Żmien Bejn il-Miżuri

1. Parti ma għandhiex tapplika miżura ta' salvagwardja msemmija f'din it-Taqsima għall-importazzjoni ta' prodott li qabel kien soġġett għal tali miżura, sakemm ma jkunx għadda perjodu ta' żmien li jkun ugwali għal nofs dak li matulu l-miżura ta' salvagwardja tkun giet applikata għall-perjodu immedjatament preċedenti.

2. Parti ma ghandhiex tapplika, fir-rigward tal-istess prodott u matul l-istess perjodu:
 - (a) mizura ta' salvagwardja bilaterali jew mizura ta' salvagwardja provvizorja skont dan il-Ftehim; kif ukoll
 - (b) mizura ta' salvagwardja skont l-Artikolu XIX tal-GATT 1994 u skont il-Ftehim dwar is-Salvagwardji.

ARTIKOLU 5.15

Reġjuni Ultraperiferiċi

1. Jekk kwalunkwe merkanzija oriġinarja tal-Messiku tkun qed tiġi importata direttament fit-territorju ta' reġjun ultraperiferiku wiehed jew aktar tal-Unjoni Ewropea f'tali kwantitajiet miżjuda u taht tali kundizzjonijiet b'mod li tikkawża jew thedded li tikkawża deterjorament serju fis-sitwazzjoni ekonomika tar-reġjun ultraperiferiku kkonċernat, l-Unjoni Ewropea, wara li tkun eżaminat soluzzjonijiet alternattivi, tista' timponi b'mod eċċezzjonali miżuri ta' salvagwardja limitati għat-territorju tar-reġjun ultraperiferiku kkonċernat.
2. Mingħajr preġudizzju għall-paragrafu 1, id-dispożizzjonijiet kollha tat-Taqsima C applikabbli għal miżuri ta' salvagwardja bilaterali huma applikabbli wkoll għal kwalunkwe miżura ta' salvagwardja adottata b'rabta mar-reġjuni ultraperiferiċi tal-Unjoni Ewropea.
3. Miżura ta' salvagwardja bilaterali limitata għar-reġjuni ultraperiferiċi tal-Unjoni Ewropea għandha tapplika biss għal merkanzija soġġetta għal trattament preferenzjali skont dan il-Ftehim.

4. Għall-finijiet tal-paragrafu 1, “deterjorament serju” tfisser diffikultajiet kbar f’settur tal-ekonomija li jipproduċi prodotti simili jew prodotti direttament kompetittivi. Id-determinazzjoni ta’ deterjorament serju għandha tkun ibbazata fuq fatturi oġġettivi, inklużi l-elementi li ġejjin:

- (a) iż-żieda fil-volum ta’ importazzjonijiet f’termini assoluti jew relattivi għall-produzzjoni domestika u għall-importazzjonijiet minn sorsi oħrajn; kif ukoll
- (b) l-effett ta’ tali importazzjonijiet fuq il-qagħda tal-industrija rilevanti jew is-settur ekonomiku kkonċernat, inklużi l-livelli tal-bejgħ, il-produzzjoni, il-qagħda finanzjarja u l-impjiegi.

SOTTOTAQSIMA C.2

Regoli proċedurali applikabbli għal miżuri ta’ salvagwardja bilaterali

ARTIKOLU 5.16

Ligi applikabbli

Għall-applikazzjoni ta’ miżuri ta’ salvagwardja bilaterali, l-awtorità investigattiva kompetenti għandha tikkonforma mad-dispożizzjonijiet ta’ din is-Subtaqsima u, f’każijiet mhux koperti minn din is-Subtaqsima, tapplika r-regoli stabbiliti skont il-ligi tal-Parti kkonċernata, sakemm dawk ir-regoli jkunu konformi mad-dispożizzjonijiet tat-Taqsima C.

ARTIKOLU 5.17

Il-bidu ta' Proċedura ta' Salvagwardja

1. Awtorità investigattiva kompetenti tista' tibda proċedura ta' salvagwardja fuq applikazzjoni bil-miktub li ssir minn jew f'isem l-industrija domestika jew, f'ċirkostanzi eċċezzjonali, fuq inizzjattiva tagħha stess. Fil-każ tal-Unjoni Ewropea, dik l-applikazzjoni tista' tiġi ppreżentata minn Stat Membru wieħed jew aktar tal-Unjoni Ewropea f'isem l-industrija domestika. L-applikazzjoni għandha titqies li tkun saret minn jew f'isem l-industrija domestika jekk tkun appoġġata minn dawk il-produtturi domestiċi li l-produzzjoni kollettiva tagħhom tikkostitwixxi aktar minn 50 % tal-produzzjoni totali tal-prodotti simili jew ta' prodotti direttament kompetittivi manifatturati minn dak il-porzjon tal-industrija domestika li jesprimi appoġġ jew inkella oppożizzjoni għall-applikazzjoni. Madankollu, ma għandha tinbeda investigazzjoni meta l-produtturi domestiċi li jappoġġaw espressament l-applikazzjoni jkunu jammontaw għal inqas minn 25 % tal-produzzjoni nazzjonali totali tal-prodotti simili jew ta' prodotti direttament kompetittivi manifatturati mill-industrija domestika.
2. Ladarba l-investigazzjoni tkun inbdiet, l-applikazzjoni msemmija fil-paragrafu 1 għandha ssir disponibbli minnufih għal min tista' tikkonċerna, hlief għall-informazzjoni kunfidenzjali li tinsab fiha.

3. Malli tinbeda proċedura ta' salvagwardja, l-awtorità investigattiva kompetenti għandha tippubblika avviż tal-bidu tal-proċedura fil-ġurnal uffiċjali tal-Parti. L-avviż għandu jidentifika l-entità li tkun ippreżentat l-applikazzjoni bil-miktub, jekk applikabbli, il-merkanzija importata kkonċernata, l-intestatura u s-subintestatura tagħha jew in-numru tal-entrata tariffarja li tahtu hija kklassifikata taht is-Sistema Armonizzata, in-natura u ż-żmien tad-determinazzjoni li għandha ssir, il-perjodu li fih il-partijiet interessati jistgħu jagħmlu l-fehmiet tagħhom magħrufa bil-miktub u jissottomettu l-informazzjoni, il-post li fih l-applikazzjoni bil-miktub u kwalunkwe dokument mhux kunfidenzjali ieħor ippreżentat matul il-proċedura jistgħu jiġu spezzjonati u l-isem, l-indirizz u n-numru tat-telefon tal-uffiċċju li għandu jiġi kkuntattjat għal aktar informazzjoni. F'każ li l-awtorità investigattiva kompetenti tiddeċiedi li torganizza smiġh pubbliku, il-hin u l-post ta' dak is-smiġh pubbliku jistgħu jiġu inklużi fl-avviż tal-bidu jew jiġu nnotifikati fi kwalunkwe stadju sussegwenti tal-proċedura, diment li tali avviż jingħata minn qabel sew. F'każ li ma jkun skedat l-ebda smiġh pubbliku fil-bidu tal-investigazzjoni, l-avviż tal-bidu għandu jinkludi l-perjodu li fih il-partijiet interessati jistgħu japplikaw biex jinstemgħu oralment mill-awtorità investigattiva kompetenti.

4. Fir-rigward ta' proċedura ta' salvagwardja mibdija abbażi ta' applikazzjoni bil-miktub ippreżentata minn entità li tasserixxi li hija rappreżentattiva tal-industrija domestika, l-awtorità investigattiva kompetenti ma għandhiex tippubblika l-avviż tal-bidu skont il-paragrafu 3 mingħajr ma l-ewwel tivvaluta bir-reqqa li l-applikazzjoni tissodisfa r-rekwiżiti tal-liġi tagħha u r-rekwiżiti tal-paragrafu 1, u tinkludi evidenza raġonevoli li l-importazzjonijiet ta' prodott oriġinarju tal-Parti l-oħra żdiedu bħala riżultat tat-tnaqqis jew tat-tneħħija ta' dazju doganali skont dan il-Ftehim, u li tali importazzjonijiet jikkawżaw jew jheddu li jikkawżaw l-allegat dannu serju jew l-allegat deterjorament serju fil-qagħda ekonomika.

ARTIKOLU 5.18

Investigazzjoni

1. Parti tista' tapplika miżura ta' salvagwardja biss wara investigazzjoni mill-awtorità investigattiva kompetenti ta' dik il-Parti skont il-proċeduri stabbiliti f'din is-Subtaqsima. Din l-investigazzjoni għandha tinkludi avviż pubbliku raġonevoli lill-partijiet interessati kollha, u s-smigh pubbliku jew mezzi xierqa oħrajn li fihom l-importaturi, l-esportaturi u partijiet interessati oħrajn jkunu jistgħu jipprezentaw evidenza u l-fehmiet tagħhom, inkluża l-opportunità li jwieġbu għall-prezentazzjonijiet ta' partijiet oħrajn.
2. Kull Parti għandha tiżgura li l-awtorità investigattiva kompetenti tlesti kwalunkwe investigazzjoni bħal din fi żmien sena mid-data tal-bidu tagħha.

ARTIKOLU 5.19

Id-Determinazzjoni ta' Dannu Serju jew ta' Theddida Tiegħu u r-Rabta Kawżali

1. Fl-investigazzjoni biex jiġi ddeterminat jekk iż-żieda fl-importazzjonijiet tikkawżax jew theddidx li tikkawża dannu serju lil industrija domestika, l-awtorità investigattiva kompetenti għandha tevalwa l-fatturi rilevanti kollha ta' natura oġġettiva u kwantifikabbli li għandhom effett fuq il-qagħda tal-industrija domestika, b'mod partikolari r-rata u l-ammont taż-żieda fl-importazzjonijiet tal-prodott ikkonċernat f'termini assoluti u relattivi għall-produzzjoni domestika, is-sehem tas-suq domestiku meħud miż-żieda fl-importazzjonijiet u l-bidliet fil-livell ta' bejgħ, produzzjoni, produttività, użu tal-kapaċità, profitt u telf, u impjiegi.

2. Id-determinazzjoni li ż-żieda fl-importazzjonijiet tikkawża jew thedded li tikkawża s-sitwazzjonijiet deskritti fl-Artikolu 5.10 jew 5.15 ma għandhiex issir, sakemm l-investigazzjoni maturix, abbażi ta' evidenza oġġettiva, l-eżistenza ta' rabta kawżali ċara bejn iż-żieda fl-importazzjonijiet tal-prodott ikkonċernat u s-sitwazzjonijiet deskritti fl-Artikolu 5.10 jew 5.15. Jekk fatturi għajr iż-żieda fl-importazzjonijiet ikunu, fl-istess hin, qed jikkawżaw is-sitwazzjonijiet deskritti fl-Artikolu 5.10 jew 5.15, tali dannu jew theddida tiegħu, jew deterjorament serju fil-qagħda ekonomika jew theddida tiegħu, ma għandhomx jiġu attribwiti għaž-żieda fl-importazzjonijiet.

ARTIKOLU 5.20

Seduti

Matul kull proċedura ta' salvagwardja, l-awtorità investigattiva kompetenti għandha:

- (a) torganizza smiġh pubbliku, wara li tipprovdi avviż raġonevoli, sabiex il-partijiet interessati kollha meqjusa bħala tali skont il-ligi tal-Parti kkonċernata jkunu jistgħu jidhru personalment jew permezz ta' avukat, jipprezentaw evidenza u jinstemgħu dwar id-dannu serju jew it-theddida tiegħu, jew dwar id-deterjorament serju fil-qagħda ekonomika jew it-theddida tiegħu, u r-rimedju xieraq; jew

- (b) inkella, fil-każ tal-Unjoni Ewropea, tipprovdi opportunità lill-partijiet interessati kollha biex jinstemgħu, diment li jkunu għamlu applikazzjoni bil-miktub fil-perjodu stabbilit fl-avviż tal-bidu li turi li x'aktarx ikunu affettwati mill-eżitu tal-investigazzjoni u li jkun hemm raġunijiet speċjali sabiex jinstemgħu oralment.

ARTIKOLU 5.21

Informazzjoni Kunfidenzjali

Kwalunkwe informazzjoni li min-natura tagħha hija kunfidenzjali jew li tiġi pprovduta fuq bażi kunfidenzjali għandha, meta tingħata raġuni tajba, tiġi ttrattata bħala tali mill-awtorità investigattiva kompetenti. Tali informazzjoni ma għandhiex tiġi divulgata mingħajr il-permess tal-parti li tissottomettiha. Il-Partijiet li jipprovdu informazzjoni kunfidenzjali jistgħu jintalbu jagħtu sommarji mhux kunfidenzjali tagħha jew, jekk daww il-partijiet jindikaw li tali informazzjoni ma tistax titqassar, ir-raġunijiet għaliex ma jistax jiġi pprovdut sommarju. Is-sommarji għandhom ikunu dettaljati biżżejjed sabiex jippermettu fehim raġonevoli tas-sustanza tal-informazzjoni kunfidenzjali sottomessa. Madankollu, jekk l-awtorità investigattiva kompetenti ssib li talba għall-kunfidenzjalità ma hijiex ġustifikata u jekk il-parti kkonċernata ma tkunx trid tagħmel l-informazzjoni pubblika jew ma tkunx trid tawtorizza d-divulgazzjoni tagħha f'forma ġeneralizzata jew imqassra, hija tista' tinjora tali informazzjoni, sakemm ma jkunx jista' jintwera għas-sodisfazzjon tagħha minn sorsi xierqa li l-informazzjoni hija korretta.

ARTIKOLU 5.22

Adozzjoni, Notifika, Konsultazzjoni u Pubblikazzjoni

1. Jekk Parti tqis li tezisti wahda mis-sitwazzjonijiet stabbiliti fl-Artikoli 5.10 jew 5.15, hija għandha immedjatament tirreferi l-kwistjoni lill-Kumitat għall-Kummerè għal eżami. Il-Kumitat għall-Kummerè jista' jagħmel kwalunkwe rakkomandazzjoni meħtieġa biex jiġu rimedjati s-sitwazzjonijiet li jkunu nqalġhu. Jekk ma tkun saret l-ebda rakkomandazzjoni mill-Kumitat għall-Kummerè bl-għan li jiġu rrimedjati s-sitwazzjonijiet, jew ma tkun intlaħqet l-ebda soluzzjoni sodisfaċenti ohra fi żmien 30 jum minn meta l-kwistjoni tkun giet riferuta lill-Kumitat għall-Kummerè, il-Parti importatriċi tista' tadotta l-miżura ta' salvagwardja bilaterali xierqa sabiex tirrimedja s-sitwazzjonijiet skont it-Taqsima C.
2. L-awtorità investigattiva kompetenti għandha tipprovdi lill-Parti li tesporta bl-informazzjoni rilevanti kollha, li għandha tinkludi evidenza ta' dannu serju jew theddida tiegħu, jew ta' deterjorament serju, jew theddida tiegħu, fil-qagħda ekonomika kkawżata minn żieda fl-importazzjonijiet, deskrizzjoni preċiża tal-prodott involut u l-miżura ta' salvagwardja bilaterali proposta, id-data proposta tal-impożizzjoni u d-durata mistennija tal-miżura ta' salvagwardja bilaterali proposta.
3. Parti għandha tinnotifika minnufih lill-Parti l-oħra, bil-miktub, meta hija:
 - (a) tibda proċedura ta' salvagwardja bilaterali skont it-Taqsima C;
 - (b) tiddeċiedi li tapplika miżura ta' salvagwardja bilaterali provviżorja;

(c) tiddetermina l-eżistenza ta' dannu serju jew theddida tiegħu, jew tad-deterjorament serju fil-qagħda ekonomika jew theddida tiegħu, ikkawżata minn żieda fl-importazzjonijiet, skont l-Artikolu 5.19;

(d) tiddeċiedi li tapplika jew testendi mizura ta' salvagwardja bilaterali; kif ukoll

(e) tiddeċiedi li timmodifika mizura ta' salvagwardja bilaterali adottata qabel.

4. Jekk Parti tagħmel notifika skont is-subparagrafu 3(a), tali notifika għandha tinkludi:

(a) kopja tal-verżjoni pubblika tal-applikazzjoni u tal-annessi tagħha jew, fil-każ ta' investigazzjonijiet mibdija fuq l-inizjattiva tal-awtorità investigattiva kompetenti, tad-dokumenti rilevanti li juru li r-rekwiżiti tal-Artikolu 5.17 huma ssodisfati, kif ukoll kwestjonarju li jagħti dettalji dwar il-punti li fuqhom il-partijiet interessati jridu jipprovdu informazzjoni; kif ukoll

(b) deskrizzjoni preċiża tal-merkanzija importata kkonċernata.

5. Jekk Parti tagħmel notifika skont is-subparagrafu 3(b) jew (c), hija għandha tinkludi kopja tal-verżjoni pubblika tad-determinazzjoni tagħha u, jekk applikabbli, tad-dokument li jipprovdi r-raġunament tekniku li fuqu hija bbażata d-determinazzjoni.

6. Jekk Parti tagħmel notifika skont is-subparagrafu 3(d) dwar l-applikazzjoni jew l-estensjoni ta' mizura ta' salvagwardja bilaterali, hija għandha tinkludi f'dik in-notifika:

- (a) kopja tal-verżjoni pubblika tad-determinazzjoni tagħha u, jekk applikabbli, tad-dokument li jipprovdi r-raġunament tekniku li fuqu hija bbażata d-determinazzjoni;
- (b) evidenza ta' dannu serju jew theddida tiegħu, jew ta' deterjorament serju fil-qagħda ekonomika jew theddida tiegħu, ikkawżati minn zieda fl-importazzjonijiet ta' merkanzija orġinarja tal-Parti l-oħra, bħala riżultat tat-tnaqqis jew tat-tnehhija ta' dazju doganali skont dan il-Ftehim;
- (c) deskrizzjoni preċiża tal-merkanzija orġinarja soġġetta għall-mizura ta' salvagwardja bilaterali, inklużi l-intestatura, is-subintestatura jew il-linja tariffarja tagħha li taħthom hija kklassifikata taħt is-Sistema Armonizzata;
- (d) deskrizzjoni preċiża tal-mizura ta' salvagwardja bilaterali applikata jew estiza;
- (e) id-data inizjali tal-applikazzjoni tal-mizura ta' salvagwardja bilaterali, id-durata mistennija tagħha u, jekk applikabbli, skeda ta' żmien għal-liberalizzazzjoni progressiva tal-mizura; kif ukoll
- (f) fil-każ ta' estensjoni tal-mizura ta' salvagwardja bilaterali, evidenza li l-industrija domestika kkonċernata qiegħda taġġusta.

7. Fuq talba tal-Parti affettwata mill-proċedura ta' salvagwardja bilaterali taht it-Taqsima C, il-Parti l-oħra għandha tagħmel konsultazzjonijiet mal-Parti rikjedenti biex tirrieżamina notifika magħmula skont is-subparagrafu 3(a) jew (b).
8. Il-Parti li bihsiebha tapplika jew testendi miżura ta' salvagwardja bilaterali għandha tinnotifika lill-Parti l-oħra u tagħti l-possibbiltà li jsiru konsultazzjonijiet minn qabel biex tiġi diskussa l-applikazzjoni jew l-estensjoni eventwali. Jekk ma tkun instabet ebda soluzzjoni sodisfaċenti fi żmien 30 jum wara d-data tan-notifika, l-ewwel Parti tista' tapplika jew testendi tali miżura.
9. L-awtorità investigattiva kompetenti għandha tippubblika wkoll is-sejbiet u l-konkluzjonijiet motivati tagħha li jkunu ntlahqu dwar il-kwistjonijiet rilevanti kollha tal-fatt u l-liġi fil-ġurnal uffiċjali tal-Parti kkonċernata, inkluża d-deskrizzjoni tal-merkanzija importata u s-sitwazzjoni li tkun wasslet għall-impożizzjoni tal-miżuri f'konformità mal-Artikolu 5.10 jew 5.15, ir-rabta kawżali bejn tali sitwazzjoni u ż-żieda fl-importazzjonijiet, u l-forma, il-livell u d-durata tal-miżuri.
10. L-awtoritajiet investigattivi kompetenti għandhom jittrattaw kwalunkwe informazzjoni kunfidenzjali f'konformità shiha mal-Artikolu 5.21.

KAPITOLU 6

MIŻURI SANITARJI U FITOSANITARJI

ARTIKOLU 6.1

Definizzjonijiet

1. Għall-finijiet ta' dan il-Kapitolu:
 - (a) “awtoritajiet kompetenti” tfisser l-awtoritajiet kompetenti ta' kull Parti msemmija fl-Anness 6-A;
 - (b) “mizura ta' emergenza” tfisser mizura sanitarja jew fitosanitarja li tiġi applikata mill-Parti li timporta għal merkanzija tal-Parti l-oħra biex tindirizza problema urgenti ta' protezzjoni tal-ħajja jew tas-saħħa tal-bniedem, tal-annimali jew tal-pjanti li tinqala' jew thedded li tinqala' fil-Parti li timporta; kif ukoll
 - (c) “Kumitat SPS tad-WTO” tfisser il-Kumitat dwar il-Mizuri Sanitarji u Fitosanitarji stabbilit skont l-Artikolu 12 tal-Ftehim SPS.

2. Id-definizzjonijiet fl-Anness A tal-Ftehim SPS, kif ukoll dawk tal-Codex Alimentarius (Codex), l-Organizzazzjoni Dinjija għas-Saħħa tal-Annimali (minn hawn 'il quddiem imsejha "WOAH") u l-Konvenzjoni Internazzjonali dwar il-Protezzjoni tal-Pjanti, iffirmata f'Ruma fis-6 ta' Diċembru 1951 (minn hawn 'il quddiem imsejha "IPPC") japplikaw għal dan il-Kapitolu.

ARTIKOLU 6.2

Objettivi

L-għanijiet ta' dan il-Kapitolu huma li:

- (a) jipprotegi l-ħajja jew is-saħħa tal-bniedem, tal-annimali u tal-pjanti fit-territorji tal-Partijiet, filwaqt li jiffaċilita l-kummerċ bejniethom;
- (b) isahħaħ u jkompli l-implimentazzjoni tal-Ftehim SPS;
- (c) isahħaħ il-komunikazzjoni, il-konsultazzjoni u l-kooperazzjoni bejn il-Partijiet, b'mod partikolari bejn l-awtoritajiet kompetenti tagħhom;
- (d) jiżgura li l-miżuri sanitarji u fitosanitarji implimentati mill-Partijiet ma joħolqux ostakli bla bżonn għall-kummerċ;

- (e) itejjeb il-konsistenza, iċ-ċertezza u t-trasparenza tal-miżuri sanitarji u fitosanitarji ta' kull Parti u l-implimentazzjoni tagħhom; kif ukoll
- (f) jinkoraġġixxi l-iżvilupp u l-adozzjoni ta' standards, linji gwida u rakkomandazzjonijiet internazzjonali mill-organizzazzjonijiet internazzjonali rilevanti u jtejjeb l-implimentazzjoni tagħhom mill-Partijiet.

ARTIKOLU 6.3

Ambitu

Dan il-Kapitolu japplika għall-miżuri sanitarji u fitosanitarji kollha ta' Parti li jistgħu, direttament jew indirettament, jaffettwaw il-kummerċ bejn il-Partijiet.

ARTIKOLU 6.4

Relazzjoni għall-Ftehim tad-SPS

Il-Partijiet jafferaw id-drittijiet u l-obbligi tagħhom fir-rigward ta' xulxin skont il-Ftehim tad-SPS.

ARTIKOLU 6.5

Rizorsi għall-Implimentazzjoni

Kull Parti għandha tuża r-rizorsi meħtieġa biex timplimenta dan il-Kapitolu b'mod effettiv.

ARTIKOLU 6.6

Ekwivalenza

1. Il-Partijiet jirrikonoxxu li r-rikonoxximent tal-ekwivalenza tal-miżuri sanitarji u fitosanitarji tal-Parti l-oħra huwa mezz importanti biex jiġi ffaċilitat il-kummerċ.
2. Il-Parti li timporta għandha tirrikonoxxi l-miżuri sanitarji u fitosanitarji tal-Parti li tesporta bħala ekwivalenti għall-miżuri tagħha stess jekk il-Parti li tesporta turi b'mod oġġettiv lill-Parti li timporta li l-miżuri tagħha jilħqu l-livell xieraq ta' protezzjoni sanitarja u fitosanitarja tal-Parti li timporta.
3. Il-Parti li timporta għandha d-dritt li tagħmel id-determinazzjoni finali dwar jekk miżura sanitarja jew fitosanitarja applikata mill-Parti li tesporta tilhaqx il-livell xieraq tagħha ta' protezzjoni sanitarja u fitosanitarja.

4. Parti għandha, meta tivvaluta jew tiddetermina l-ekwivalenza ta' miżura tal-Parti l-oħra, tqis fost l-oħrajn u jekk rilevanti:

- (a) id-deċiżjonijiet tal-Kumitat SPS tad-WTO;
- (b) il-hidma tal-organizzazzjonijiet internazzjonali rilevanti;
- (c) kwalunkwe għarfien u esperjenza tal-passat fil-kummerċ mal-Parti l-oħra; kif ukoll
- (d) l-informazzjoni pprovduta mill-Parti l-oħra.

5. Kull Parti għandha tibbaża l-valutazzjoni, id-determinazzjoni u ż-żamma tal-ekwivalenza tagħha fuq l-istandards, il-linji gwida u r-rakkomandazzjonijiet tal-korpi tal-istandardizzazzjoni internazzjonali rilevanti jew, kif xieraq, fuq valutazzjoni tar-riskju.

6. Il-Parti li timporta għandha minnufih tibda l-valutazzjoni biex tiddetermina l-ekwivalenza jekk tirċievi talba għal valutazzjoni tal-ekwivalenza mill-Parti l-oħra li tkun appoġġata mill-informazzjoni meħtieġa.

7. Meta l-Parti li timporta tikkonkludi l-valutazzjoni tal-ekwivalenza, hija għandha tinnotifika minnufih id-determinazzjoni tagħha lill-Parti l-oħra.

8. Meta l-Parti li timporta tkun iddeterminat li hija tirrikonoxxi l-mizura tal-Parti li tesporta bħala ekwivalenti, il-Parti li timporta għandha minnufih tibda l-mizuri legiżlattivi jew amministrattivi mehtieġa biex timplimenta r-rikonoxximent.

9. Mingħajr preġudizzju għall-Artikolu 6.16, jekk Parti jkollha l-ħsieb li tadotta, timmodifika jew tħassar mizura li tkun soġġetta għal determinazzjoni ta' ekwivalenza li taffettwa l-kummerċ bejn il-Partijiet, dik il-Parti għandha:

(a) tinnotifika lill-Parti l-oħra bl-intenzjoni tagħha fi stadju bikri xieraq fejn jista' jitqies kwalunkwe kumment sottomess mill-Parti l-oħra;

(b) tipprovdi, fuq talba tal-Parti l-oħra, informazzjoni u l-motiv dwar il-bidliet ippjanati tagħha.

10. Il-Parti li timporta għandha żżomm ir-rikonoxximent tagħha tal-ekwivalenza għaž-żmien li fih tibqa' fis-seħħ il-mizura, li hija soġġetta għall-bidla maħsuba.

11. Il-Partijiet għandhom jiddiskutu l-modifiki maħsuba nnotifikati skont is-subparagrafu 9(a) fuq talba ta' wahda mill-Partijiet. Il-Parti li timporta għandha tirrieżamina kwalunkwe informazzjoni sottomessa skont is-subparagrafu 9(b) mingħajr dewmien bla bżonn.

12. Jekk Parti tadotta, timmodifika jew thassar miżura sanitarja jew fitosanitarja li tkun soġġetta għal determinazzjoni ta' ekwivalenza mill-Parti l-oħra, il-Parti li timporta għandha żżomm ir-rikonoxximent tagħha tal-ekwivalenza sakemm il-miżuri tal-Parti li tesporta li jikkonċernaw il-prodott ikomplu jilhqgħu l-livell xieraq ta' protezzjoni sanitarja jew fitosanitarja tal-Parti li timporta. Fuq talba ta' Parti, il-Partijiet għandhom jiddiskutu minnufih id-determinazzjoni magħmula mill-Parti li timporta.

ARTIKOLU 6.7

Valutazzjoni tar-Riskju

1. Il-Partijiet jirrikonoxxu l-importanza li jiżguraw li l-miżuri sanitarji u fitosanitarji rispettivi tagħhom ikunu bbażati fuq prinċipji xjentifiċi u jikkonformaw mal-istandards, il-linji gwida u r-rakkomandazzjonijiet internazzjonali rilevanti.
2. Jekk Parti tqis li miżura sanitarja jew fitosanitarja speċifika adottata jew miżmuma mill-Parti l-oħra tkun qed tillimita, jew ikollha l-potenzjal li tillimita, l-esportazzjonijiet tagħha u dik il-miżura ma tkunx ibbażata fuq standard, linja gwida jew rakkomandazzjoni internazzjonali rilevanti, jew inkella ma jkunux jeżistu standard, linja gwida jew rakkomandazzjoni rilevanti, dik il-Parti tista' titlob informazzjoni mill-Parti l-oħra. Il-Parti rikjesta għandha tipprovdi lill-Parti rikjedenti spjegazzjoni tar-raġunijiet u l-informazzjoni rilevanti rigward dik il-miżura.

3. Jekk l-evidenza xjentifika rilevanti ma tkunx biżżejjed, Parti tista' tadotta b'mod provviżorju miżura sanitarja jew fitosanitarja abbażi tal-informazzjoni pertinenti disponibbli, inkluż mill-organizzazzjonijiet internazzjonali rilevanti. F'ċirkostanzi bħal dawn, dik il-Parti għandha tfittex li tikseb l-informazzjoni addizzjonali meħtieġa għal valutazzjoni aktar oġġettiva tar-riskji u tirrieżamina l-miżura sanitarja jew fitosanitarja kif xieraq f'perjodu ta' żmien raġonevoli.

4. Filwaqt li jirrikonoxxu d-drittijiet u l-obbligi tal-Partijiet skont id-dispożizzjonijiet rilevanti tal-Ftehim SPS, f'dan il-Kapitolu ma hemm xejn li għandu jiġi interpretat bħala li jipprevjeni lil Parti milli:

- (a) tistabbilixxi l-livell ta' protezzjoni sanitarja jew fitosanitarja li hija tiddetermina li huwa xieraq f'konformità mal-Artikolu 5 tal-Ftehim SPS;
- (b) tistabbilixxi jew iżzomm proċedura ta' approvazzjoni li tirrikjedi li titwettaq valutazzjoni tar-riskju qabel ma dik il-Parti tagħti lil prodott aċċess għas-suq tagħha; jew
- (c) tadotta jew iżzomm miżuri sanitarji jew fitosanitarji ta' prekawzjoni f'konformità mal-paragrafu 7 tal-Artikolu 5 tal-Ftehim SPS.

5. Kull Parti għandha tiżgura li l-miżuri sanitarji u fitosanitarji tagħha ma jiddiskriminawx b'mod arbitrarju jew mhux ġustifikat bejn il-Partijiet fejn jipprevalu kundizzjonijiet identiċi jew simili. Parti ma għandhiex tapplika miżuri sanitarji u fitosanitarji b'mod li jikkostitwixxi restrizzjoni moħbija għall-kummerċ bejn il-Partijiet.

6. Parti li twettaq valutazzjoni tar-riskju għandha:

- (a) tqis il-gwida rilevanti tal-Kumitat SPS tad-WTO u l-istandards, il-linji gwida u r-rakkomandazzjonijiet internazzjonali;
- (b) tikkunsidra l-għażliet ta' ġestjoni tar-riskji li ma jkunux aktar restrittivi għall-kummerċ milli meħtieġ biex jintlaħaq il-livell ta' protezzjoni sanitarja jew fitosanitarja li tkun iddeterminat li huwa xieraq f'konformità mal-paragrafu 3 tal-Artikolu 5 tal-Ftehim SPS, filwaqt li tqis il-fattibbiltà teknika u ekonomika, u
- (c) tqis l-oġettiv li jiġi minimizzati l-effetti negattivi fuq il-kummerċ meta jiġi ddeterminat il-livell xieraq ta' protezzjoni sanitarja jew fitosanitarja f'konformità mal-paragrafu 4 tal-Artikolu 5 tal-Ftehim SPS, u tagħzel għażla ta' ġestjoni tar-riskji li ma tkunx aktar restrittiva għall-kummerċ milli meħtieġ biex jintlaħaq l-oġettiv sanitarju jew fitosanitarju, filwaqt li tqis il-fattibbiltà teknika u ekonomika.

7. Fuq talba tal-Parti li tesporta, il-Parti li timporta għandha tinforma lill-Parti li tesporta bil-progress li jkun sar fir-rigward ta' valutazzjoni tar-riskju speċifika dwar talba għal aċċess għas-suq tal-Parti li tesporta, u bi kwalunkwe dewmien li jista' jkun hemm matul il-proċess.

8. Mingħajr preġudizzju għall-Artikolu 6.16, Parti ma għandhiex twaqqaf l-importazzjoni ta' prodott tal-Parti l-oħra għar-raġuni biss li l-Parti tkun qed twettaq rieżami tal-miżuri sanitarji jew fitosanitarji tagħha, jekk il-Parti li timporta tkun ippermettiet l-importazzjoni ta' dak il-prodott tal-Parti l-oħra fiż-żmien meta nbeda r-rieżami.

ARTIKOLU 6.8

Adattament għall-Kundizzjonijiet Reġjonali, inklużi Żoni Mingħajr Pesti jew Mard
u Żoni bi Prevalenza Baxxa ta' Pesti jew Mard

Ġenerali

1. Il-Partijiet jirrikonoxxu li l-adattament ta' miżuri sanitarji u fitosanitarji għall-kundizzjonijiet reġjonali tal-pesti jew tal-mard huwa mezz importanti biex tiġi protetta l-ħajja jew is-saħħa tal-annimali u tal-pjanti, u biex jiġi ffaċilitat il-kummerċ.
2. Il-Partijiet għandhom jirrikonoxxu l-kunċetti ta' żoni ħielsa mill-pesti jew mill-mard u ta' żoni bi prevalenza baxxa ta' pesti jew mard. Id-determinazzjoni ta' tali żoni għandha tkun ibbażata fuq fatturi bħalma huma l-ġeografija, l-ekosistemi, is-sorveljanza epidemjologika u l-effettività tal-kontrolli sanitarji jew fitosanitarji.

3. Il-Parti li tesporta li tafferma li ż-żoni fit-territorju tagħha huma żoni ħielsa mill-pesti jew mill-mard jew żoni bi prevalenza baxxa ta' pesti jew mard għandha tipprovdi l-evidenza meħtieġa ta' dan sabiex turi b'mod oġġettiv lill-Parti li timporta li tali żoni huma, u x'aktarx li jibqgħu, żoni ħielsa mill-pesti jew mill-mard jew żoni bi prevalenza baxxa ta' pesti jew mard, rispettivament. Għal dak l-iskop, il-Parti li tesporta għandha, fuq talba tal-Parti li timporta, tipprovdi aċċess raġonevoli għall-ispezzjoni, l-ittestjar u proċeduri rilevanti oħrajn.
4. Meta jiddeterminaw l-oqsma msemmija fil-paragrafu 2 permezz ta' deċiżjonijiet ta' reġjonalizzazzjoni, il-Partijiet għandhom iqisu l-gwida rilevanti tal-Kumitat SPS tad-WTO u jibbażaw il-miżuri tagħhom fuq standards, linji gwida u rakkomandazzjonijiet internazzjonali, jew, f'każ li daww ma jilhqax il-livell xieraq ta' protezzjoni sanitarja jew fitosanitarja tal-Parti, fuq valutazzjoni tar-riskju xierqa għaċ-ċirkostanzi.
5. Għad-determinazzjoni taż-żoni msemmija fil-paragrafu 2, il-Parti li timporta għandha tqis kwalunkwe informazzjoni rilevanti tal-awtoritajiet tal-Parti li tesporta u kwalunkwe esperjenza preċedenti magħhom.
6. Il-Parti li timporta tista' tiddetermina li jista' jintuża proċess imħaffef biex tiġi evalwata talba mill-Parti li tesporta għar-rikonoxximent ta' żoni ħielsa mill-pesti jew mill-mard jew ta' żoni bi prevalenza baxxa ta' pesti jew mard.
7. Jekk il-Parti li tesporta ma taqbilx mad-determinazzjoni tal-Parti li timporta, il-Parti li timporta għandha tipprovdi ġustifikazzjoni lill-Parti li tesporta.

8. Fuq talba tal-Parti li timporta, il-Parti li tesporta għandha tipprovdi spjegazzjoni sħiħa u data ta' sostenn għad-determinazzjonijiet u d-deċiżjonijiet koperti minn dan l-Artikolu. Matul dawk il-proċessi, il-Partijiet għandhom jagħmlu hilitom biex jevitaw tfixkil bla bżonn għall-kummerċ.

Annimali, Prodotti mill-Annimali u Prodotti Sekondarji mill-Annimali

9. Il-Partijiet jirrikonoxxu l-prinċipju ta' tqassim f'żoni li huma jaqblu li japplikaw fil-kummerċ tagħhom. Il-Partijiet jirrikonoxxu wkoll l-istatus uffiċjali tas-saħħa tal-annimali kif iddeterminat mill-WOAH.

10. Il-Parti li timporta għandha normalment tibbaża d-determinazzjoni tagħha stess tal-istatus tas-saħħa tal-annimali tal-Parti li tesporta fuq l-evidenza pprovduta mill-Parti li tesporta f'konformità mal-Ftehim SPS, mal-Kodiċi tas-Saħħa tal-Annimali Terrestri tal-WOAH u mal-Kodiċi tas-Saħħa tal-Annimali Akkwatiċi tal-WOAH.

11. Il-Parti li timporta għandha tivvaluta kwalunkwe informazzjoni addizzjonali li tirċievi mingħand il-Parti li tesporta mingħajr dewmien bla bżonn u normalment fi żmien 90 jum wara li tirċievi l-informazzjoni. Il-Parti li timporta tista' titlob lill-Parti li tesporta tagħmel spezzjoni fuq il-post u għandha twettaq kwalunkwe spezzjoni f'konformità mal-prinċipji stabbiliti fl-Artikolu 6.11 u fi żmien 90 xhur wara li tirċievi t-talba għal spezzjoni mill-Parti li tesporta, sakemm ma jkunx miftiehem mod ieħor bejn il-Partijiet.

12. Il-Partijiet jirrikonoxxu l-kunċett ta' kompartimentalizzazzjoni u għandhom jikkooperaw fuq din il-kwistjoni.

Pjanti u Prodotti mill-Pjanti

13. Il-Partijiet jirrikonoxxu l-kunċetti ta' żoni ħielsa mill-pesti, postijiet tal-produzzjoni ħielsa mill-pesti u siti tal-produzzjoni ħielsa mill-pesti, kif ukoll ta' żoni bi prevalenza baxxa ta' pesti bħala mezzi biex jipproteġu l-ħajja jew is-saħħa tal-pjanti, u biex jiffaċilitaw il-kummerċ kif speċifikat fl-Istandards Internazzjonali għall-Miżuri Fitosanitarji (minn hawn 'il quddiem imsejha "ISPM") rilevanti tal-IPPC, li huma jaqblu li japplikaw għall-prodotti nnegożjati bejniethom.

14. Fuq talba tal-Parti li tesporta, il-Parti li timporta għandha, meta tadotta jew iżżomm miżuri fitosanitarji, tqis iż-żoni ħielsa mill-pesti, il-postijiet tal-produzzjoni ħielsa mill-pesti, is-siti tal-produzzjoni ħielsa mill-pesti, kif ukoll iż-żoni bi prevalenza baxxa ta' pesti stabbiliti mill-Parti li tesporta f'konformità mal-istandards, il-linji gwida u r-rakkomandazzjonijiet internazzjonali rilevanti.

15. Il-Parti li tesporta għandha tidentifika żoni ħielsa mill-pesti, postijiet tal-produzzjoni ħielsa mill-pesti, siti tal-produzzjoni ħielsa mill-pesti jew żoni bi prevalenza baxxa ta' pesti u tipprovdi dik l-informazzjoni lill-Parti l-oħra. Fuq talba, il-Parti li tesporta għandha tipprovdi spjegazzjoni shiħa u data ta' sostenn f'konformità mal-ISPM rilevanti jew inkella kif xieraq.

16. Mingħajr preġudizzju għall-Artikolu 6.16, il-Parti li timporta għandha, fil-prinċipju, tibbaża d-determinazzjoni tagħha stess tal-istatus tas-saħħa tal-pjanti tal-Parti li tesporta jew ta' partijiet minnha fuq l-informazzjoni pprovduta mill-Parti li tesporta f'konformità mal-Ftehim SPS u mal-ISPM rilevanti.

17. Il-Parti li timporta għandha tivvaluta kwalunkwe informazzjoni addizzjonali li tirċievi mingħand il-Parti li tesporta mingħajr dewmien bla bżonn u normalment fi żmien 90 jum wara li tirċievi l-informazzjoni. Il-Parti li timporta tista' titlob lill-Parti li tesporta tagħmel spezzjoni fuq il-post u għandha twettaq kwalunkwe spezzjoni f'konformità mal-prinċipji stabbiliti fl-Artikolu 6.11 u fi żmien 6 xhur wara li tirċievi t-talba għal spezzjoni mill-Parti li tesporta, sakemm ma jkunx miftiehem mod ieħor bejn il-Partijiet. Meta jaqblu fuq perjodu differenti, il-Partijiet għandhom iqisu l-bijologija tal-pest u l-ghalla kkonċernata.

ARTIKOLU 6.9

Trasparenza

1. Il-Partijiet jirrikonoxxu l-valur tal-kondiviżjoni ta' informazzjoni dwar il-miżuri sanitarji u fitosanitarji tagħhom fuq bażi kontinwa, u li jipprovdu lill-Parti l-oħra bl-opportunità li tikkummenta dwar il-miżuri sanitarji u fitosanitarji proposti tagħhom.
2. Fl-implimentazzjoni ta' dan l-Artikolu, kull Parti għandha tqis il-gwida rilevanti tal-Kumitat SPS tad-WTO, kif ukoll l-istandards, il-linji gwida u r-rakkomandazzjonijiet internazzjonali.

3. Sakemm ma jinqalghux problemi urgenti ta' protezzjoni tal-ħajja jew tas-saħħa tal-bniedem, tal-annimali jew tal-pjanti, jew ma jkunx hemm theddida li jinqalghu, jew sakemm il-miżura ma tkunx ta' natura li tiffaċilita l-kummerċ, Parti għandha tinnotifika miżura sanitarja jew fitosanitarja proposta li tista' taffettwa l-kummerċ bejn il-Partijiet u normalment tippermetti mill-inqas 60 jum wara n-notifika sabiex il-Parti l-oħra tapprovdi kummenti bil-miktub. Jekk ikun fattibbli u xieraq, dik il-Parti għandha tippermetti aktar minn 60 jum għall-kummenti u għandha tikkunsidra kwalunkwe talba raġonevoli mill-Parti l-oħra biex testendi l-perjodu ta' żmien għall-kummenti. Fuq talba, il-Parti għandha twieġeb għall-kummenti bil-miktub tal-Parti l-oħra b'mod xieraq.

4. Il-Partijiet għandhom:

- (a) ifittxu t-trasparenza fir-rigward tal-miżuri sanitarji u fitosanitarji applikabbli għall-kummerċ;
- (b) itejbu l-fehim reċiproku tal-miżuri sanitarji jew fitosanitarji ta' kull Parti u l-applikazzjoni tagħhom; kif ukoll
- (c) jiskambjaw informazzjoni dwar kwistjonijiet relatati mal-iżvilupp u l-applikazzjoni ta' miżuri sanitarji jew fitosanitarji bil-ħsieb li jimminimizzaw l-effetti negattivi tagħhom fuq il-kummerċ bejn il-Partijiet.

5. Kull Parti għandha, fuq talba tal-Parti l-oħra u normalment fi żmien 15-il jum wara li tirċievi t-talba, tipprovdi informazzjoni dwar:

- (a) ir-rekwiżiti tal-importazzjoni li japplikaw għall-importazzjoni ta' prodotti speċifiċi; kif ukoll
- (b) il-progress fl-applikazzjoni għall-approvazzjoni ta' prodotti speċifiċi.

6. L-informazzjoni msemmija fis-subparagrafu 4(c) u fil-paragrafu 5 titqies li giet ipprovduta jekk tkun saret disponibbli permezz ta' notifika lid-WTO f'konformità mar-regoli u l-proċeduri rilevanti jew jekk l-informazzjoni tkun saret disponibbli mingħajr hlaq fuq sit web uffiċjali tal-Parti aċċessibbli għall-pubbliku.

7. Fuq talba, Parti għandha tipprovdi lill-Parti l-oħra l-informazzjoni rilevanti li l-Parti kkunsidrat li tiżviluppa l-miżura proposta, kif xieraq u sa fejn permess mir-rekwiżiti ta' kunfidenzjalità u privatezza tal-Parti li tipprovdi l-informazzjoni.

8. Parti tista' titlob lill-Parti l-oħra tiddiskuti, jekk ikun xieraq u fattibbli, dwar kwalunkwe tħassib kummerċjali b'rabta ma' miżura sanitarja jew fitosanitarja proposta u dwar id-disponibbiltà ta' approċċi alternattivi u ferm inqas restrittivi għall-kummerċ biex jintlaħaq l-oġettiv ta' dik il-miżura.

9. Kull Parti għandha tippubblika, preferibbilment b'mezzi elettronici, avvizi ta' miżuri sanitarji jew fitosanitarji f'gurnal uffiċjali jew fuq sit web.

10. Kull Parti għandha tiżgura li t-test jew l-avviż ta' miżura sanitarja jew fitosanitarja jispeċifika d-data li fiha l-miżura tidhol fis-seħh u l-bażi legali għall-miżura.

11. Il-Parti li tesporta għandha tinnotifika lill-Parti li timporta fil-ħin u b'mod xieraq:

- (a) b'riskju sanitarju jew fitosanitarju sinifikanti relatat mal-kummerċ attwali;
- (b) b'sitwazzjonijiet urġenti fejn bidla fl-istatus tas-saħħa tal-annimali jew tal-pjanti fit-territorju tal-Parti li tesporta tista' taffettwa l-kummerċ attwali;
- (c) b'bidliet sinifikanti fl-istatus tal-pesti jew tal-mard, bħall-preżenza u l-evoluzzjoni ta' pesti jew mard, inkluża l-applikazzjoni ta' deċiżjonijiet ta' reġjonalizzazzjoni; kif ukoll
- (d) b'bidliet sinifikanti fil-politiki jew il-prattiki ta' sikurezza tal-ikel u ta' ġestjoni, kontroll jew eradikazzjoni tal-pesti jew tal-mard li jistgħu jaffettwaw il-kummerċ attwali.

12. Jekk ikun fattibbli u xieraq, Parti għandha tipprovdi perjodu ta' aktar minn 6 xhur bejn id-data tal-pubblikazzjoni ta' miżura sanitarja jew fitosanitarja li tista' taffettwa l-kummerċ bejn il-Partijiet u d-data li fiha l-miżura tidhol fis-seħh, sakemm il-miżura ma tkunx maħsuba biex tindirizza problema urġenti ta' protezzjoni tal-ħajja jew tas-saħħa tal-bniedem, tal-annimali jew tal-pjanti jew sakemm il-miżura ma tkunx ta' natura li tiffaċilita l-kummerċ.

13. Parti għandha tipprovdi lill-Parti l-oħra, fuq talba, informazzjoni dwar il-miżuri sanitarji jew fitosanitarji kollha relatati mal-importazzjoni ta' prodott fit-territorju tagħha.

ARTIKOLU 6.10

Iffaċilitar tal-Kummerċ

Il-Proċeduri tal-Approvazzjoni

1. Il-Partijiet jirrikonoxxu li kull Parti għandha d-dritt li tiżviluppa u tapplika proċeduri ta' approvazzjoni biex tiżgura l-issodisfar tal-livell xieraq ta' protezzjoni sanitarja u fitosanitarja tal-Parti li timporta, filwaqt li timminimizza l-effetti negattivi fuq il-kummerċ.
2. Kull Parti għandha tiżgura li l-proċeduri ta' approvazzjoni sanitarji u fitosanitarji kollha li jaffettwaw il-kummerċ bejn il-Partijiet:
 - (a) jitwettqu u jitlestew mingħajr dewmien bla bżonn; kif ukoll
 - (b) ma jitwettqux b'mod li jikkostitwixxi diskriminazzjoni arbitrarja jew mhux ġustifikabbli kontra l-Parti l-oħra.
3. Kull Parti għandha tagħmel hliitha biex tiżgura li l-prodotti esportati lejn il-Parti l-oħra jilhqgħu l-livell xieraq ta' protezzjoni sanitarja jew fitosanitarja tal-Parti li timporta. Għal dak il-għan, il-Parti li tesporta għandha tistabbilixxi u twettaq miżuri ta' kontroll xierqa, inklużi spezzjonijiet fuq il-post ibbażati fuq ir-riskju, fejn xieraq. Il-Parti li timporta tista' tirrikjedi li l-awtorità kompetenti rilevanti tal-Parti li tesporta turi oġġettivament, għas-sodisfazzjon tal-Parti li timporta, li r-rekwiziti tal-importazzjoni tagħha huma ssodisfati.

4. Jekk il-Parti li timporta tirrikjedi li prodott jiġi approvat qabel l-importazzjoni, dik il-Parti għandha, fuq talba tal-Parti li tesporta, tagħmel disponibbli minnufih informazzjoni dwar il-proċeduri sanitarji u fitosanitarji tal-importazzjoni. Il-Parti li timporta għandha b'mod partikolari tiżgura li:

- (a) il-perjodu standard tal-ipproċessar ta' kull proċedura jiġi ppubblikat jew li l-perjodu antiċipat tal-ipproċessar jiġi kkomunikat, fuq talba, lill-Parti li tesporta;
- (b) l-awtorità kompetenti tal-Parti li timporta, meta tircievi applikazzjoni, teżamina minnufih il-kompletezza tad-dokumentazzjoni u tinforma lill-Parti li tesporta b'mod preċiż u komplut bl-elementi kollha neqsin;
- (c) l-awtorità kompetenti tal-Parti li timporta tittrażmetti kemm jista' jkun malajr ir-riżultati tal-proċedura b'mod preċiż u komplut lill-Parti li tesporta sabiex tkun tista' tittiehed azzjoni korrettiva, jekk tkun meħtieġa;
- (d) l-awtorità kompetenti tal-Parti li timporta tipproċedi bil-proċedura, anki jekk l-applikazzjoni jkollha elementi neqsin, sa fejn ikun prattikabbli, jekk il-Parti li tesporta titlob hekk; kif ukoll
- (e) l-awtorità kompetenti tal-Parti importatriċi tinforma lill-Parti esportatriċi, fuq talba, bl-istadju tal-proċedura inkluża spjegazzjoni ta' kwalunkwe dewmien.

5. Jekk Parti tirrikjedi valutazzjoni tar-riskju għall-proċess tal-approvazzjoni, dik il-Parti għandha, f'ċirkostanzi normali, minnufih u normalment fi żmien sena wara d-data li fiha tirċievi l-informazzjoni meħtieġa għall-esportazzjoni tal-prodott, tagħmel dik il-valutazzjoni tar-riskju disponibbli.
6. Kull Parti għandha tagħmel hilita biex tapplika skedi ta' żmien raġonevoli għall-passi kollha tal-proċessi tal-approvazzjoni tagħha u għandha tibda minnufih daww il-proċessi malli tirċievi applikazzjoni mingħand il-Parti l-oħra.
7. Kull Parti għandha tevita d-duplikazzjoni u l-piżijiet amministrattivi bla bżonn fir-rigward ta':
- (a) kwalunkwe dokumentazzjoni, informazzjoni jew azzjoni li tirrikjedi mill-applikant bħala parti mill-proċessi ta' approvazzjoni tagħha; kif ukoll
 - (b) kwalunkwe informazzjoni li l-Parti tevalwa bħala parti mill-proċessi ta' approvazzjoni.
8. Kull Parti għandha tagħmel disponibbli minnufih kwalunkwe bidla fil-proċessi ta' approvazzjoni meħtieġa tagħha jew fir-rekwiżiti relatati. Hlief f'ċirkostanzi debitament ġustifikati relatati mal-livell ta' protezzjoni tagħha, kull Parti għandha tipprovdi perjodu ta' tranżizzjoni bejn il-pubblikazzjoni ta' kwalunkwe bidla fil-proċessi ta' approvazzjoni tagħha jew fir-rekwiżiti relatati u d-dhul fis-seħh tagħhom sabiex il-Parti l-oħra tkun tista' ssir familjari ma' tali bidliet u tadatta għalihom. Kull Parti għandha tagħmel hilita biex takkomoda u tevita li testendi l-proċess tal-approvazzjoni għall-applikazzjonijiet sottomessi qabel il-pubblikazzjoni tal-bidliet. Jekk il-bidla fil-proċessi tal-approvazzjoni tnaqqas il-piżijiet, id-dhul fis-seħh ma għandux jiġi ttardjat bla bżonn.

9. Fuq talba, Parti għandha ttiprovdi lill-Parti l-oħra, fil-hin, informazzjoni dwar l-istadju tal-proċedura tal-approvazzjoni.

Kundizzjonijiet Speċifiċi relatati mas-Saħħa tal-Pjanti

10. F'konformità mal-istandards applikabbli miftiehma taħt l-IPPC, kull Parti għandha żżomm informazzjoni adegwata dwar l-istatus tal-pesti tagħha, li tista' tinkludi programmi ta' sorveljanza, eradikazzjoni u trażżin u r-riżultati tagħhom, sabiex tappoġġa l-kategorizzazzjoni tal-pesti u tiġġustifika l-miżuri fitosanitarji tal-importazzjoni.

11. Kull Parti għandha tagħmel hilita biex tistabbilixxi u taggorna lista ta' pesti regolati għal prodotti li għalihom jeżisti thassib fitosanitarju. Il-lista għandu jkun fiha:

- (a) il-pesti ta' kwarantina li ma jkunu preżenti fl-ebda parti tat-territorju tagħha;
- (b) il-pesti ta' kwarantina jkunu preżenti, iżda mhux distribwiti b'mod wiesa' u taħt kontroll uffiċjali; kif ukoll
- (c) il-pesti regolati mhux ta' kwarantina.

12. Kull Parti għandha tillimita r-rekwiżiti tal-importazzjoni tagħha għall-pjanti jew għall-prodotti tal-pjanti li għalihom jeżisti thassib fitosanitarju għal miżuri li jiżguraw in-nuqqas ta' pesti regolati. Tali rekwiżiti tal-importazzjoni għandhom ikunu applikabbli għat-territorju kollu tal-Parti li tesporta, filwaqt li jitqiesu l-kundizzjonijiet reġjonali.

13. Il-kunsinni ta' prodotti li għalihom jeżistu miżuri fitosanitarji għandhom jiġu aċċettati abbażi ta' garanziji adegwati pprovduti mill-Parti li tesporta mingħajr programmi ta' awtorizzazzjoni minn qabel. Il-Parti li timporta tista', abbażi ta' approċċ ta' sistema, tagħti l-attivitajiet relatati għall-kummerċ ta' prodotti lill-awtorità kompetenti tal-Parti li tesporta.

14. Il-Partijiet għandhom jadottaw biss miżuri fitosanitarji li huma teknikament ġustifikati, konsistenti mar-riskju ta' pesti involut u jirrappreżentaw l-inqas miżuri restrittivi disponibbli.

15. Għall-fini tal-implimentazzjoni tal-paragrafi minn 10 sa 14, il-Partijiet għandhom iqisu l-ISPM rilevanti.

Rekwiziti Sanitarji u Fitosanitarji Speċifiċi tal-Importazzjoni

16. Jekk ikunu disponibbli diversi miżuri sanitarji jew fitosanitarji biex jintlaħaq il-livell xieraq ta' protezzjoni tal-Parti li timporta, il-Partijiet għandhom, fuq talba tal-Parti li tesporta, jistabbilixxu djalogu tekniku bil-hsieb li jiġi evitat tfixkil bla bżonn fil-kummerċ u tintgħażel l-aktar soluzzjoni prattikabbli.

ARTIKOLU 6.11

Awditjar

1. Sabiex tiġi ddeterminata l-kapaċità tal-Parti li tesporta li tipprovdi l-assigurazzjonijiet meħtieġa u li tikkonforma mal-miżuri sanitarji u fitosanitarji tal-Parti li timporta, il-Parti li timporta għandu jkollha d-dritt li tivverifika, soġġetta għad-dispożizzjonijiet ta' dan l-Artikolu, l-awtoritajiet kompetenti u s-sistemi ta' spezzjoni assoċjati jew maħtura tal-Parti li tesporta.
2. Il-Parti li timporta tista' tiddetermina li huwa meħtieġ li titwettaq verifika bħala waħda mill-ghodod biex jiġu vvalutati s-sistemi uffiċjali ta' spezzjoni u ċertifikazzjoni tal-Parti li tesporta. Tali verifika għandha ssegwi approċċ ibbażat fuq is-sistemi li jiddependi fuq l-eżami ta' kampjun ta' proċeduri tas-sistema, dokumenti jew rekords u, fejn meħtieġ, spezzjonijiet fuq il-post tal-faċilitajiet fl-ambitu tal-verifika.
3. Il-verifiki għandhom jiffokaw primarjament fuq l-evalwazzjoni tal-effettività tas-sistemi uffiċjali ta' spezzjoni u ċertifikazzjoni, kif ukoll il-kapaċità tal-Parti li tesporta li tikkonforma mar-rekwiżiti sanitarji u fitosanitarji tal-importazzjoni u l-miżuri ta' kontroll relatati, aktar milli fuq l-evalwazzjoni ta' stabbilimenti jew faċilitajiet speċifiċi, sabiex tiġi ddeterminata l-kapaċità tal-awtoritajiet kompetenti tal-Parti li tesporta li jkollhom u jzommu kontroll u li jagħtu l-assigurazzjonijiet meħtieġa lill-pajjiż importatur.

4. Fit-twettiq ta' verifika, il-Parti li timporta għandha tqis il-gwida rilevanti tal-Kumitat SPS tad-WTO u taġixxi f'konformità mal-istandards, il-linji gwida u r-rakkomandazzjonijiet internazzjonali rilevanti.
5. Il-Parti li timporta għandha tiddetermina n-natura u l-frekwenza tal-verifiki, filwaqt li tqis ir-riskji inerenti tal-prodott, ir-rekord tal-kontrolli tal-importazzjoni fil-passat u informazzjoni disponibbli oħra, bhal verifiki u spezzjonijiet imwettqa mill-awtorità kompetenti tal-Parti li tesporta.
6. Kull Parti għandha tagħmel hilita biex tnaqqas il-frekwenza u l-ġħadd ta' verifiki. Jekk il-Parti li timporta tqis li huwa meħtieġ li twettaq verifika bħala wahda mill-ġħodod għall-valutazzjoni tas-sistemi uffiċjali ta' spezzjoni u ċertifikazzjoni tal-Parti li tesporta, minbarra l-kapaċità tal-Parti li tesporta li tikkonforma mar-rekwiżiti sanitarji u fitosanitarji tal-importazzjoni u mal-miżuri ta' kontroll relatati, għandu japplika dan li ġej:
- (a) għall-ewwel talba għall-esportazzjoni għal prodott speċifiku, il-Parti li timporta għandha twettaq verifika fuq kampjun rappreżentattiv tal-Parti l-oħra; kif ukoll
 - (b) għal kwalunkwe talba sussegwenti għall-esportazzjoni għall-istess prodott, bil-ġħan li tqassar iż-żmien tal-proċedura tal-approvazzjoni, il-Parti li timporta għandha twettaq verifika fil-Parti li tesporta biss f'ċirkostanzi debitament ġustifikati. Jekk il-Parti li timporta twettaq verifika, hija għandha tipprovdi spjegazzjoni lill-Parti li tesporta.

7. Qabel il-verifika, l-awtoritajiet kompetenti tal-Parti li timporta u tal-Parti li tesporta għandhom jiddiskutu u jistabbilixxu fi pjan ta' verifika:

- (a) il-motiv għall-verifika u l-objettivi u l-ambitu tagħha;
- (b) il-kriterji jew ir-rekwiżiti li abbażi tagħhom se tiġi vvalutata l-Parti li tesporta; kif ukoll
- (c) l-itinerarju u l-proċeduri għat-twettiq tal-verifika.

Sakemm ma jkunx miftiehem mod ieħor mill-Partijiet, il-Parti li timporta għandha tipprovdi lill-Parti li tesporta pjan ta' verifika mill-inqas 30 jum qabel il-verifika.

8. Il-Parti li timporta għandha tipprovdi informazzjoni dwar ir-riżultati tal-verifika bil-miktub lill-Parti li tesporta permezz ta' rapport tal-verifika li jistabbilixxi s-sejbiet, il-konklużjonijiet u r-rakkomandazzjonijiet.

9. Il-Parti li timporta għandha tipprovdi l-abbozz tar-rapport tal-awditu lill-Parti li tesporta, normalment fi żmien 30 jum mill-konklużjoni tal-awditu.

10. Il-Parti li timporta għandha tipprovdi lill-Parti li tesporta l-opportunità li tikkummenta dwar is-sejbiet tal-awditu. Il-Parti li timporta tista' tqis kwalunkwe kumment bħal dan qabel ma tislet konklużjonijiet u tiegħu kwalunkwe azzjoni. Il-Parti li timporta għandha tipprovdi rapport finali bil-miktub lill-Parti li tesporta normalment fi żmien xahrejn wara d-data li fiha tirċievi dawk il-kummenti.

11. Il-Parti li tesporta għandha tinforma lill-Parti li timporta bi kwalunkwe azzjoni korrettiva meħuda abbażi tas-sejbiet u l-konklużjonijiet tal-Parti li timporta.
12. Kull Parti għandha tiżgura li jkun hemm fis-seħh proċeduri li jipprevjenu d-divulgazzjoni ta' informazzjoni kunfidenzjali miksuba waqt verifika tal-awtoritajiet kompetenti tal-Parti li tesporta, inklużi proċeduri biex titneħħa kwalunkwe informazzjoni kunfidenzjali minn rapport ta' verifika finali qabel ma dak ir-rapport isir disponibbli għall-pubbliku.
13. Kwalunkwe miżura meħuda bħala riżultat tal-verifiki għandha tkun proporzjonata għar-riskji identifikati u ma għandhiex tkun aktar restrittiva għall-kummerċ milli meħtieġ biex jintlaħaq il-livell xieraq ta' protezzjoni sanitarja jew fitosanitarja tal-Parti li timporta. Jekk ikun hekk mitlub, għandhom isiru konsultazzjonijiet rigward is-sitwazzjoni f'konformità mal-Artikolu 6.19. Il-Partijiet għandhom jikkunsidraw kwalunkwe informazzjoni pprovduta permezz ta' tali konsultazzjonijiet.
14. Kull Parti għandha thallas il-kostijiet tagħha stess assoċjati mal-verifika.

ARTIKOLU 6.12

Kontrolli tal-Importazzjoni

1. Kull Parti għandha tiżgura li l-kontrolli tal-importazzjoni tagħha jkunu bbażati fuq ir-riskju, jitwettqu mingħajr dewmien żejjed u jiġu applikati b'mod proporzjonat u mhux diskriminatorju.

2. Kull Parti għandha tiżgura li l-prodotti esportati lejn il-Parti l-oħra jissodisfaw ir-rekwiziti sanitarji u fitosanitarji tal-Parti li timporta.
3. Kull Parti għandha tagħmel disponibbli għall-Parti l-oħra, fuq talba, informazzjoni dwar il-proċeduri tal-importazzjoni tagħha, inkluża l-frekwenza tal-kontrolli tal-importazzjoni rigward il-miżuri sanitarji u fitosanitarji u l-fatturi li hija tqis bħala li jiddeterminaw ir-riskji assoċjati mal-importazzjonijiet.
4. Jekk kontroll tal-importazzjoni jiżvela li prodott ma jikkonformax mar-rekwiziti rilevanti tal-importazzjoni, il-Parti li timporta għandha:
 - (a) tibbaża l-azzjoni tagħha fuq valutazzjoni tar-riskju involut u tiżgura li l-azzjoni ma tkunx aktar restrittiva għall-kummerċ milli meħtieġ biex jintlaħaq il-livell xieraq ta' protezzjoni sanitarja jew fitosanitarja tagħha;
 - (b) tinforma lill-importatur jew lir-rappreżentant tiegħu bir-raġunijiet għan-nuqqas ta' konformità, il-bażi legali għall-azzjoni u, kif xieraq, dwar il-post tad-disponiment ta' dik il-kunsinna; kif ukoll
 - (c) tipprovdi lill-importatur jew lir-rappreżentant tiegħu l-opportunità li jipprovdi informazzjoni addizzjonali biex jassisti lil dik il-Parti fit-teħid ta' deċiżjoni.

5. Jekk Parti tipprojbixxi jew tirrestringi l-importazzjoni ta' prodott tal-Parti l-oħra abbażi ta' riżultat negattiv ta' kontroll tal-importazzjoni, il-Parti li timporta għandha, f'konformità mal-ligi tagħha, jekk tintalab mill-awtorità kompetenti tal-Parti li tesporta jew mill-operatur responsabbli għall-kunsinna, tipprovdi bil-miktub permezz ta' mezzi normali r-raġuni għall-projbizzjoni jew għar-restrizzjoni, il-bażi legali jew l-awtorizzazzjoni għall-azzjoni u, kif xieraq, informazzjoni dwar il-post tad-disponiment ta' dik il-kunsinna.²¹

6. Jekk il-kunsinna miċhuda tkun akkumpanjata minn ċertifikat sanitarju jew fitosanitarju, il-Parti li timporta għandha tinforma lill-awtorità kompetenti tal-Parti li tesporta u tipprovdi l-informazzjoni xierqa kollha, inklużi l-bażi legali għall-azzjoni, ir-riżultati u l-metodi dettaljati tal-laboratorju. Il-Parti li timporta għandha żżomm dokumentazzjoni fiżika u elettronika rigward l-identifikazzjoni, il-ġbir, il-kampjunar, it-trasport u l-ħżin tal-kampjun tat-test u l-metodi analitiċi użati fuq il-kampjun tat-test. Il-Parti li timporta għandha tinforma wkoll lill-importatur jew lir-rappreżentant tiegħu dwar id-disponiment ta' dik il-kunsinna. Fil-każ ta' interċettazzjonijiet ta' pesti, in-notifika għandha tindika l-pest fil-livell tal-ispeċi kull meta jkun fattibbli.

7. Jekk il-Parti li timporta tiddetermina li hemm mudell sinifikanti, sostnut jew rikorrenti ta' nuqqas ta' konformità ma' miżura sanitarja jew fitosanitarja, il-Parti li timporta għandha tinnotifika lill-Parti li tesporta bin-nuqqas ta' konformità.

²¹ Għal aktar ċertezza, f'dan l-Artikolu ma hemm xejn li jipprevjeni lil Parti li timporta milli tid-disponi minn kunsinna li tinstab li għandha patoġenu jew pest infettiv li jista', jekk ma tittehidx azzjoni urgenti, jinfirex u jikkawża ħsara lill-ħajja jew lis-saħħa tal-bniedem, tal-annimali jew tal-pjanti fit-territorju ta' dik il-Parti.

8. Minkejja l-paragrafu 6, il-Parti li timporta għandha tipprovdi lill-Parti li tesporta, fuq talba, l-informazzjoni disponibbli dwar il-prodotti mill-Parti li tesporta li nstabu li ma kinux konformi ma' mizura sanitarja jew fitosanitarja tal-Parti li timporta.

9. Kwalunkwe tariffa imposta fir-rigward ta' kwalunkwe proċedura biex jiġi vverifikat u żgurat l-issodisfar ta' mizuri sanitarji jew fitosanitarji ma għandhiex tkun oghla mill-kost attwali tas-servizz.

ARTIKOLU 6.13

Ċertifikazzjoni

1. Jekk Parti tkun tehtieg ċertifikat sanitarju jew fitosanitarju għall-importazzjoni ta' prodott, tali ċertifikat għandu jkun ibbażat fuq l-istandards internazzjonali tal-Codex, tal-IPPC u tal-WOAH.

2. Kull Parti għandha tiżgura li ċ-ċertifikati tagħha, inkluża kwalunkwe attestazzjoni, jithejjew b'mod li jkun evitat li jiġu imposti piżijiet bla bżonn għall-kummerċ bejn il-Partijiet.

3. Il-Parti li timporta għandha tipprovdi minnufih lill-Parti l-oħra, fuq talba, informazzjoni dwar iċ-ċertifikati mehtieġa għal prodott speċifiku.

4. Il-Partijiet għandhom isahhu l-kooperazzjoni tagħhom fl-izvilupp ta' ċertifikati mudell bil-ħsieb li jnaqqsu l-piżijiet amministrattivi u jiffaċilitaw l-aċċess għas-swieq rispettivi tagħhom.

5. Il-Partijiet għandhom jippromwovu l-implimentazzjoni ta' ċertifikazzjoni elettronika u ta' teknoloġiji oħrajn biex jiffaċilitaw il-kummerċ bejniethom.

6. Kull Parti għandha taċċetta l-iskambju ta' ċertifikati originali permezz ta' sistema bbażata fuq il-karta jew permezz ta' metodu sigur ta' trażmissjoni ta' data elettronika li toffri garanzija ta' ċertifikazzjoni ekwivalenti. Il-Parti li tesporta tista' tipprovdi ċertifikazzjoni uffiċjali elettronika jekk il-Parti li timporta tkun iddeterminat li jingħataw garanziji ta' sigurtà ekwivalenti, inklużi l-użu ta' firma digitali u l-garanzija tal-awtentiċità tad-dokument.

ARTIKOLU 6.14

L-applikazzjoni tal-Miżuri SPS

1. Mingħajr preġudizzju għall-Artikolu 6.8, kull Parti għandha tapplika l-miżuri sanitarji jew fitosanitarji tagħha għat-territorju tal-Parti l-oħra.

2. Sabiex tiġi evitata diskriminazzjoni arbitrarja jew mhux ġustifikata, l-istess rekwiżiti tal-importazzjoni għandhom japplikaw għat-territorju tal-Parti li tesporta fejn jeżistu kundizzjonijiet sanitarji jew fitosanitarji identiċi jew simili.

3. Għall-ewwel talba għall-esportazzjoni għal prodott speċifiku, il-Parti li timporta għandha tibda minnufih il-proċedura ta' approvazzjoni għal applikazzjoni tal-Parti l-oħra jew, skont il-każ, ta' Stat Membru wieħed jew ta' grupp ta' Stati Membri tal-Unjoni Ewropea. Il-proċedura ta' approvazzjoni għandha ssegwi l-proċedura stabbilita fl-Artikolu 6.10 u, f'każ ta' applikazzjoni ta' grupp ta' Stati Membri fejn jeżistu kundizzjonijiet sanitarji jew fitosanitarji identiċi jew simili, ma għandhiex tiegħu aktar żmien minn applikazzjoni ta' Stat Membru wieħed.

4. Għal talba sussegwenti għall-esportazzjoni relatata mal-istess prodott, il-Parti li timporta għandha tapprova l-applikazzjoni mhux aktar tard minn 6 xhur wara li tirċievi t-talba, hlief f'każijiet debitament ġustifikati. It-talbiet għal informazzjoni għandhom ikunu limitati għal dak li huwa meħtieġ u għandhom iqisu l-informazzjoni diġà disponibbli għall-Parti li timporta, bħal informazzjoni dwar il-qafas leġislattiv u r-rapporti ta' verifika preċedenti.

ARTIKOLU 6.15

L-Eliminazzjoni tal-Mizuri ta' Kontroll Żejda

1. Il-Partijiet jirrikonoxxu li l-Parti li tesporta hija responsabbli biex tiżgura li l-istabbilimenti, il-faċilitajiet u l-prodotti eligibbli għall-esportazzjonijiet jissodisfaw ir-rekwiżiti sanitarji applikabbli tal-Parti li timporta.

2. Jekk il-Parti li timporta żżomm lista ta' stabbilimenti jew faċilitajiet approvati għall-importazzjoni ta' prodott speċifiku, hija għandha, fuq talba tal-Parti li tesporta akkumpanjata mill-garanziji xierqa, tapprova stabbiliment jew faċilità li jinsabu fit-territorju tal-Parti li tesporta mingħajr spezzjoni minn qabel tagħhom, sogġett għall-kundizzjonijiet u l-proċeduri li ġejjin:

- (a) il-Parti li timporta tkun awtorizzata l-importazzjoni tal-prodott abbażi ta' evalwazzjoni tas-sistema ta' kontroll dwar il-kundizzjonijiet tas-saħħa tal-annimali u tas-sikurezza tal-ikel applikati mill-awtoritajiet kompetenti tal-Parti li tesporta;
- (b) l-istabbiliment jew il-faċilità kkonċernati jkunu ġew approvati mill-awtorità kompetenti tal-Parti li tesporta;
- (c) l-awtorità kompetenti tal-Parti li tesporta ikollha l-awtorità li tissospendi jew tirtira l-approvazzjoni tal-istabbiliment jew tal-faċilità kkonċernati; kif ukoll
- (d) il-Parti li tesporta tkun ipprovdiet l-informazzjoni rilevanti mitluba mill-Parti li timporta.

3. Il-Parti li timporta għandha tinkludi l-istabbilimenti jew il-faċilitajiet fil-lista ta' stabbilimenti jew faċilitajiet approvati normalment fi żmien 45 jum wara d-data li fiha tirċievi t-talba tal-Parti li tesporta. Il-lista għandha ssir disponibbli għall-pubbliku.

4. Il-Parti li timporta ghandu jkollha d-dritt li tivverifika s-sistema ta' kontroll tal-Parti li tesporta wara l-approvazzjoni tal-esportazzjoni. Dawk il-verifiki jistgħu jinkludu spezzjoni fuq il-post ta' għadd rappreżentattiv ta' stabbilimenti jew faċilitajiet inklużi fil-lista ta' stabbilimenti jew faċilitajiet approvati, jew ta' dawk mitluba għall-approvazzjoni mill-Parti li tesporta. Jekk il-Parti li timporta tidentifika, bħala riżultat tal-verifika, każijiet rikorrenti serji ta' nuqqas ta' konformità, il-Parti li timporta tista' tissospendi r-rikonoxximent tas-sistema ta' kontroll tal-awtorità kompetenti tal-Parti li tesporta.

5. F'ċirkostanzi debitament ġustifikati, il-Parti li timporta tista' tirrifjuta l-approvazzjoni ta' stabbilimenti jew faċilitajiet li jitqiesu bħala mhux konformi mar-rekwiżiti tagħha. F'każ bħal dan, il-Parti li timporta għandha tinnotifika lill-Parti li tesporta bir-rifjut li tapprova stabbilimenti jew faċilitajiet u tipprovdi ġustifikazzjoni għal dak ir-rifjut.

6. Il-Parti li timporta tista' twettaq awditi f'konformità mal-Artikolu 6.11 bħala parti mill-proċedura ta' approvazzjoni. Tali awditi għandhom ikunu limitati għall-istruttura, l-organizzazzjoni u r-responsabbiltajiet tal-awtorità kompetenti responsabbli għall-approvazzjoni tal-istabbiliment jew tal-faċilità u l-garanziji sanitarji rigward il-konformità mar-rekwiżiti tal-Parti li timporta. Dawk il-verifiki jistgħu jinkludu spezzjoni fuq il-post ta' għadd rappreżentattiv ta' stabbilimenti jew faċilitajiet elenkati bħala stabbilimenti jew faċilitajiet approvati jew li għalihom tkun saret talba għall-approvazzjoni mill-Parti li tesporta.

7. Abbażi tar-riżultati ta' tali verifiki, il-Parti li timporta tista' timmodifika l-lista ta' stabbilimenti jew faċilitajiet.

8. Dan l-Artikolu ma japplikax għal miżuri relatati mal-pjanti u l-prodotti tal-pjanti.

ARTIKOLU 6.16

Mizuri ta' Emergenza

1. Il-Parti li timporta tista', għal raġunijiet serji, tadotta b'mod provviżorju l-mizuri ta' emergenza meħtieġa għall-protezzjoni tal-hajja jew tas-saħħa tal-bniedem, tal-annimali jew tal-pjanti.
2. Parti li tadotta mizura ta' emergenza għandha tinnotifika minnufih dik il-mizura bil-miktub lill-Parti l-oħra. Il-Parti li tkun adottat mizura ta' emergenza għandha tqis kwalunkwe informazzjoni pprovduta mill-Parti l-oħra.
3. Wara li tadotta mizura ta' emergenza, il-Parti għandha tirrieżamina l-motiv tagħha normalment fi żmien 6 xhur, diment li l-informazzjoni rilevanti tkun disponibbli, u tinforma lill-Parti l-oħra bir-riżultati tar-rieżami, fuq talba. Parti ma għandhiex iżżomm il-mizura ta' emergenza, sakemm ma tippersistix il-problema urgenti jew it-theddida. Jekk il-Parti iżżomm il-mizura ta' emergenza, dik il-mizura għandha tigi rieżaminata perjodikament.
4. Parti li tadotta mizura ta' emergenza għandha, sabiex jiġi evitat tfixkil bla bżonn fil-kummerċ, tipprovdi l-aktar soluzzjoni xierqa u proporzjonata għall-kunsinni fit-trasport bejn il-Partijiet, filwaqt li tqis ir-riskju identifikat.

ARTIKOLU 6.17

Kooperazzjoni

1. Il-Partijiet għandhom jesploraw, f'konformità ma' dan il-Kapitolu, għażliet għal aktar kooperazzjoni u skambju ta' informazzjoni bejn il-Partijiet dwar kwistjonijiet sanitarji u fitosanitarji ta' interess reċiproku. Dawk l-għażliet jistgħu jinkludu inizjattivi ta' faċilitazzjoni tal-kummerċ.
2. Il-Partijiet għandhom jikkooperaw biex jiffaċilitaw l-implimentazzjoni ta' dan il-Kapitolu u jistgħu jidentifikaw flimkien inizjattivi dwar kwistjonijiet sanitarji u fitosanitarji bil-ghan li jeliminaw ostakli bla bżonn għall-kummerċ bejn il-Partijiet.
3. Il-Partijiet jistgħu jippromwovu l-kooperazzjoni fil-fora multilaterali kollha, b'mod partikolari mal-korpi ta' standardizzazzjoni internazzjonali rilevanti.

ARTIKOLU 6.18

Skambju ta' Informazzjoni

Mingħajr preġudizzju għal dispożizzjonijiet oħrajn ta' dan il-Kapitolu, Parti tista' titlob informazzjoni mill-Parti l-oħra dwar kwistjonijiet li jinholqu taħt dan il-Kapitolu. Il-Parti rikjesta għandha tagħmel hilitha biex tipprovdi, f'konformità mar-rekwiżiti ta' kunfidenzjalità u privatezza tagħha stess, l-informazzjoni disponibbli lill-Parti rikjedenti f'perjodu ta' żmien raġonevoli u, jekk possibbli, b'mezzi elettronici.

ARTIKOLU 6.19

Konsultazzjonijiet

1. Kull Parti tista' titlob konsultazzjonijiet dwar thassib kummerċjali speċifiku relatat ma' miżuri sanitarji u fitosanitarji.
2. Il-Partijiet għandhom jagħmlu dawk il-konsultazzjonijiet fi żmien 30 jum wara li jirċievu t-talba, sakemm il-Partijiet ma jaqblux mod ieħor.
3. Il-Partijiet għandhom jagħmlu hilitom biex jipprovdu l-informazzjoni rilevanti kollha meħtieġa biex tinstab soluzzjoni miftiehma b'mod reċiproku li tevita tfixkil bla bżonn fil-kummerċ.

ARTIKOLU 6.20

Punti ta' Kuntatt

1. Kull Parti għandha tahtar punt ta' kuntatt għall-implimentazzjoni ta' dan il-Kapitolu u tinnotifika lill-Parti l-oħra bid-dettalji ta' kuntatt, inkluża l-indikazzjoni tal-uffiċjal inkarigat.
2. Il-Partijiet minnufih għandhom jinnotifikaw lil xulxin dwar kwalunkwe tibdil f'dawk id-dettalji ta' kuntatt.

ARTIKOLU 6.21

Sottokumitat dwar il-Miżuri Sanitarji u Fitosanitarji

1. Is-Sottokumitat dwar il-Miżuri Sanitarji u Fitosanitarji stabbilit skont l-Artikolu 33.4.1 (e) (Sottokumitati u Korpi Ohra) għandu:

- (a) jipprovdi forum biex jittejjeb il-fehim tal-Partijiet dwar kwistjonijiet sanitarji u fitosanitarji li jirrigwardjaw l-implimentazzjoni ta' dan il-Kapitolu, inklużi l-proċessi regolatorji relatati mal-miżuri SPS;
- (b) jissorvelja l-implimentazzjoni ta' dan il-Kapitolu u jikkunsidra kwalunkwe kwistjoni li tirrigwardja dan il-Kapitolu, inklużi l-kwistjonijiet kollha li jistgħu jinqalghu b'rabta mal-implimentazzjoni tiegħu;
- (c) jipprovdi forum għad-diskussjoni ta' thassib mill-applikazzjoni ta' miżuri sanitarji u fitosanitarji bil-ħsieb li jinstabu soluzzjonijiet aċċettabbli b'mod reċiproku u tiġi indirizzata minnufih kwalunkwe kwistjoni li tista' tohloq ostakli bla bżonn għall-kummerċ bejn il-Partijiet;
- (d) jiskambja informazzjoni, għarfien espert u esperjenzi dwar kwistjonijiet sanitarji u fitosanitarji;

2. Is-Sottokumitat għall-Miżuri Sanitarji u Fitosanitarji jista':

- (a) jidentifika oqsma għall-kooperazzjoni dwar miżuri sanitarji u fitosanitarji, li jistgħu jinkludu assistenza teknika;

- (b) jippromwovi l-kooperazzjoni dwar kwistjonijiet sanitarji u fitosanitarji li qed jiġu diskussi f'fora multilaterali, inklużi l-Kumitat SPS tad-WTO u korpi ta' standardizzazzjoni internazzjonali; kif ukoll
- (c) jistabbilixxi gruppi ta' hidma li jikkonsistu minn rappreżentanti fil-livell ta' esperti tal-Partijiet, biex jindirizzaw kwistjonijiet sanitarji jew fitosanitarji speċifiċi, li jistgħu jistiednu, bil-modalitajiet li għandhom jiġu deċiżi, esperti oħrajn biex jipparteċipaw, inkluż minn organizzazzjonijiet mhux governattivi.

KAPITOLU 7

KOOPERAZZJONI FUQ IT-TRATTAMENT XIERAQ TAL-ANNIMALI U R-REŻISTENZA GHALL-ANTIMIKROBIČI

ARTIKOLU 7.1

Objettivi

L-objettivi ta' dan il-Kapitolu huma li jipprovdi qafas għal djalogu u kooperazzjoni bil-ħsieb li jittejbu l-protezzjoni u t-trattament xieraq tal-annimali u li jintlaħaq fehim komuni dwar l-istandards tat-trattament xieraq tal-annimali, kif ukoll li tissaħħaħ il-ġlieda kontra l-iżvilupp ta' reżistenza għall-antimikrobiċi.

ARTIKOLU 7.2

Bennesseri tal-Annimali

1. Il-Partijiet jagħrfu li l-annimali huma ħlejquet li jhossu.

2. Il-Partijiet jirrikonoxxu l-valur tal-istandards tat-trattament xieraq tal-annimali tal-Organizzazzjoni Dinjija għas-Saħħa tal-Annimali (WOAH), u għandhom jagħmlu hilitom biex itejbu l-implimentazzjoni tagħhom, filwaqt li jirrispettaw id-dritt tagħhom li jiddeterminaw il-livell tal-mizuri tagħhom ibbażati fuq ix-xjenza abbażi tal-istandards tal-WOAH dwar it-trattament xieraq tal-annimali.

3. Il-Partijiet għandhom jagħmlu hilitom biex jikkooperaw f'fora internazzjonali bil-għan li jippromwovu l-iżvilupp ulterjuri ta' prattiki tajbin dwar it-trattament xieraq tal-annimali u l-implimentazzjoni tagħhom. Il-Partijiet jirrikonoxxu l-valur ta' kollaborazzjoni akbar fir-riċerka fil-qasam tat-trattament xieraq tal-annimali.

ARTIKOLU 7.3

Reżistenza għall-Antimikrobiċi

1. Il-Partijiet jirrikonoxxu li r-reżistenza għall-antimikrobiċi hija theddida serja għas-saħħa tal-bniedem u tal-annimali. L-użu hażin tal-antimikrobiċi fil-produzzjoni tal-annimali, inkluż l-użu mhux terapewtiku, jista' jikkontribwixxi għal reżistenza għall-antimikrobiċi li tista' tirrappreżenta riskju għas-saħħa tal-bniedem u tal-annimali. Il-Partijiet jirrikonoxxu li n-natura tat-theddida teħtieġ approċċ tranżnazzjonali u ta' "Saħħa Wahda".²²

2. Il-Partijiet għandhom jikkooperaw biex inaqqsu l-użu tal-antimikrobiċi fil-produzzjoni tal-annimali u biex jipprojbixxu l-użu tagħhom bħala promoturi tat-tkabbir bil-għan li tiġi miġġielda r-reżistenza għall-antimikrobiċi f'konformità mal-approċċ "Saħħa Wahda".

²² Approċċ "Saħħa Wahda" kif definit mill-Organizzazzjoni Dinjija tas-Saħħa (WHO) huwa approċċ li jgħaqqad il-politiki f'diversi setturi biex jinkisbu eżiti aħjar tas-saħħa pubblika.

3. Il-Partijiet għandhom jikkooperaw u jsegwu l-linji gwida, l-istandards, ir-rakkomandazzjonijiet u l-azzjonijiet eżistenti u futuri żviluppati f'organizzazzjonijiet internazzjonali, inizjattivi u pjanijiet nazzjonali rilevanti li għandhom l-għan li jippromwovu l-użu prudenti u responsabbli tal-antimikrobiċi fit-trobbija tal-annimali u fil-prattiki veterinarji.
4. Il-Partijiet għandhom jippromwovu l-kooperazzjoni fil-fora multilaterali kollha, b'mod partikolari fil-korpi internazzjonali li jistabbilixxu l-istandards.

ARTIKOLU 7.4

Grupp ta' Hidma dwar it-Trattament Xieraq tal-Annimali u r-Reżistenza għall-Antimikrobiċi

1. Il-Partijiet għandhom jagħmlu hilitom biex jiskambjaw informazzjoni, għarfien espert u esperjenzi fl-oqsma tat-trattament xieraq tal-annimali u l-ġlieda kontra r-reżistenza għall-antimikrobiċi bil-għan li jimplimentaw l-Artikoli 7.2 u 7.3.
2. Għal dak il-għan, il-Partijiet għandhom jistabbilixxu grupp ta' hidma dwar it-trattament xieraq tal-annimali u r-reżistenza għall-antimikrobiċi li għandu jikkondividi l-informazzjoni mas-Sottokomitat għall-Miżuri Sanitarji u Fitosanitarji, kif xieraq. Ir-rappreżentanti tal-Partijiet fil-grupp ta' hidma jistgħu jiddeċiedu b'mod kongunt li jistiednu esperti għal attivitajiet speċifiċi.

ARTIKOLU 7.5

Nuqqas ta' Applikazzjoni tas-Soluzzjoni tat-Tilwim

Parti ma ghandhiex tirrikorri għal soluzzjoni tat-tilwim skont il-Kapitolu 31 (Soluzzjoni tat-Tilwim) dwar l-interpretazzjoni jew l-applikazzjoni tad-dispożizzjonijiet ta' dan il-Kapitolu.

KAPITOLU 8

RIKONNOXIMENT TAD-DRITT TAL-PARTIJET BIEX JIRREGOLAW IS-SETTUR TAL-ENERĠJA

ARTIKOLU 8.1

Rikonnoxximent tad-Drift tal-Partijiet li Jirregolaw is-Settur tal-Enerġija

1. Il-partijiet jikkonfermaw ir-rispett shih tagħhom għas-sovranità rispettiva tagħhom, li tinkludi s-sjieda u l-ġestjoni tal-idrokarburi kollha fis-sottoswol tat-territorji rispettivi tagħhom mill-Istat jew mill-awtoritajiet pubbliċi rilevanti, u d-drift sovrani rispettiv tagħhom li jirregolaw fir-rigward ta' kwistjonijiet indirizzati f'dan il-Kapitolu f'konformità mal-liġi rispettiva tagħhom, fl-eżerċizzju shih tal-proċessi demokratiċi tagħhom.
2. Fil-każ tal-Messiku, l-Unjoni Ewropea, mingħajr preġudizzju għad-driftijiet u r-rimedji tagħha disponibbli skont dan il-Ftehim,²³ tirrikonnoxxi li:
 - (a) Il-Messiku jirrizerva d-drift sovrani tiegħu li jirriforma l-Kostituzzjoni tiegħu (Constitución Política de los Estados Unidos Mexicanos) u l-legiżlazzjoni domestika tiegħu dwar is-settur tal-enerġija, inklużi l-idrokarburi u l-elettriku;

²³ Għal ċertezza akbar, dawn id-driftijiet u r-rimedji jinkludu dawk li jirrizultaw mill-obbligi tal-Messiku skont id-dispożizzjonijiet fil-Kapitolu 10 (Investiment) u l-annessi relatati.

- (b) Il-Messiku għandu s-sjieda diretta, inaljenabbli u impreskrivibbli fuq l-idrokarburi kollha fis-sottoswol tat-territorju nazzjonali, inkluża l-blata kontinentali u ż-żona ekonomika esklużiva li tinsab barra mill-baħar territorjali u biswitu, fi strati jew f' depożiti, irrISPettivament mill-kundizzjonijiet fiżiċi tagħhom skont il-Kostituzzjoni tal-Messiku; kif ukoll
- (c) Il-Messiku jirriżerva d-dritt sovrani tiegħu li jadotta jew iżomm miżuri rigward is-settur tal-enerġija, inklużi l-idrokarburi u l-elettriku.

KAPITOLU 9

OSTAKLI TEKNIČI GĦALL-KUMMERĊ

ARTIKOLU 9.1

Objettiv

L-objettiv ta' dan il-Kapitolu huwa li jiffaċilita l-kummerċ fil-merkanzija bejn il-Partijiet billi jipprevjeni, jidentifika u jelimina l-ostakli tekniċi mhux meħtieġa għall-kummerċ, isaħħaħ it-trasparenza u jippromwovi kooperazzjoni regolatorja akbar.

ARTIKOLU 9.2

Ambitu

1. Dan il-Kapitolu japplika għat-tnejn, l-adozzjoni u l-applikazzjoni ta' standards, regolamenti tekniċi u proċeduri ta' valutazzjoni tal-konformità, kif definiti fl-Anness 1 għall-Ftehim dwar l-OTK, li jistgħu jaffettwaw il-kummerċ fil-merkanzija bejn il-Partijiet.

2. Minkejja l-paragrafu 1, dan il-Kapitolu ma japplikax għal:

- (a) l-ispeċifikazzjonijiet tekniċi mhejjija mill-entitajiet tal-akkwist għar-rekwiżiti tal-produzzjoni jew tal-konsum tagħhom stess; jew
- (b) il-miżuri sanitarji u fitosanitarji koperti mill-Kapitolu 6 (Miżuri Sanitarji u Fitosanitarji).

3. Ir-referenzi kollha f'dan il-Kapitolu għal standards, regolamenti tekniċi u proċeduri ta' valutazzjoni tal-konformità jinkludu emendi għalihom u židiet mar-regoli jew il-kopertura tal-prodott tagħhom, ħlief emendi u židiet ta' natura insinifikanti.

ARTIKOLU 9.3

Relazzjoni mal-Ftehim tad-TBT

L-Artikoli minn 2 sa 9 u l-Annessi 1 u 3 tal-Ftehim dwar l-OTK huma b'dan inkorporati f'dan il-Ftehim u magħmula parti minnu, *mutatis mutandis*.

ARTIKOLU 9.4

Standards Internazzjonali

1. Il-Partijiet jirrikonoxxu r-rwol importanti li jista' jkollhom l-istandards, il-gwidi u r-rakkomandazzjonijiet internazzjonali fl-appoġġ għal allinjament regolatorju akbar, prattika regolatorja tajba u t-tnaqqis ta' ostakli tekniċi mhux meħtieġa għall-kummerċ. Għal dak il-ghan, il-Partijiet għandhom jużaw l-istandards internazzjonali rilevanti bħala bażi għar-regolamenti tekniċi tagħhom, hlief meta l-Parti li tkun qed tiżviluppa r-regolament tekniku tkun tista' turi li tali standards internazzjonali jkunu ineffettivi jew mhux xierqa għall-ilħuq tal-oġġettivi legittimi segwiti.
2. Minbarra l-obbligi stabbiliti fl-Artikoli 2 u 5 u fl-Anness 3 tal-Ftehim dwar l-OTK, kull Parti għandha tikkunsidra, fost l-oħrajn, id-Deciżjonijiet u r-Rakkomandazzjonijiet adottati mill-Kumitat tad-WTO dwar l-Ostakli Tekniċi għall-Kummerċ mill-1 ta' Jannar 1995.²⁴
3. L-istandards żviluppati minn organizzazzjonijiet internazzjonali, inklużi dawk elenkati fl-Anness 9-A għandhom jitqiesu bħala standards internazzjonali rilevanti, sakemm fl-iżvilupp tagħhom dawk l-organizzazzjonijiet ikunu ssodisfaw il-prinċipji u l-proċeduri stabbiliti fid-Deciżjoni tal-Kumitat tad-WTO dwar l-Ostakli Tekniċi għall-Kummerċ dwar il-Prinċipji għall-Iżvilupp ta' Standards, Gwidi u Rakkomandazzjonijiet Internazzjonali.²⁵

²⁴ Dokument tad-WTO G/TBT/1/Rev. 13, datat it-8 ta' Marzu 2017, kif jista' jiġi rivedut.

²⁵ Li tinsab fid-Dokument tad-WTO G/TBT/1/Rev. 13, datat it-8 ta' Marzu 2017, kif jista' jiġi rivedut.

4. Fuq talba ta' wahda mill-Partijiet, il-Kumitat għall-Kummerċ jista', permezz ta' deċiżjoni, jaġġorna l-lista fl-Anness 9-A.

5. Bil-ħsieb li l-istandards jiġu armonizzati fuq bażi wiesgħa kemm jista' jkun, kull Parti għandha thegġegħ lill-korpi ta' standardizzazzjoni fit-territorju tagħha, kif ukoll lill-korpi ta' standardizzazzjoni reġjonali, li tagħhom huma membri l-Parti jew il-korpi ta' standardizzazzjoni fit-territorju tagħha:

- (a) jipparteċipaw, fil-limiti tar-rizorsi tagħhom, fit-thejjija ta' standards internazzjonali minn korpi ta' standardizzazzjoni internazzjonali rilevanti;
- (b) jużaw standards internazzjonali bħala bażi għall-istandards li jiżviluppaw, ħlief meta t-tali standards internazzjonali jkunu ineffikaċi jew inadatti, pereżempju minhabba livell insuffiċjenti ta' protezzjoni jew fatturi fundamentali jew ġeografiċi jew problemi teknoloġiċi fundamentali;
- (c) jevitaw id-duplikazzjoni tax-xogħol ta' korpi ta' standardizzazzjoni internazzjonali jew il-koinċidenza miegħu;
- (d) jirrieżaminaw l-istandards reġjonali u nazzjonali mhux ibbażati fuq l-istandards internazzjonali rilevanti f'intervalli regolari, bil-ħsieb li tiżdied il-konvergenza tagħhom mal-istandards internazzjonali rilevanti;

- (e) jikkooperaw mal-korpi ta' standardizzazzjoni rilevanti tal-Parti l-oħra fl-attivitajiet ta' standardizzazzjoni internazzjonali biex jiġi żgurat li l-istandards, il-gwidi u r-rakkomandazzjonijiet internazzjonali li x'aktarx isiru bazi għar-regolamenti tekniċi u l-proċeduri ta' valutazzjoni tal-konformità ma joħolqux ostakli bla bżonn għall-kummerċ internazzjonali; dik il-kooperazzjoni tista' ssir fil-korpi ta' standardizzazzjoni internazzjonali jew fil-livell reġjonali;
- (f) irawmu kooperazzjoni bilaterali mal-korpi ta' standardizzazzjoni fit-territorju tal-Parti l-oħra, kif ukoll mal-korpi ta' standardizzazzjoni reġjonali li tagħhom huma membri l-Parti l-oħra jew il-korpi ta' standardizzazzjoni fit-territorju tagħha;
- (g) jagħmlu disponibbli għall-pubbliku permezz ta' sit web il-programmi ta' ħidma tagħhom li jkun fihom lista tal-istandards li jkunu qed ihejju f'dak il-mument u tal-istandards li jkunu adottaw.

6. L-Artikolu 9.6 ta' dan il-Kapitolu u l-Artikoli 2 jew 5 tal-Ftehim dwar l-OTK japplikaw għal abbozz ta' regolament tekniku jew abbozz ta' proċedura ta' valutazzjoni tal-konformità, li jagħmel standard obligatorju permezz ta' inkorporazzjoni jew referenzjar.

ARTIKOLU 9.5

Proċeduri ta' Valutazzjoni tal-Konformità

1. Il-Partijiet jirrikonoxxu li jeżistu mekkaniżmi differenti biex jiffaċilitaw l-aċċettazzjoni tar-riżultati tal-valutazzjoni tal-konformità, inklużi:

- (a) ftehimiet volontarji bejn il-korpi ta' valutazzjoni tal-konformità fit-territorji tal-Partijiet;
- (b) ftehimiet dwar l-aċċettazzjoni reċiproka tar-riżultati tal-proċeduri ta' valutazzjoni tal-konformità fir-rigward ta' regolamenti tekniċi speċifiċi, imwettqa minn korpi li jinsabu fit-territorju tal-Parti l-oħra;
- (c) l-użu ta' proċeduri ta' akkreditazzjoni biex jiġu kkwalifikati l-korpi ta' valutazzjoni tal-konformità;
- (d) in-nomina tal-gvern jew, jekk applikabbli, l-approvazzjoni tal-korpi ta' valutazzjoni tal-konformità;
- (e) ir-rikonoxximent minn Parti tar-riżultati tal-korpi ta' valutazzjoni tal-konformità fit-territorju tal-Parti l-oħra; kif ukoll
- (f) l-aċċettazzjoni tad-dikjarazzjoni ta' konformità tal-fornitur mill-Parti li timporta.

2. Filwaqt li jirrikonoxxu d-differenzi fil-proċeduri ta' valutazzjoni tal-konformità fit-territorji rispettivi tagħhom:

- (a) l-Unjoni Ewropea għandha, kif previst fil-ligijiet u r-regolamenti tagħha, tapplika r-reġim tad-dikjarazzjoni ta' konformità tal-fornitur; kif ukoll
- (b) il-Messiku għandu, kif previst fil-ligijiet u r-regolamenti tiegħu, jaċċetta bħala assigurazzjoni li prodott jikkonforma mar-rekwiżiti tar-regolamenti tekniċi tal-Messiku, inklużi r-regolamenti tekniċi ppromulgati wara d-dhul fis-seħh ta' dan il-Ftehim, u mingħajr rekwiżiti addizzjonali, iċ-ċertifikati maħruġa mill-korpi ta' valutazzjoni tal-konformità fit-territorju tal-Unjoni Ewropea u li jkunu ġew akkreditati minn entità ta' akkreditazzjoni Messikana u approvati mill-awtorità kompetenti.

F'dan ir-rigward, il-Messiku għandu jagħti lill-korpi ta' valutazzjoni tal-konformità fit-territorju tal-Unjoni Ewropea trattament mhux inqas favorevoli minn dak li jagħti lill-korpi ta' valutazzjoni tal-konformità fit-territorju tiegħu stess.

F'dan is-subparagrafu ma hemm xejn li għandu jipprekludi lill-Messiku milli jivverifika r-risultati tal-proċeduri individwali ta' valutazzjoni tal-konformità, sakemm ma jkunx meħtieġ li prodott ikun soġġett għal proċeduri ta' valutazzjoni tal-konformità fit-territorju tal-Messiku li jidduplikaw il-proċeduri ta' valutazzjoni tal-konformità li jkunu diġà saru fit-territorju tal-Unjoni Ewropea, hlief fuq bażi aleatorja jew mhux frekwenti għall-fini ta' sorveljanza, verifika jew b'rispons għal informazzjoni li tindika nuqqas ta' konformità.

3. Minkejja l-paragrafu 2, Parti tista' tintroduci rekwiżiti għal ittestjar jew ċertifikazzjoni obbligatorji ta' partijiet terzi għall-prodotti jekk ikun hemm raġunijiet konvinċenti relatati mal-protezzjoni tas-saħħa u s-sikurezza tal-bniedem li jiġġustifikaw l-introduzzjoni ta' tali rekwiżiti jew ċertifikazzjoni.

4. F'dan l-Artikolu ma hemm xejn li għandu jipprekludi lil Parti milli titlob li ssir valutazzjoni tal-konformità b'rabta ma' prodotti speċifiċi minn korpi governattivi speċifikati ta' dik il-Parti. F'tali każijiet, il-Parti għandha:

- (a) tillimita t-tariffi għall-valutazzjoni tal-konformità għall-kost approssimattiv tas-servizzi mogħtija u, fuq it-talba ta' applikant għal valutazzjoni tal-konformità, tispjega kif it-tariffi imposti huma limitati fl-ammont għall-kost approssimattiv tas-servizzi mogħtija;
- (b) tagħmel it-tariffi għall-valutazzjoni tal-konformità disponibbli għall-pubbliku; kif ukoll
- (c) fuq talba tal-Parti l-oħra, u minbarra l-obbligi stabbiliti fl-Artikoli 5.2.3, 5.2.4 u 5.2.8 tal-Ftehim dwar l-OTK, tispjega:
 - (i) kif l-informazzjoni meħtieġa hija neċessarja sabiex tiġi vvalutata l-konformità u jiġu ddeterminati t-tariffi;
 - (ii) kif il-Parti tiżgura li l-kunfidenzjalità tal-informazzjoni meħtieġa tiġi rrispettata b'mod li jiżgura l-protezzjoni tal-interessi kummerċjali legittimi; kif ukoll

(iii) il-proċedura għar-rieżami tal-ilmenti li jikkonċernaw it-thaddim tal-proċedura ta' valutazzjoni tal-konformità.

5. Kull Parti għandha tippubblika online, preferibbilment fuq sit web uniku:

(a) kwalunkwe proċedura, kriterju u kundizzjoni oħra li hija tista' tuża bħala bażi biex tiddetermina jekk il-korpi ta' valutazzjoni tal-konformità humiex kompetenti biex jirċievu akkreditazzjoni, approvazzjoni, nomina jew rikonoxximent ieħor, jekk applikabbli, inkluż rikonoxximent mogħti skont ftehim ta' rikonoxximent reċiproku; kif ukoll

(b) lista tal-korpi li hija tkun approvat, innominat jew irrikonoxxiet b'xi mod ieħor biex iwettqu tali valutazzjoni tal-konformità u informazzjoni rilevanti dwar il-kamp ta' applikazzjoni tal-approvazzjoni, tan-nomina jew ta' rikonoxximent ieħor ta' kull korp.

6. Parti tista' tissottometti talba sostanzjata lill-Parti l-oħra biex tidhol f'negozjati biex tikkonkludi ftehim ta' rikonoxximent reċiproku dwar l-aċċettazzjoni reċiproka tar-rizultati tal-proċeduri ta' valutazzjoni tal-konformità għal settur partikolari. Jekk il-Parti l-oħra tirrifjuta li tidhol f'tali negozjati, hija għandha tispjega r-raġunijiet għad-deċiżjoni tagħha.

7. L-Artikolu 9.7 japplika, mutatis mutandis, għall-proċeduri ta' valutazzjoni tal-konformità.

8. Jekk Parti tkun tehtieg proċedura ta' valutazzjoni tal-konformità, hija għandha:
- (a) tagħżel proċeduri ta' valutazzjoni tal-konformità li jkunu proporzjonati għar-riskji involuti kif iddeterminati abbażi ta' valutazzjoni tar-riskju; kif ukoll
 - (b) fuq talba, tipprovdi informazzjoni lill-Parti l-oħra dwar il-kriterji użati għall-proċeduri ta' valutazzjoni tal-konformità għal prodotti speċifiċi.
9. Jekk Parti tkun tehtieg proċedura ta' valutazzjoni tal-konformità ta' parti terza u ma tkunx irriżervat dan il-kompitu lil korp governattiv speċifikat kif imsemmi fil-paragrafu 4, hija għandha:
- (a) preferibbilment tuża akkreditazzjoni biex tikkwalifika l-korpi ta' valutazzjoni tal-konformità;
 - (b) tagħmel l-aħjar użu mill-istandards internazzjonali għall-akkreditazzjoni u għall-valutazzjoni tal-konformità, kif ukoll mill-ftehimiet internazzjonali li jinvolvu l-korpi ta' akkreditazzjoni tal-Partijiet, pereżempju permezz tal-mekkaniżmi tal-Kooperazzjoni Internazzjonali għall-Akkreditazzjoni tal-Laboratorji (ILAC) u tal-Forum Internazzjonali ta' Akkreditazzjoni (IAF);
 - (c) tissieħeb jew, kif applikabbli, thegġegħ lill-korpi ta' valutazzjoni tal-konformità tagħha biex jissieħbu fi kwalunkwe ftehim jew arrangament internazzjonali li jiffunzjona għall-armonizzazzjoni jew għall-faċilitazzjoni tal-aċċettazzjoni tar-riżultati tal-valutazzjoni tal-konformità;

- (d) tiżgura li meta jinħatar aktar minn korp wieħed ta' valutazzjoni tal-konformità għal prodott partikolari jew għal sett ta' prodotti partikolari, l-operaturi ekonomiċi jkollhom għażla minn fosthom biex iwettqu l-proċedura ta' valutazzjoni tal-konformità;
- (e) tiżgura li ma jkun hemm l-ebda kunflitt ta' interess bejn il-korpi ta' akkreditazzjoni u l-korpi ta' valutazzjoni tal-konformità; kif ukoll
- (f) tippermetti lill-korpi ta' valutazzjoni tal-konformità jiddependu fuq l-ittestjar jew l-ispezzjonijiet imwettqa mill-korpi ta' valutazzjoni tal-konformità fit-territorju tal-Parti l-oħra b'rabta mal-valutazzjoni tal-konformità. F'dan is-subparagrafu ma hemm xejn li għandu jiġi interpretat bħala li jipprojbixxi lil Parti milli titlob lil dawk il-korpi ta' valutazzjoni tal-konformità fit-territorju tal-Parti l-oħra jissodisfaw l-istess rekwiżiti li l-korp ta' valutazzjoni tal-konformità tagħha stess ikun meħtieġ jissodisfa.

ARTIKOLU 9.6

Trasparenza

1. F'konformità mar-regoli u l-proċeduri rispettivi tagħha u mingħajr preġudizzju għall-Kapitolu 28 (Prattiki Regolatorji Tajbin), meta jiġu żviluppati regolamenti tekniċi u proċeduri ta' valutazzjoni tal-konformità, li jista' jkollhom effett sinifikanti fuq il-kummerċ, kull Parti għandha, hlief fejn jinqalgħu jew ikun hemm theddida li jinqalgħu problemi urgenti ta' sikurezza, saħħa, ħarsien tal-ambjent jew sigurtà nazzjonali:

- (a) tippermetti lill-persuni tal-Parti l-oħra jipparteċipaw fil-proċess ta' konsultazzjoni pubblika tagħha b'termini mhux inqas favorevoli minn dawk mogħtija lill-persuni tagħha stess; kif ukoll

(b) tagħmel ir-rizultati tal-proċess ta' konsultazzjoni pubbliċi fuq sit web uffiċjali.

2. Kull Parti għandha tagħmel hiliha biex tikkunsidra metodi biex tipprovdi trasparenza addizzjonali fl-iżvilupp ta' regolamenti tekniċi u proċeduri ta' valutazzjoni tal-konformità, inkluż l-użu ta' għodod elettroniki u sensibilizzazzjoni pubblika jew konsultazzjonijiet pubbliċi.

3. Jekk ikun xieraq, kull Parti għandha thegġegħ lill-korpi mhux governattivi, inklużi l-korpi ta' standardizzazzjoni fit-territorju tagħha, jikkonformaw mal-paragrafi 1 u 2.

4. Kull Parti għandha tiżgura li kwalunkwe dokument li jistabbilixxi regolament tekniku jew proċedura ta' valutazzjoni tal-konformità jkun fih biżżejjed dettall biex il-persuni interessati u l-Parti l-oħra jigu informati b'mod adegwat dwar jekk l-interessi kummerċjali tagħhom jistgħux jigu affettwati u, jekk iva, kif.

5. Kull Parti għandha tippubblika online, preferibbilment fuq sit web wiehed jew fuq gazzetta uffiċjali waħda, il-proposti kollha għal regolamenti tekniċi godda jew emendati u l-proċeduri ta' valutazzjoni tal-konformità tal-livelli ċentrali u subċentrali tal-gvern, u l-verżjonijiet finali tagħhom, li Parti hija meħtieġa tinnotifika jew tippubblika f'konformità mal-Ftehim dwar l-OTK.²⁶

6. Kull Parti għandha tiżgura li r-regolamenti tekniċi u l-proċeduri ta' valutazzjoni tal-konformità adottati tagħha jigu ppubblikati fuq sit web mingħajr hlaq.

²⁶ Għal aktar ċertezza, Parti tista' tikkonforma ma' dan l-obbligu billi tiżgura li l-miżuri proposti u l-verżjonijiet finali tagħhom jigu ppubblikati fuq is-sit web uffiċjali tad-WTO, jew inkella jkunu aċċessibbli permezz tiegħu.

7. Kull Parti għandha tippubblika proposti għal regolamenti tekniċi u proċeduri ta' valutazzjoni tal-konformità godda li jkunu konformi mal-kontenut tekniku tal-istandards, il-gwidi jew ir-rakkomandazzjonijiet internazzjonali rilevanti, jekk ikun hemm, u li jista' jkollhom effett sinifikanti fuq il-kummerċ, hliet fil-kazijiet previsti fl-Artikoli 2.10 u 5.7 tal-Ftehim dwar l-OTK.
8. Kull Parti għandha tagħmel hliet biex tippubblika proposti għal regolamenti tekniċi u proċeduri ta' valutazzjoni tal-konformità godda ta' gvernijiet subċentrali jew lokali, skont il-kaz, li jkunu konformi mal-kontenut tekniku tal-istandards, il-gwidi u r-rakkomandazzjonijiet internazzjonali rilevanti, jekk ikun hemm, u li jista' jkollhom effett sinifikanti fuq il-kummerċ, f'konformità mal-proċeduri stabbiliti fl-Artikoli 2.9 jew 5.6 tal-Ftehim dwar l-OTK.
9. Għall-finijiet tad-determinazzjoni ta' jekk regolament tekniku propost jew proċedura ta' valutazzjoni tal-konformità jistax ikollhom effett sinifikanti fuq il-kummerċ u, b'hekk, iridu jiġu nnotifikati f'konformità mad-dispożizzjonijiet rilevanti tal-Ftehim dwar l-OTK li huma inkorporati f'dan il-Ftehim skont l-Artikolu 9.3, Parti għandha tikkunsidra, fost l-oħrajn, id-Deċiżjonijiet u r-Rakkomandazzjonijiet rilevanti adottati mill-Kumitat tad-WTO dwar l-Ostakli Tekniċi għall-Kummerċ mill-1 ta' Jannar 1995, kif imsemmi fl-Artikolu 9.4.2.
10. Kull Parti għandha, fuq talba tal-Parti l-oħra, tipprovdi informazzjoni rigward l-oġettivi ta', il-bażi legali u l-motiv għal, regolament tekniku jew proċeduri ta' valutazzjoni tal-konformità li l-Parti tkun adottat jew qed tipproponi li tadotta.

11. Kull Parti għandha tippermetti perjodu ta' mill-inqas 60 jum wara t-trażmissjoni tagħha lir-Registru Ċentrali tan-Notifiki tad-WTO ta' regolamenti tekniċi u proċeduri ta' valutazzjoni tal-konformità proposti sabiex il-Parti l-oħra tipprovdi kummenti bil-miktub, hlief meta jinqalghu jew ikun hemm theddida li jinqalghu problemi urgenti ta' sikurezza, saħħa, ħarsien tal-ambjent jew sigurtà nazzjonali. Parti għandha tikkunsidra kwalunkwe talba raġonevoli mill-Parti l-oħra biex testendi l-perjodu ddedikat għall-kummenti. Parti li tista' testendi l-perjodu ddedikat għall-kummenti wara 60 jum, pereżempju għal 90 jum, hija mhegġa tagħmel dan.

12. Kull Parti għandha tagħmel hlitha biex tipprovdi biżżejjed żmien bejn it-tmiem tal-perjodu ddedikat għall-kummenti u l-adozzjoni tar-regolament tekniku jew tal-proċedura ta' valutazzjoni tal-konformità nnotifikati, għall-kunsiderazzjoni tagħha tal-kummenti riċevuti u t-tnejn ta' twegibiet għalihom.

13. Jekk Parti tirċievi kummenti bil-miktub dwar ir-regolament tekniku propost tagħha jew il-proċedura ta' valutazzjoni tal-konformità mill-Parti l-oħra, din għandha:

- (a) fuq talba tal-Parti l-oħra, tiddiskuti l-kummenti bil-miktub bil-partekipazzjoni tal-awtorità regolatorja kompetenti tagħha fi żmien meta jkun jistgħu jitqiesu dawk il-kummenti; kif ukoll
- (b) twieġeb bil-miktub għall-kummenti mhux aktar tard mid-data tal-pubblikazzjoni tar-regolament tekniku jew tal-proċedura ta' valutazzjoni tal-konformità.

14. Kull Parti għandha tippubblika fuq sit web it-twegibiet tagħha għall-kummenti li tirċievi, jekk possibbli mhux aktar tard mid-data tal-pubblikazzjoni tar-regolament tekniku jew tal-proċedura ta' valutazzjoni tal-konformità adottati.

15. Kull Parti għandha tinnotifika t-test finali ta' regolament tekniku jew proċedura ta' valutazzjoni tal-konformità fiż-żmien meta jiġi adottat jew ippubblikat it-test, bħala addendum għan-notifika oriġinali tal-miżura proposta nnotifikata skont l-Artikoli 2.9, 3.2, 5.6 jew 7.2 tal-Ftehim dwar l-OTK.

16. Mhux aktar tard mid-data tal-pubblikazzjoni ta' regolament tekniku finali jew ta' proċedura ta' valutazzjoni tal-konformità li jista' jkollhom effett sinifikanti fuq il-kummerċ, kull Parti għandha tagħmel disponibbli għall-pubbliku online:

- (a) spjegazzjoni tal-oġġettivi u ta' kif ir-regolament tekniku finali jew il-proċedura ta' valutazzjoni tal-konformità jilħquhom; kif ukoll
- (b) ir-risultati tal-valutazzjoni tal-impatt prevista fl-Artikolu 9.7, jekk imwettqa, f'konformità mar-regoli u l-proċeduri tagħha.

17. Għall-finijiet tal-Artikoli 2.12 u 5.9 tal-Ftehim dwar l-OTK, "intervall raġonevoli" normalment ifisser perjodu ta' mhux inqas minn 6 xhur, hlief meta dan ma jkunx effettiv biex jintlaħqu l-oġġettivi leġittimi segwiti.

18. Kull Parti għandha tagħmel hlitha biex tipprovdi intervall ta' aktar minn 6 xhur bejn il-pubblikazzjoni tar-regolamenti tekniċi finali u tal-proċeduri ta' valutazzjoni tal-konformità u d-dhul fis-seħh tagħhom, hlief meta dan ma jkunx effettiv biex jintlaħqu l-oġġettivi leġittimi segwiti.

ARTIKOLU 9.7

Regolamenti Tekniċi

1. Kull Parti għandha twettaq, f'konformità mar-regoli u l-proċeduri rispettivi tagħha, valutazzjoni tal-impatt regolatorju tar-regolamenti tekniċi ppjanati.
2. Kull Parti għandha tivvaluta l-alternattivi regolatorji u mhux regolatorji disponibbli għal regolament tekniku propost li jistgħu jilhq u l-oġettivi legittimi tal-Parti, f'konformità mal-Artikolu 2.2 tal-Ftehim dwar l-OTK.
3. Jekk Parti ma tkunx użat l-istandards internazzjonali bħala bażi għar-regolamenti tekniċi tagħha, Parti għandha, fuq talba tal-Parti l-oħra, tidentifika kwalunkwe devjazzjoni sostanzjali mill-istandards internazzjonali rilevanti u tispjega r-raġunijiet għaliex daww l-istandards ġew iġġudikati bħala mhux xierqa jew mhux effettivi għall-oġettiv segwit, u ttipprovdi l-evidenza teknika jew xjentifika li fuqha hija bbażata din il-valutazzjoni.
4. Minbarra l-Artikolu 2.3 tal-Ftehim dwar l-OTK, kull Parti għandha tirrieżamina r-regolamenti tekniċi bil-ħsieb li tiżdied il-konvergenza tagħhom mal-istandards internazzjonali rilevanti. Kull Parti għandha tqis, fost l-oħrajn, kwalunkwe żvilupp ġdid fl-istandards internazzjonali rilevanti u jekk iċ-ċirkostanzi li wasslu għal divergenzi minn kwalunkwe standard internazzjonali rilevanti għadhomx jeżistu.

ARTIKOLU 9.8

Kooperazzjoni Regolatorja

1. Il-Partijiet jirrikonoxxu li teżisti firxa wiesgħa ta' mekkaniżmi ta' kooperazzjoni regolatorja li jistgħu jgħinu biex jiġi eliminat jew evitat il-ħolqien ta' ostakli tekniċi għall-kummerċ.
2. Parti tista' tipproponi lill-Parti l-oħra attivitajiet ta' kooperazzjoni regolatorja speċifiċi għas-settur f'oqsma koperti minn dan il-Kapitolu. Dawk il-proposti għandhom jiġu trażmessi lill-punt ta' kuntatt maħtur skont l-Artikolu 9.11 u għandhom jikkonsistu fi:
 - (a) skambji ta' informazzjoni dwar approċċi u prattiki regolatorji;
 - (b) inizjattivi sabiex ir-regolamenti tekniċi u l-proċeduri ta' valutazzjoni tal-konformità jiġu allinjati aktar mal-istandards internazzjonali rilevanti; jew
 - (c) pariri tekniċi u assistenza dwar termini u kundizzjonijiet miftiehma b'mod reċiproku biex jittejjbu l-prattiki relatati mal-iżvilupp, l-implimentazzjoni u r-rieżami tar-regolamenti tekniċi, l-istandards u l-proċeduri ta' valutazzjoni tal-konformità u l-metroloġija.

Il-Parti l-oħra għandha tqis kif xieraq il-proposta u għandha twieġeb f'perjodu ta' żmien raġonevoli.

3. Il-Partijiet għandhom jinkoraġġixxu l-kooperazzjoni bejn l-organizzazzjonijiet rispettivi tagħhom responsabbli għall-istandardizzazzjoni, il-valutazzjoni tal-konformità, l-akkreditazzjoni u l-metroloġija, kemm jekk ikunu pubbliċi kif ukoll jekk privati, dwar kwistjonijiet koperti minn dan il-Kapitolu.

4. Xejn f'dan l-Artikolu ma għandu jiġi interpretat bħala li jirrikjedi li Parti:

- (a) tiddevja mill-proċeduri interni għat-tnejn u għall-adozzjoni ta' miżuri regolatorji;
- (b) tiegħu azzjonijiet li jdgħajfu jew jimpedixxu l-adozzjoni f'waqtha ta' miżuri regolatorji biex tilhaq l-oġettivi tal-ordni pubbliku tagħha; jew
- (c) tikseb kwalunkwe eżitu regolatorju partikolari.

ARTIKOLU 9.9

Immarkar u Tikkettjar

1. Għall-finijiet ta' dan l-Artikolu u f'konformità mal-paragrafu 1 tal-Anness 1 tal-Ftehim dwar l-OTK, regolament tekniku jista' jinkludi jew jittratta esklussivament ir-rekwiżiti tal-immarkar u tat-tikkettar applikati għal prodott, proċess jew metodu ta' produzzjoni.

2. Il-Partijiet jafferma li r-regolamenti tekniċi tagħhom li jinkludu jew jitrattaw esklussivament l-immarkar jew it-tikkettar jikkonformaw mal-Artikolu 2 tal-Ftehim dwar l-OTK.

3. Jekk Parti tirrikjedi l-immarkar jew it-tikkettar obligatorju tal-prodotti, dik il-Parti għandha:

- (a) tagħmel hilita biex titlob biss informazzjoni li tkun rilevanti għall-konsumaturi jew għall-utenti tal-prodott jew biex tindika l-konformità tal-prodott mar-rekwiżiti tekniċi obligatorji;
- (b) ma titlob l-ebda approvazzjoni minn qabel, reġistrazzjoni jew ċertifikazzjoni tat-tikketti jew tal-marki tal-prodotti, jew il-ħlas ta' xi tariffa, bħala prekondizzjoni għat-tqegħid fis-suq tagħha ta' prodotti li jikkonformaw b'mod ieħor mar-rekwiżiti tekniċi obligatorji tagħha, sakemm dan ma jkunx meħtieġ minhabba r-riskju tal-prodotti għall-ħajja jew is-saħħa tal-bniedem, tal-annimali jew tal-pjanti, għall-ambjent jew għas-sigurtà nazzjonali;
- (c) jekk il-Parti titlob l-użu ta' numru ta' identifikazzjoni uniku mill-operaturi ekonomiċi, tohrog dak in-numru lill-operaturi ekonomiċi tal-Parti l-oħra mingħajr dewmien bla bżonn u fuq bażi mhux diskriminatorja;
- (d) diment li ma jkunux qarrieqa, kontradittorji jew li joħolqu konfużjoni b'rabta mal-informazzjoni meħtieġa fil-Parti li timporta l-merkanzija, tippermetti dawn li ġejjin:
 - (i) informazzjoni b'lingwi oħra flimkien mal-lingwa meħtieġa mill-Parti importatriċi tal-merkanzija;

- (ii) nomenklaturi, pittogrammi, simboli jew grafika aċċettati fuq livell internazzjonali; kif ukoll
- (iii) informazzjoni addizzjonali ma' dik meħtieġa fil-Parti importatriċi tal-merkanzija;
- (e) taċċetta li t-tikkettar, inklużi t-tikkettar supplimentari u l-korrezzjonijiet għat-tikkettar, isehh wara l-importazzjoni iżda qabel ma jiġi offrut il-prodott għall-bejgħ, bħala alternattiva għat-tikkettar fil-post tal-origini, sakemm tali tikkettar ma jridx jitwettaq fil-post tal-origini għal raġunijiet ta' saħħa jew sikurezza pubblika jew minhabba rekwiżit relatat ma' indikazzjoni ġeografika tal-Parti li tesporta; kif ukoll
- (f) tagħmel hliitha biex taċċetta tikketti mhux permanenti jew li jistgħu jinqalgħu, jew l-inkluzjoni ta' informazzjoni rilevanti għall-immarkar jew għat-tikkettar fid-dokumentazzjoni ta' akkumpanjament, aktar milli f'tikketti mwahħla fiżikament mal-prodott, sakemm tali tikkettar ma jkunx meħtieġ għal raġunijiet ta' saħħa jew sikurezza pubblika.

ARTIKOLU 9.10

Skambju ta' Informazzjoni u Diskussjonijiet

1. Parti tista' titlob lill-Parti l-oħra tipprovdi informazzjoni dwar kwalunkwe kwistjoni koperta minn dan il-Kapitolu. Il-Parti l-oħra għandha tipprovdi dik l-informazzjoni f'perjodu ta' żmien raġonevoli.

2. Parti tista' titlob lill-Parti l-oħra tiddiskuti kwalunkwe tħassib li jinqala' taħt dan il-Kapitolu, inkluż kwalunkwe abbozz jew proposta ta' regolament tekniku jew proċedura ta' valutazzjoni tal-konformità tal-Parti l-oħra, jekk hija tqis li r-regolament tekniku jew il-proċedura ta' valutazzjoni tal-konformità jista' jkollhom effett negattiv sinifikanti fuq il-kummerċ bejn il-Partijiet. It-talba għandha tkun bil-miktub u tidentifika:

- (a) it-tħassib;
- (b) id-dispożizzjonijiet ta' dan il-Kapitolu li magħhom huwa relatat it-tħassib; kif ukoll
- (c) ir-raġunijiet għat-talba, inkluża deskrizzjoni tat-tħassib tal-Parti rikjedenti.

3. Għal aktar ċertezza, Parti tista' titlob ukoll lill-Parti l-oħra tiddiskuti kwalunkwe tħassib li jinholoq taħt dan il-Kapitolu fir-rigward ta' regolamenti tekniċi jew proċeduri ta' valutazzjoni tal-konformità ta' gvernijiet lokali jew reġjonali, skont il-każ, fil-livell direttament taħt dak tal-gvern ċentrali, u li jista' jkollu effett sinifikanti fuq il-kummerċ.

4. Il-Partijiet għandhom jiddiskutu t-tħassib imqajjem fi żmien 60 jum wara d-data tat-talba personalment jew permezz ta' vidjo jew telekonferenza u għandhom jagħmlu ħilithom biex isolvu t-tħassib malajr kemm jista' jkun. Jekk il-Parti rikjedenti tqis li t-tħassib huwa urġenti, hija tista' titlob li kwalunkwe diskussjoni ssir fi żmien iqsar. Il-Parti li twieġeb għandha tagħti kunsiderazzjoni pożittiva lil dik it-talba. Il-Partijiet għandhom jagħmlu kull tentattiv sabiex jaslu għal soluzzjoni tal-kwistjoni li tissodisfa liż-żewġ naħat.

5. Sakemm il-Partijiet ma jaqblux mod ieħor, id-diskussjonijiet u kwalunkwe informazzjoni skambjata matul id-diskussjonijiet għandhom ikunu mingħajr preġudizzju għad-drittijiet u l-obbligi tal-Partijiet skont dan il-Ftehim, il-Ftehim tad-WTO jew kwalunkwe ftehim ieħor li ż-żewġ Partijiet huma parti minnu.

6. It-talbiet għal informazzjoni jew diskussjonijiet għandhom jiġu sottomessi permezz tal-punt ta' kuntatt rispettiv mahtur skont l-Artikolu 9.11.

ARTIKOLU 9.11

Punti ta' Kuntatt

1. Kull Parti għandha tahtar punt ta' kuntatt biex jiffaċilita l-kooperazzjoni u l-koordinazzjoni skont dan il-Kapitolu u tinnotifika lill-Parti l-oħra bid-dettalji ta' kuntatt tiegħu. Il-Partijiet għandhom jinnotifikaw minnufih lil xulxin dwar kwalunkwe bidla f'dawk id-dettalji ta' kuntatt.

2. Il-punti ta' kuntatt għandhom jaħdmu b'mod kongunt biex jiffaċilitaw l-implimentazzjoni ta' dan il-Kapitolu u l-kooperazzjoni bejn il-Partijiet fuq il-kwistjonijiet kollha tal-OTK. Il-punti ta' kuntatt għandhom b'mod partikolari jkunu responsabbli għal:

(a) l-organizzazzjoni ta' skambju ta' informazzjoni u diskussjonijiet imsemmija fl-Artikolu 9.10.6;

- (b) l-indirizzar minnufih ta' kwalunkwe kwistjoni li tqajjem il-Parti l-oħra b'rabta mal-iżvilupp, l-adozzjoni, l-applikazzjoni jew l-infurzar ta' standards, regolamenti tekniċi u proċeduri ta' valutazzjoni tal-konformità;
- (c) fuq talba ta' Parti, l-organizzazzjoni ta' diskussjonijiet dwar kwalunkwe kwistjoni li tinholq taħt dan il-Kapitolu;
- (d) l-iskambju ta' informazzjoni dwar żviluppi f'fora mhux governattivi, reġjonali u multilaterali relatati mal-istandards, ir-regolamenti tekniċi u l-proċeduri ta' valutazzjoni tal-konformità; kif ukoll
- (e) l-iffaċilitar tal-identifikazzjoni tal-htigijiet possibbli għall-assistenza teknika.

ARTIKOLU 9.12

Sottokumitat għall-Ostakli Tekniċi għall-Kummerċ

Is-Sottokumitat dwar il-Barrieri Tekniċi għall-Kummerċ skont l-Artikolu 33.4.1(g) (Sottokumitati u Korpi Oħra) għandu:

- (a) jimmonitorjaw l-implimentazzjoni u l-amministrazzjoni ta' dan il-Kapitolu;
- (b) isahħaħ il-kooperazzjoni fl-iżvilupp u t-titjib ta' standards, regolamenti tekniċi u proċeduri ta' valutazzjoni tal-konformità;

- (c) jistabbilixxi oqsma prijoritarji ta' interess reċiproku għal ħidma futura skont dan il-Kapitolu u jikkunsidra proposti għal inizjattivi godda;
- (d) jimmonitorja u jiddiskuti l-iżviluppi skont il-Ftehim dwar l-OTK; kif ukoll
- (e) jieħu kwalunkwe pass ieħor li l-Partijiet iqisu li se jassistihom fl-implimentazzjoni ta' dan il-Kapitolu u tal-Ftehim dwar l-OTK.

KAPITOLU 10

LIBERALIZZAZZJONI TAL-INVESTIMENT

ARTIKOLU 10.1

Definizzjonijiet

1. Għall-finijiet ta' dan il-Kapitolu:

- (a) “intrapriża koperta” tfisser intrapriża li tkun stabbilita f'konformità mal-punt (e) minn investitur ta' Parti fit-territorju tal-Parti l-oħra, f'konformità mal-liġi applikabbli, u li tkun teżisti fid-data tad-dhul fis-seħh ta' dan il-Ftehim jew li tigi stabbilita minn hemm 'il quddiem;
- (b) “attività ekonomika” tfisser attività ta' karattru industrijali, kummerċjali jew professjonali, u attività ta' nies tas-sengħa, inkluża l-provvista ta' servizzi, hlief attività mwettqa fl-eżerċitar ta' awtorità governattiva;
- (c) “intrapriża” tfisser intrapriża kif definita fl-Artikolu 1.3 (Definizzjonijiet ta' Applikazzjoni Ġenerali), jew fergħa jew uffiċċju rappreżentattiv tagħha²⁷;

²⁷ Għall-Messiku, uffiċċju rappreżentattiv ma għandux jitqies bħala intrapriża, sakemm ma jkunx stabbilit bħala fergħa.

- (d) “intrapriża tal-Unjoni Ewropea” jew “intrapriża tal-Messiku” tfisser intrapriża stabbilita f’konformità mal-liġi tal-Unjoni Ewropea jew tal-Istati Membri tagħha, jew tal-Messiku u involuta f’operazzjonijiet kummerċjali sostantivi²⁸ fit-territorju tal-Unjoni Ewropea jew tal-Messiku, rispettivament;²⁹

il-kumpaniji tat-tbaħħir stabbiliti barra mill-Unjoni Ewropea jew mill-Messiku u kkontrollati minn ċittadini ta’ Stat Membru tal-Unjoni Ewropea jew tal-Messiku, rispettivament, għandhom ikunu wkoll benefiċjarji tad-dispożizzjonijiet ta’ dan il-Kapitolu jekk il-bastimenti tagħhom ikunu rreġistrati f’konformità mal-liġi ta’ Stat Membru tal-Unjoni Ewropea jew tal-Messiku, kif xieraq, u jtajru l-bandiera ta’ dak l-Istat Membru tal-Unjoni Ewropea jew tal-Messiku;

- (e) “stabbiliment” tfisser it-twaqqif, inkluża l-akkwizizzjoni³⁰, ta’ intrapriża fl-Unjoni Ewropea jew fil-Messiku;
- (f) “investitur ta’ Parti” tfisser Parti jew persuna fiżika jew intrapriża ta’ Parti, għajr ferġha jew uffiċċju rappreżentattiv, li tfttex li tistabbilixxi, qed tistabbilixxi jew tkun stabbiliet intrapriża f’konformità mal-punt (e) fit-territorju tal-Parti l-oħra;

²⁸ Bi qbil man-notifika tagħha tat-Trattat li jistabbilixxi l-Komunità Ewropea lid-WTO (WT/REG39/1), l-Unjoni Ewropea tifhem li l-kunċett ta’ “rabta effettiva u kontinwa” mal-ekonomija ta’ Stat Membru tal-Unjoni Ewropea mnaqqax fl-Artikolu 54 tat-TFUE hu ekwivalenti għall-kunċett ta’ “operazzjonijiet kummerċjali sostantivi”.

²⁹ Għal aktar ċertezza, ferġha jew uffiċċju rappreżentattiv ta’ intrapriża ta’ pajjiż terz ma għandhomx jitqiesu bħala intrapriża tal-Unjoni Ewropea jew intrapriża tal-Messiku.

³⁰ It-terminu “akkwizizzjoni” jinkludi l-parteċipazzjoni kapitali f’intrapriża bil-ħsieb li jiġu stabbiliti jew jinżammu rabtiet ekonomiċi dejjiema.

- (g) “investitur ta’ pajjiż terz” tfisser investitur li jfittex li jistabbilixxi, li jkun qed jistabbilixxi jew li jkun stabbilixxa intrapriża f’konformità mal-punt (e) fit-territorju ta’ Parti, li ma jkunx investitur ta’ Parti;
- (h) "operazzjoni" tfisser it-twettiq, il-gestjoni, il-manutenzjoni, l-użu, it-tgawdija, bejgħ jew disponiment ieħor ta’ intrapriża;

ARTIKOLU 10.2

Ambitu

1. Dan il-Kapitolu japplika għall-miżuri adottati jew miżmuma minn:³¹
 - (a) il-gvernijiet jew l-awtoritajiet ċentrali, reġjunali jew lokali ta’ dik il-Parti; kif ukoll
 - (b) kwalunkwe persuna, inkluża intrapriża tal-Istat jew kwalunkwe korp mhux governattiv ieħor fl-eżerċitar tas-setgħat delegati minn gvernijiet jew awtoritajiet ċentrali, reġjonali jew lokali.

³¹ Għal aktar ċertezza, dan il-Kapitolu jkopri l-miżuri minn entitajiet elenkati taħt is-subparagrafi (a) u (b), li jiġu adottati jew miżmuma direttament jew indirettament, billi jagħtu struzzjonijiet, jidderieġu jew jikkontrollaw entitajiet oħrajn fir-rigward ta’ daww il-miżuri.

2. Dan il-Kapitolu ma japplikax għal miżuri ta' Parti, sa fejn ikunu koperti mill-Kapitolu 18 (Servizzi Finanzjarji).

ARTIKOLU 10.3

Dritt għar-Regolamentazzjoni

Il-Partijiet jafferaw id-dritt tagħhom li jirregolaw fit-territorji tagħhom sabiex jilhqqu objettivi ta' politika legittimi, bħas-saħħa pubblika, is-servizzi soċjali, l-edukazzjoni pubblika, is-sikurezza, l-ambjent, il-morali pubbliċi, il-protezzjoni soċjali jew tal-konsumaturi, il-privatezza u l-protezzjoni tad-data, il-promozzjoni u l-protezzjoni tad-diversità kulturali, jew il-kompetizzjoni.

ARTIKOLU 10.4

Ir-Relazzjoni ma' Kapitoli Ohrajn

Jekk tinholq inkonsistenza bejn dan il-Kapitolu u l-Kapitolu 18 (Servizzi Finanzjarji), dan tal-aħħar għandu jipprevali sal-punt tal-inkonsistenza.

ARTIKOLU 10.5

Ambitu

1. Dan il-Kapitolu japplika għal miżuri adottati jew miżmuma minn Parti li jaffettwaw l-istabbiliment ta' intrapriża jew l-operat ta' tali intrapriża minn investitur tal-Parti l-oħra fit-territorju tagħha.
2. Dan il-Kapitolu ma japplikax għal:
 - (a) attivitajiet imwettqa fl-eżerċitar ta' awtorità governattiva fit-territorju tal-Parti rispettiva;
 - (b) l-akkwist pubbliku ta' prodott jew servizz akkwistat għal skopijiet governattivi, u mhux bil-ħsieb ta' bejgħ mill-ġdid kummerċjali, jew użu fil-produzzjoni ta' prodott jew provvista ta' servizz għal bejgħ kummerċjali, irrISPETTIVAMENT minn jekk dak l-akkwist jikkostitwixxix akkwist kopert skont it-tifsira tal-Artikolu 21.1 (Definizzjonijiet);
 - (c) is-servizzi awdjovizivi;

- (d) il-kabotaġġ marittimu nazzjonali;³²
- (e) servizzi tal-ajru, jew servizzi relatati b'appoġġ għas-servizzi tal-ajru³³, minbarra dawn li ġejjin:
 - (i) tiswija u manutenzjoni ta' ajruplani li matulhom ajruplan ikun tneħħa mis-servizz;
 - (ii) il-bejgħ u l-kummerċjalizzazzjoni ta' servizzi tat-trasport bl-ajru;
 - (iii) is-servizzi ta' sistema kompjuterizzata ta' prenotazzjoni; kif ukoll
 - (iv) is-servizzi fuq l-art.

³² Għall-Unjoni Ewropea, mingħajr preġudizzju għall-kamp ta' applikazzjoni tal-attivitajiet li jistgħu jitqiesu bħala kabotaġġ skont il-leġiżlazzjoni nazzjonali rilevanti, il-kabotaġġ marittimu nazzjonali skont dan il-Kapitolu jkopri t-trasport ta' passiġġieri jew merkanzija bejn port jew punt li jinsab fi Stat Membru tal-Unjoni Ewropea u port jew punt ieħor li jinsab f'dak l-istess Stat Membru tal-Unjoni Ewropea, inkluż fuq il-blata kontinentali tiegħu, kif previst fil-Konvenzjoni tan-Nazzjonijiet Uniti dwar il-Liġi tal-Baħar, u t-traffiku li joriġina u li jintemm fl-istess port jew punt li jinsab fi Stat Membru tal-Unjoni Ewropea. Għall-Messiku, il-kabotaġġ marittimu nazzjonali skont dan il-Kapitolu jkopri n-navigazzjoni li kwalunkwe bastiment iwettaq bil-baħar, bejn portijiet jew postijiet li jinsabu fiż-żoni tal-baħar Messikani u x-xtut Messikani.

³³ Għal aktar ċertezza, "servizzi tal-ajru jew servizzi relatati b'appoġġ għas-servizzi tal-ajru" jinkludu wkoll is-servizzi li ġejjin: il-kiri ta' inġenji tal-ajru bl-ekwipaġġ, servizzi ta' operat tal-ajruport u servizzi pprovduti bl-użu ta' inġenju tal-ajru li l-iskop primarju tiegħu ma huwiex it-trasport ta' merkanzija jew passiġġieri, bħal taħriġ fit-tifi tan-nar mill-ajru, żjarat turistiċi, sprejjar, sħarriġ, immappjar, fotografija, qbiż bil-paraxut, irmonk bil-glider, irfiġh bil-ħelikopter għall-qtagħ tas-siġar għall-injam u l-kostruzzjoni, u servizzi agrikoli, industrijali u ta' spezzjoni oħrajn mill-ajru.

3. L-Artikoli 10.6 sa 10.8 ma japplikawx għal sussidji³⁴ jew għotjiet ipprovduti minn Parti, inklużi self, garanziji u assigurazzjoni appoġġati mill-gvern.
4. L-Artikoli 10.6 sa 10.10 ma japplikawx għal servizzi ġodda, kif stabbilit fl-Anness VII (Fehim dwar Servizzi Ġodda Mhux Ikklassifikati fil-Klassifikazzjoni Ċentrali Provvizorja tal-Prodotti tan-Nazzjonijiet Uniti tal-1991).
5. Dan il-Kapitolu ma jorbotx Parti fir-rigward ta' kwalunkwe att jew fatt li seħħ jew kwalunkwe sitwazzjoni li ma baqgħetx teżisti qabel id-data tad-dhul fis-seħħ ta' dan il-Ftehim.

³⁴ Għal aktar ċertezza, is-sussidji huma koperti taħt il-Kapitolu 24 (Sussidji).

ARTIKOLU 10.6

Aċċess għas-suq

Fis-setturi jew subsetturi fejn jittiehdu impenji għall-aċċess għas-suq, Parti ma għandhiex tadotta jew iżżomm, fir-rigward tal-aċċess għas-suq permezz tal-istabbiliment jew l-operat minn investituri tal-Parti l-oħra jew minn intrapriżi koperti, jew fuq il-bażi tat-territorju kollu tagħha jew fuq il-bażi ta' suddiviżjoni territorjali, miżura³⁵ li:

- (a) tillimita n-numru ta' intrapriżi li jistgħu jwettqu attività ekonomika speċifika, kemm jekk fil-forma ta' kwoti numerici, ta' monopolji, ta' drittijiet esklużivi jew tar-rekwiżit ta' test tal-htigijiet ekonomiċi;
- (b) tillimita l-valur totali ta' tranzazzjonijiet jew assi fil-forma ta' kwoti numerici jew ir-rekwiżit ta' test tal-htigijiet ekonomiċi;
- (c) tillimita l-għadd totali ta' operazzjonijiet jew il-kwantità totali ta' produzzjoni espressa f'termini ta' unitajiet numerici magħżula fil-forma ta' kwoti jew ir-rekwiżit ta' test tal-htigijiet ekonomiċi;

³⁵ Is-subparagrafi 2(a), (b) u (c) ma jkoprox il-miżuri adottati jew miżmuma sabiex tiġi limitata l-produzzjoni ta' prodott agrikolu jew tas-sajd.

- (d) tirrestringi jew tehtieg lil tipi speċifiċi ta' entitajiet ġuridiċi jew ta' impriżi kongunti li permezz tagħhom investitur tal-Parti l-oħra jkun jista' jwettaq attività ekonomika; jew
- (e) tillimita l-ghadd totali ta' persuni fiżiċi li jistgħu jiġu impjegati f'settur partikolari jew li impriża tista' timpjega u li jkunu meħtieġa għat-twettiq ta' attività ekonomika, u direttament relatati magħha, fil-forma ta' kwoti numeriċi jew ir-rekwiżit ta' test tal-htigijiet ekonomiċi.

ARTIKOLU 10.7

Trattament Nazzjonali

1. Kull Parti għandha tagħti lill-investituri tal-Parti l-oħra u lill-intrapriżi koperti tagħhom trattament mhux inqas favorevoli mit-trattament li tagħti, f'sitwazzjonijiet simili, lill-investituri tagħha stess u lill-intrapriżi tagħhom, rispettivament, fir-rigward tal-istabbiliment tagħhom fit-territorju tagħha.
2. Kull Parti għandha tagħti lill-investituri tal-Parti l-oħra u lill-intrapriżi koperti tagħhom, trattament mhux inqas favorevoli mit-trattament li tagħti, f'sitwazzjonijiet simili, lill-investituri tagħha stess u lill-intrapriżi tagħhom, rispettivament, fir-rigward tal-operat tagħhom fit-territorju tagħha.

3. It-trattament li ghandu jinghata minn Parti skont il-paragrafi 1 u 2 ifisser, fir-rigward ta' livell reġjonali tal-gvern tal-Messiku, trattament mhux inqas favorevoli mill-aktar trattament favorevoli moghti, f'sitwazzjonijiet simili, minn dak il-livell reġjonali tal-gvern lill-investituri tal-Messiku, u lill-investimenti tagħhom fit-territorju ta' dak il-gvern reġjonali.

4. It-trattament li ghandu jinghata minn Parti skont il-paragrafi 1 u 2 ifisser, fir-rigward ta' gvern ta' jew fi Stat Membru tal-Unjoni Ewropea, trattament mhux inqas favorevoli mill-aktar trattament favorevoli moghti, f'sitwazzjonijiet simili, minn dak il-gvern lill-investituri tagħha stess, u lill-investimenti tagħhom fit-territorju tagħha.

ARTIKOLU 10.8

Trattament ta' Nazzjon l-Iżjed Iffavorit

1. Kull Parti ghandha taghti lill-investituri tal-Parti l-oħra u lill-intraprizi koperti tagħhom trattament mhux inqas favorevoli mit-trattament li taghti, f'sitwazzjonijiet simili, lill-investituri u lill-intraprizi, rispettivament, ta' kwalunkwe pajjiż terz fir-rigward tal-istabbiliment tagħhom fit-territorju tagħha.

2. Kull Parti ghandha taghti lill-investituri tal-Parti l-oħra u lill-intraprizi koperti tagħhom trattament mhux inqas favorevoli mit-trattament li taghti, f'sitwazzjonijiet simili, lill-investituri u lill-intraprizi, rispettivament, ta' kwalunkwe pajjiż terz fir-rigward tal-operat tal-intraprizi fit-territorju tagħha.

3. Il-paragrafi 1 u 2 ma għandhomx jiġu interpretati bħala li jobbligaw lil Parti testendi għall-investituri tal-Parti l-oħra l-benefiċċju ta' kwalunkwe trattament li jirriżulta minn miżuri li jipprevedu r-rikonoxximent, inkluż tal-istandards jew tal-kriterji għall-awtorizzazzjoni, il-liċenzjar jew iċ-ċertifikazzjoni ta' persuna fiżika jew intrapriża biex twettaq attività ekonomika, jew ta' miżuri prudenzjali.

4. Għal aktar ċertezza, it-trattament imsemmi f'dan l-Artikolu ma jinkludix trattament mogħti lill-investituri ta' pajjiż terz u lill-intrapriži tagħhom permezz ta' dispożizzjonijiet li jikkonċernaw is-soluzzjoni ta' tilwim dwar l-investment previst fi ftehimiet internazzjonali oħra konkluzi bejn Parti u pajjiż terz. Id-dispożizzjonijiet sostantivi fi ftehimiet internazzjonali oħrajn fihom infushom ma jikkostitwixxux trattament kif imsemmi fil-paragrafi 1 u 2 u, b'hekk, ma jistgħux iwasslu għal ksur ta' dan l-Artikolu. Il-miżuri applikati skont tali dispożizzjonijiet jistgħu jikkostitwixxu trattament skont dan l-Artikolu.

ARTIKOLU 10.9

Rekwiżiti tal-Prestazzjoni

1. Parti ma għandhiex, b'rabta mal-istabbiliment jew l-operat ta' intrapriża ta' investitur ta' Parti jew ta' pajjiż terz fit-territorju ta' dik il-Parti, timponi jew tinforza kwalunkwe rekwiżit jew tinforza kwalunkwe impenn jew impenn li:³⁶

(a) jiġi esportat ċertu livell jew perċentwal ta' oġġetti jew ta' servizzi;

³⁶ Għal aktar ċertezza, kundizzjoni sabiex jiġi riċevut jew ikompli jiġi riċevut vantaġġ imsemmi fil-paragrafu 2 ma tikkostitwix "impenn jew garanzija" għall-finijiet tal-paragrafu 1.

- (b) tikseb livell jew perċentwal partikolari ta' kontenut domestiku;
- (c) takkwista, tuża jew tagħti preferenza lil prodotti li jiġu manifatturati jew servizzi li jiġu pprovduti fit-territorju tagħha, jew takkwista prodotti jew servizzi mingħand persuni fiżiċi jew intrapriżi fit-territorju tagħha;
- (d) tinholoq relazzjoni b'xi mod bejn il-volum jew il-valur tal-importazzjonijiet u l-volum jew il-valur tal-esportazzjonijiet jew l-ammont ta' dħul f'muniti barranin assoċjat mat-tali intrapriża;
- (e) tirrestringi l-bejgħ ta' oġġetti jew servizzi fit-territorju tagħha li tali intrapriża tipproduċi jew tforni billi tirrelata dak il-bejgħ bi kwalunkwe mod mal-volum jew mal-valur tal-esportazzjonijiet tagħha jew mal-qliġ mill-kambju;
- (f) tipprovdni aċċess għal jew tittrasferixxi teknoloġija partikolari, proċess ta' produzzjoni jew għarfien proprjetarju ieħor lil persuna fiżika jew intrapriża fit-territorju tagħha;
- (g) tforni esklussivament mit-territorju tal-Parti lil suq reġjonali speċifiku jew lis-suq dinji, prodotti jew servizzi li tali intrapriża tipproduċi;
- (h) tillokalizza l-kwartieri ġenerali ta' dik l-intrapriża għal suq reġjonali jew dinji speċifiku fit-territorju tagħha; jew
- (k) tirrestringi l-esportazzjoni jew il-bejgħ għall-esportazzjoni.

2. Parti ma ghandhiex tikkundizzjona l-irċevuta jew it-tkomplija tal-irċevuta ta' vantaġġ, b'rabta mal-istabbiliment jew l-operat ta' intrapriża ta' investitur ta' Parti jew ta' pajjiż terz fit-territorju tagħha, dwar il-konformità ma' kwalunkwe rekwizit biex:

- (a) tikseb livell jew perċentwal partikolari ta' kontenut domestiku;
- (b) takkwista, tuża jew tagħti preferenza lil prodotti li jiġu manifatturati jew servizzi li jiġu pprovduti fit-territorju tagħha, jew takkwista prodotti minghand persuni fiżiċi jew intrapriži fit-territorju tagħha;
- (c) tinħoloq relazzjoni b'xi mod bejn il-volum jew il-valur tal-importazzjonijiet u l-volum jew il-valur tal-esportazzjonijiet jew l-ammont ta' dhul f' muniti barranin assoċjat mat-tali intrapriża;
- (d) tirrestringi l-bejgħ ta' oġġetti jew servizzi fit-territorju tagħha li tali intrapriża tipproduċi jew tforni billi tirrelata dak il-bejgħ bi kwalunkwe mod mal-volum jew mal-valur tal-esportazzjonijiet tagħha jew mal-qliġ mill-kambju; jew
- (e) tirrestringi l-esportazzjoni jew il-bejgħ għall-esportazzjoni.

3. Xejn fil-paragrafu 2 ma għandu jiġi interpretat bħala li jimpedixxi lil Parti milli tikkundizzjona r-irċevuta jew it-tkomplija tal-irċevuta ta' vantaġġ, b'rabta mal-istabbiliment jew l-operat ta' intrapriża ta' investitur ta' Parti jew ta' pajjiż terz, dwar il-konformità ma' rekwizit li jiġu lokalizzati l-produzzjoni, il-forniment ta' servizz, it-taħriġ jew l-impjieg ta' haddiema, il-konstruzzjoni jew l-espansjoni ta' faċilitajiet partikolari, jew it-twettiq ta' riċerka u żvilupp, fit-territorju tagħha.

4. Is-subparagrafu 1(f) ma japplikax jekk:

- (a) ir-rekwiżit jiġi impost jew l-impenn jew il-garanzija jiġu infurzati minn qorti, tribunal amministrattiv jew awtorità tal-kompetizzjoni biex tiġi rrimedjata prattika ddeterminata wara proċess ġudizzjarju jew amministrattiv bħala ksur tal-liġi tal-kompetizzjoni tal-Parti; jew
- (b) Parti tawtorizza l-użu ta' dritt ta' proprjetà intellettuali f'konformità mal-Artikoli 31 u 31*bis* tal-Ftehim TRIPS, jew ta' miżuri li jehtieġu d-divulgazzjoni ta' informazzjoni proprjetarja li jaqgħu fil-kamp ta' applikazzjoni tal-Artikolu 39 tal-Ftehim TRIPS u li huma konsistenti miegħu.

5. Is-subparagrafi 1(a), (b) u (c) u 2(a) u (b) ma japplikawx għar-rekwiżiti ta' kwalifika għal prodotti jew servizzi fir-rigward tal-parteeċipazzjoni fil-promozzjoni tal-esportazzjoni u l-programmi ta' għajjnuna barranija.

6. Is-subparagrafi 2(a) u (b) ma japplikawx għar-rekwiżiti imposti minn Parti li timporta relatati mal-kontenut tal-prodotti meħtieġa biex tikkwalifika għal tariffi preferenzjali jew kwoti preferenzjali.

7. Għal aktar ċertezza, il-paragrafi 1 u 2 ma japplikaw għall-ebda impenn, garanzija jew rekwiżit, minbarra dawk stabbiliti f'dawk il-paragrafi.

8. Dan l-Artikolu ma jipprekludix l-infurzar ta' xi impenn, garanzija jew rekwiżit bejn partijiet privati, minbarra Parti, fejn Parti ma tkunx imponiet jew talbet l-impenn, il-garanzija jew ir-rekwiżit.
9. Dan l-Artikolu huwa minghajr preġudizzju għall-impenji ta' Parti skont il-Ftehim tad-WTO.

ARTIKOLU 10.10

Maniġment Superjuri u l-Bord tad-Diretturi

1. Parti ma għandhiex tirrikjedi li intrapriża li tkun intrapriża koperta taħtar persuni fiżiċi ta' kwalunkwe nazzjonalità partikolari għal pożizzjonijiet ta' maniġment superjuri.
2. Parti ma għandhiex tirrikjedi li l-bord tad-diretturi ta' intrapriża ta' dik l-intrapriża koperta jkun magħmul minn ċittadini jew residenti fit-territorju tal-Parti, jew kombinazzjoni tagħhom.

ARTIKOLU 10.11

Rekwiżiti Formali

Minkejja l-Artikoli 10.7 u 10.8, Parti tista' titlob lil investitur tal-Parti l-oħra jew lill-intrapriża koperta tagħha biex jipprovdi informazzjoni ta' rutina dwar dik l-intrapriża biss għal finijiet informattivi jew statistiċi. Il-Parti għandha tipproteġi dik l-informazzjoni li tkun kunfidenzjali minn kwalunkwe divulgazzjoni li tippregudika l-pożizzjoni kompetittiva tal-investitur jew tal-intrapriża koperta. F'dan l-Artikolu ma hemm xejn li għandu jiġi interpretat bħala li jipprevjeni lil Parti milli tikseb jew tiddivulga l-informazzjoni b'mod ieħor b'konnessjoni mal-applikazzjoni ekwa u in bona fide tal-liġi tagħha.

ARTIKOLU 10.12

Miżuri Mhux Konformi u Eċċezzjonijiet

1. L-Artikoli minn 10.7 sa 10.10 ma japplikawx għal:
 - (a) miżura mhux konformi eżistenti li tinzamm minn Parti fil-livell ta':
 - (i) l-Unjoni Ewropea, kif stabbilit fil-Lista tagħha għall-Anness I (Riżervi għall-Miżuri Eżistenti);

- (ii) gvern ċentrali, kif stabbilit minn dik il-Parti fil-Lista tagħha għall-Anness I (Riżervi għall-Miżuri Eżistenti);
 - (iii) gvern reġjonali, kif stabbilit minn dik il-Parti fil-Lista tagħha għall-Anness I (Riżervi għall-Miżuri Eżistenti); jew
 - (iv) gvern lokali
- (b) il-kontinwazzjoni jew it-tigdid fil-pront ta' miżura mhux konformi msemmija fis-subparagrafu (a); jew
- (c) kwalunkwe emenda għal miżura mhux konformi msemmija fis-subparagrafu (a), sal-punt li l-emenda ma tnaqqasx il-konformità tal-miżura, kif kienet teżisti immedjatament qabel l-emenda, mal-Artikoli minn 10.7 sa 10.10.
2. L-Artikoli minn 10.7 sa 10.10 ma japplikawx għal miżura li Parti tadotta jew izzomm fir-rigward ta' setturi, subsetturi jew attivitajiet kif stabbiliti fil-Lista tagħha għall-Anness II (Riżervi għal Miżuri Futuri).
3. Parti ma għandhiex, taht miżura adottata wara d-data tad-dhul fis-seħh ta' dan il-Ftehim u koperta mil-Lista tagħha għall-Anness II (Riżervi għal Miżuri Futuri), tirrikjedi direttament jew indirettament investitur tal-Parti l-oħra, minhabba n-nazzjonalità tagħha, li tbigh jew inkella tiddisponi minn intrapriża koperta eżistenti fiż-żmien li l-miżura ssir effettiva.

4. L-Artikolu 10.6 ma japplikax għal miżura li Parti tadotta jew iżzomm fir-rigward ta' setturi jew subsetturi impenjati kif stabbilit fl-Iskeda tagħha għall-Anness III (Impenji għall-Aċċess għas-Suq).
5. L-Artikoli 10.7 u 10.8 ma japplikaw għall-ebda miżura li tikkostitwixxi eċċezzjoni, eżenzjoni jew rinunzja mill-Artikolu 3 jew 4 tal-Ftehim TRIPS, kif previst fl-Artikoli minn 3 sa 5 ta' dak il-Ftehim.
6. Mingħajr preġudizzju għall-paragrafi minn 1 sa 5, fi żmien 5 snin wara d-data tad-dhul fis-seħh ta' dan il-Ftehim, il-Messiku jista' jinnotifika lill-Unjoni Ewropea abbozz ta' deċiżjoni tal-Kunsill Kongunt biex jiġu mmodifikati l-Annessi I (Riżervi għal Miżuri Eżistenti), II (Riżervi għal Miżuri Futuri) u III (Impenji Speċifiċi u Limitazzjonijiet fuq l-Aċċess għas-Suq):
- (a) fl-Appendiċi I-B-2 (Lista ta' Riżervi tal-Messiku. Applikabbli fil-Livell Sub-Ċentrali) għall-Anness I (Riżervi għal Miżuri Eżistenti) u fl-Appendiċi III-B-2 (Skeda ta' Limitazzjonijiet tal-Messiku Limitazzjonijiet Applikabbli fil-Livell Sub-Ċentrali) għall-Anness III (Impenji Speċifiċi u Limitazzjonijiet fuq l-Aċċess għas-Suq) kwalunkwe miżura mhux konformi eżistenti miżmuma fil-livell subfederali tal-gvern; kif ukoll

- (b) fl-Appendiċi I-B-1 (Lista ta' Riżervi tal-Messiku. Riżervi Applikabbli fil-Livell Ċentrali) għall-Anness I (Riżervi għal Miżuri Eżistenti) u l-Appendiċi II-B (Lista tal-Messiku) tal-Anness II (Riżervi għal Miżuri Futuri) tar-rekwiżiti tal-prestazzjoni tiegħu.

L-Unjoni Ewropea għandha tirrieżamina dak l-abbozz fi żmien 3 xhur u tikkonsulta mal-Messiku dwar kwalunkwe kwistjoni relatata. Wara konsultazzjoni, il-Kunsill tal-Kummerċ għandu jadotta l-modifiki għall-annessi msemmija f' dan il-paragrafu. L-annessi mmodifikati għandhom japplikaw mid-data tal-adozzjoni tal-modifiki.

ARTIKOLU 10.13

Ċaħda tal-Benefiċċji

Parti tista' ċaħħad il-benefiċċji ta' dan il-Kapitolu lil investitur tal-Parti l-oħra li jkun intrapriża ta' dik il-Parti u lill-investimenti ta' dak l-investitur jekk:

- (a) investitur ta' pajjiż terz ikun jippossjedi jew jikkontrolla l-intrapriża; kif ukoll
- (b) il-Parti li tiċhad tadotta jew iżzomm miżura fir-rigward ta' dak il-pajjiż terz, jew fir-rigward ta' persuni fiżiċi jew intrapriži ta' dak il-pajjiż terz, li tipprojbixxi tranżazzjonijiet mal-intrapriża jew li tiġi miksura jew evitata jekk il-benefiċċji ta' dan il-Kapitolu jingħataw lil dak l-investitur jew lill-investimenti tiegħu.

ARTIKOLU 10.14

Is-Sottokumitat għas-Servizzi u l-Investment

Is-Sottokumitat għas-Servizzi u l-Investment stabbilit skont l-Artikolu 33.4.1 (h) (Sottokumitati u Korpi Ohra) għandu:

- (a) jipprovdi forum għall-Partijiet biex jikkonsultaw dwar kwistjonijiet relatati ma' dan il-Kapitolu, inkluzi:
 - (i) id-diffikultajiet li jistgħu jinqalgħu fl-implimentazzjoni ta' dan il-Kapitolu;
 - (ii) it-titjib possibbli ta' dan il-Kapitolu, b'mod partikolari fid-dawl tal-esperjenza u l-iżviluppi f'fora internazzjonali oħrajn u skont ftehimiet oħrajn tal-Partijiet; kif ukoll
- (b) ihejji decizjonijiet li għandhom jiġu adottati jew azzjonijiet li għandhom jittiehdu mill-Kunsill tal-Kummerċ skont dan il-Kapitolu.

KAPITOLU 11

KUMMERĊ TRANSFRUNTIER FIS-SERVIZZI

ARTIKOLU 11.1

Definizzjonijiet

1. Għall-finijiet ta' dan il-Kapitolu:
 - (a) “kummerċ transfruntier fis-servizzi” jew “forniment transfruntier ta' servizzi” tfisser il-forniment ta' servizz:
 - (i) mit-territorju ta' Parti għat-territorju tal-Parti l-oħra; jew
 - (ii) fit-territorju ta' Parti lil konsumatur ta' servizz tal-Parti l-oħra;
 - (b) “intrapriża” tfisser intrapriża kif definita fl-Artikolu 1.3 (Definizzjonijiet ta' Applikazzjoni Ġenerali), jew fergħa jew uffiċċju rappreżentattiv tagħha;

- (c) “intrapriża tal-Unjoni Ewropea” jew “intrapriża tal-Messiku” tfisser intrapriża stabbilita f’konformità mal-liġi tal-Unjoni Ewropea jew tal-Istati Membri tagħha, jew tal-Messiku u involuta f’operazzjonijiet kummerċjali sostantivi³⁷ fit-territorju tal-Unjoni Ewropea jew tal-Messiku, rispettivament;³⁸

il-kumpaniji tat-tbaħħir stabbiliti barra mill-Unjoni Ewropea jew mill-Messiku u kkontrollati minn ċittadini ta’ Stat Membru tal-Unjoni Ewropea jew tal-Messiku, rispettivament, għandhom ikunu wkoll benefiċjarji tad-dispożizzjonijiet ta’ dan il-Kapitolu jekk il-bastimenti tagħhom ikunu rreġistrati f’konformità mal-liġi ta’ Stat Membru tal-Unjoni Ewropea jew tal-Messiku, kif xieraq, u jtajru l-bandiera ta’ dak l-Istat Membru tal-Unjoni Ewropea jew tal-Messiku;

- (d) “servizz ipprovdut fl-eżerċitar ta’ awtorità governattiva” tfisser, għal kull Parti, kwalunkwe servizz li la jiġi pprovdut fuq bażi kummerċjali u lanqas f’kompetizzjoni ma’ fornitur wiehed jew aktar ta’ servizzi; kif ukoll

³⁷ Bi qbil man-notifika tagħha tat-Trattat li jistabbilixxi l-Komunità Ewropea lid-WTO (WT/REG39/1), l-Unjoni Ewropea tifhem li l-kunċett ta’ “rabta effettiva u kontinwa” mal-ekonomija ta’ Stat Membru tal-Unjoni Ewropea mnaqqax fl-Artikolu 54 tat-TFUE hu ekwivalenti għall-kunċett ta’ “operazzjonijiet kummerċjali sostantivi”.

³⁸ Għal aktar ċertezza, fergħa jew uffieċċju rappreżentattiv ta’ intrapriża ta’ pajjiż terz ma għandhomx jitqiesu bħala intrapriża tal-Unjoni Ewropea jew intrapriża tal-Messiku.

- (e) “fornitur ta’ servizz ta’ Parti” tfisser persuna fiżika jew intrapriża ta’ Parti, għajr fergha jew uffiċċju rappreżentattiv, li tfittex li tforni jew tipprovdi servizz.

ARTIKOLU 11.2

Ambitu

1. Dan il-Kapitolu japplika għall-miżuri minn Parti li jaffettwaw il-kummerċ transfruntier fis-servizzi minn fornitori ta’ servizzi tal-Parti l-oħra. Dawk il-miżuri jinkludu miżuri li jaffettwaw:

- (a) il-produzzjoni, id-distribuzzjoni, il-kummerċjalizzazzjoni, il-bejgħ u l-ġhoti ta’ servizz;
- (b) ix-xiri jew l-użu ta’ servizz jew il-ħlas għalih;
- (c) l-aċċess għal u l-użu ta’ servizzi, b’rabta mal-forniment ta’ servizz, li huma mehtieġa minn Parti sabiex jiġu offruti lill-pubbliku iġġenerali, inklużi n-networks tad-distribuzzjoni, tat-trasport jew tat-telekomunikazzjoni; kif ukoll
- (d) il-forniment ta’ kwalunkwe forma ta’ garanzija finanzjarja, inkluż bond, bħala kundizzjoni għall-provvista ta’ servizz.

2. Dan il-Kapitolu ma japplikax għal:

- (a) is-servizzi awdjovizivi;
- (b) il-kabotaġġ marittimu nazzjonali;³⁹
- (c) il-miżuri ta' Parti sa fejn ikunu koperti mill-Kapitolu 18 (Servizzi Finanzjarji);
- (d) is-servizzi pprovduti fl-eżerċitar ta' awtorità governattiva;

³⁹ Għall-Unjoni Ewropea, mingħajr preġudizzju għall-kamp ta' applikazzjoni tal-attivitajiet li jistgħu jitqiesu bħala kabotaġġ skont il-leġiżlazzjoni nazzjonali rilevanti, il-kabotaġġ marittimu nazzjonali skont dan il-Kapitolu jkopri t-trasport ta' passiġġieri jew merkanzija bejn port jew punt li jinsab fi Stat Membru tal-Unjoni Ewropea u port jew punt ieħor li jinsab f'dak l-istess Stat Membru tal-Unjoni Ewropea, inkluż fuq il-blata kontinentali tiegħu, kif previst fil-Konvenzjoni tan-Nazzjonijiet Uniti dwar il-Liġi tal-Baħar; u t-traffiku li jorigina u jintemm fl-istess port jew punt li jinsab fi Stat Membru tal-Unjoni Ewropea. Għall-Messiku, il-kabotaġġ marittimu nazzjonali skont dan il-Kapitolu jkopri n-navigazzjoni li kwalunkwe bastiment iwettaq bil-baħar, bejn portijiet jew postijiet li jinsabu fiż-żoni tal-baħar Messikani u x-xut Messikani.

- (e) l-akkwist pubbliku ta' prodott jew servizz akkwistat għal skopijiet governattivi, u mhux bil-ħsieb ta' bejgħ mill-ġdid kummerċjali, jew użu fil-produzzjoni ta' prodott jew provvista ta' servizz għal bejgħ kummerċjali, irrispettivament minn jekk dak l-akkwist jikkostitwixxix akkwist kopert skont it-tifsira tal-Artikolu 21.1 (Definizzjonijiet);
- (f) sussidji⁴⁰ jew għotjiet ipprovduti minn Parti, inklużi self, garanziji u assigurazzjoni appoġġati mill-gvern; kif ukoll
- (g) servizzi tal-ajru jew servizzi relatati b'appoġġ għas-servizzi tal-ajru⁴¹, għajr dawn li ġejjin:
 - (i) tiswija u manutenzjoni ta' ajruplani li matulhom ajruplan ikun tneħħa mis-servizz;
 - (ii) il-bejgħ u l-kummerċjalizzazzjoni ta' servizzi tat-trasport bl-ajru;

⁴⁰ Għal aktar ċertezza, is-sussidji huma koperti taħt il-Kapitolu 24 (Sussidji).

⁴¹ Għal aktar ċertezza, is-servizzi tal-ajru jew is-servizzi relatati b'appoġġ għas-servizzi tal-ajru jinkludu wkoll: il-kiri ta' inġenji tal-ajru bl-ekwipaġġ, servizzi ta' operat tal-ajruport u servizzi pprovduti bl-użu ta' inġenju tal-ajru li l-iskop primarju tiegħu ma huwiex it-trasport ta' merkanzija jew passiġġieri, bħal taħriġ fit-tifi tan-nar mill-ajru, żjarat turistiċi, sprejjar, stħarriġ, immappjar, fotografija, qbiż bil-paraxut, irmonk bil-glider, irfiġ bil-ħelikopter għall-qtuġ tas-siġar għall-injam u l-konstruzzjoni, u servizzi agrikoli, industrijali u ta' spezzjoni oħrajn mill-ajru.

(iii) is-servizzi ta' sistema kompjuterizzata ta' prenotazzjoni; kif ukoll

(iv) is-servizzi fuq l-art.

3. L-Artikoli minn 11.4 sa 11.7 ma japplikawx għal servizzi godda kif stabbilit fl-Anness VII (Fehim dwar Servizzi Godda Mhux Ikklassifikati fil-Klassifikazzjoni Ċentrali Provvizorja tal-Prodotti tan-Nazzjonijiet Uniti tal-1991).

ARTIKOLU 11.3

Dritt għar-Regolamentazzjoni

Il-Partijiet jafferaw id-dritt tagħhom li jirregolaw fit-territorji tagħhom sabiex jilħqu objettivi ta' politika legittimi, bħas-saħħa pubblika, is-servizzi soċjali, l-educazzjoni pubblika, is-sikurezza, l-ambjent, il-morali pubbliċi, il-protezzjoni soċjali jew tal-konsumaturi, il-privatezza u l-protezzjoni tad-data, il-promozzjoni u l-protezzjoni tad-diversità kulturali, jew il-kompetizzjoni.

ARTIKOLU 11.4

Aċċess għas-suq

Fis-setturi jew is-subsetturi fejn jitwettqu impenji ta' aċċess għas-suq, Parti ma għandhiex tadotta jew iżżomm, abbażi tat-territorju kollu tagħha jew abbażi ta' suddiviżjoni territorjali, miżuri li jimponu limitazzjonijiet fuq:

- (a) l-għadd ta' fornituri ta' servizzi, kemm jekk fil-forma ta' kwoti numerici, monopolji, fornituri ta' servizzi esklussivi, kif ukoll jekk fil-forma tar-rekwiżit ta' test tal-htigijiet ekonomiċi;
- (b) il-valur totali ta' tranżazzjonijiet ta' servizzi jew assi fil-forma ta' kwoti numerici jew ir-rekwiżit ta' test tal-htigijiet ekonomiċi; jew
- (c) l-għadd totali ta' operazzjonijiet ta' servizz jew il-kwantità totali ta' output ta' servizz espressi f'termini ta' unitajiet numerici mfissra fil-forma ta' kwoti jew ir-rekwiżit ta' test tal-htigijiet ekonomiċi.

ARTIKOLU 11.5

Preżenza Lokali

Parti ma ghandhiex titlob lil fornitur ta' servizz tal-Parti l-oħra jistabbilixxi jew iżomm uffiċċju rappreżentattiv jew kwalunkwe forma ta' intrapiża, jew li jkun residenti, fit-territorju tagħha bħala kundizzjoni għall-provvista transfruntiera ta' servizz.

ARTIKOLU 11.6

Trattament Nazzjonali

1. Kull Parti għandha tagħti lis-servizzi u lill-fornituri ta' servizzi tal-Parti l-oħra trattament xejn anqas favorevoli minn dak li tagħti, f'sitwazzjonijiet simili, lis-servizzi u lill-fornituri ta' servizzi tagħha stess.
2. It-trattament li għandu jingħata mill-Messiku skont il-paragrafu 1 huwa, fir-rigward ta' livell reġjonali tal-gvern tal-Messiku, trattament mhux inqas favorevoli mill-aktar trattament favorevoli mogħti, f'sitwazzjonijiet simili, minn dak il-livell reġjonali tal-gvern lis-servizzi u lill-fornituri tas-servizzi tiegħu stess.

3. It-trattament li għandu jingħata mill-Unjoni Ewropea skont il-paragrafu 1 huwa, fir-rigward ta' gvern ta' jew fi Stat Membru tal-Unjoni Ewropea, trattament mhux inqas favorevoli mill-aktar trattament favorevoli mogħti, f'sitwazzjonijiet simili, minn dak il-gvern lis-servizzi u lill-fornituri tas-servizzi tiegħu stess.

ARTIKOLU 11.7

Trattament ta' Nazzjon l-Iżjed Iffavorit

1. Kull Parti għandha tagħti lis-servizzi u lill-fornituri ta' servizzi tal-Parti l-oħra trattament xejn anqas favorevoli minn dak li tagħti, f'sitwazzjonijiet simili, lis-servizzi u lill-fornituri ta' servizzi ta' pajjiż terz.

2. Il-paragrafu 1 ma għandux jiġi interpretat bħala li jobbliga lil Parti testendi għas-servizzi u għall-fornituri ta' servizzi tal-Parti l-oħra l-benefiċċju ta' kwalunkwe trattament li jirriżulta minn miżuri li jipprevedu r-rikonoxximent, inkluż tal-istandards jew tal-kriterji għall-awtorizzazzjoni, il-liċenzjar jew iċ-ċertifikazzjoni ta' persuna fiżika jew intrapriża biex twettaq attività ekonomika, jew ta' miżuri prudenzjali.

ARTIKOLU 11.8

Miżuri Mhux Konformi u Eċċezzjonijiet

1. L-Artikoli minn 11.5 sa 11.7 ma japplikawx għal:
 - (a) kwalunkwe miżura mhux konformi eżistenti ta' Parti li tinżamm minn:
 - (i) l-Unjoni Ewropea, kif stabbilit fil-Lista tagħha għall-Anness I (Riżervi għall-Miżuri Eżistenti);
 - (ii) gvern nazzjonali, kif stabbilit minn dik il-Parti fil-Lista tagħha għall-Anness I (Riżervi għall-Miżuri eżistenti);
 - (iii) gvern reġjonali, kif stabbilit minn dik il-Parti fil-Lista tagħha għall-Anness I (Riżervi għall-Miżuri Eżistenti); jew
 - (iv) gvern lokali;
 - (b) il-kontinwazzjoni jew it-tigdid fil-pront ta' miżura mhux konformi msemija fis-subparagrafu (a); jew

(c) kwalunkwe emenda għal miżura mhux konformi msemmija fis-subparagrafu (a), sal-punt li l-emenda ma tnaqqasx il-konformità tal-miżura, kif kienet teżisti immedjatament qabel l-emenda, mal-Artikoli 11.5 sa 11.7.

2. L-Artikoli 11.5 sa 11.7 ma japplikawx għal miżura li Parti tadotta jew iżżomm fir-rigward ta' setturi, subsetturi jew attivitajiet, kif stabbilit fil-Lista tagħha għall-Anness II (Rizervi għal Miżuri Futuri).

3. L-Artikolu 11.4 ma japplika għall-ebda miżura ta' Parti fir-rigward ta' setturi jew subsetturi impenjati kif stabbilit fl-Anness III tagħha (Impenji u Limitazzjonijiet Speċifiċi fuq l-Aċċess għas-Suq).

4. Fi żmien hames snin wara d-data tad-dhul fis-seħh ta' dan il-Ftehim, il-Messiku jista' jinnotifika lill-Unjoni Ewropea abbozz ta' deċiżjoni tal-Kunsill tal-Kummerċ biex jimmodifika l-Appendiċi I-B-2 (Lista tal-Messiku. Applikabbli fil-Livell Sub-Ċentrali) għall-Anness I (Rizervi għal Miżuri Ezistenti) u fl-Appendiċi III-B-2 (Skeda ta' Limitazzjonijiet tal-Messiku Applikabbli fil-Livell Sub-Ċentrali) għall-Anness III (Impenji u Limitazzjonijiet Speċifiċi fuq l-Aċċess għas-Suq) bi kwalunkwe miżura mhux konformi ezistenti miżmuma fil-livell subfederali tal-gvern.

L-Unjoni Ewropea għandha tirrieżamina dak l-abbozz fi żmien 3 xhur u tikkonsulta mal-Messiku dwar kwalunkwe kwistjoni relatata. Wara konsultazzjoni, il-Kunsill tal-Kummerċ għandu jadotta l-modifiki għall-annessi msemmija f'dan il-paragrafu. L-annessi mmodifikati għandhom japplikaw mid-data tal-adozzjoni tal-modifiki.

ARTIKOLU 11.9

Ċaħda tal-Benefiċċji

Parti tista' ċcaħħad il-benefiċċji ta' dan il-Kapitolu lil fornitur ta' servizzi tal-Parti l-oħra li jkun intrapriża ta' dik il-Parti u lis-servizzi ta' dak il-fornitur ta' servizzi jekk:

- (a) persuna ta' pajjiż terz tippossjedi jew jikkontrolla l-intrapriża; kif ukoll
- (b) il-Parti li tiċhad tadotta jew iżzomm miżura fir-rigward ta' dak il-pajjiż terz, jew fir-rigward ta' intrapriži jew persuni fiżiċi ta' dak il-pajjiż terz, li tipprojbixxi tranżazzjonijiet mal-intrapriża jew li tiġi miksura jew evitata jekk il-benefiċċji ta' dan il-Kapitolu jingħataw lill-intrapriża.

KAPITOLU 12

PREŻENZA TEMPORANJA TA' PERSUNI FIŻIĊI GĦAL GĦANIJIET TA' NEGOZJU

ARTIKOLU 12.1

Definizzjonijiet

Għall-finijiet ta' dan il-Kapitolu:

- (a) “persuna tan-negozju” tfisser, għall-Messiku, ċittadin tal-Unjoni Ewropea li jidhol fit-territorju tal-Messiku, mingħajr l-iskop li jistabbilixxi residenza temporanja jew permanenti, sabiex:
 - (i) jinnegozja kummerċjalment prodotti jew jipprovdi servizzi;
 - (ii) l-istabbiliment, l-iżvilupp jew il-ġestjoni ta' intrapriża;
 - (iii) iwettaq kuntatti kummerċjali u negozjati għall-bejgħ ta' prodotti u servizzi, jew attivitajiet simili;

- (iv) jipprovdi servizzi speċjalizzati għall-installazzjoni, it-tiswija, il-manutenzjoni, is-superviżjoni jew it-taħriġ tal-ħaddiema, miftiehma qabel jew ikkunsidrati f'kuntratt ta' trasferiment ta' teknoloġija, privattivi u trademarks, għall-bejgħ ta' tagħmir jew makkinarju kummerċjali jew industrijali, jew kwalunkwe proċess ieħor ta' produzzjoni ta' intrapriża stabbilita fit-territorju ta' Parti, matul it-terminu tal-kuntratt ta' garanzija, tal-bejgħ jew tas-servizz;
 - (v) jattendi l-laqgħat jew is-sessjonijiet tal-bord tad-diretturi ta' intrapriża stabbilita legalment fil-Messiku; jew
 - (vi) jippromwovi prodotti jew servizzi, jagħti pariri lill-klijenti, jirċievi ordnijiet, jinnegozja kuntratti u jesebixxi, jipparteċipa jew jattendi kongressi, fieri, konvenzjonijiet jew avvenimenti simili;
- (b) “vizitaturi kummerċjali għall-finijiet tal-istabbiliment ta' intrapriża” tfisser persuni fiżiċi li jahdmu f'pożizzjoni għolja li huma responsabbli għall-istabbiliment ta' intrapriża, li ma joffrux jew ma jipprovdux servizzi jew ma jinvolvu ruħhom fl-ebda attività ekonomika għajr dik meħtieġa għall-fini tal-istabbiliment ta' dik l-intrapriża u ma jirċevux remunerazzjoni minn sors li jinsab fil-Parti ospitanti;

- (c) “fornituri ta’ servizzi kuntrattwali” tfisser persuni fiżiċi impjegati minn intrapriża ta’ Parti li hija stess ma hijiex aġenzija għal kollokament u provvista ta’ servizzi ta’ persunal u li mhux qed taġixxi permezz ta’ tali aġenzija, li ma tkunx stabbilita fit-territorju tal-Parti l-oħra u li tkun ikkonkludiet kuntratt in *bona fide* sabiex tipprovdi servizzi ma’ konsumatur finali fil-Parti l-oħra, li teħtieġ il-preżenza fuq bażi temporanja tal-impjegati tagħha f’dik il-Parti, sabiex jintlaħaq l-għan tal-kuntratt għall-provvista ta’ servizzi;⁴²
- (d) “professjonisti indipendenti” tfisser, għall-Unjoni Ewropea, persuni fiżiċi involuti fil-provvista ta’ servizz u stabbiliti bħala persuni li jaħdmu għal rashom fit-territorju ta’ Parti li ma jkunux stabbiliti fit-territorju tal-Parti l-oħra u li jkunu kkonkludew kuntratt in *bona fide*, minbarra permezz ta’ aġenzija għal kollokament u provvista ta’ servizzi ta’ persunal, sabiex jipprovdu servizzi ma’ konsumatur finali fil-Parti l-oħra, li jeħtieġu l-preżenza tagħhom fuq bażi temporanja f’dik il-Parti sabiex jintlaħaq l-għan tal-kuntratt għall-provvista ta’ servizzi;⁴³

⁴² Il-kuntratt ta’ servizz imsemmi fis-subparagrafu (c) għandu jikkonforma mar-rekwiżiti tal-ligijiet u tar-regolamenti tal-Parti fejn jiġi eżegwit il-kuntratt.

⁴³ Il-kuntratt ta’ servizz imsemmi fis-subparagrafu (d) għandu jikkonforma mar-rekwiżiti tal-ligijiet u tar-regolamenti tal-Parti fejn jiġi eżegwit il-kuntratt.

- (e) “haddiema bi trasferiment intra-azjendali” tfisser persuni fiżiċi li kienu impjegati minn intrapriża ta’ Parti jew li kienu shab f’ intrapriża ta’ Parti, li jiġu ttrasferiti temporanjament lil intrapriża ta’ Parti, inkluża sussidjarja, fergħa jew kumpanija prinċipali ta’ dik l-intrapriża fit-territorju tal-Parti l-oħra⁴⁴, u li huma:
- (i) “manigġers” jew “dirigenti” tfisser persuni li jaħdmu f’pożizzjoni għolja fi hdan intrapriża, li primarjament jidderieġu t-tmexxija tal-intrapriża⁴⁵ fil-Parti l-oħra u jirċievu superviżjoni jew direzzjoni ġenerali prinċipalment mill-bord tad-diretturi jew minn azzjonisti tan-negozju jew l-ekwivalenti tagħhom, u li mill-inqas:
- (A) jidderieġu l-intrapriża jew dipartiment jew suddiviżjoni tagħha;
- (B) jissorveljaw u jikkontrollaw ix-xogħol ta’ impjegati superviżorji, professjonali jew manigġerjali oħrajn; kif ukoll
- (C) ikollhom l-awtorità personali li jirreklutaw u jagħtu sensji jew li jirrakkomandaw ir-reklutaġġ, is-sensja jew azzjonijiet oħrajn relatati mal-persunal;

⁴⁴ Għal aktar ċertezza, il-manigġers jew id-dirigenti u l-ispeċjalisti jistgħu jkunu meħtieġa juru li għandhom il-kwalifiki professjonali u l-esperjenza meħtieġa fl-intrapriża li lilha jiġu ttrasferiti.

⁴⁵ Għal aktar ċertezza, filwaqt li l-manigġers jew id-dirigenti ma jwettqux direttament kompiti li jikkonċernaw il-provvista attwali tas-servizzi, huma jistgħu, matul l-eżekuzzjoni tad-dmirijiet tagħhom li primarjament jidderieġu t-tmexxija tal-intrapriża, iwettqu kompiti li jistgħu jkunu meħtieġa għall-forniment tas-servizzi.

- (ii) “speċjalisti” tfisser persuni li jaħdmu f’intrapriża li għandhom għarfien speċjalizzat essenzjali għall-oqsma ta’ attività, it-tekniki jew it-tmexxija tal-intrapriża, iṅvalutati b’kont meħud tal-għarfien speċifiku għall-intrapriża u jekk il-persuna għandhiex livell għoli ta’ kwalifika; jew
- (iii) “impjegati apprendisti” tfisser, għall-Unjoni Ewropea, persuni li jkunu ġew impjegati minn intrapriża li ma tkunx uffieċċju rappreżentattiv għal mill-inqas sena, li jkollhom lawrja universitarja u li jiġu ttrasferiti temporanjament għal finijiet ta’ żvilupp tal-karriera jew biex jiksbu taħriġ f’tekniki jew metodi tan-negozju;⁴⁶
- (f) “investituri” tfisser, għall-Messiku, persuni fiżiċi tal-Unjoni Ewropea li jfittxu li jidhlu fil-Messiku għal soġġorn temporanju jew li diġà jinsabu fil-Messiku u li għandhom l-intenzjoni li:
 - (i) jesploraw alternattivi differenti ta’ stabbiliment;
 - (ii) it-tweqqif jew is-superviżjoni ta’ stabbiliment;

⁴⁶ L-impriża riċeventi tista’ tkun meħtieġa tippreżenta programm ta’ taħriġ li jkopri t-tul tas-soġġorn għal approvazzjoni minn qabel, li juri li l-iskop tas-soġġorn huwa għat-taħriġ. Għaċ-Ĉekja, il-Ġermanja, Spanja, Franza, l-Ungerija, il-Litwanja u l-Awstrija, it-taħriġ irid ikun marbut mal-lawrja universitarja li tkun inkisbet.

- (iii) jirrapprezentaw intrapriża barranija jew iwettqu tranżazzjonijiet ta' negozju; jew
- (iv) jiżviluppaw, jamministraw jew jipprovdu pariri jew servizzi tekniċi ewlenin għall-operat ta' investiment li għalih il-persuna tan-negozju jew l-intrapriża tal-persuna tan-negozju tkun ikkommettiet, jew tkun fil-proċess li tikkommetti, ammont sostanzjali ta' kapital, f'kapaċità li tkun superviżorja, eżekuttiva jew tinvolvi hiliessenzjali; kif ukoll
- (g) “vizitaturi professjonali għal żmien qasir” tfisser persuni fiżiċi li qed ifittxu dħul u soġġorn temporanju fit-territorju tal-Parti l-oħra, li ma humiex involuti fil-bejgħ dirett lill-pubbliku ġenerali, li ma jirċevux remunerazzjoni minn sors li jinsab fil-Parti ospitanti u li huma:
 - (i) “bejjiegha tan-negozju” tfisser vizitaturi professjonali għal żmien qasir li huma rappreżentanti ta' fornitur ta' servizzi jew prodotti ta' Parti għall-finijiet tan-negozjar tal-bejgħ ta' servizzi jew prodotti, jew li jidhlu fi ftehimiet għall-bejgħ ta' servizzi jew prodotti għal dak il-fornitur, ma humiex involuti fil-provvista ta' servizz fil-qafas ta' kuntratt konkluż bejn intrapriża li ma għandha l-ebda preżenza kummerċjali fit-territorju tal-Parti l-oħra u konsumatur f'dak it-territorju, u li ma humiex agenti bil-kummissjoni;

- (ii) “installaturi u persuni responsabbli mill-manutenzjoni” tfisser, fir-rigward tad-dhul u s-sogġorn temporanju fl-Unjoni Ewropea, vizitaturi professjonali għal żmien qasir li jkollhom għarfien speċjalizzat essenzjali għall-obbligi kuntrattwali ta’ bejjiegh jew lokatur, li jwettqu servizzi jew iħarrġu membri tal-persunal biex iwettqu servizzi, skont garanzija jew kuntratt ieħor ta’ servizz inċidentali għall-bejgħ jew il-lokazzjoni ta’ tagħmir jew makkinarju kummerċjali jew industrijali, inklużi servizzi tal-kompjuter u servizzi relatati, mixtrija jew mikrija minn intrapriża li tinsab barra mit-territorju tal-Unjoni Ewropea, matul id-durata kollha tal-kuntratt ta’ garanzija jew servizz u, fir-rigward tad-dhul u s-sogġorn temporanju fil-Messiku, vizitaturi professjonali għal żmien qasir li jipprovdu servizzi speċjalizzati, inklużi servizzi ta’ wara l-bejgħ jew ta’ wara l-lokazzjoni, miftiehma qabel jew kif imsemmi f’kuntratt ta’ trasferiment ta’ teknoloġija, privattiva u trademark, għall-bejgħ ta’ makkinarju u tagħmir, taħriġ tekniku tal-persunal jew kwalunkwe proċess ta’ produzzjoni ieħor għal intrapriża stabbilita fil-Messiku; jew
- (iii) “vizitaturi professjonali oħrajn għal żmien qasir” tfisser, għall-Messiku, vizitaturi għal żmien qasir li jattendu laqgħat ta’ amministrazzjoni tan-negozju, konferenzi jew fieri kummerċjali u jwettqu dmirijiet manigerjali jew eżekuttivi f’intrapriża jew is-sussidjarji jew l-affiljati tagħha li huma stabbiliti fil-Messiku.

ARTIKOLU 12.2

Objettivi, Kamp ta' Applikazzjoni u Dispożizzjonijiet Ġenerali

1. Dan il-Kapitolu jirrifletti x-xewqa tal-Partijiet li jiffaċilitaw id-dhul u s-soġġorn temporanju ta' persuni fiżiċi ta' Parti fit-territorju tal-Parti l-oħra għal finijiet ta' negozju u l-htieġa li jiġu stabbiliti kriterji trasparenti għal dan l-iskop.
2. Dan il-Kapitolu japplika għal miżuri relatati direttament mad-dhul u s-soġġorn temporanju ta' persuni fiżiċi ta' Parti fit-territorju tal-Parti l-oħra għal finijiet ta' negozju li jkunu viżitaturi kummerċjali għall-finijiet tal-istabbiliment ta' intrapriża, haddiema bi trasferiment intra-azjendali, investituri, bejjieġha kummerċjali, fornituri ta' servizzi kuntrattwali u professjonisti indipendenti.
3. Dan il-Kapitolu ma japplikax għal miżuri li jaffettwaw lil persuni fiżiċi li jfittxu aċċess għas-suq tax-xogħol ta' Parti, u lanqas għal miżuri li jirrigwardjaw iċ-ċittadinanza jew in-nazzjonalità, ir-residenza jew l-impjieġ fuq bażi permanenti.
4. F'dan il-Ftehim ma hemm xejn li għandu jimpedixxi lil Parti milli tapplika miżuri sabiex tirregola d-dhul ta' persuni fiżiċi fit-territorju tagħha, jew is-soġġorn temporanju tagħhom fih, inklużi dawk il-miżuri meħtieġa sabiex tiġi protetta l-integrità ta' persuni fiżiċi u sabiex jiġi żgurat il-moviment organizzat tagħhom bejn il-fruntieri tagħha, diment li tali miżuri ma jiġux applikati b'tali mod li jxejnu jew ixekklu l-benefiċċji li jakkumulaw għall-Parti l-oħra skont dan il-Kapitolu. Is-sempliċi fatt li tintalab viża għall-persuni fiżiċi ta' ċertu pajjiż u mhux għal dawk ta' oħrajn ma għandux jitqies bħala li jxejjen jew ixekkel il-benefiċċji skont dan il-Kapitolu.

5. Kull Parti għandha tapplika l-miżuri koperti minn dan il-Kapitolu malajr sabiex tevita dewmien jew danni bla bżonn fil-kummerċ ta' prodotti jew servizzi, jew f'attivitajiet ta' stabbiliment skont dan il-Ftehim.

6. Il-Partijiet għandhom jagħmlu hilitom biex jiżviluppaw u jadottaw kriterji komuni u interpretazzjonijiet komuni għall-implimentazzjoni ta' dan il-Kapitolu.

7. Kull Parti għandha tippermetti d-dhul u s-soġġorn temporanju għal finijiet ta' negozju ta' persuni fiżiċi tal-Parti l-oħra li jikkonformaw mal-liġijiet u r-regolamenti dwar l-immigrazzjoni tal-Parti preċedenti applikabbli għad-dhul u s-soġġorn temporanju, f'konformità ma' dan il-Kapitolu, inklużi d-dispożizzjonijiet tal-Annessi I (Riżervi għal Miżuri Eżistenti), II (Riżervi għal Miżuri Futuri), III, (Impenji u Limitazzjonijiet Speċifiċi fuq l-Aċċess għas-Suq), IV (Viżitaturi Kummerċjali għal Skopijiet ta' Stabbiliment ta' intrapriża, haddiema bi Trasferiment Intra-Korporattiv, Investituri u Viżitaturi Kummerċjali għal Żmien Qasir), V (Fornituri ta' Servizzi Kuntrattwali u Professjonisti Indipendenti) u VI (Riżervi għal Servizzi Finanzjarji).

8. Parti tista', f'konformità mal-ligijiet u r-regolamenti tagħha u fuq bażi mhux diskriminatorja, tidderoga mill-impenji tagħha dwar id-dħul u s-sogġorn temporanju stabbiliti fl-Annessi IV tagħha (Vizitaturi Kummerċjali għal Skopijiet ta' Stabbiliment ta' Intrapriża) u V (Fornituri ta' Servizzi Kuntrattwali u Professjonisti Indipendenti) f'kazijiet fejn id-dħul u s-sogġorn temporanju ta' persuna fiżika ta' Parti oħra jistgħu jaffettwaw b'mod negattiv:

- (a) is-soluzzjoni ta' tilwima industrijali kollettiva li tkun għaddejja fil-post jew fil-post maħsub tal-impjieg; jew
- (b) l-impjieg ta' kwalunkwe persuna li tkun involuta f'dik it-tilwima.

ARTIKOLU 12.3

Obbligi f'Kapitoli Oħrajn

1. Dan il-Kapitolu ma jimponi l-ebda obbligu fuq Parti fir-rigward tal-mizuri tal-immigrazzjoni tagħha, hlief kif previst speċifikament hawnhekk.

2. Mingħajr preġudizzju għal kwalunkwe deċiżjoni li tippermetti d-dhul u s-soġġorn temporanju lil persuna fiżika tal-Parti l-oħra f'konformità ma' dan il-Kapitolu, inkluż it-tul tas-soġġorn permissibbli skont kwalunkwe deċiżjoni bħal din:

- (a) l-obbligi tal-Artikoli 10.6 (Aċċess għas-Suq), 10.7 (Trattament Nazzjonali), 10.9 (Rekwiżiti tal-Prestazzjoni) u 10.10 (Maniġment Superjuri u Bord tad-Diretturi), soġġetti għall-Artikoli 10.5 (Kamp ta' Applikazzjoni), 10.12 (Mizuri Mhux Konformi u Eċċezzjonijiet), 18.2 (Kamp ta' applikazzjoni) u 18.12 (Riżervi u Mizuri Mhux Konformi), sa fejn il-mizura taffettwa t-trattament ta' persuni fiżiċi għal finijiet ta' negozju preżenti fit-territorju tal-Parti l-oħra, huma b'dan inkorporati f'dan il-Kapitolu u magħmula parti minnu u japplikaw għal mizuri li jaffettwaw it-trattament ta' persuni fiżiċi għal finijiet kummerċjali preżenti fit-territorju tal-Parti l-oħra taħt il-kategoriji ta' vizitaturi kummerċjali għall-finijiet tal-istabbiliment ta' intrapriża, haddiema bi trasferiment intra-azjendali u, għall-Messiku, investituri, kif definit fl-Artikolu 12.1 ta' dan il-Kapitolu; kif ukoll

(b) l-obbligi tal-Artikoli 11.4 (Aċċess għas-Suq), 11.5 (Preżenza Lokali) u 11.6 (Trattament Nazzjonali), soġġetti għall-Artikoli 11.2.2 (Kamp ta' Applikazzjoni), 11.8 (Miżuri u Eċċezzjonijiet Mhux Konformi), 18.2 (Kamp ta' Applikazzjoni) u 18.12 (Riżervi u Miżuri Mhux Konformi), sal-punt li l-miżura taffettwa t-trattament ta' persuni fiżiċi għal finijiet ta' negozju preżenti fit-territorju tal-Parti l-oħra, huma b'dan inkorporati u magħmula parti minn dan il-Kapitolu u japplikaw għall-miżuri li jaffettwaw it-trattament ta' persuni fiżiċi għal finijiet ta' negozju preżenti fit-territorju tal-Parti l-oħra taħt il-kategoriji ta' fornituri ta' servizzi kuntrattwali u, għall-Unjoni Ewropea, professjonisti indipendenti, għas-setturi kollha elenkati fl-Anness V (Fornituri ta' Servizzi Kuntrattwali u Professjonisti Indipendenti) u viżitaturi professjonali għal żmien qasir, f'konformità mal-Anness IV (Viżitaturi Professjonali għal Finijiet ta' Investiment, Haddiema bi Trasferiment Intra-Azjendali, Investituri u Viżitaturi Professjonali għal Żmien Qasir).

3. Għal aktar ċertezza, il-paragrafu 2 japplika għall-miżuri li jaffettwaw it-trattament ta' persuni fiżiċi preżenti fit-territorju tal-Parti l-oħra għal finijiet ta' negozju u li jaqgħu fil-kategoriji rilevanti u li qed jipprovdu servizzi finanzjarji, kif definiti fl-Artikolu 18.1 (Definizzjonijiet). Il-paragrafu 2 ma japplikax għal miżuri relatati mal-ghoti ta' dħul temporanju lil persuni fiżiċi ta' Parti jew ta' pajjiż terz.

ARTIKOLU 12.4

Vizitaturi Kummerċjali għal Skopijiet ta' Stabbiliment ta' Intrapriża, Haddiema bi Trasferiment Intra-ażjendali u Investituri

1. Soġġett għall-Artikolu 10.5 (Kamp ta' Applikazzjoni), kull Parti għandha tippermetti d-dhul u s-soġġorn temporanju fit-territorju tagħha ta' vizitaturi kummerċjali għall-finijiet tal-istabbiliment ta' intrapriża u haddiema bi trasferiment intraaazjendali tal-Parti l-oħra f'konformità mal-Anness IV (Vizitaturi Kummerċjali għal Skopijiet ta' Stabbiliment ta' intrapriża, Haddiema bi Trasferiment Intra-Korporattiv, Investituri u Vizitaturi Kummerċjali għal Żmien Qasir).
2. Soġġett għall-Artikolu 10.5 (Kamp ta' Applikazzjoni), il-Messiku għandu jippermetti d-dhul u s-soġġorn temporanju fit-territorju tiegħu ta' investituri f'konformità mal-Anness IV (Vizitaturi Kummerċjali għal Skopijiet ta' Stabbiliment ta' Intrapriża, Haddiema bi Trasferiment Intra-Korporattiv, Investituri u Vizitaturi Kummerċjali għal Żmien Qasir).
3. Parti ma għandhiex tadotta jew iżzomm limitazzjonijiet fuq l-għadd totali ta' persuni fiżiċi li huma permessi d-dhul u s-soġġorn temporanju f'konformità mal-paragrafi 1 u 2, f'settur jew sub- settur speċifiku, fil-forma ta' kwoti numeriċi jew ir-rekwizit ta' test tal-htigijiet ekonomiċi fuq il-bażi ta' suddivizzjoni reġjonali jew fuq il-bażi tat-territorju kollu tagħha.

4. It-tul tas-soġġorn permissibbli għandu jkun⁴⁷:
- (a) għall-Unjoni Ewropea, sa tliet snin għall-manigġers jew l-eżekuttivi u l-ispeċjalisti, sa sena għall-impjegati apprendisti, u sa 90 jum fi kwalunkwe perjodu ta' sitt xhur għall-viżitaturi kummerċjali għall-finijiet tal-istabbiliment ta' intrapriża; kif ukoll
 - (b) għall-Messiku, sena li tista' tiġi estiża tliet darbiet, għal sena kull darba, għal haddiema bi trasferiment intraazzjendali u investituri, u sa 180 jum għal viżitaturi kummerċjali għall-finijiet ta' stabbiliment ta' intrapriża.
5. Il-Partijiet għandhom jagħtu lill-membri tal-familja ta' haddiema bi trasferiment intra-azzjendali trattament f'konformità mal-Anness 12-A.

⁴⁷ It-tul tas-soġġorn għall-viżitaturi kummerċjali għall-finijiet tal-istabbiliment ta' intrapriża huwa mingħajr preġudizzju għad-drittijiet mogħtija minn Parti liċ-ċittadini jew liċ-ċittadini tal-Parti l-oħra skont eżenzjonijiet bilaterali mill-viża.

ARTIKOLU 12.5

Vizitaturi Professjonali għal Żmien Qasir

Sogġett għall-Artikolu 11.2 (Kamp ta' Applikazzjoni) u l-Anness IV (Vizitaturi Kummerċjali għal Skopijiet ta' Stabbiliment ta' Intrapriża, Haddiema bi Trasferiment Intrakorporattiv, Investituri u Vizitaturi Kummerċjali għal Żmien Qasir), Parti għandha:

- (a) għandha tippermetti d-dhul u s-soġġorn temporanju ta' vizitaturi professjonali għal żmien qasir;
- (b) ma għandhiex tadotta jew iżżomm limitazzjonijiet fuq l-għadd totali ta' vizitaturi professjonali għal żmien qasir f'settur speċifiku fil-forma ta' kwoti numerici fuq il-bażi ta' suddiviżjoni reġjonali jew fuq il-bażi tat-territorju kollu tagħha; kif ukoll
- (c) ma għandhiex tadotta jew iżżomm testijiet tal-htigijiet ekonomiċi għal vizitaturi professjonali għal żmien qasir.

ARTIKOLU 12.6

Fornituri ta' Servizzi Kuntrattwali

1. Kull Parti għandha tippermetti d-dhul u s-soġġorn temporanju fit-territorju tagħha ta' fornituri ta' servizzi kuntrattwali tal-Parti l-oħra f'konformità mal-Anness V (Fornituri ta' Servizzi Kuntrattwali u Professjonisti Indipendenti).

2. Sakemm ma jkunx speċifikat mod ieħor fl-Anness V (Fornituri ta' Servizzi Kuntrattwali u Professjonisti Indipendenti), Parti ma għandhiex tadotta jew iżżomm limitazzjonijiet fuq l-għadd totali ta' fornituri ta' servizzi kuntrattwali tal-Parti l-oħra li huma permessi d-dhul u s-soġġorn temporanju, fil-forma ta' kwoti numerici jew ir-rekwizit ta' test tal-htigijiet ekonomiċi.

ARTIKOLU 12.7

Professjonisti Indipendenti

1. L-Unjoni Ewropea għandha tippermetti d-dhul u s-soġġorn temporanju fit-territorju tagħha ta' professjonisti indipendenti tal-Messiku f'konformità mal-Anness V (Fornituri ta' Servizzi Kuntrattwali u Professjonisti Indipendenti).

2. Sakemm ma jkunx speċifikat mod ieħor fl-Anness V (Fornituri ta' Servizzi Kuntrattwali u Professjonisti Indipendenti), l-Unjoni Ewropea ma għandhiex tadotta jew iżżomm limitazzjonijiet fuq l-għadd totali ta' professjonisti indipendenti tal-Messiku li huma permessi d-dhul u s-soġġorn temporanju, fil-forma ta' kwoti numerici jew ir-rekwizit ta' test tal-htigijiet ekonomiċi.

ARTIKOLU 12.8

Trasparenza

1. Kull Parti għandha tagħmel disponibbli għall-pubbliku informazzjoni dwar ir-rekwiżiti u l-proċeduri għad-dhul u s-soġġorn temporanju, inklużi l-formoli u d-dokumenti rilevanti, u l-materjali ta' spjegazzjoni li jippermettu lill-persuni interessati tal-Parti l-oħra jsiru familjari mar-rekwiżiti u l-proċeduri applikabbli.
2. L-informazzjoni msemmija fil-paragrafu 1 għandha tinkludi, jekk applikabbli, informazzjoni dwar dawn li ġejjin:
 - (a) il-kategoriji ta' viża, permessi jew kwalunkwe tip simili ta' awtorizzazzjoni rigward id-dhul u s-soġġorn temporanju;
 - (b) id-dokumentazzjoni meħtieġa u l-kundizzjonijiet li jridu jiġu ssodisfati;
 - (c) il-metodu ta' mili ta' applikazzjoni u l-alternattivi għall-preżentazzjoni, bħal uffiċċji konsulari jew online;
 - (d) it-tariffi tal-applikazzjoni u l-hin indikattiv tal-ipproċessar;

- (e) il-perjodu massimu ta' soġġorn taht kull tip ta' awtorizzazzjoni deskritt fis-subparagrafu (a);
- (f) il-kundizzjonijiet għal kwalunkwe estensjoni jew tiġdid disponibbli;
- (g) ir-regoli rigward id-dipendenti li jakkumpanjaw il-persuna;
- (h) il-proċeduri ta' rieżami jew appell disponibbli; kif ukoll
- (i) il-liġijiet rilevanti ta' applikazzjoni ġenerali li jappartjenu għad-dhul u għas-soġġorn temporanju ta' persuni fiżiċi.

ARTIKOLU 12.9

Risoluzzjoni ta' Tilwim

Parti ma għandhiex tirrikorri għas-soluzzjoni tat-tilwim skont il-Kapitolu 31 (Soluzzjoni tat-Tilwim) rigward rifjut li jingħata dhul u soġġorn temporanju skont dan il-Kapitolu, sakemm il-kwistjoni ma tinvolvi mudell ta' prattika.

KAPITOLU 13

REGOLAMENTAZZJONI DOMESTIKA

ARTIKOLU 13.1

Ambitu

1. Dan il-Kapitolu japplika għall-miżuri adottati jew miżmuma minn Parti fir-rigward tar-rekwiżiti u l-proċeduri tal-liċenzjar u l-kwalifika, kif ukoll għall-istandards tekniċi⁴⁸, li jaffettwaw il-kummerċ fis-servizzi jew it-twertiq ta' kwalunkwe attività ekonomika oħra li fir-rigward tagħha Parti tkun hadet impenn skont l-Artikoli 10.6 (Aċċess għas-Suq), 10.7 (Trattament Nazzjonali), 11.4 (Aċċess għas-Suq), 11.6 (Trattament Nazzjonali), soġġett għal kwalunkwe terminu, limitazzjoni, kundizzjoni jew kwalifika kif stabbiliti fl-iskeda tagħha skont l-Artikoli 10.12 (Miżuri u Eċċezzjonijiet Mhux Konformi) u 11.8 (Miżuri u Eċċezzjonijiet Mhux Konformi).
2. Minkejja l-paragrafu 1, l-Artikolu 13.6 japplika għall-miżuri adottati jew miżmuma minn Parti relatata mar-rekwiżiti u l-proċeduri tal-liċenzjar u l-kwalifika, kif ukoll għall-istandards tekniċi, li jaffettwaw il-kummerċ fis-servizzi jew it-twertiq ta' kwalunkwe attività ekonomika oħra.

⁴⁸ Għal aktar ċertezza, sa fejn huma kkonċernati l-miżuri relatati ma' standards tekniċi, dan il-Kapitolu japplika biss għal tali miżuri li jaffettwaw il-kummerċ fis-servizzi.

3. Dan il-Kapitolu ma japplikax għal miżuri adottati jew miżmuma minn Parti koperta taħt il-Kapitolu 18 (Servizzi Finanzjarji).

ARTIKOLU 13.2

Żvilupp ta' Miżuri

Parti li tadotta jew iżżomm miżuri relatati mar-rekwiżiti u l-proċeduri tal-liċenzjar u mar-rekwiżiti u l-proċeduri tal-kwalifika għandha:

- (a) tiżgura li dawk il-miżuri jkunu bbażati fuq kriterji oġġettivi u trasparenti;⁴⁹
- (b) tiżgura li l-awtorità kompetenti tilhaq u tamministra d-deċiżjonijiet tagħha b' mod indipendenti;
- (c) tiżgura li l-proċeduri fihom infushom ma jimpedux bla bżonn l-issodisfar ta' kwalunkwe rekwiżit;

⁴⁹ Għal aktar ċertezza, l-awtoritajiet kompetenti jistgħu jivvalutaw il-piż li għandu jingħata lil dawk il-kriterji li jistgħu jinkludu l-kompetenza, il-kapaċità li jiġu pprovduti servizz jew kwalunkwe attività ekonomika oħra, u l-impatti potenzjali fuq is-saħħa jew l-ambjent ta' deċiżjoni ta' awtorizzazzjoni.

- (d) tiżgura li l-proċeduri jkunu imparzjali u adegwati għall-applikanti biex juru jekk jissodisfawx ir-rekwiziti, jekk ikun hemm; kif ukoll
- (e) ma tirrikjedix li applikant, sa fejn ikun prattikabbli, javviċina aktar minn awtorità kompetenti waħda għal kull applikazzjoni għall-awtorizzazzjoni.⁵⁰

ARTIKOLU 13.3

Amministrazzjoni tal-Miżuri

Jekk tkun meħtieġa awtorizzazzjoni għall-provvista ta' servizz jew għat-twettiq ta' kwalunkwe attività ekonomika oħra, l-awtoritajiet kompetenti ta' Parti għandhom:

- (a) jippermettu lil applikant, sa fejn ikun prattikabbli, jissottometti applikazzjoni fi kwalunkwe hin;
- (b) jippermettu perjodu ta' żmien raġonevoli għas-sottomissjoni ta' applikazzjoni jekk jeżistu perjodi ta' żmien speċifiċi għall-applikazzjonijiet;
- (c) jiskedaw eżamijiet f'intervalli raġonevolment frekwenti, jekk ikunu meħtieġa eżamijiet, u jipprovdu perjodu ta' żmien raġonevoli sabiex applikant jitlob li jagħmel l-eżami;

⁵⁰ Għal aktar ċertezza, Parti tista' tirrikjedi applikazzjonijiet multipli għal awtorizzazzjoni jekk servizz jew attività ekonomika oħra jkunu fil-gurizdizzjoni ta' awtoritajiet kompetenti multipli.

- (d) jagħmlu ħilithom biex jaċċettaw applikazzjonijiet f'format elettroniku, filwaqt li jqisu l-prijoritajiet li jikkompetu magħhom u l-limitazzjonijiet tar-riżorsi;
- (e) jaċċettaw kopji ta' dokumenti awtentikati f'konformità mal-liġi domestika tal-Parti, minflok id-dokumenti oriġinali, sakemm ma jkunux jeħtieġu dokumenti oriġinali biex jipproteġu l-integrità tal-proċess ta' awtorizzazzjoni;
- (f) jiżguraw li t-tariffi tal-awtorizzazzjoni⁵¹ mitluba mill-awtoritajiet kompetenti jkunu raġonevoli u trasparenti u fihom infushom ma jirrestringux il-provvista tas-servizz rilevanti jew it-tweġġ ta' kwalunkwe attività ekonomika oħra;
- (g) jipprovdu, sa fejn ikun prattikabbli, perjodu ta' żmien indikattiv għall-ipproċessar ta' applikazzjoni;
- (h) jaċċertaw mingħajr dewmien żejjed, sa fejn ikun prattikabbli, il-kompletezza ta' applikazzjoni għall-ipproċessar skont il-liġi tal-Parti;

⁵¹ It-tariffi tal-awtorizzazzjoni jinkludu t-tariffi tal-liċenzjar u t-tariffi relatati mal-proċeduri ta' kwalifika; huma ma jinkludux tariffi għall-użu ta' riżorsi naturali, ħlasijiet għall-irkant, offerti jew mezzi mhux diskriminatorji oħrajn ta' għoti ta' konċessjonijiet jew kontribuzzjonijiet mandatorji għall-forniment ta' servizz universali.

- (i) jekk applikazzjoni titqies kompluta għall-ipproċessar skont il-liġi tal-Parti, jiżguraw li l-ipproċessar tal-applikazzjoni jiġi ffinalizzat u li l-applikant jiġi informat bid-deċiżjoni f'perjodu ta' zmien raġonevoli wara s-sottomissjoni tal-applikazzjoni, sa fejn ikun possibbli bil-miktub;⁵²
- (j) jipprovdu, fuq talba tal-applikant u mingħajr dewmien żejjed, informazzjoni dwar l-istatus tal-applikazzjoni;
- (k) jekk applikazzjoni titqies mhux kompluta għall-ipproċessar skont il-liġi tal-Parti, f'perjodu ta' zmien raġonevoli u sa fejn ikun prattikabbli:
 - (i) jinformat lill-applikant li l-applikazzjoni ma hijiex kompluta;
 - (ii) jipprovdu, fuq talba tal-applikant, gwida dwar għaliex l-applikazzjoni titqies mhux kompluta;

⁵² L-awtoritajiet kompetenti jistgħu jissodisfaw dan ir-rekwiżit billi jinformat lil applikant bil-quddiem bil-miktub, inkluż permezz ta' miżura ppubblikata, li n-nuqqas ta' tveġiba wara perjodu ta' zmien speċifikat mid-data tas-sottomissjoni tal-applikazzjoni jindika jew l-aċċettazzjoni jew ir-rifjut tal-applikazzjoni. Għal aktar ċertezza, l-informazzjoni bil-miktub tista' tinkludi informazzjoni pprovduta f'forma elettronika.

- (iii) jipprovdu lill-applikant bl-opportunità⁵³ li jissottometti l-informazzjoni addizzjonali li tkun meħtieġa biex titlesta l-applikazzjoni; kif ukoll
- (iv) meta l-ebda waħda minn dawn ta' hawn fuq ma tkun prattikabbli, u l-applikazzjoni tigi rrifjutata minhabba nuqqas ta' kompletezza, jiżguraw li l-applikant jiġi informat f'perjodu ta' żmien raġonevoli;
- (l) jekk applikazzjoni tigi rrifjutata, jinformat lill-applikant, sa fejn ikun possibbli, fuq inizjattiva tagħhom stess jew fuq talba tal-applikant, bir-raġunijiet għar-rifjut u, fejn applikabbli, il-proċeduri għas-sottomissjoni mill-ġdid ta' applikazzjoni; kif ukoll
- (m) jiżguraw li l-awtorizzazzjoni, ladarba tingħata, tidhol fis-seħh mingħajr dewmien żejjed sogġetta għat-termini u l-kundizzjonijiet applikabbli.

⁵³ Għal aktar ċertezza, tali opportunità ma teħtieġx li awtorità kompetenti tipprovdi estensjonijiet tal-iskadenzi.

ARTIKOLU 13.4

Għadd Limitat ta' Liċenzji

1. Jekk l-għadd ta' liċenzji disponibbli għal attività partikolari jkun limitat minhabba l-iskarsezza ta' riżorsi naturali disponibbli jew ta' kapaċità teknika, Parti għandha tapplika proċedura tal-għażla għal kandidati potenzjali li tipprovdi garanziji shaħ ta' imparzjalità u trasparenza, inkluża, b'mod partikolari, pubbliċità adegwata dwar it-tnedija, it-twettiq u t-tlestija tal-proċedura.
2. Meta tiġi biex tistabbilixxi r-regoli għall-proċedura tal-għażla, Parti tista' tqis l-oġettivi ta' politika legittimi, inklużi kunsiderazzjonijiet ta' saħħa, sikurezza, protezzjoni tal-konsumaturi, kompetizzjoni, il-harsien tal-ambjent u l-preservazzjoni tal-wirt kulturali.

ARTIKOLU 13.5

Standards Tekniċi

Kull Parti għandha thegġegħ lill-awtoritajiet kompetenti tagħha, meta jadottaw standards tekniċi, biex jadottaw standards tekniċi li jkunu ġew żviluppati permezz ta' proċessi miftuħa u trasparenti, u għandha thegġegħ lil kwalunkwe korp iddeżinjat biex jiżviluppa standards tekniċi biex jagħmel dan permezz ta' proċessi miftuħa u trasparenti.

ARTIKOLU 13.6

Trasparenza

Parti li teħtieg awtorizzazzjoni għall-provvista ta' servizz jew għat-twettiq ta' kwalunkwe attività ekonomika oħra għandha tipprovdi l-informazzjoni meħtiega għall-fornituri ta' servizzi jew għall-persuni li jkunu qed ifittxu li jipprovdu servizz u għall-persuni li jkunu qed iwettqu jew ifittxu li jwettqu kwalunkwe attività ekonomika oħra biex jikkonformaw mar-rekwiżiti u l-proċeduri għall-kisba, iż-żamma, l-emendar u t-tigdid ta' dik l-awtorizzazzjoni. Dik l-informazzjoni għandha tinkludi, fejn tkun teżisti:

- (a) tariffi ta' awtorizzazzjoni;
- (b) l-informazzjoni ta' kuntatt tal-awtoritajiet kompetenti rilevanti;
- (c) il-proċeduri għall-appell jew għar-rieżami ta' deċiżjonijiet li jikkonċernaw l-applikazzjonijiet;
- (d) proċeduri għall-monitoraġġ jew l-infurzar tal-konformità mat-termini u l-kundizzjonijiet tal-liċenzji;
- (e) opportunitajiet għall-involvement pubbliku, bħal permezz ta' seduti ta' smigh jew kummenti;
- (f) perjodi ta' żmien indikattivi għall-ipproċessar ta' applikazzjoni;

(g) ir-rekwiziti u l-proċeduri; kif ukoll

(h) l-istandards tekniċi applikabbli.

ARTIKOLU 13.7

Rieżami

Wara d-dhul fis-seħħ ta' dixxiplini addizzjonali żviluppati f'konformità mal-paragrafu 4 tal-Artikolu VI tal-GATS, il-Partijiet għandhom jirrieżaminaw dawk id-dixxiplini. Jekk ir-rieżami jikkonkludi li dawk id-dixxiplini jtejbu dan il-Ftehim, il-Partijiet għandhom jiddeterminaw jekk għandhomx jiġu inkorporati f'dan il-Ftehim.

KAPITOLU 14

RIKONOXIMENT REĊIPROKU TAL-KWALIFIKI PROFESSJONALI

ARTIKOLU 14.1

Dispożizzjonijiet Ġenerali

1. F'dan il-Kapitolu ma hemm xejn li għandu jimpedixxi lil Parti milli tirrikjedi li l-persuni fiżiċi jkollhom il-kwalifiki jew l-esperjenza professjonali meħtieġa speċifikati fit-territorju fejn jiġi pprovdut is-servizz, għas-settur tal-attività kkonċernat.
2. Kull Parti għandha thegħeġ lill-korpi jew lill-awtoritajiet professjonali rilevanti, kif xieraq, fit-territorji rispettivi tagħha biex jiżviluppaw u jipprovdu rakkomandazzjonijiet kongunti dwar ir-rikonoximent reċiproku tal-kwalifiki professjonali, lis-Sottokumitat dwar is-Servizzi u l-Investment stabbilit skont l-Artikolu 33.4.1(h) (Sottokumitati u Korpi Oħra).
3. Ir-rakkomandazzjonijiet kongunti msemmija fil-paragrafu 2 għandhom jiġu appoġġati b'evidenza ta':
 - (a) il-valur ekonomiku ta' ftehim previst dwar ir-rikonoximent reċiproku tal-kwalifiki professjonali (minn hawn 'il quddiem imsejjah "Ftehim ta' Rikonoximent Reċiproku"); kif ukoll

(b) il-kompatibbiltà tar-reġimi rispettivi, jiġifieri, sa liema punt il-kriterji applikati minn kull Parti għall-awtorizzazzjoni u l-liċenzjar huma kompatibbli.

4. Is-Sottokumitat għandu jirrieżamina kwalunkwe rakkomandazzjoni kongunta f'perjodu ta' zmien raġonevoli wara li jirċeviha.

5. Jekk ir-rakkomandazzjoni kongunta tkun konsistenti ma' dan il-Ftehim, il-Partijiet għandhom jiehdu l-passi meħtieġa biex jinnegozjaw Ftehim ta' Rikonoxximent Reċiproku, jekk ikun xieraq permezz tal-awtoritajiet kompetenti tagħhom jew id-delegati awtorizzati minn Parti. Jekk ikun xieraq, il-Kunsill tal-Kummerċ jista' jadotta l-arrangamenti għar-rikonoxximent reċiproku ta' kwalifiki professjonali b'deċiżjoni.

6. Meta jinnegozjaw ftehimiet ta' rikonoxximent reċiproku jew meta jiżviluppaw rakkomandazzjonijiet kongunti, il-Partijiet jew il-korpi jew l-awtoritajiet professjonali rilevanti, rispettivament, huma mhegga jsegwu l-Linji Gwida għan-negozjar ta' Ftehim ta' Rikonoxximent Reċiproku stabbiliti fl-Anness 14-A.

KAPITOLU 15

SERVIZZI TA' KUN SINNA

ARTIKOLU 15.1

Definizzjonijiet

Għall-finijiet ta' dan il-Kapitolu:

- (a) “servizzi ta' kunsinna” tfisser servizzi postali u ta' kurrier jew express, li jinkludu l-ġbir, l-issortjar, it-trasport u l-kunsinna ta' oġġetti postali;
- (b) “servizzi ta' kunsinna express” tfisser il-ġbir, l-issortjar, it-trasport u l-kunsinna ta' oġġetti postali b'veloċità mgħaġġla u affidabbiltà msahha li jistgħu jinkludu elementi ta' valur miżjud bħall-ġbir mill-punt tal-origini, il-kunsinna personali lid-destinatarju, it-traċċar, il-possibbiltà li tinbidel id-destinazzjoni u d-destinatarju fi tranżitu jew il-konferma tar-riċevuta;
- (c) “servizzi tal-posta express” tfisser servizzi internazzjonali ta' kunsinna express ipprovduti permezz ta' assoċjazzjoni volontarja ta' operatori postali ddeżinjati taħt l-Unjoni Postali Universali (UPU), bħall-Kooperattiva EMS;

- (d) “liċenzja” tfisser awtorizzazzjoni mogħtija lil fornitur individwali minn awtorità regolatorja li tistabbilixxi l-proċeduri, l-obbligi u r-rekwiżiti speċifiċi għas-settur tas-servizzi ta’ kunsinna;
- (e) “oġġett postali” tfisser oġġett li jiżen sa 31,5 kg indirizzat fil-forma finali li fiha għandu jingarr minn kwalunkwe tip ta’ fornitur ta’ servizz ta’ kunsinna, kemm jekk pubbliku kif ukoll jekk privat, u li jista’ jinkludi oġġetti bħal ittra, pakkett, gazzetta jew katalogu;
- (f) “monopolju postali” tfisser id-dritt esklużiv li jiġu pprovduti servizzi ta’ kunsinna speċifikati fit-territorju ta’ Parti, skont il-liġi ta’ dik il-Parti; kif ukoll
- (g) “servizz universali” tfisser il-forniment permanenti ta’ servizz ta’ kunsinna ta’ kwalità speċifikata skont il-liġi ta’ Parti fil-punti kollha fit-territorju ta’ dik il-Parti bi prezzijiet affordabbli għall-utenti kollha.

ARTIKOLU 15.2

Objettiv

Dan il-Kapitolu jistabbilixxi l-prinċipji tal-qafas regolatorju speċifiku għas-servizzi kollha ta’ kunsinna.

ARTIKOLU 15.3

Servizz Universali

1. Kull Parti għandha d-dritt li tiddefinixxi t-tip ta' obbligu ta' servizz universali li tixtieq tadotta jew iżżomm u għandha tamministra dak l-obbligu b'mod trasparenti, mhux diskriminatorju u newtrali fir-rigward tal-fornituri kollha li huma soġġetti għall-obbligu.
2. Jekk Parti tirrikjedi li s-servizzi tal-posta express 'il ġewwa jiġu fornuti fuq bażi ta' servizz universali, hija ma għandhiex tagħti trattament preferenzjali lil dan is-servizz fuq servizzi internazzjonali oħrajn ta' konsenja express.

ARTIKOLU 15.4

Finanzjament ta' Servizz Universali

1. Parti ma għandhiex timponi tariffi jew imposti oħrajn fuq il-provvista ta' servizz ta' konsenja mhux universali għall-fini ta' finanzjament tal-provvista ta' servizz universali.
2. Il-Paragrafu 1 ma japplikax għal miżuri ta' tassazzjoni jew tariffi amministrattivi applikabbli b'mod ġenerali.

ARTIKOLU 15.5

Prevenzjoni ta' Prattiki li Jikkawżaw Distorsjoni tas-Suq

Kull Parti għandha tiżgura li fornitur ta' servizzi ta' kunsinna soġġett għal obbligu ta' servizz universali jew monopolju postali ma jidholx fi prattiki li jikkawżaw distorsjoni għas-suq bħal:

- (a) l-użu ta' dhul provenjenti mill-provvisti ta' tali servizz li jissussidjaw b'mod inkroċjat il-provvista ta' servizz ta' kunsinna espressa jew għal kwalunkwe servizz ta' konsenja mhux universali; kif ukoll
- (b) id-differenzjar b'mod mhux ġustifikat fost il-klijenti, bħal negozji, dawk li jibagħtu volumi kbar ta' posta jew konsolidaturi fir-rigward ta' tariffi jew termini u kundizzjonijiet oħrajn għall-provvista ta' servizz ta' kunsinna li huwa soġġett għal obbligu ta' servizz universali jew monopolju postali.

ARTIKOLU 15.6

Liċenzji

1. Parti li tirrikjedi liċenzja għall-forniment ta' servizzi ta' kunsinna għandha tagħmel disponibbli għall-pubbliku:
 - (a) ir-rekwiżiti kollha tal-liċenzjar u l-perjodu ta' żmien meħtieġ biex tintlaħaq deċiżjoni dwar applikazzjoni għal liċenzja; kif ukoll
 - (b) it-termini u l-kundizzjonijiet tal-liċenzji.
2. Il-proċeduri, l-obbligi u r-rekwiżiti ta' liċenzja għandhom ikunu trasparenti, mhux diskriminatorji u bbazati fuq kriterji oġġettivi.
3. Parti għandha tiżgura li l-applikant jiġi infurmat bir-raġunijiet għaċ-ċahda ta' liċenzja bil-miktub.

ARTIKOLU 15.7

Indipendenza tal-Korp Regulatorju

1. Kull Parti għandha tistabbilixxi jew iżżomm korpi regolatorji li għandhom ikunu legalment distinti u funzjonalment indipendenti minn kwalunkwe fornitur ta' servizzi ta' kunsinna. Parti li iżżomm is-sjieda jew il-kontroll tal-intrapriżi li jipprovdu servizzi ta' kunsinna għandha tiżgura s-separazzjoni strutturali effettiva tal-funzjoni regolatorja mill-attivitajiet assoċjati ma' sjieda jew kontroll.
2. Kull Parti għandha tiżgura li l-korpi regolatorji msemija fil-paragrafu 1 iwettqu l-kompiti tagħhom b'mod trasparenti u f'waqtu, u li jkollhom riżorsi finanzjarji u umani adegwati biex iwettqu l-kompiti assenjati lilhom.
3. Id-deċiżjonijiet tal-korp regolatorju u l-proċeduri li jintużaw minnu għandhom ikunu imparzjali fir-rigward tal-partecipanti kollha fis-suq.